

NATIONAL SECURITY AND THE FUTURE

Volume 7

2006

Number 3

ISSN 1332-4454

NATIONAL SECURITY AND THE FUTURE

is dedicated to the advancement and understanding of principles and practices of intelligence and national security in contemporary history and foreign policy.

Editor-in-Chief:

Prof. dr. Miroslav Tuđman, University of Zagreb, Faculty of Philosophy, Zagreb, Croatia

Editorial Board:

Doc. Wilhelm Agrell, Lund University, Sweden

Prof. Christopher Andrew, Corpus Christi College, Cambridge, U K

Gen. Todor Boyadjiev, President Bulgarian Euro Atlantic Intelligence Forum, Sofia, Bulgaria

Drago Ferš, former director of SOVA, Slovenia

Victor Jackovich, Retired Ambassador, USA

Richard Kerr, Consultant, Former Deputy Director of Central Intelligence and Deputy Director of the Central Intelligence Agency, USA

Admiral Pierre Lacoste, Former General Director of the DGSE, France

Gen. Nikolai Leonov, Former Deputy Director of the KGB, USSR

Prof. dr. Klaus Lange, Dir. Institute for Transnational Studies, Landshut, Head of Dept. for International Security Politics, Hanns Seidel Foundation, Munich

Ivo Lučić, Researcher, Ljubuški, BH

Prof. dr. Janos Matus, Zrinyi Miklos National Defense, Dept. of Security Studies, Hungary

Miroslav Medimorec, Ambassador, Ministry of Foreign Affairs, Zagreb, Croatia

Gen. Leonid Shebarshin, President of the Russian National Economic Security Service, Moscow, RF; Former Deputy Director of KGB, USSR

Doug Smith, Consultant, Former CIA Senior officer, USA

Richard Stolz, Consultant, Former Deputy Director for Operations Central Intelligence Agency, USA

Computer layout: Krešo Urek

Printed by: KATMA, Zagreb

Manuscripts, editorial communications, and books for review should be directed to:

The National security and the Future, St. George Association / Udruga sv. Jurja, at the Publisher's address given below

Subscriptions and the advertising inquiries should be sent to *National Security and the Future* at the Publisher's address given below.

Annual Subscription: Institutions 60 EU / 60 US \$ postage included

Vol. 7 (2006) Individuals 20 EU / 25 US \$ postage included

Single issue and back issue prices available from the publisher

National Security and the Future is a refereed journal. Authors should consult the **Guidelines for**

Contributors at the back of the journal before submitting their final draft. The editor cannot accept responsibility for any damage to or loss of manuscripts. Statements and facts or opinion appearing in **National Security and the Future** are solely those of the authors and do not imply endorsement by the editors or publisher.

Published in Spring, Summer, Autumn and Winter
Vol. 7 (2006) one double issue (Spring/Summer)

St. George Association / Udruga sv. Jurja
10000 Zagreb, Croatia
Ruđera Boškovića 20

Tel: + 385 1 4921 099; Fax: + 385 1 4921 101

E-mail: info@nsf-journal.hr

Website: <http://www.nsf-journal.hr>

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form, or by any means, electronic, mechanic, photocopying, recording or otherwise, without the prior permission of St. George Association.

Predgovor	3
-----------------	---

DOKUMENTI

Tomo Šimić: Dokumenti Predsjedništva Bosne i Hercegovine 1991. - 1994

Magnetofonski snimak sjednice Predsjedništva SRBiH sa generalom Veljkom Kadijevićem, održane u Sarajevu 21. Juna 1991. Godine	7
Magnetofonski snimak sastanka Predsjednika i članova Predsjedništva SRBIH i predsjednika vlade SRBIH sa najvišim ličnostima SSNO i generalštaba OS SFRJ, održanog 15. oktobra 1991. godine u Sarajevu	31
ZAPISNIK 46. sjednice Predsjedništva Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine, održane 11. prosinca 1991.godine	63
ZAPISNIK 48. sjednice Predsjedništva Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine, održane 20. prosinca 1991. godine.	69
ZAPISNIK 49. sjednice Predsjedništva Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine, održane 29. decembra 1991. godine	73
Zapisnik 50. sjednice Predsjedništva Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine, održane 10. siječnja 1992. godine	77
Magnetofonski snimak 50. sjednice Predsjedništva Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine, održana 10. Januara 1992. godine	79
Zapisnik 52. sjednice Predsjedništva Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine, održane 20. siječnja 1992. godine	91
ZAPISNIK 56. sjednice Predsjedništva Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine, održane 2. ožujka 1992.godine	95
ZAPISNIK 57. sjednice Predsjedništva Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine, održane 11. marta 1992. godine	101
ZAPISNIK 63. sjednice Predsjedništva Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine, održane 26, 27. i 28. marta 1992. godine	109

Magnetofonski snimak sjednice Predsjedništva SRBiH sa opozicionim strankama, održane 26. Marta 1992. godine	115
ZAPISNIK 65. sjednice Predsjedništva Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine održane 4, 5, 6. i 8. aprila 1992. godine	125
ZAPISNIK 66. sjednice Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine, održane 9. aprila 1992. godine	131
ZAPISNIK 69. sjednice Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine, održane 13. i 14. aprila 1992. godine	135
Magnetofonski snimak 70. sjednice Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine, održane 14. Aprila 1992. godine	139
ZAPISNIK 73. sjednica Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine održane 17. aprila 1992. godine	173
ZAPISNIK 79. sjednice Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine održane 27. aprila 1992. godine	177
ZAPISNIK 80. sjednice Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine, održane 28. aprila 1992. godine	179
Magnetofonski snimak vanredne sjednice Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine održane 3. Maja 1992. godine	183
ZAPISNIK 81. sjednice Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine, održane 4. maja 1992. godine	195
Magnetofonski snimak 81. sjednice Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine održane 4. Maja 1992. godine	199
Magnetofonski snimak 83. sjednice Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine održane 6. Maja 1992. godine	247
Magnetofonski snimak 84. sjednice Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine održane 6. 5. 1992. godine	257

Predgovor

Jedna stara arapska poslovice kaže: „Od šume ne vidi stabla“. Kad smo se suočili sa svim ovim dokumentima nastalim uglavnom u Predsjedništvu BiH (u vremenu od 21.6.1991. do zaključno sa 25.12.1994. godine), našli smo se u gotovo istoj situaciji: nepregledno mnoštvo nesređenih i nepovezanih tekstova je trebalo međusobno povezati i učiniti razumnom cjelinom. Strpljivošću i predanošću, uspjeli smo u toj namjeri, tako da smo se na kraju osjećali drugačije od onih kojima je namijenjena poslovice iz uvoda: vidjeli smo šumu, osvijetlili smo je i doživjeli je. Postali smo svjesni nazočnosti, utjecaja i međusobne ovisnosti i povezanosti svih vrsta stabala koja tu šumu čine.

Neočekivana raznolikost sadržaja nam je ukazala na stavove koje smo već naveli u Uvodu. Ovdje pak želimo istaći jednu ključnu dvojbu s kojom smo se susreli: je li potrebno dobiveni tekst lektorirati?

U prilogu tezi potrebe lektoriranja navode se mnogi razlozi: tekst je jasniji, smisleniji, ispravljaju se mnoge tiskarske, tehničke i na neki drugi način unesene greške tijekom sastavljanja završne verzije spisa.

Protiv lektorske završne obrade ističe se ključni argument koji smo na kraju i prihvatili: intervencijom u tekst gubi se, prividno, njegova izvornost. Taj bi se podatak, mogao svjesno pokušati zlopotrijebiti kako bi se skrenula pažnja sa samog sadržaja ovih zapisnika i drugih dokumenata.

Stoga smo i odlučili da ove dokumente sada objavimo u ovakvom obliku, a da se naknadno, u drugim izdanjima, i u vremenu kad će se sa manje stvarno i umjetno stvorene nepotrebne strasti, raspravljati o događajima u BiH.

Neke smo dijelove tekstova posebno istakli kurzivom jer držimo da su u njima sadržane važne izjave koje smo već obradili u uvodnom dijelu.

Poseban nam je problem predstavljalo vrijeme jer je cijeli ovaj trud sređivanja dokumenata izveo vrlo, vrlo mali broj osoba. Nismo žalili ni vrijeme ni trud znajući da je objavljivanje ovih dokumenata možda od ključnog značaja za potpuno sagledavanje stanja, procesa i događaja ne samo u BiH već i na području cijele bivše SFRJ.

Zaključci koje smo u uvodnoj knjizi iznijeli ukazuju na stvarne uzroke problema koje Hrvati u BiH i danas imaju i koji ih ozbiljno ugrožavaju.

Ostaje nam samo nada da će politički predstavnici Hrvata u BiH naći dovoljno mudrosti, snage ali i volje da potisnu međusobne sukobe i nesporazume te da zajedno aktivno porade na zaštiti i ono malo prava koja su ostala Hrvatima u BiH.

Jer vremenski period izgubljenog zajedništva je sve duži a za sobom ostavlja sve veće i veće probleme.

DOKUMENTI

"OVDJE SE KOD VAS SVAKO NAORUŽAVA"

Magnetofonski snimak sjednice Predsjedništva SRBiH sa generalom Veljkom Kadijevićem, održane u Sarajevu 21. Juna 1991. Godine

Sjednica je počela u 13,00 sati.

Sjednicom je predsjedavao predsjednik Predsjedništva SRBiH Alija Izetbegović.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Pozdravljam Vas i Vaše saradnike ispred sebe i mojih prisutnih članova Predsjedništva. Ovdje su, pored članova Predsjedništva, mislim da većinu znate, Fikret Abdić, prof. Koljević, prof. Ganić i Franjo Boras. Biljana je opravdano odsutna i gospodin Kljuić nije stigao, doći će svaki čas. Evo ga. Prisutni su generalni sekretar i sekretar Savjeta za narodnu odbranu Predsjedništva SRBiH. Poslije ovako jedne male dobrodošlice, rečene kratkim vojničkim jezikom, mi imamo jedan niz problema i pitanja da razmotrimo. Ja bih, pozdravljajući generala Kadijevića, dao mu riječ. Izvolite.

VELJKO KADIJEVIĆ: Zahvaljujem se na pozdravu. Stvarno nam čini zadovoljstvo da sjednemo na ovakav način i razgovaramo o pitanjima od zajedničkog interesa. Dozvolite da i ja takodje predstavim sa moje strane generale i oficire koji učestvuju u razgovorima. General Čušić, podsekretar u Saveznom sekretarijatu za narodnu odbranu, general Stanatović, odgovara za cijelu vojnu privredu, general Djurdjevac, komandant Sarajevskog korpusa,

general Stanatović je komandant Centralnog vojišta, general Ružinovski, načelnik Operativne uprave Generalštaba. Mi se nismo u ličnom kontaktu dogovarali o načinu današnjeg rada. On može biti takav. Nismo se dogovarali, ali se, koliko sam shvatio, jesmo dogovarali o bitnim pitanjima sadržaja našeg rada. Mi možemo tako kako se dogovorimo, ja sam bio sugerirao rekao sam generalu Spirkovskom da kontaktira sa vama i da vam sugerira da bi bilo bolje da čujemo vas prvo, da vidimo šta vi smatrate da bi bio prevashodno interes pitanja o kojima bi trebalo razgovarati, a onda bi mi takodje rekli sa svoje strane po mogućnosti vjerovatno će u vašem prezentiranju biti i nekih zahtjeva prema vojsci. Pa da bi bili praktični i pragmatični u odnosu na vrijeme, da mi ne bi dva puta govorili, vjerovatno bi bilo praktičnije, obično se tako radi, da prvo vi kao domaćini izložite, a onda potom mi kažemo i pokušamo odgovoriti na pitanja.

A nakon toga bi se, razumije se, dogovarali oko čega treba da se dogovorimo. Predlažem da na takav način počnemo.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Zahvalićemo se TV i štampi.

VELJKO KADIJEVIĆ: Oni su već odozdo počeli.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Prof.Ganiću, jeste li htjeli nešto reći? Izvolite. Ispred Predsjedništva prof. Ganić će izložiti neke poglede i moguća otvorena pitanja.

EJUP GANIĆ; Ovo neće biti govorno sistematizovano. Pokrećem neka pitanja koja su ovdje značajna. Ostali članovi Predsjedništva će još uzeti riječ. Prije svega, BiH je trenutno ugrožena i mi smo opterećeni svakodnevnim pritiscima i sa igrom oko podjele Bosne. Ugrožavanje teritorijalnog integriteta Bosne i Hercegovine je na sceni kao prva tačka na koju želim da se osvrnem. Mi smo imali u tom smislu upad tzv. Martićeve policije ili kako se to sve naziva, i naravno upad nekih grupa MUP-a iz Hrvatske na teritoriju BiH. Ovaj prvi, ovaj zadnji upad tzv. Martićevih policajaca okarakterisan je, dobio je dimenzije maltene oružane agresije i digao je narod u ovoj republici skoro na noge i to je stvorilo velike probleme. To je pitanje koje sam ja stavio pod broj jedan. Da li mu ta važnost pripada vidjećemo kasnije kad ostala pitanja pokrenemo. Drugo pitanje povezano sa tim je uvođenje haosa u BiH blokiranjem saobraćajnica i arterija koje regulišu privredne tokove Republike. Mi u ovom trenutku nemamo snage dovoljno da sprečavamo takve pokušaje, jer naša milicija nije ni brojno ni tehnički opremljena da sprečava takve pojave i, naravno, nije spremna da sprečava i ovu prvu pojavu koju sam naveo, a to je upad ovih oružanih formacija na teritoriju BiH. Treće pitanje koje ću ovdje pokrenuti je transport oružja kroz ovu republiku, taj nes-

rećni transport iz "Crvene zastave" koji je stvorio jednu mini-afertu i problem. Mi smatramo da je dobrim dijelom kriva za to jedna početna greška koja je napravljena u smislu da nije poštovana Odluka Saveznog sekretarijata da se veći konvoj transporta oružja prati adekvatnom oružanom pratnjom, a tu ste odluku vi donijeli poslije one poznate krađe oružja iz voza u Kninu koja se odigrala. Mi imamo, naravno, i transport ilegalnog oružja. Nedavno ste upoznati da je u Trebinju zaplijenjen kamion sa oružjem koji je dolazio iz pravca Crne Gore. Ovu problematiku naravno slijedi i ilegalno nabavljanje oružja koje je prisutno. Imamo indikacije i tome slično. To je problem broj 3. Problem broj četiri je kombinacija ovih problema i mi ga vodimo ovdje pod imenom marginalizacija. Najava Bosanske krajine i istočne Hercegovine sa mogućim otcjepljenjem. To stvara velike probleme i dokumenta koja smo mi dobili o proklamovanju tih regionalizacija mirišu na stvaranje federalnih jedinica u okviru Jugoslavije. U ova četiri pitanja koja sam sad spomenuo, Medjutim, da se sad osvrnem na neki način na fundamentalne probleme. Mi imamo veliki problem u domenu namjenske industrije koja čini jednu od osnovnih industrija u BiH u kojoj je ova republika dugo vladala pokazala da ta industrija može biti jako profitabilna, pokazala da ta industrija može biti povremeno transformisana u civilne programe i imamo dobrih rezultata transformacije vojne industrije u civilne programe. U ovom trenutku ta industrija u BiH se nalazi faktički u jednoj vrsti kolapsa. Ako ovome dodamo ostale probleme koje imamo u industriji kad su u pitanju željezara, rudnici i sva ta infrastruktura koja je uvijek radila za Jugoslaviju, Jugoslavija znamo kako funkcioniše, onda možete zamisliti kakve probleme imamo. Medjutim, ono što želimo da kažemo, posebno ja koji sam imao neke kontakte sa vojnom industrijom bliže, smatram da se radi o industriji kod koje bi bio najkraći ciklus donošenja deviznih sredstava ukoliko se organizuje proizvodnja. Naše snage da na saveznom nivou intervenišemo da se pomogne toj industriji su ograničene. Danas smatram da bi morali da razmijenimo neka mišljenja kako zajednički da djelujemo u tom pravcu. Da se sad vratim na neka pitanja koja imaju čisto i političku konotaciju. **Vidite, mi smo ovdje u Republici, kao što znate, puno radili na ovoj platformi kompromisa za rješavanje jugoslovenske krize koja se otprilike završava "suverene republike o jugoslovenskoj državnoj zajednici".** To je tzv. integralni stav koji je prihvaćen u Predsjedništvu sa izvjesnim rezervama, ali jednom dobrom većinom traže se neke njegove dorade. Kao posljedica tog vi često možete čuti u štampi da mi potenciramo dobar dio javnosti i političara da **ćemo mi samo onakvu Jugoslaviju koja BiH priznaje kao nedjeljivu, suverenu, sa nepovredivim granicama. Ova teza koja se razvija ovdje je u suštini činjenica ubjedjenja da je moguća jedinstvena Jugoslavija u nečijim glavama i bez BiH.** Prema tome,

stavila je na nas jednu veliku obavezu da o tim stvarima razmišljamo jednim redoslijedom koji se možda nekima ne sviđje ali koji je izveden analitički, a on glasi da ova centralna republika, stabilna, sigurno stabilna i Jugoslavija, To je problem broj jedan. Problem broj dva se takodje tiče Armije.političke igre o izjednačavanju uloge četništva i partizana u toku II svjetskog rata i izjednačavanju uloge partizana i ustaša u toku II svjetskog rata. Provejavaju i takvi članci koji vode ka smjeru revizije NOB-a i okretanje piramide potpuno nadole. To znači zabijanje u ledja jednoj prošlosti na najcrnji način u smislu gdje se sad dovodi u pitanje da li je uopšte JNA, koja je stvorena upravo i na ovoj teritoriji BiH, simbolična, čiju ona ulogu vrši, čija je i tome slično. To su mračna sile, ali nažalost, svakodneвно su...

Drugo pitanje koje je problem političke prirode je kretanje armijskih trupa u BiH. Mi smo imali jedan primjer blokiranja prolazu tenkovskim divizijama u pravcu Listice. Na tom problemu su danonoćno radili član Predsjedništva Stjepan Kljuić i predsjednik Predsjedništva, a i mi ostali u jednom izvjesnom kapacitetu. Želim da se taj slučaj na neki način osvjetli sa svih uglova, ali smo, kada smo ga analizirali ovdje, zaključili da se boljom saradnjom unutar Republike i sa strane naših zvaničnih organa itd. i da nekom vrstom saradnje i u komšiluku, da ga tako nazovem, najavljuvanjem itd. jer su nekakve optužbe koje su provejavale kretale se u pravcu armije, više se svodile na nekog pojedinca, ambicioznog rukovodioca garnizona i si. Medjutim, moram vam reći da smo mi u Predsjedništvu bili jako pogodjeni tom blokadom puta i nažalost, ona je najcrnije, kako da kažem, najniže strasti ...kod naroda da se blokira taj put. Moje će kolege nešto više o tome reći. I naravno, mi smo zato da se takve stvari sprečavaju, da se ne ponavljaju. One su dobile i neku konotaciju kretanja iz jedne republike u drugu, a šta će raditi u drugoj republici, itd. Znači, tu smo da se ti problemi u korijenu sprečavaju i sl. I, naravno, kao pretposljednje političko pitanje je, dobija bar takve dimenzije, je pitanje regrutacije i preuzimanja odnosno pokrenuti postupak da se problem te regrutne službe obavlja na nivou SSNO-a da se povuče iz nadležnosti Republike. Mi imamo jedan proces u Skupštini od strane većeg broja poslanika da se taj Zakon ospori, čak se pominje angažovanje u saveznoj Skupštini i sl., a mnogi ljudi ovdje u BiH pitaju - pa dobro, zar u BiH bar ne teče sve onako fino i mirno što se tiče te regrutacije, zar trebamo mi da budemo više izloženi nekim promjenama od ostalih republika? No, o tom pitanju možemo nešto reći kasnije. I posljednje pitanje koje opet dobija političku dimenziju je pitanje kadrovske strukture, koja je vama poznata. Da je jedno ipak javno mnjenje takvo, struktura rukovodećeg kadra nema

nikakav ni paritetni ni drugi oblik, da je više pomjerena prema jednom narodu, jednoj republici i sl. i kad ovo govorim, ja se duboko izvinjavam, znajući veliki broj generala, oficira s kojima sam ja kontaktirao, znam i u svojoj ličnoj koži kakvo se jugoslovensko opredjeljenje danas pocjenjuje i sl. ali što kažu, znate, kad se neko uključi u politiku on mora i ovakve stvari da spominje, da govori. Prema tome, dobro bi bilo da odgovorimo i građanstvu da smo, mi smo to formulisali kao zahtijevamo jedan izbalansiran sastav, da na tome nešto kažemo. Mi znamo da se te stvari ne mogu preko noći odvijati, ali da o njima povedemo računa, Eto, gospodine Izetbegoviću naveo sam nekoliko pitanja. Pretpostavljam da ono što sam propustio, da ćete vi i ostali članovi Predsjedništva možda reći.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Da li bi neko htio da gospodina Ganića dopuni?

FIKRET ABDIĆ: Ja bih vrlo kratko. Pošao bih ja od vojne industrije. Mislim da je ovdje važno iznijeti sljedeće: da BiH ima najveća potraživanja u odnosu na sve druge republike u okviru jugoslovenske zajednice od Iraka. A posebno da namjenska proizvodnja u tom pogledu ima velika potraživanja. Ističem to samo kao problem da se konstatuje, a onda bih želio da kažem da rješenje ove vojne industrije vidim na način da treba hitno raditi program revitalizacije, restrikcije, transformacije i razvoja vojne industrije. Kad kažem razvoja, onda ne mislim na investicije, nego mislim, na doinvestiranje gdje treba i u dokompletiranje tehničko-tehnoloških kapaciteta te vojne industrije. U tom smislu mislim da bi bilo vrijedno ako bi se na planu naplate ovih potraživanja, ono što se čini na nivou cijele zajednice, da bi upravo trebalo usmjeravati gro tih sredstava koji se dodjeljuju onim organizacijama koje najbrže idu u izradu ovih projekata revitalizacije, restrikcije, transformacije i razvoja. Da bi to bio jedan motiv. Drugo, smatram da bi bilo vrijedno da se vidi, prvo da čujemo mišljenje je li to po vama rješenje, ako je rješenje, šta može učiniti Armija sa stručnom pomoći. Koje stručne potencijale ima u te pravcu da se uključe i u kom pravcu se to može kombinirati, ove mogućnosti stručno-kreativne republike i normalno stručno-kreativni kadrovi Armije. To je kad je riječ o vojnoj industriji. Drugo pitanje koje mislim da postavim, a istovremeno i dati jedno objašnjenje. Iz prostog razloga objašnjenje moram dati zbog toga da ne bi pitanje imalo karakter provokativnog. Moram da kažem da u Republici, ali ja ću se zadržati na tom lokalitetu najuže Krajine, a to čini Veliku Kladušu, Cazin, Bihać i Bosansku Krupu, na tom području u zadnje vrijeme, a vi znate tendencije mislim da nema potrebe da o njima govorim kakve su na širem prostoru, u zadnje vrijeme se gubi povjerenje u Armiju kod ljudi i mi smo imali nedavno jednu

akciju o kojoj ne bi govorio. Onda pojave se tri kampanjole vojne i ljudi se uznemire. Ja sam sa ljudima razgovarao otkuda to nepovjerenje. Onda se indirektno meni postavi pitanje - ja bih ga u tom smislu i postavio ali da se stvarno na pravi način pogleda tom pitanju, a vezano je za ova naoružanja koje je u tzv. SAO Krajini postavljeno: Šta bi bilo kada bi vi lično i ja se u Krajini organizovali ljude i naoružali, a pošli od procjene da od Martićevih snaga prijeti opasnost ovom drugom dijelu Krajine, kako bi to prošlo? Oni istovremeno i daju odgovor: da bi vrlo brzo bio uhapšen izveden pred vojni sud i pitanje je da li bi se i pojavili i kako. Naime, ne bih želio da ovo poprimi karakter neke provokacije, iako je pitanja takvo po sebi da unosi određeni nemir među ljude i smatram da bi bilo vrijedno da malo na tu temu porazgovaramo, prosto da čujemo vaša mišljenja u vezi s tim i više je riječ o ljudima i kako to oni doživljavaju, a manje sam u tom slučaju bitan ja. Ja samo sam personifikacija tih ljudi kojima se to kroz glavu muti što u jednom slobodnom razgovoru postavljaju, pa bi bilo dobro da bi na taj način bio i neposredniji razgovor, da ne bi bio razgovor dvije strane. Da je bilo vrijedno da postavim ovo pitanje i dam ovo objašnjenje. Evo, to je sve što sam ja htio.

NIKOLA KOLJEVIĆ: Evo ja bih samo kratko dodao da tako kažem kumulativno što su i kolege Ganić i Abdić govorili. Očigledno, bezbjednosna situacija u BiH je vrlo rdjava i po mojim informacijama i ličnom utisku sa terena svaki dan teža. Upravo sam dobio informacije da je u Prijedor, stigao transport oružja iz Madjarske, da se u Zagrebu u Pionirskom gradu 2000 ljudi iz BiH obučavaju ne znam za šta niti znam da li su ove informacije tačne, niti mogu da garantujem. To su one trenutne koje sam dobio, a glasine koje kruže Bosnom su vezane za datume najavljenog osamostaljivanja Hrvatske i Slovenije. Vi znate isto tako, ne bih htio sada da tu stvar bojim nacionalno ovako ili onako jer svi smo mi u istom bosanskom loncu, u istom čamcu. Samo mislim da su to, kao psihološke realnosti, vrlo prisutne stvari, veliki je strah kod ljudi, glasine kad počnu da kruže vrlo teško se zaustavljaju i jako teško demantuju. Glasine koje kruže među srpskim narodom u BiH je strah od odcjepljivanja od Jugoslavije, kod drugih naroda je strah u suprotnom pravcu i zbog svega toga ja mislim da smo mi u jednoj izuzetno odgovornoj situaciji s obzirom na činjenice u BiH i s obzirom na geopolitički položaj i ulogu Bosne i Hercegovine u našim naporima, da se očuva ova zemlja. Mislim da smo jako trenutno odgovorni i da bi bolje bilo ako imaju dve krajnosti podceniti ili precjeniti. Ja bih radije da se opasnost od građanskog rata i od nečeg sličnog tome, makar i manjih dimenzija precjeni, nego da se podcjeni. Zato je moj prijedlog, ali na žalost nismo imali vremena da održimo sjednicu i u

Predsjedništvu, da se razmili o jednom višem stepenu gotovosti Armije u Bosni i Hercegovini, ili da se predloži Predsjedništvu Jugoslavije i da mi ovdje u prvom redu porazgovaramo o tome. Osjećam ličnu odgovornost, jer mi se čini da bi efekat toga, nije mi potpuno jasno na koji način bi se prisustvo armije moglo da osjeti. Da armija bdiye na tim. Znam toliko da plašenje jastrebova iz raznih stranaka bi bilo nešto na opštu korist našu i svih naših naroda. Pa bi jednostavno nabacio i tu temu kao mogućnost razmišljanje i kao svoj lični stav da se ja za to zalažem.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Izvoli Franjo.

FRANJO BORAS: U vezi sa namjenskom proizvodnjom. Činjenica je da sredstva vojnog budžeta su smanjenja u odnosu na ranije godine i da JNA pokušava na račun namjenske proizvodnje, a u korist tekućih potreba Armije da to smanjenje kompenzira. Naime, koliko sam upoznat, u planu vojnog budžeta za ovu godinu, izmjenjen onaj raniji odnos, 50 i 50% za tekuće potrebe Armije u odnosu na namjensku proizvodnju, a ove godine taj odnos je izmijenjen 75% za tekuće potrebe, a za namjensku proizvodnju svega 25%. Vi znate šta to znači za 80 tisuća radnika zaposlenih u namjenskoj proizvodnji i njene članove obitelji i šire. Imate zahtjev štrajkaškog odbora ovih radnika, ne bih se zadržavao na tim zahtjevima. Nego bih naglasio u okviru ovako smanjenih sredstava u korist namjenske industrije. Imamo informacija sa terena da se neravnomjerno raspoređuju ova sredstva kako lokacijski tako i po rodovima vojska, ali sve na teret ove namjenske industrije koja je locirana u Bosni i Hercegovini.

VELJKO KADIJEVIĆ: Pažljivo sam vas slušao sve i molio bih vas da se nešto vrlo konkretno kaže o ponašanju onih koji su za to odgovorni, da to na svaki način dokumentujete, konkretno. To onda može imati smisla. A ako toga nema, onda može imati sasvim drugi smisao. Pa bih vas molio da to učinite.

FRANJO BORAS: Recimo Bugojno za ovom industrijom bilo je potreba od pojedinih rodova naše armije, zatim nisu prihvaćeni ti zahtjevi od vaših rodova armije. Pa lokacijski i Vitez, Bugojno, Mostar itd.

VELJKO KADIJEVIĆ: Gde su pare prenijete na koju drugu lokaciju, koje su bile tamo predviđene.

FRANJO BORAS: Nije mi to izričito rečeno, ali možemo i pribaviti naknadno te informacije. Mislim da u ovakvoj situaciji smanjenog budžeta, trebalo bi ozbiljno u armiji da se porazmisli na smanjenju materijalnih troškova, a posebno osobnih dohodaka,

kako po aktivno zaposlenom, tako i ukupno. Imamo danas primjera. Generalni direktor velike firme ima 12 hiljada dinara mjesečni neto lični dohodak, a pukovnik u armiji 24 ili 25 hiljada. Mi smo u Bosni i Hercegovini maksimalizirali lični dohodak kod svih u državnim organima, maksimalno da može iznositi 25 hiljada. Konkretno predsjednik Predsjedništva sa 40 godina staža može imati maksimalno 25 hiljada dinara mjesečno lični dohodak. Dva konkretna primjera. Slobodan Princip Seljo "Vitezit" i "Sintevit" u Vitezu. Slobodan Princip Seljo isporučuje, određeno tehnološkom lancu i radi organizacionog takvog ustrojstva, ovo su posebna tri društvena preduzeća, i za četiri-pet dana izvršava svoj godišnji plan proizvodnje. Nakon toga planira poslati radnike na godišnji odmor. U tom slučaju "Vitezit" koji proizvodi i privredni eksploziv, s obzirom da će nedostajati ova sirovina od "Slobodana-Principa Selje", doće do zastoja. Znači, doće do neisporučivati taj eksploziv rudnicima boksima, kamenolomima, itd. Znači, doće do znatnog zastoja proizvodnje u sljedećim djelatnostima i do nezaposlenosti itd. pa bi brzom vašom intervencijom trebalo to otkloniti. Isto tako, jutros sam dobio obavještenje od "Sokola" Mostar da današnjim danom JNA duguje preko 100 miliona dinara za obavljene, isporučene poslove od strane "Sokola".

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Ja bih u vezi sa prijedlogom Nikole Koljevića. Armija će uraditi ono što misli da je potrebno u svojoj nadležnosti. Ako je riječ o nekoj inicijativi Predsjedništva, mi ćemo procijeniti stvar da li će trebati neki naš prijedlog ili apel Armiji da se učini, Međutim, vi pratite situaciju, pa ćete u svojoj nadležnosti učiniti što je potrebno. Situacija je sigurno komplicirana i teško je danas razlikovati glasine koje se šire, a šire se jako mnogo. Od toga 90% na svu sreću bude netačnih, ali ipak i ono 10% što ostane je dovoljno za neku zabrinutost. Istina je da dolaze neki kritični dani u vezi sa ovim datumima, kao što su 26. juni, 30. juni itd. Može da bude uznemirenja. Armija će u svojoj nadležnosti uraditi ono što je neophodno u tome. Mi ćemo vjerovatno održati sjednicu Predsjedništva i vidjeti da li će biti potrebno nešto generalno u Bosni i Hercegovini uraditi. Za sada ostaje ovo samo prijedlog jednog člana i njegovo mišljenje o toj stvari.

VELJKO KADIJEVIĆ: Molio bih te u vezi sa namjenskom proizvodnjom. General Stanatović.

STANATOVIĆ: Druže generale, poštovani predsjedniče i ostali članovi Predsjedništva. O problemima namjenske proizvodnje na teritoriji Republike Bosne i Hercegovine razgovarano je u Privrednoj komori Bosne i Hercegovine 5. marta ove godine. A prije nedjelju dana u Vladi Bosne i Hercegovine. O ovim razgovorima postignuta je saglasnost i u pogledu obima i uzroka

sadašnje krize i u vezi sa modalitetima rješavanja osnovnih problema i u pravcima razvoja u budućnosti. Ja bih nekoliko osnovnih podataka. Ja sam ovdje u vašim izlaganjima čuo neke podatke koji, moram reći, nisu tačni. Prvo, namjenska industrija sa teritorija ove republike učestvuje sa oko 40% u opremanju JNA sredstvima naoružanja i vojne opreme iz domaće proizvodnje. Približno istog nivoa je učešće u izvozu. Npr. u prošloj godini ukupne ugovorene obaveze u vrijednosti od oko 450 miliona dolara (ja ću govoriti u dolarima jer lakše se mogu da upoređuju cifre) od čega je za potrebe JNA bilo ugovoreno 320 miliona, izvoz oko 130 miliona. Prošle godine je realizovano sve ovo u iznosu od 350 miliona dolara, ili 78% a 22% nije realizovano. U proteklih 10 godina (od 1981. do 1990) preduzeća sa teritorije BiH izvezla su naoružanje i vojnu opremu u vrijednosti od milijardu 525 miliona dolara, i vojni inženjering u vrijednosti od milijardu 328 miliona dolara. Ukupno 2 milijarde 853 miliona dolara. U preduzećima sa statusom proizvođača naoružanja i vojne opreme u ovom času je zaposleno 26.240 radnika. A u proizvodnji naoružanja i vojne opreme učestvovalo je, do 1990. godine (ova godina je poseban singularitet i nije za upoređenje) još 8 do 10 hiljada radnika iz industrije BiH kao kooperanti, isporučioi repromaterijala, i slično. Iz sredstava za finansiranje JNA u 1991. godini, dakle prema predlogu Budžeta Federacije, kao što znate, taj budžet nažalost još nije usvojen, i predloga armijskog Budžeta, za nabavke naoružanja i vojne opreme u ovoj godini, dakle iz domaće proizvodnje predviđeno je da se izdvoji 6 milijardi 228 miliona dinara, ili 271 milion dolara, što je samo 46% vrijednosti naoružanja i vojne opreme koju u toku 1990. godine naša namjenska industrija u cjelini je proizvela za potrebe oružanih snaga odnosno JNA. Zbog neizvjesnosti armijskog Budžeta za potrebe opremanja JNA ugovoren je samo tzv. mini-plan (mislim da prof. Ganić već sluša, o tom mini-planu) u vrijednosti od 3 milijarde 961 milion dinara. U okviru ovog mini-plana, sa preduzećima na teritoriji BiH ugovorena je isporuka naoružanja i vojne opreme u vrijednosti od 2 milijarde 170 miliona dinara, ili 55% vrijednosti mini-plana. Dakle, nije tačna konstatacija da se i u okviru ovako malih ograničenih sredstava prebacuju nabavke na druga područja. U toku proteklih 5 mjeseci, od ovog mini-plana u preduzećima na teritoriji BiH realizovano je ove ugovorene obaveze sa 51%. Vrijednost ugovorenog mini-plana u BiH preduzećima predstavlja 59% vrijednosti naoružanja i vojne opreme isporučene u 1990. godini. A vidjeli ste da taj mini-plan predstavlja 46% nabavke u prošloj godini. Do sada ugovoreni izvoz naoružanja i vojne opreme vrijedi 186 miliona dolara. Ako bi se u cjelini realizovalo, vrijednost izvoza u ovoj godini bila bi veća za 69% u odnosu na izvoz realizovan u prošloj godini. Ugovoren je i vojni inženjering u vrijednosti od samo 16 miliona

dolara, i tu je došlo do brutalnog pada u odnosu na raniju godinu. Nažalost, realizacija izvoznih poslova nije zadovoljavajuća. Za prvih 5 mjeseci izvoz je realizovan samo sa 34%. Ja ne bih komentarisao, ima i objektivnih, ali ima i veoma očiglednih subjektivnih razloga. Osnovni problemi u ovom času vojne industrije, ja vas sa tim, problemima ne bih zadržavao, mislim da su oni manje-više poznati. Ja bih rekao samo nekoliko riječi o načinu njihovog rješavanja. Izlazak iz krize i transformacija namjenske industrije u savremeni, tržišno-efikasan sistem može se realizovati u dvije faze. Prva faza je faza preživljavanja dijela proizvodnih kapaciteta koji imaju perspektivu u sadašnjem ili smanjenom obimu sa stanovišta budućih potreba naših oružanih snaga i po mogućnostima izvoza. I faza preživljavanja uz očuvanje sposobnosti za efikasnu buduću transformaciju. Druga faza je faza konsolidacije temeljite proizvodne, svojinske i organizacione transformacije. Fazu preživljavanja pred stavlja druga polovina ove godine dakle, do kraja ove 1991. godine. Dakle, da bi se preživjelo, neophodno ispunjenje dogovora koji je juče postignut sa potpredsjednikom SIV-a na inicijativu Koordinacionog odbora radnika industrije naoružanja i vojne opreme. Juče je dogovoreno prvo, da se predloži Skupštini SFRJ povećanje armijskog budžeta za oko 6 milijardi dinara namijenjenih opremanju JNA. Drugo, da se riješe pitanja kompenzacije za revizovani izvor čija naplata dopijeva u 1991. godini, SIV do kraja jula predloži odgovarajući zakon Skupštini SFRJ. Isto tako, dobili smo uvjeravanja potpredsjednika Mitrovića juče da će od druge polovine iduće nedjelje početi isplata po Zakonu za nenaplaćena potraživanja iz 1990. godine. Treće, SIV će nastojati da obezbijedi moratorij na kredite do realizacije kompenzacija za realizovani izvoz, čija naplata dopijeva u 1991. godini, i četvrto, socijalni programi i ulaganja radi prestruktuiranja moraju se alimentirati uglavnom iz republičkih fondova, a SIV će u tome participirati ako Budžetom federacije budu predviđena sredstva za ovu namjenu. Imali smo utisak da potpredsjednik SIV-a juče nije baš siguran da će te stavke biti prihvaćene u Saveznom budžetu. Mjere u drugoj fazi, dakle ova faza trajne stabilizacije prestruktuiranja, programskog, svojinskog, organizacionog, mjere za drugu fazu predložili smo u jednom materijalu koga je uradio Savezni sekretarijat za narodnu odbranu u suradnji sa Zajednicom industrije naoružanja i vojne opreme, i taj materijal je nedavno, prije par dan, ja taj materijal imam ovdje, dostavljen SIV-u gdje se vrlo detaljno i kvantificirano daju uslovi za tu drugu fazu stabilizacije i transformacije. Nekoliko riječi o perspektivi. Prvo. U stabilnim uslovima finansiranja JNA obim angažovanja namjenske industrije na teritoriji Republike BiH za potrebe JNA mogao bi se vratiti na nivo iz 1988-1989. godine ali sa izvjesnom promjenom strukture proizvoda. U svakom slučaju, u svim preduzećima su neophodne značajne promjene. Prije

svoga, radi povećanja proizvodnosti rada, npr. Ne može se prihvatiti da u Pretisu, u namjenskoj proizvodnji Pretisa 1500 radnika je za mašinom, a 2.200 radnika u kancelariji itd. Takodje, u nekim preduzećima je nužna značajna redukcija namjenskih kapaciteta. Drugo. U izvozu najrealnije šanse imaju oklopna tehnika, savremeni klasični raketni artiljerijski sistemi uključujući municija i rakete, optelektronski sistemi, sistemi za upravljanje vatrom. Iskorišćenje ovih šansi zavisice, prije svega, prvo - od situacije u zemlji, drugo - istočno-evropskog dampinga koji je jeziv, i treće - od naše poslovnosti. Ja ne bih uslovnosti komentarisao. Ako to bude pot-rebno, ja imam dokumentaciju. Procjenjujemo da su realne šanse u budućnosti za inženjering, radove u Kuvajtu i nekim drugim bliskoistočnim zemljama i na tome veoma intenzivno radimo. Treće, sa stanovišta perspektive medju preduzećima namjenske industrije sa teritorije Republike BiH postoje tri kategorije: prva kategorija su preduzeća angažovana na programu "Kapela". Imaju siguran posao sljedećih nekoliko godina, ali moraju raditi organizovanije, kvalitetnije, i poštovati ugovorene rokove. Druga kategorija, čiji proizvodi i programi imaju, uprkos sadašnjoj krizi dobru perspektivu uz uskladjivanje kapaciteta sa potrebama tržišta i neophodno povećanje proizvodnosti rada. U tu grupu spadaju "Pretis", "Bratstvo", "Famos", "Famos FAST" "Rudi Čajevac" SPS. Treća kategorija preduzeća čiji su proizvodni kapaciteti znatno iznad ne samo sadašnjih, već i budućih potreba. Ona moraju ići na korjenitu rekonstrukciju i transformaciju svodeći namjenske kapacitete na nivo realnih potreba i proširujući mogućnosti proizvodnje na civilno tržište. U ovu grupu spadaju "Slavko Rodić", "Zrak", "Igman" i "Pobjeda" .

Preduzeća vazduhoplovne industrije su u posebno delikatnoj situaciji. Armijske nabavke će se i dalje smanjivati tako da će od 1994. biti zanemarljivo male, ako se ne bi išlo na razvoj i proizvodnju borbenog aviona nove generacije. Četvrto, naše analize pokazuju da u u slovima normalne (prekinut)

VELJKO KADIJEVIĆ: Ono na čemu mi veoma insistiramo i to koliko zbog potreba vojske, još više zbog jednog ukupnog interesa zemlje. Jer ako to ne uradimo, onda će ogromna ulaganja i u ljudske i u sve druge kapacitete pasti u vodu. Mi nećemo više moći da držimo korak i nikad više ova zemlja, bez obzira kakva bila, neće taj korak moći uhvatiti. Zato se mi u ovoj sferi grčevito borimo da sada preživimo da bi mogli potom onda krenuti u realizaciju projekta koji je u toku i koji je veoma odmakao i koji ima velike šanse i u svijetu i za izvoz itd. i koji, prema tome, ima šanse ne samo da održi ovu granu izuzetno značajnu za ukupnu privredu zemlje, nego ima velike šanse da ide naprijed. Zato mi taj projekat držimo tako kako ga sad držimo, a on je napadnut direktno

iz pojedinih dijelova zemlje. I mogu vam reći da smo mi predmet toga napada, u tom pogledu, već zadnje dvije godine, a u razgovorima sa njima smo im, između ostalog, rekli zašto to napadaju. Nažalost je tako da jedan od razloga takvog ponašanja i to gdje je i kako lociran koji dio kapaciteta u Jugoslaviji. Pa se onda i kroz to računa šta će koji dio zemlje dobiti kroz realizaciju ili nerealizaciju toga projekta. Znaite, vrlo otvoreno na sjednici Predsjedništva. Ovdje ima svjedoka. Zato bih molio da posebno ovo, taj dio o kojem se sad vodi računa, o raspravama koje će inače biti pred nama. Izvini.

STANATOVIĆ: Četrto, naše analize pokazuju da u uslovima normalnih i stabilnih budućih armijskih nabavki i objektivno mogućem izvozu, namjenska industrija Republike BiH ima oko 8.400 radnika viška - 34%. Za oko 4000, po našoj procjeni, može obezbijediti novi posao prestrukturiranja, što zahtijeva ulaganja u toku tri naredne godine u izvozu od oko 200 miliona dolara, za socijalno zbrinjavanje oko 4.400 radnika potrebno je još oko 90 miliona USA dolara. Moram na kraju da kažem, na stanje u preduzećima u namjenskoj industriji Jugoslavije, a posebno u preduzećima na teritoriji Republike BiH, to izlazi iz nekih vaših dašnjih izlaganja, u manjoj ili većoj mjeri utiču nacionalne konfrontacije među radnicima, miješanje politike i poslovanje, uznemiravanja, prijetnje eksplozijama i drugim diverzijama. Negativne posljedice ovog uticaja ispoljavaju se preko smanjenja produktivnosti rada, smanjenja tehnološke discipline i pada kvaliteta. Rukovodeći timovi su u borbi protiv ovog uticaja prepušteni sami sebi i često su na udaru snaga sa retrogradnim ciljevima. Otuda je skoro normalno što se neki direktori i rukovodeći timovi ne snalaze, nemaju inicijative i ideja da vlastitim snagama učine što bi se moglo za ublažavanje kriznog stanja.....komentara nekih podataka - sintevit, vitezit SPS.

SPS nema posla za buduću, odnosno nadamo se da će ipak u budućnosti imati posla, jer se privode kraju neki ugovori oko izvoza. Ali, prekid rada u SPS nije generalan. Prema tome, ostaje na Vitezitu i SPS da se dogovore da SPS to, što treba Vitezitu, proizvodi. To je potpuno čisto i jednostavno. Drugo, rekli ste da Sokolu dugujemo 100 miliona dinara. Moguće je da su juče poslali neke račune, ali vam mogu reći da mi normalno dugujemo kao JNA za nabavke naoružanja i vojne opreme u posljednje vrijeme, od 300 do 400 miliona dinara.

VELJKO KADIJEVIĆ: I to zbog toga što je armijski budžet u odnosu na dinamiku njegove realizacije, sa današnjim danom, realiziran 40%. Prema tome, svakome mi kasnimo.

STANATOVIĆ: Evo podatak. Dakle, moguće je da su još juče neki računici stigli. Armija je dugovala ukupno 383,6 miliona dinara, pre par dana preduzećima iz Republike BiH 151,2 miliona dinara, što predstavlja 39% ukupnog armijskog duga. Završio sam, hvala.

VELJKO KADIJEVIĆ: Ako dozvolite, ja bih sad. Ovdje je pokrenuto dosta pitanja i to je i razumljivo. Neka od pitanja koja su pokrenuta sa vaše strane su očigledno, kao što ste već i vi, gospodine predsjedniče, povodom toga intervenisali, pokrenuta ali ne i dovoljno usaglašena. Tako da sam shvatio da su izlaganja ovdje manje-više izlaganja pojedinaca ili možda na posredan način koordinirana, a ne sasvim usaglašena i nisu sasvim stavovi Predsjedništva. Da li sam ja dobro to shvatio, želio bih da vidim, da bi se prema tome tako i odnosio. Pošto je ovo naš prvi susret ove vrste sa Predsjedništvom u ovom sastavu, da i zajednički izvučemo neku pouku da bi bili efikasniji, korisniji u radu. Predložio bih da uvijek i mi sa naše strane imamo usaglašene stavove i vi sa vaše, a onda ono što je za raspravu između vas, to i ostavite i raspravite, pa onda se zajednički izidje. Ako oko neke rasprave i otvorenih pitanja se mi možemo javiti kao konsultanti i tu ulogu ćemo prihvatiti u mjeri ukoliko je to u našoj sferi, a mislim da bi bilo dobro da, kad ovako razgovaramo, to bude onda i tako pripremljeno. Mislim da bi možda najprimjerenijoj takvoj jednoj situaciji i broju pitanja, moje izlaganje bilo ako bih vam pokušao u najkraćim crtama prezentirati kako mi vidimo ulogu JNA sada u ovoj situaciji u Jugoslaviji i kako mislimo tu ulogu sprovoditi u život. Mislim da će se iz toga vidjeti i najveći broj odgovora na konkretna pitanja koja su iz tog okvira postavljena ovdje sa, razumije se, nekim svojini posebnim komentarima i dodacima. Naša zadaća, kao što znate, proizlazi iz mjesta i uloge Armije koja je u Ustavu formulisana. **Dvije su bitne komponente te uloge: jedna je čuvanje teritorijalnog integriteta zemlje u svakom pogledu.** Prevedeno na praktičan jezik to znači sa državnog stanovišta čuvanje spoljnjih i unutrašnjih granica zemlje. **Druga je, koja je Ustavom definisana kao odnos Armije prema sistemu, a uvažavajući ono što se već dogodilo zemlji i što je ukupan duh kretanja, onda ta druga komponenta se definiše kao naša zadaća da obezbijedimo legalnu i mirnu transformaciju jugoslovenskog društva. Legalnu i mirnu.** Idući dalje u eksplikaciju kako to učiniti, i ako ovo prvo legalno nema sasvim odgovore u postojećem Ustavu, onda pretpostavlja da odgovarajući organi sistema dodju do rješenja koja će predstavljati legalitet za sve aktivnosti. To je taj drugi faktor, drugi segment naše ustavne uloge, i mogu vas potpuno uvjeriti sa punom odgovornošću ovdje, da je Armija spremna i da hoće izvršiti tu zadaću. I to u oba njeva segmenta. Oba. Način na koji je ona to do sada činila, a

maksimalno će se truditi da čini i ubuduće, je inače poznati način u **svim efikasnim vojnim strategijama i doktrinama**. To je način preventivnog djelovanja. **Ali, tamo gdje preventiva ne bude dovoljna, onda i upotreba. Upotreba u mjeri i u skladu sa prirodom zadatka.** Mi smo, trudeći se da tu svoju zadaću izvršimo stvarno preventivno, trpili kritike razne vrste, kako smo neodlučni, kako samo pričamo itd. Medjutim, za sav ozbiljni svijet, uključujući i onaj svijet na Zapadu koji to svojevremeno nije tako gledao je jasno da je to naše opredjeljenje pokazalo korisnim, da, iako smo mi možda sa nekog stanovišta trpili šamare, a na te šamare nismo odgovarali onako kako smo mogli odgovoriti, da smo mi možda taktički gubili, ali strategijski nismo sigurno ni u zemlji ni u svijetu bez obzira na te kritike. Bila bi velika šteta i to želim vrlo jasno da vam kažem, velika greška, velika, ako bi neko iz toga izvukao pogrešan zaključak. Dalje, ako tu svoju ulogu i njenu realizaciju konkretnije vidimo u stvarnoj, aktuelnoj situaciji u kojoj se nalazi zemlja, onda bih ja htio da je pojasnim u kontekstu našeg vidjenja budućih kretanja u zemlji sad najaktuelnijih pa dalje. **Mi, naime, cijesimo, uostalom to je sve jasno, da pred nama stoje dva moguća puta razrješenja jugoslavenske krize. Jedan je put približno onakav kakav je tekao dosada - put politike svršenoga čina i put da svako, da ne idem dalje, ali da se zadržim samo na nivou republika iako se ne može zadržati ništa samo na nivou republika jer jednom kad počne da se cijepa onda se cijepa do dna, put gdje svaka od republika radi ono što joj odgovara i kako joj odgovara, poštuje savezni Ustav tamo gdje joj odgovara, odnosno ne poštuje gdje joj ne odgovara i radi svako kako njemu se čini da je najprimjerenije, najbolje. Po našoj procjeni taj put je u ovom času do kraja iscrpljen. I došlo je do granice kad više neće moći da ide tako. Jer, vrlo praktično doveo je u pitanje, između ostalog, i integritet zemlje u cjelini - znači granice Jugoslavije - i doveo je u pitanje granice unutar Jugoslavije. I tu smo mi sad kao Armija suočeni sa polaganjem ispita. I taj ispit ćemo mi položiti.** Budite sigurni u to. Prema tome, put politike svršenog čina, kad su u pitanju i spoljne i unutrašnje granice i neke druge stvari ne samo to, bi vodio, ukoliko bi dalje se njime išlo, u apsolutno međusoban oružani razračun. Mislim da nije potrebno to nikome ovdje objašnjavati, to se na svakom primjeru vidi. To vi ovdje možete na svojoj koži bolje vidjeti nego iko. I taj put se ne može dozvoliti. I šta je onda alternativa? Alternativa je ona za koju se mi zalažemo i sa čijeg stanovišta smo podržali i Platformu sa kojom ste vi izašli - put dogovaranja, traženja izlaska putem dogovora iz krize, koji može biti i jedan, i drugi, i treći. Ali putem dogovora i na legalan način. Tome alternativa može biti - šta? Haos i sukob. A može biti i treća alternativa koja taj haos i sukob neće dozvoliti. Mi mislimo da je istorijski sticaj okolnosti takav da zbog strukture i situiranosti naroda, tri

velika naroda koji žive u BiH, BiH zbilja može biti pozitivan ključ ili ako ne ključ, ali pozitivan stub za razrješenje ukupne jugoslavenske krize. I nemojte mi zamjeriti bilo kakvu pretenziju nekog doziranja tu, međutim, ovim pitanjima se dugo bavimo pa dozvoljavam sebi pravo da te naše procjene i ocjene saopštim i vama. **Doza i stepen razumijevanja u BiH, koordinacija, stabilnost, je bitna za ukupnu stabilnost ili nestabilnost Jugoslavije.** To je i naše življenje u okvirima Jugoslavije i dokazalo i zato mislim da ono sa čime ste vi izišli kao platformu i njena dogradnja itd. i ostajanje na njoj i borba za njenu realizaciju i prihvatanje na jugoslavenskom planu vrlo bitno zavisi od toga koliko ćete vi stvarno, kao cjelina, stati iza nje. Što se tiče međusobnih obaveza Armije i Republike BiH, Armija će apsolutno čuvati integritet BiH u okviru, ovo vam je, jasno kako sam prije rekao, i vrlo praktično reagovaće na svako vojno ili paravojno ili nazovi vojno ugrožavanje integriteta BiH bez obzira na koji način ono došlo, A način može biti vrlo različit. I bio je već vrlo različit. Nije samo jedan. Ali nemojte tražiti. I u tom pogledu za to što treba vojska da radi, vama nikakva vojska ne treba. Ali, nemojte tražiti od vojske da obavlja policijske poslove jer ona za to nije osposobljena, ona nije ni, osim toga toliko je okupirana ovim što inače u nekim normalnim uslovima ne bi trebala da radi, da ona taj dio posla neće moći. Prema tome, dimenzioniranje vaše policije treba da bude u skladu sa vašom procjenom o policijskim zadacima. A one su dosta jasne. Ako tu ima nekih nesporazuma ili nejasnoća, onda možemo sjesti i stručno to razjasniti, vidjeti o čemu se radi. To, međutim, pretpostavlja da i BiH i njene institucije na adekvatan način izvršavaju svoje obaveze prema JNA. Odnosno, prema ovoj saveznoj instituciji koja ima takvu i takvu zadaću. O tom kontekstu treba gledati sve konkretne stvari, da ne idem mnogo u njihovo nabranje, ali ću navesti jedan od njih, to su regruti. Ja bih molio, inače bih molio, ako mi sa naše strane se služimo nekim da kažem informacijama koje nisu tačne ili podacima koji nisu tačni, ili stavovima koji baziraju na netačnim informacijama, da nam to kažete. Tako bih isto molio da vi sa vaše strane se služite, kad nešto predlažete ili tražite, sa potpunim poznavanjem stvari. Ne radi se ovdje o nikakvom posebnom odnosu u pogledu regrutne obaveze i preuzimanja poslova regrutne i ukupne vojne obaveze o posebnom stavu prema BiH, nego se radi o jedinstvenom zakonu koji je primjenjiv i koji će biti primjenjiv za cijelu zemlju. To je jedno. I drugo, usput da vam kažem, ne postoji ni jedna zemlja na svijetu, ni jedna, ni armija u kojoj je jedno od najhitnijih stvari vojske ukupna vojna obaveza u rukama nekih drugih organa a ne vojnih. Mi smo inače, to je jedna od tih zabuda i u ovoj sferi dugovan u tom jednom konceptu koji je baziran u nečem nerealnom. Sve ćemo mi prebaciti na društvo itd. pa će svako svačije poslove raditi a neće raditi svoje. I to je greška.

Naravno, to je traženo od vojske da se to uradi, ali je greška vojske što je prihvatila da to bude tako. **Jedno od ključnih stvari koje ste vi ovdje pominjali raznim povodima i sa raznih aspekata, to je pitanje oružja i paravojnih organizacija. Meni je žao što ovdje nije prisutan i Bogićević jer smo mi to pitanje davno postavili pred Predsjedništvo SFRJ i to tada kad je ono bilo u začetku i tražili da se tada u začetku riješi. I konačno, u martu ove godine, mi smo se tada razišli kao vojska sa Predsjedništvom, upravo na tom pitanju.** Na pitanju da se razoruža i razoružaju 'ne svako u Jugoslaviji, nije to naš posao to policija mora da radi, ali da ne dozvolimo formiranje paravojnih organizacija. Da one koje postoje da se sve razoružaju. I rekli smo, ako Predsjedništvo nama ne da zadaću i ako to ne uradimo, onda će se vrlo brzo dogoditi da će po cijeloj Jugoslaviji početi da se stvaraju paravojne jedinice. I mi zato više nećemo moći, mi zato više ne odgovaramo. Nažalost, Predsjedništvo je tada reklo ne, i onda se dogodilo ovo što se dogodilo. A to smo rekli, ne treba biti mnogo pametan pa znati jugoslovensku situaciju pa znati da će početi naoružavanje. **Ovdje se kod vas svako naoružava. Ne samo jedni. Svako se naoružava. I to po cijeloj Jugoslaviji i kod vas. A počeli su i u začetku su stvaranja stepeni vojnog organizovanja. Potrudite se vi da to zaustavite.** Neke podatke ja sam vama dao. Neka to dalje ide. Medjutim, u ovoj situaciji, ono što je realno i na čemu ćemo mi ostati i što možemo garantirati je to da te paravojne organizacije neće moći bitno da ugroze lični integritet. Bez obzira odakle one dolazile. I bez obzira koliko su one sada negdje velike. Jer, znate, i tamo gdje su stvorene kao najjače - u Hrvatskoj, pa onda na drugi način se stvaraju u Sloveniji, sad se počinju stvarati na svim drugim mjestima u Jugoslaviji, one objektivno, bez obzira kolike su, nemaju neki veliku vojnu moć. Mala je njihova vrijednost. I one s tog stanovišta ne predstavljaju opasnost. One predstavljaju veću opasnost političke naravi, naravi uznemiravanja itd. itd. I put za rješenje je bio pada i posljednji čas, nažalost je propušten, a tad nama ne ostaje drugi način nego da kroz dva vida djelovanja - jedan je ovaj da vojska obezbjeđuje ovo o čemu sam govorio - i to ona hoće i može uraditi i drugi je da se kroz rješenje budućeg ustrojstva zemlje i sve druge stvari spuštaju tamo gdje im je mjesto. To je realan odnos po meni. A da policija traži sve gdje je, kako da se ostvari maksimalna saradnja, da se taj transport koji ide i pješke i kamionima i ovim i onim zaustavlja, obustavlja itd. Ja mogu da vam kažem, takodjer, da vojska i njena obavještajna odnosno kontraobavještajna služba nije osposobljena, odnosno to nije njena zadaća, to je zadaća policije da gleda šta se tu okolo radi. I ne može ni stići niti se time sada posebno baviti. Mi mora da znamo gdje se stvaraju ozbiljne paravojne organizacije i to znamo. Ali da li neko ide ovuda ili onuda itd. mi se time nećemo baviti. E sad, radi pojašnjenja malo

oko ove glavne zadaće - čuvanja mira, da ne dodje do velikih sukoba međunacionalnih i ugrožavanja integriteta, mi također nemamo vojsku koja je pokrila sve granice unutar Republike. I da sprečavamo tu mogućnost komuniciranja. Ali imamo dovoljno lociranu vojsku - da se ništa krupno ne može dogoditi ako se na vrijeme obavijesti tamo gdje nismo vidjeli i da stignemo na vrijeme da se to ili istjera ili spriječi da ne dodje do sukoba, odnosno ako je počeo sukob da se zaustavi. Sad još nekoliko konkretnih stvari. Ja bih molio da se oko namjenske proizvodnje u BiH zajednički ozbiljno pozabavimo. Jer to je interes zemlje u cjelini, a vaše Republike posebno, jer sigurno da jedan broj vas ili možda svi znate koju je ona ulogu igrala u ukupnom privrednom razvoju zemlje. Međutim, ja vam moram reći da ovi pravci na koje ukazuje jedan od članova Predsjedništva, da mi treba da ostanemo u raspodjeli armijskog budžeta kod toga koliki je bio on početni (taj odnos) i da time obezbjedujemo rad vojne industrije da to apsolutno niko u svijetu ne radi i da to nije rješenje i neće biti rješenje. Jer struktura armijskog budžeta ima puno faktora koji na nju utiču, a uzgred mogu vam reći da ni u jednoj modernoj armiji na svijetu, pa i ovim najvećim, takav odnos kakav smo mi imali 50:50% ono što se zove razvoj, nema niko. I ne možemo ni mi imati. Dalje, ne možemo mi doći u situaciju u kojoj smo situaciji preživljavanja da kažemo vojska će ostati bez hrane, a nabavljaćemo oružje. Kad se bude ta dilema stavila, a stavlja se sada pred nas, onda je odgovor jasan. Odgovor je jasan. I zato moramo zajednički da tražimo, da obezbijedimo ono što je minimum da bi ovu godinu preživjeli i onda ostavili ono što je zdravo, a puno ima onog što je zdravo. O tome je general Stanatović govorio ovdje. Ipak moram da vam kažem da smo mi upozorenja oko reprogramiranja smanjenja kapaciteta davno postavili. Ja sam u tom poslu radio svojevremeno i još iz tog vremena (otprilike prije 7 godina). Neki su potezi bili napravljeni, ali nažalost mali, nikakvi. Moram da vam kažem, i vi ste radili jedno vrijeme u tome, da jedna od slabosti te naše industrije koju mi zovemo vojna industrija jeste što je time što im je vojska obezbjedjivala tako reći sve, sem da oni stignu da proizvedu ono što se od njih traži, da ih je napravilo intelektualno lenjim da traže nova rješenja i nove puteve. Sve su naučili da im neko odozgo daje, obezbjedjuje, itd. I zato su svi ovi apeli, manje-više, bili bez nekih pravih efekata i rezultata. Dok ih sad nije počelo udarati po glavi. Molim vas, sinoć kad sam ja pročitao taj telegram koji je poslao štrajkački odbor, poslao je i predsjedniku Markoviću i meni (mi smo slučajno bili na istom sastanku zajedno pa smo ih uporedili način), odnosno to kako oni pišu oni uopšte ne razumiju o čemu se radi. Oni ne vide gdje smo mi. Ukupno. Na šta se mi opredjeljujemo. Jesmo li mi za tržišnu privredu? Ako smo za tržišnu privredu, onda način na koji oni prilaze neprihvatljiv način, oni su

promašili potpuno. Oni kažu: mi zahtijevamo to, vi morate učiniti to, vi to, vi to itd. A on ne zna da ulazi u jedno stanje kad neće on moći diktirati uslove, nego će on zavisiti od rezultata svoga rada, između ostalog, i da li će biti zaposlen ili neće. I ako mi, vi sa vaše strane, prije svega, Vlada i sve druge institucije, onda oni koji vode privredu i Armija koja je zainteresirana za to na svaki način, ne budemo u tom pogledu ostvarili punu saradnju i ujednačili gledanja, i onda zajednički konkretno išli od firme do firme na način da sad jedni drugima prebacujemo loptu, nećemo stići do rješenja, a to bi bila ukupna šteta - i za vojsku, ali prije svega za zemlju a i za Republiku. I još samo da kažem da, što se tiče ovih kadrovskih pitanja, bilo bi dobro da se tu možda konkretnije sjedne, da se vidi ukupno stanje kadrova BiH u odnosu na Armiju je otprilike u prosjeku sa tim brojem stanovništva, što su inače kriterijumi naši ukupni armijski. Zatim, nacionalna u okviru BiH, ima nesklad ali ne velikog. Taj nesklad je vrlo šarolik od godine do godine ili od dvije tri godine - zavisno od toga kad se šta događalo, pogotovo ako je riječ o višim činovima jer to nije kod nas u vojsci moguće samo po tom kriterijumu pa da uvijek bude ravna crta nego taj prosjek mora da se u jednoj vremenskoj distanci mjeri. Dakle, rješenja ne mogu biti od danas do sutra, nego rješenja mogu biti otpočetak. A to znači od prijema. Sa tog stanovišta od prijema, ja vas mogu obavijestiti, to je opet zajednički rezultat rada do sada i Republike i vojske, ali prije svega Republike i njena zasluga, **da su oni koji se sada nalaze u vojnim školama i srednjim i ostalim, da je ukupan procenat iz BiH veći od procenta koji bi normalno pripadao BiH i zatim da je procenat po nacionalnoj strukturi u korist onih, da kažem sada, onih što su u manjku, prije svega Muslimana.** Da ih je u školama više nego što je to procenat. I može biti još veći. I odatle je put. Ne može biti drugi put. I konačno, ovo što je neko takodje pominjao oko smanjenja vojske. Mi smo zemlja koja je u Evropi najviše do sada, u zadnje tri godine, smanjila vojsku. I idemo tim putem. Samo to ne može ići preko noći. To smanjenje je rezultat naših procjena koje nisu samo ili čak ne u prvom redu diktirane ekonomskim potrebama zemlje i njenim zahtjevima, nego ukupnim potrebama, ali u svakom slučaju uvažavajući i ekonomske. I konačno, posljednje, ja znam da se mi nismo ni mogli razjasniti oko svih pitanja, ali za nas što se nas tiče, mi smo mogli steći jednu dosta jasnu sliku o tome na takav način kako ste to vi prezentirali, kako vi te probleme vidite, a nadam se da ste mogli vidjeti i kako mi gledamo na njih. Ostalo bi sad jedno, da kažem, treće poluvrijeme, a to je poluvrijeme rasprava itd. Njega bi upriličili u nekom sljedećem ili jednom brzom vidjenju ili na način na koga bi se dogovorili, koji ne bi morao da bude ovako sveobuhvatan, nego bi mogao da ide po segmentima, po pitanjima, pa onda opet sabiranje jedne cjeline itd. Hvala vam na pažnji.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Hvala gospodinu generalu Kadijeviću. Ja bih predložio, mi ćemo svakako generale napraviti jedno malo saopštenje sa ovog današnjeg sastanka jer javnost zna da ste vi ovdje došli i trebamo jedno saopštenje, naravno, kratko. Ja lično bih predložio, htio bih da vidim da li ćemo se složiti oko tih stvari, da u to saopštenje, pored ostalog, udju dvije-tri tačke. Jedno je, ono za nas možda osnovno pitanje ovdje, i najvažnije pitanje, ne samo za nas nego mislim da je to i sa vašeg stanovišta, Vi ste to uostalom i naglasili, da i Predsjedništvo i Armija stoje na stanovištu očuvanja integriteta BiH da će se Armija usprotiviti svim pokušajima, da se taj integritet BiH narušava u skladu sa svojim, naravno, ustavnim obavezama. To je jedna stvar. Naravno, ne dajem sad konačne formulacije, ali mislim da je to jedna stvar koju bismo u tom saopštenju rado vidjeli. Druga stvar, ako je moguće, to vi procijenite s obziran na ukupne odnose, nama bi dobro došla osuda upada paravojne jedinice, naravno s tim, ne mora se spominjati tačno, ali skorašnji upad paravojne jedinice u Krajini, da će se Armija usprotiviti da se takav slučaj ponovi kao i svaki drugi pokušaj, ma s koje strane došao Tako da ga ne bi na neki način sada obojili jednostrano. Ali i svaki idući pokušaj. To je jedan prvi ozbiljan pokušaj. Mi smo imali pojedinačnih upada tu i tamo. Treća stvar koju bismo htjeli, ona vaša konstatacija da smo mi ustanovili, da smo utvrdili da ima izvjesnog debalansa u starješinskom kadru sa stanovišta nacionalnog sastava, da u tom pogledu Armija čini izvjesne napore i da je to jedan uočen problem i da postoji tendencija poboljšanja i da će se u tom pravcu nastojati da se ide ka uravnoteženju starješinskog kadra. Tako da on u mogućoj mjeri, maksimalno mogućoj mjeri odgovara i sastavu stanovništva. Jeli je to jedan od nekih programa u BiH od prvih dana ovdje u vlasti je bio pokušaj da se balansira, da se nacionalno izbalansira kadar. Naravno, to nije nešto što se može očekivati da se dogodi preko noći. To je jedan proces, pogotovo u Armiji. Mi možemo danas za ministra dovesti čovjeka koji je juče bio direktor neke firme ili profesor, a Armija ne može, naravno, generala od poručnika napraviti i mi to potpuno razumijemo. To je jedan proces. Ali bi dobro bilo da se to, pošto je aktuelno pitanje, da u javnost. Bilo bi dobro da to bude konstatirano. A što se tiče saobraćaja, konstatiraćemo da postoji ozbiljna situacija u BiH koja tangira i Armiju jer je blokada ovih saobraćajnica smetnja ne samo za građane BiH, ne samo za privredu nego i vojsku. **I da blokada cesta ne treba da bude, ali da je to prvenstveno zadatak organa unutrašnjih poslova. Medjutim ako bi bilo moguće da udje jedna rečenica da će u slučaju težih slučajeva Armija razmotriti mogućnost, ako snage unutrašnjih poslova nisu to u stanju uraditi, da će Armija biti spremna da u tom pravcu, na zahtjev Predsjedništva države ili nadležnih lokalnih organa pruži**

svoju pomoć. I konačno, što se tiče namjenske industrije, tu bi trebalo da konstatujemo da postoje ozbiljni problemi. U namjenskoj industriji i da ćemo ih rješavati na neki način zajednički, u kom cilju može se eventualno formirati jedna mala grupa koja bi na tom poslu saradivala i neposredno radila. Imamo sad ozbiljan slučaj tog štrajka, vjerovatno neumjerenih zahtjeva od strane štrajkača, pa imamo problem neproaktivnog kadra, problem smanjenja ljudi. To je jedan složen problem koji očigledno mi sami niti smo pozvani niti možemo sami da rješavamo. Najvjerovatnije treba u jednom stalnom to kontaktu sa nadležnim organom Armije rješavati. To je ono o čemu smo mi razgovarali i što bi se na odgovarajući način, naravno birajući riječi i tačne formulacije tih četiri pet zaključak u tom saopštenju, po mom vidjenju, trebali da nadju.

NIKOLA KOLJEVIĆ: Htio bih samo da dodam da mi se čini vrlo neuputno izdvajanje Martićevog upada, odnosno tzv. upada Martićevih specijalaca od drugih upada, da bismo vrlo negativan efekat u narodu izazvali iz vrlo prostog razloga što je tzv. upad, a može se reći i posjeta tih specijalaca, imali manifestacioni i neodgovoran manifestacioni karakter, dok su drugi upadi imali ozbiljan karakter i unošenja oružja, kao što je poznato. Vi znate da ni jedan metak prilikom upada Martićevih specijalaca nije ispaljen. Prema tome, ni adekvatno ime nije "upad". No, da ne bi dalje dolazili u ovu situaciju mjerenja politiziranja pojedinih nacionalnih, protiv čega sam ja jako, a ova stvar sa Martićevim specijalcima je veoma ispolitizirana u BiH, mislim da bi uputnije bilo da kažemo da je protiv upada svih paravojnih jedinica, jer i druge jedinice su bile paravojne. Inače ne bih mogao da se složim s tim saopštenjem. Što se tiče onog drugog što je naš predsjednik predložio mislim da unutrašnje granice bi trebalo, s obzirom da je to i zadaća Armije, povezati i sa spoljnim. Jer unutrašnje i spoljne mislim da to nikome ne smeta. Da ne ističemo mi samo lokalnu Bosnu i da smo mi za sebe samo zainteresovani, da smo mi zainteresovani za Jugoslaviju, odnosno Armiji je to i po Ustavu zadaća, kao što je general Kadijević rekao. U ostalim stvarima se slažem da bi ih zbilja trebalo spomenuti. Hvala.

VELJKO KADIJEVIĆ: Shvatio sam da ste vi pokušali nabrojati te glavne oblasti i pitanja o kojima smo razgovarali. Na početku mi nije bilo posve jasno da li mislite da bi svaka od tih trebala da bude predmet saopštenja, ili je to svodjenje uobičajenog zaključivanja radi ostavljanja i ne samo traga, nego utvrđivanja naših daljih aktivnosti. Ja lično mislim, slažem se s tim što je bilo rečeno u pogledu oblasti oko kojih ćemo saradivati, u kom pravcu itd. Može u tom smislu čak i jedan zapisnik da se napravi i da on bude i potpisan ako hoćete, tako da imamo i dokumentat i da

utvrdimo na koji način ćemo dalje raditi i o čemu zajednički, svako svoj dio, itd. I mislim da bi to bilo dobro. Ali ne mislim da bi bilo dobro o svemu tome sada u saopštenju. Jer onda bi to saopštenje trebalo da bude dosta veliko. Ja predlažem da svakako idemo sa saopštenjem, i da ono ima, kako da kažem, u suštini dvije varijante: jedna je dosta kratka a druga bi bila nešto malo šira, ali šira koja ne bi ulazila u sve detalje, nego koja bi obuhvatila ono što je najvažnije, što je najbitnije. Pri tome, ja želim da vodite računa o tome da se mi jednako ponašamo u svakom dijelu zemlje i da naše, kako da kažem, naše učesće u saopštenjima ne prilagodjavamo prevashodno potrebama tu gdje smo, nego uvijek polazimo od onoga što je naš generalni stav i generalno opredjeljenje. A to znači da, kad govorimo o BiH ili o Srbiji ili o Hrvatskoj, uvijek govorimo o Jugoslaviji i u okviru toga o BiH. I ja sam na taj način pokušao i da objasnim i našu zadaću koja je ustavna i koja se eksplicira i na granice. Pa i u tom smislu da bude ono i u saopštenju što bi rekli. Mi smo, pripremajući se za to sa naše strane, pripremili jedan koncept i molio bih da onda sjedne neko sa vaše strane, neka pogleda, pa da vidimo. Ne znam da li je to već učinjeno ili nije, pa da vidimo šta je i onda da to napravimo. Ali mislim da bi bilo korisno, ako se slažete, da zbilja napravimo jedan mali zapisnik, jedan registar sada nekih obaveza koje ćemo mi onda i verificirati i potpisati i utvrditi zajedničke aktivnosti.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Ispred mene će prof. Ganić pogledati saopštenje. Mislim da ono ne bi, generale, trebalo da bude odveć uopšteno. Mi ipak govorimo o BiH i našim problemima. Tu očigledno u BiH imamo specifične probleme. To je problem, znamo da je integritet BiH ugrožen. To trenutno nije slučaj sa unutrašnjim-granicama Srbije, pa ni Makedonije, ali BiH jeste i ne možemo govoriti u BiH da se na to jedno aktuelno pitanje, koje očekuje javnost, na neki način ne osvrnemo. Naravno može da bude rečeno da će u skladu sa svojim ustavnim obavezama JNA ostati pri tome naravno da brani vanjske i unutrašnje granice. U pogledu BiH ona će se usprotiviti pokušaju narušavanja njenog integriteta. Za nas bi to bilo dovoljno i mislim da to ne bi bilo nikakvo opredjeljivanje. Ma s koje strane to narušavanje dolazilo, može se i to navesti. Bez obzira iz kog pravca ili kakvim motivima bi moglo biti motivisano. Naravno, ne možemo da ne pomenemo izvjesnu potrebu polaganog ispravljanja, nekog debalansa tu.

VELJKO KADIJEVIĆ: Oko tog debalansa. To nisam htio. To sam htio da vam kažem da to baš nije tako, znate. To je sada ovaj momentalni debalans. On se apsolutno ne može pripisati vojsci jer je sve zavisilo od toga koliko će doći ljudi u škole vojne, ili neće. I sada to što je ovakvo stanje vojsci je u smislu što je prih-

vatila toliki povećani procenat, ali što ih je došlo ili nije došlo, to zavisi od toga koliko ih se javilo. Ako ćemo, ja sam rekao, ovog časa praviti sliku, onda je to tako. Ali sa vrlo malim kao cjelina. A sa nešto većim unutar BiH u odnosu na Jugoslaviju. Vrlo malo, sada. Kad se radi o cjelini ne samo da ga nema nego je pozitivno. BiH, iznad. Imamo mi, pa ćete vidjeti. A unutar Bosne po nacionalnostima postoji debalans i njega u prvom redu treba ispravljati. I sada po stanju u školama je. Ali, i taj debalans je ili stanje je bilo drukčije prije pet godina i biće drukčije kroz tri godine. Jer tako to biva kod nas. Eto, to je.

STJEPAN KLJUJIĆ: Mislim da je vrlo dobro što smo sjeli, ali isto tako ja smatram da ovo nije posljednji sastanak i da se slažem da na idućim sastancima možemo preći na konkretne točke, pa da pripremimo dokumentaciju i da pokušamo to da razjasnimo. Jer, morate shvatiti da smo mi izloženi odredjenim pritiscima i mi bi željeli upravo da se to objasni na obostrano zadovoljstvo, pa ako je potrebna i neku agitaciju pogotovo kad je riječ o upisu mladih ljudi u armijske škole. Mislim da o tome možemo razgovarati potpuno mirno, argumentirano i sad, pošto nemamo vremena, da ne načinjemo to. Ali na jednom od idućih sastanaka koje bih ja predložio kao jednu potpuno normalna konzultaciju, kao jedan normalan politički razgovor, da sjednemo pa da se dogovorimo da li će to biti za mjesec-dva-pet, nije bitno, ali da na jednom od idućih sastanaka i o tome raspravljamo, jer smatramo da moramo upravo argumentima odgovoriti na neku famu koja vlada i nas da zaštiti na odredjen način kad dolazimo u taj narod da nas uvijek blokiraju tim pitanjima. Kako god nastupimo, budite uvjereni nije nam lako, a stalno se manipulira s nekim brojevima, ciframa, podacima, itd. Mislim da to ostavimo za idući put.

VELJKO KADIJEVIĆ: Ja sam rekao to i svako drugo pitanje.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: **Mi bi htjeli da vam stavimo na srce, što se kaže, mali problem. Što se tiče vrhova trenutno ovdje komandnih mjesta u Bosni i Hercegovini, komadanti korpusa, uopće vojnih dužnosti. Trenutno se nalazi apsolutno jednobojan sastav. Jednonacionalan sastav. Koliko je nama poznato.**

VELJKO KADIJEVIĆ: Nije tako. Nigdje mi ne idemo, nigdje nema u zemlji veći broj komadanata na teritoriji jedne republike, iz te republike, nego što ih ima ili više nego što ih ima u BiH. Komadant korpusa nijedan nigdje nije u svojoj republici.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Riječ je o jednonacionalnom sastavu. Pazite, narod ne pita tačno odakle je ko, gdje je ko rođen. Ali jednostavno imamo sada na čelu, vi to ispitajte.

EJUP GANIĆ: Ja sam samo htio da kažem da ove korelacije su jako bitne u trenucima kad je zemlja u nekoj društveno-političkoj krizi. A ovo vaše, generale, proširivanje intervala i integracije, ovo je vrlo stručno objašnjenje, nažalost, u politici, komično se skoncentrišemo kad je kriza na užem intervalu. Zato sam pokrenuo.

VELJKO KADIJEVIĆ: Zato što se politizira.

EJUP GANIĆ: To je.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Hvala vam velika, saopštenje će biti gotovo.

Sjednica je završena u 14,45 sati.

Mi smo onda istakli da u armiji gledamo faktor zaštite suvereniteta Bosne i Hercegovine

Magnetofonski snimak sastanka Predsjednika i članova Predsjedništva SRBIH i predsjednika vlade SRBIH sa najvišim ličnostima SSNO i generalštaba OS SFRJ, održanog 15. oktobra 1991. godine u Sarajevu

*Sastankom je predsjedavao Alija Izetbegović, predsjednik
Predsjedništva.*

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Želim da pozdravim generala Kadijevića. Dobrodošlica za njega i za njegove saradnike. Nadam se da ćemo obaviti jedan koristan posao, jedan razgovor za koji se odavno ukazivala potreba. Da vam predstavim moje saradnike: predsjednik Vlade g. Pelivan, zatim dva člana Predsjedništva prof. Koljević i prof. Biljana Plavšić, g. Abdić, prof. Ganić, mr Franjo Boras i član Predsjedništva g. Bogićević, koga vi inače znate iz više susreta. Drago mi je da smo se našli da raspravimo neka pitanja. Hoću da vas uvjerim, sa dvije rečenice, ja sam to sinoć rekao na zasjedanju Skupštine pa ću to samo ponoviti, mi sa armijom nismo imali niti želimo da imamo problema. Nadam se da ih nećemo imati. Ima izvjesnih stvari koje bismo željeli da otklonimo. Da otklonimo neke male nesporazume koji tu i tamo postoje, ali generalno niti imamo problema niti ćemo ih, nadam se, imati - što se tiče BiH i njenih gradjana i Vlade. To je naš nekakav generalni stav. To je nekakva polazna osnova za ovaj razgovor. Ostale detalje ćemo u toku razgovora vidjeti. Dakle, želeći vam još jedanput dobrodošlicu i da se ugodno osjećate, molim vas da ovaj razgovor počnemo.

VELJKO KADIJEVIĆ: Gospodine predsjedniče, gospodo, htio bih, prije svega, da predstavim svoje saradnike: general Vukosavljević koga vi znate, general Djurdjevac, general Ružinovski, general Negovanović, general Alibegović, general Vasiljević i general Stanatović. Mislim da za početak treba reći da se susrećemo u jednom vremenu kad je potrebno mnogo mudrosti, strpljenja i međusobnog razumijevanja da bi upravo ostvarili ovo što ste i vi u početku rekli, a to je da saradnju između JNA i oružanih snaga u cjelini i Republike Bosne i Hercegovine održimo i razvijemo u skladu sa zahtjevima vremena i pitanjima, ozbiljnim pitanjima koja su pred nama. Mi smo sa naše strane potpuno spremni da tako pridjemo ovim razgovorima. Ja bih, iz vrlo praktičnih razloga želio da razgovaramo na način koji će u ovom vremenu moći praktično odgovoriti na pitanja koja se postavljaju. Hvala vam još jednom na dobrodošlici. Vi ste inicirali ovaj sastanak. Mi smo ga rado prihvatili i, ako dozvolite, bilo bi nam drago, uvažavajući, razumije se, i najnovije događaje i u zemlji, a i kod vas, da budete vi ti koji ćete početi sa pitanjima o kojima treba da razgovaramo. Hvala vam na pažnji.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Ja ću vam iznijeti neke činjenice koje bi mogle biti predmet ovog razgovora, o kojima se najvjerovatnije, uglavnom, slažemo. Činjenice su u pitanju. **Vi ste ovdje bili kod nas koncem juna. Od tada su se dogodile krupne promjene. Nažalost, najveće promjene su bile negativne. Došlo je do tog sukoba, do povlačenja armije iz Slovenije, do konfrontacije armije s jedne snage i oružanih formacija Hrvatske s druge strane, itd. Mi smo onda istakli da u armiji gledamo faktor zaštite suvereniteta Bosne i Hercegovine, jer neposredno prije toga imali smo upad paravojnih jedinica, to je bilo dva-tri dana prije vašeg dolaska pa je to bilo pod svježim utiskom toga slučaja. Tada je nama takva zaštita obećana.** Razgovarano je tad i o nekim dislokacijama pogona namjenske industrije iz Bosne i Hercegovine u druge republike, zatim, koliko se sjećam, problemi potraživanja. Saopćenje koje je nakon toga izdato bilo je vrlo šturo i kratko valjda koje je odgovaralo trenutku. **Ima jedna činjenica koja se svakako ne može mimoći, a to je da je u ratne sukobe koji su sada gore bilo, nažalost moramo ih tako nazvati pravim imenom, to su ipak ratni sukobi to nisu samo neki konflikti, da je u nekoj mjeri uključena i Bosna i Hercegovina protiv naše volje i uz naše veliko protivljenje bez naše saglasnosti itd. što svakako je jedna stvar o kojoj bi trebalo popričati. Jer, mi bi željeli da u mogućoj mjeri BiH bude izvan svega toga,** upravo uvjereni da ćemo na taj način doprinijeti i ovoj republici i njenom nekakvom dobru. A s druge strane da ćemo pomoći i zaraćenim stranama, odnosno stranama u sukobu da, ono što kaže narod, ne dolijevamo ulje na vatru, da taj sukob bude, koliko je moguće, ograničeniji. Otada, naravno, imamo

internacionalizaciju krize, uključena je međunarodna zajednica, Evropska zajednica, razgovori se vode izvan zemlje, što svakako nije povoljan znak i povoljan indikator situacije negativan, ali izgleda da je to stanje neke nužde. Kao što znate, razgovori se nastavljaju u Hagu u petak. U toku je pregrupisanje i dislokacija jedinica JNA s teritorije Hrvatske u BiH. Radi se o velikoj koncentraciji snaga. Mi znamo da ni vi ne pozdravljate tu činjenicu. To jednostavno do te situacije dolazi, ali i nju moramo registrirati kao jedan od problema. Vi to bolje znate od mene, ali po nekakvim našim osjećanjima ovo je trenutno, ovaj teritorij BiH je trenutno najnaseljeniji vojnicima možda u ovom dijelu svijeta ovamo. Najveća koncentracija, najveća gustoća. U međuvremenu je došlo i do narušavanja ustavnog i pravnog poretka u zemlji - na saveznom i republičkim nivoima. Došlo je do još, na neki način, defunkcionalizacije saveznih institucija, do blokade institucija, do skoro potpune blokade. Ne funkcioniše Predsjedništvo SFRJ, Skupština SFRJ itd. Naravno, i Savezno vijeće našlo se u visećem položaju potpuno. **Ovo Predsjedništvo u ovako nekompletnom sastavu proglasilo je neposrednu ratnu opasnost i preuzelo na sebe funkcije koje smatra da u takvim prilikama, naravno ono je to ocijenilo to. Nama se čini da to proglašenje nije na regularan način izvršeno pa ni konzekvence koje iz toga slijede**, odnosno neka pravna situacija koja bi iz toga slijedila nije, po našem mišljenju, regularno nastupila pa su i te odluke vrlo sporne sa pravnog stanovišta. Provode se mobilizacije koje su isto tako, sa jednog gledanog stanovišta, sumnjive. U BiH došlo je jednostavno kao korov i kao pečurke rastu neke praktički paravojne jedinice na sve strane, pod raznim firmama. Nama se čini da se radi o širenju milicije iz SAO Krajine ovamo prema Bosni i Hercegovini. Narod barem, a narod obično ima pravo, narod te jedinice zovu Martićevci (vi to znate vjerovatno iz vaših službi koje prikupljaju informacije s terena kako to ide). Narod u Banjaluci ih zove i u Šipovu, te jedinice, Martićevci. To je za njih ovako jedan popularan naziv. A narod uvijek ima nekog razloga što ih baš tako zove. Oni su izgleda pod direktnom komandom tamo ili su iz te vrste. Njihov legalitet je takodje vrlo sumnjiv. Imamo jednu situaciju nepovoljnu sa stanovišta Republike. Republika i ovo Predsjedništvo koje stoji pred vama, nema skoro nikakvih ingerencija u pogledu vojske, u pogledu kretanja vojske, u pogledu upotrebe vojske, u pogledu vojske koja je po zakonu tako nekako još od davnih dana, ali od skorašnjeg doba je nikakve ingerencije prema TO osim obaveza, naravno, da je plaća i da osigura sredstva za nju. Mislim da se dio TO jednostavno odmetnuo i sam proglašava mobilizacije. U tom pogledu nailazi, u takvim situacijama, na prilično razumijevanje lokalnih vojnih jedinica ili vojnih komandanata koji im onda daju oružje pa dolazi do disproporcije u naoružanju. Jedan dio BiH je

naoružan što produbljava opet nacionalne podjele, jer tu po nekim nacionalnim granicama se daju, TO se negdje mobiliše i može da se mobiliše, može dobiti oružje, na drugom mjestu opet ne može što je naročito jedan ozbiljan problem ovdje u BiH. O njemu ćemo moći malo više popričati, biće potrebno da o njemu popričamo. Da li bi se možda moglo uraditi to da možda vojska ima više ingerencija a manje ove nekakve teritorijalne jedinice. Nama bi to odgovaralo ovdje. Poseban problem o koljmem bismo željeli popričati je vrlo delikatan i tu trebamo, ja bih vas zamolio za jedno razumijevanje u tom pogledu. To je problem rezervista ovih izvan Republike. Ne znam da li raspolazete dobrim informacijama, jer ovo kažem zato što sam u razgovorima, ne sa vojskom ali sa ovim civilnim vlastima ponekad van Republike, primjećivao jednu začudjujuću neobaviještenost o realnoj situaciji na terenu. Moram vam reći sasvim sigurno, ovdje sjede i drugi članovi Predsjedništva i oni mogu dati sud o tome, mi smo ovdje iz raznih nacija, raznih političkih stranaka itd. tako da se ovdje i ne može, kako bih rekao, na neki način jednodimenzionalno i jednosmjerno govoriti. Ne može se. Manje-više, ovdje su različite tendencije zastupljene. Vidite, rezervisti iz drugih republika nisu ovdje dobro dočekani. Svugdje su i sami stvorili probleme svojim ponašanjem. Jer to ipak nije redovna armija, to su ljudi dobrovoljci nekakvi koji su, nažalost, često pod uticajem jedne propagandne jednosmjerne koja se vodi, motivirani da se jave. Dobrovoljci su često ljudi nezaposleni, sad će dobiti oružje, dobiti nekakav posao, on ide tamo u vojsku,. Ponašanje najvećeg broja tih rezervista bilo je ispod svakih kriterija i, prije svega, za armiju je napravilo, po mom mišljenju, krupne probleme, jer je direktno uticalo i na ugled armije. To je ono što bi o tome mogli da dadnemo i bliže činjenice ako budu potrebne. Mislim da vi slične informacije imate. Mislim tako. Ako ste ih prikupljali iz različitih izvora pa sabirali došli do nekog prosjeka. Ako ste ih sakupljali samo sa jedne strane, onda imate naravno jednostrane informacije. Ali općenito, imamo svježe događaje ove sada prilikom povlačenja ovih nekih rezervista preko Tuzle prema Zvorniku, vjerovatno prema Srbiji. Ne znam kakvo je bilo njihovo dalje stacioniranje. Tu je došlo do vrlo neprijatnih stvari, dio pucnjave kroz grad koja je trajala duže vremena, ne znam tačno 15-20 minuta, pola sata, pucali su po krovovima, po bogomoljama, vikali, itd. Dole je sliča situacija u Popovu polju. Kod naroda se stvorilo ubjedjenje koje sam ja sinoć i na Skupštini iznio. Armija da, rezervisti ne. Najkraće rečeno. Misli se na ove izvan Republike. Njih je neko ubijedio da oni dolaze ovdje, da u BiH smiruju nacionalne nekakve sukobe kojih ovdje, na sreću, nema. **Ima izvjesne napetosti nacionalne, znate, nekog nepovjerenja, ali direktnih nacionalnih sukoba nigdje nema.** Prema tome nije ni bilo potrebno da dolaze rezervisti da to gase. A njima je rečeno otidjite tamo, tamo se Srbi i Hrvati tuku

treba da ih razvadite. A to nije tačno. Naprotiv, usljed njihovog prisustva dolazilo je do konflikata, do velikog broja izbjeglica i ružna je jako stvar da stanovništvo bježi tamo gdje su došli ljudi koji nose oznake armije. I svugdje, baš u tim sredinama, odatle je i potekla ova naša izjava - armija da, rezervisti ne. Mi s armijom nismo imali problema i nećemo ih ni dalje da imamo. Nadam se da ih nećemo ni imati. **Potrudimo se da ne bude nikakvih problema s te strane, da armija nemadne neprijatnosti kakve je imala u Hrvatskoj**, možda i drugdje šta ja znam, ali ovdje nema razloga za to. U situaciji kada na tlu BiH ima jako mnogo ilegalno naoružanih ljudi, nama je prisustvo jedne uredne, redovne, disciplinovane armije pod nekom komandom, nama je stabilizirajući faktor i to je potpuno realan pristup tome. Da ostavimo na stranu ko koga voli manje ili više, ali je to jedna za nas realna procjena. Mi ćemo radje imati posla sa jednom armijom koja je disciplinirana, koja ima svoju komandu, koja zna ko naredjuje ko sluša, nego ovdje nekakvih stotinu naoružanih grupa koje mogu da stvore velike probleme. Naravno, trebaće nam vaše, znam daje to jedno delikatno pitanje, trebaće nam vaše razumijevanje kad se tiče ovoga što sam sada spomenuo - pitanje tih rezervista. Predsjednik Vlade će vjerovatno iznijeti neke probleme koji se tiču ovog rada namjenske industrije ovdje. Koliko stoji danas, mislim da tu neće biti nekakvih problema, ali ja o tome ne bih više govorio, o tome će vjerovatno predsjednik Vlade dati neke detaljnije podatke. A zamoliću prof. Ganića, ima i on vjerovatno nešto, ne znam da li se on pripremao za to, to je problem ovog nekog. Imaće i prof. Ganić nešto da kaže, a naravno i drugi članovi Predsjedništva, ukoliko su se zato pripremili. Inače, tražićemo vašu pomoć da se saobraćajnice, što je moguće prije otvore, koliko to stoji do armije. Bilo je teškoća kod otvaranja vrlo važne komunikacije, skoro sad jedine, nije baš jedina ali skoro da je jedina još možda ostala tamo. To je pitanje mosta Slavonski Brod - Bosanski Brod, gdje je nakon dugo vremena jedva otvoren za pješake, a za vozila još uvijek nije. I možda nekakav zajednički rad, neki zajednički napor da se neke komunikacije uspostave na Savi koje su porušene. Koliko će to biti moguće, to traži velika finansijska sredstva, ali nešto će se morati učiniti u tom pravcu. Onda, naravno, oko funkcioniranja ove željezničke mreže. Zainteresovani smo i za onu liniju u Hrvatskoj, jer smo direktno i indirektno zainteresovani zbog općeg funkcionisanja na ovom jugoslovenskom prije svega, ali smo mi Bosanski zainteresovani naročito zbog ove nafte i zbog naftovoda gore koji je prekinut i koji čas radi čas ne radi. Gore je to negdje, ne znam tačno gdje je ta lokacija kod Vrgorca, kod Vrgin Mosta. Onda problem Luke Ploče. Imamo tu nekakvu proceduru sad ustanovljenu jednu, administrativnu proceduru koja opet stvara probleme izvjesne i teškoće kod manipulacije brodovima. Mi smo jako ovisno od te

luke zbog niza kapaciteta za koje je i armija zainteresovana. Direktno se radi o željezari Zenica, o Lukavcu itd. gdje ima armija direktni interes jer je vjerovatno potrošač nekih od ovih dobara tih proizvoda tamo. To je ovako da kažem jedan niz tih stvari o kojima bismo mogli da popričamo. Ostaju, naravno, i pitanja koje smo više puta pokretali - problem izvjesnog balansiranja nacionalnog kadra s kojim mi nismo zadovoljni. Mislimo da bi armija trebala da vidi, nisu to na koncu konaca zakoni. Znae, u BiH bi rado vidjeli nešto izbalansirani nacionalni sastav ovih glavnih komandnih pozicija i komandnih mjesta uz navod da armija ima nekakva svoja pravila pisana ili nepisana, to tačno ne znam, prema kome ljudi ne mogu da budu komandanti u svojoj republici. Ima armija vjerovatno svoje razloge da tako nešto uspostavi. Medjutim, zbog ovih krupnih promjena možda bi trebalo i ta pravila mijenjati pa da postoje veći i manji interesi. Mi shvatamo motive za takvo nešto u jednoj ranijoj situaciji. Medjutim, ovo je jedno novo stanje. Možda bi trebalo revidirati to pravilo pa zbog građana BiH i nepovjerenja u armiju s ove strane, možda bi trebalo uraditi u tome neke korekcije. Sigurno bi bila veća korist od štete. Ja bih toliko. Hoće li neko od vas da me malo dopuni? Izvoli, Jure. Predsjednik Vlade - Pelivan.

JURE PELIVAN: Zahvaljujem. Ja bih u najkraćim crtama dao kratak osvrt na ovaj problem funkcionisanja namjenske proizvodnje. Mi smo održali jedan sastanak sa direktorima preduzeća namjenske proizvodnje u subotu, 12. oktobra. Na tom sastanku je prisustvovao i general-potpukovnik Stanatović. Ja ne bih danas šire elaborirao probleme, ali bih istakao da smo razmijenili mišljenje i razjasnili neke nesporazume koji su se javljali proteklih mjeseci. Prije svega, u pitanju je dosta nisko korištenje kapaciteta namjenske proizvodnje što je, znamo, posljedica općih neprilika i teškoća u zemlji. Poznato nam je s kakvim se problemima JNA susreće u finansiranju svojih potreba, tako da ne mislimo sada da posebno ističemo na ovom sastanku taj problem iako uvijek polazimo od toga da u BiH imamo veliku zastupljenost namjenske industrije u odnosu na jugoslovenske okvire, tako da je ta grana izuzetno značajna za BiH pa i za veliki broj zaposlenih u toj proizvodnji. Nešto je popravljeno od korišćenja kapaciteta dodatnim ugovorima čije izvršenje je sada u toku, tako da se u izvjesnoj mjeri situacija popravila, ali svakako ni izbliza ne zadovoljava ni najnužnije potrebe. To je povezano sa padom izvozne aktivnosti, tako da nismo u prilici da govorimo o nekakvim većim perspektivama i nekom neposrednom periodu. U vezi sa funkcionisanjem proizvodnje i odnosa bilo je nesporazuma čak i pogrešnih interpretacija u sredstvima informisanja oko nekakvih predislokacija opreme ili proizvodnih postrojenja iz nekih tvornica u BiH u druge krajeve. To su bile neprovjerene vijesti, bilo je najja-

va i prema organima u Republici, dospijevalo je to i u štampu i u druge medije informisanja, ali smo mi nakon provjere utvrdili da su netačne i demantovali smo to čak i na sastanku sa privrednicima uz prisustvo štampe. Ja sam jednom prilikom demantovao takve napise. Prema tome, kod nas nije bilo nikakvih predisllokacija neke opreme. Radilo se o nekoj staroj mašini, zamjeni, itd. Prema tome, to nije potrebno posebno isticati. Medjutim, bilo je izvjesnog uznemirenja u vezi sa predisllokacijom nekih reprotmaterijala i to smo razjasnili na ovom sastanku. U pitanju su eksplozivne materije u jednoj tvornici i u skladištu u naseljenom mjestu, tako da je u ovim prilikama trebalo voditi računa i o toj okolnosti, ali utvrdili smo i sporazumjeli smo se i razjasnili da nije bilo nikakve predisllokacije iz nekakvih neonamjera da se negdje na drugom mjestu, u većoj mjeri, koriste kapaciteti na užtrb kapaciteta na ovom području. Ovo ističem zbog toga što je bilo takvih najava i mi smo se razjasnili i stvarno mislim to je sasvim razjašnjeno i u redu. Tu više nema nesporeduma. Razgovarali smo posebno o problemima neke proizvodnje, posebno kada je u pitanju... Ja sam preuzeo obavezu da kontaktiram sa Vladom Hrvatske jer je u pitanju izvozni program tog proizvoda tenka, dovršenje finalizacija se nalazi u Djuri Djakoviću u Slavanskom Brodu, tako da smo se u subotu dogovorili i ja ću neposredno, u granicama svojih mogućnosti, preduzeti mjere da se to bezbjedno pokuša finalizirati, da bi se ostvario taj izvozni program. Jer su preduzeća naša jako dosta zastupljena u tome sredstvu tako da bi trebalo izvršiti i obavezu prema stranom partneru. Mislim da ima sad 33 komada takvih finalizacija. Postoji mogućnost još neke dodatne količine. Dalje, bilo je nesporeduma u vezi sa raspolaganjem materijalnim rezervama, gornjim rezervama. Mi smo donijeli jednu odluku opštu u Vladi BiH koja je opšteg karaktera, koja se odnosila na sve materijalne rezerve, mada moram reći i sam nisam u tom trenutku smjerao da se to neposredno i u punoj mjeri odnosi na ove rezerve vojnog karaktera, ali odluka je bila opšte prirode tako da su shvatili da se primjenjuje i na ovaj sektor. To smo razjasnili i mi zaista nećemo praviti, s naše strane, nećemo ni pokušavati da pravimo neke posebne smetnje što se tiče robnih rezervi za namjensku proizvodnju koje su locirane na našem području i koje su nabavljene, jasno, sredstvima vojnog budžeta. Takodje, bilo je problema i još nisu potpuno otklonjeni. Nadam se da to možemo danas da se dogovorimo definitivno, zbog nekih zadržavanja isporuka nekih sredstava. Ja ovdje želim posebno da istaknem raketno oružje mislim da se zove "orkan" ne znam kako, jer je bilo odredjenog uznemirenja u tim područjima gdje su vojne tvornice, gdje je nekako i struktura stanovništva različita, pa oni to budno prate, čak su spremni da postave i barikade. Posebno zbog pretpostavki i uznemirenja da bi ta sredstva neke odredjene razorne moći ili ne znam većeg dejstva,

mogla biti upotrebljena postojećim oružanim sukobima. Dakle, to je bio elemenat uznemirenja političkog. Bilo je intervencija prema Vladi i drugim organima u Republici. Vi znate o kojoj se količini radi i o kakvim sredstvima. Ja bih želio, ako možemo danas dobiti samo informaciju i radi našeg stava prema i građanima i nekim vlastima lokalnim, ja pretpostavljam na osnovu onog objašnjenja koje smo do sada dobili da to sredstvo i nije upotrebljeno za domaću, za ove nekakve sada potrebe oružanog dejstva. Jer su one prvobitno i bile namijenjene za izvoz, međjutim, izostao je taj izvoz pa bismo uz tu dodatnu informaciju koja bi nama dobrodošla s vaše strane, mogli odmah otkloniti i taj problem, tako da ne bismo onda nikakvih stvarno problema imali što se tiče redovne proizvodnje, redovnih komunikacija u isporuci. Bilo je određenih zapreka kod transporta ovih vojnih jedinica. Mislim da je toga sve manje, jer je to bilo u periodu onih većih mobilizacija. Mislim da smo dosta toga sanirali i da sada će to teći uredno. Toliko o toj proizvodnji. Sa ovim bismo na taj način sanirali ove nesporazume sve koji su postojali i mogli bismo obezbijediti normalnu komunikaciju. Sljedeće je pitanje koje je za nas ključni faktor koji može da utiče, od čijeg rješenja zavisi hoće li privreda BiH naglo dalje propadati ili će se stvarati postepeni uslovi za kakvu takvu normalizaciju proizvodnje. A to su saobraćajnice. Kao što znate, BiH najvećim dijelom graniči sa Republikom Hrvatskom na sjevernom dijelu, na zapadnom dijelu i južnom dijelu, a tu su mnoge saobraćajnice trajnije ili u kraćem periodu bile u blokadi, tako da privreda BiH trpi ogromne i gubitke i padanje proizvodnje, nemogućnost isporuka, otkazivanje svih mogućih narudžbi od strane stranih partnera itd. Bilo je u jednom periodu natovarenih preko 2,5 hiljade vagona robom za potrebe razmjene unutar zemlje ili za izvoz koji su ležali, zakrčeni su bili svi kolosijeci, tako da nije bio moguće kretanje vozova. Nismo imali ni jednu praktično prohodnu željezničku saobraćajnicu, nemamo ni sada. Isto tako, putni pravci su jedino slobodni prema Srbiji i Crnoj Gori i u Bos. Samcu jedina saobraćajnica je prohodna na sjevernoj strani u graničnom području sa Republikom Hrvatskom. To stvara izuzetno velike teškoće. Mi smo kontaktirali i sa vama i ja sam dužan da izrazim posebno poštovanje i zahvalnost u nekim brzim intervencijama vašim, tako da smo i danas dobili spremnost za podršku da se otvori naftovod jugoslovenski. Ja sam prije intervencije pismene koju sam uputio na vas generale Kadrijeviću, kontaktirao sa predsjednikom Vlade Hrvatske, tražio sam i pitao mogu li ja preuzeti obavezu da u razgovorima sa vama računam da će se otvoriti cijelom dužinom naftovod. Meni je Gregorić potvrdio takav stav i dobio sam i od vas, juče sam tražio, potvrdu da će se vojni organi angažovati. Danas smo u kontaktu i sa našim MUP-om i tu moram posebno da istaknem dobru saradnju između našeg MUP-a i generala Vasiljevića u svim ovim tekućim prob-

lemima kad je u pitanju ova saradnja i nadam se da ćemo ipak problem ovih dana razriješiti. Ima tamo šest podstanica na potezu Vrgin Most kod Siska, ili su zatvoreni ventili ili su nekakve druge smetnje u pitanju i danas smo upravo u kontaktu da odu tamo mehaničari naftovoda iz Hrvatske uz obezbjedjenje predstavnika Banjalučkog korpusa i našeg MUP-a, tako da će vjerovatno sutra doći do pregleda tih postrojenja i pretpostavljam da ćemo razriješiti taj problem koji je izuzetno značajan -izuzetno težak jer naša rafinerija je ponovo stala, nema nikakvu zalihu sirove nafte, a kao što znate, mi nemamo nikakve domaće proizvodnje niti imamo jna kakvu alternativnu mogućnost nabavke i transporta sirove nafte osim preko Rijeke, preko luke Rijeka i dalje naftovoda. Tamo već imamo 55 hiljada tona nabavljenih. 20 dana leži ne možemo da je transportujemo. Uskoro treba da dobijemo i novi brod, ali evo zbog te blokade naftovoda praktično može da stane i čitav saobraćaj i privredni i ljudski ako najhitnije ne riješimo taj problem. Kod nas inače najizraženiji u zemlji problem je kad je u pitanju snabdijevanje energetima.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Na putu su dva-tri broda.

JURE PELIVAN: Tako da se ja nadam da zajedničkom saradnjom možemo obezbijediti na stabilnijoj osnovi funkcionisanje tog naftovoda koji je jedan od šireg značaja za zemlju. To je dakle što se tiče naftovoda. Takodje smo jako vezani za Luku Ploče. Kako za uvoz odredjenih bazno-energetskih sirovina uglja za koksovanje, za potrebe željezare Zenica i koksno-hemijskog kombinata u Lukavcu, tako i za izvoz kabaste robe proizvoda željezare Zenica za otpremu ugovorenog izvoza. Još uvijek ne mogu potvrditi da smo riješili taj problem, jer ima odredjenih nesporzuma. **Kad smo dobili potvrđan odgovor od vojnih organa, onda se ispostavilo da vlasti iz Hrvatske postavljaju dodatni uslov da se deblokira Dubrovnik. Medjutim, danas smo u kontaktu, ja sam bio sa predsjednikom Vlade Republike Hrvatske. Nadam se da ćemo uspjeti da taj problem riješimo onako kako su postavljani uslovi od strane vojnih organa.** Ali pri tome moram naznačiti da su veliki problemi zbog stranih brodara. Strani brodari, dok nije sve u redu, dok se totalna deblokada ne skine od svih strana, nisu voljni da izdaju naloge brodovima da plove u tu Luku Ploče. Sad trenutno imamo dva broda u Bariju. Ja mislim da će se danas, ako uspijemo, pokrenuti, tako da ćemo i taj problem početi rješavati.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: U čemu je problem?

JURE PELIVAN: Ne mogu da uplove brodovi sa natovarenim ugljem za koksovanje. Nalaze se u Luci Bari.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Zbog čega?

JURE PELIVAN: Zbog toga što agenti - brodari neće da daju nalog da brodovi plove u Luku Ploče, jer, navodno, ima problema.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Kojih problema da ih riješimo?

JURE PELIVAN: Nije potpuna deblokada izvršena. Ja sam sad objasnio. Mislim da nema nesporazuma što se tiče vojnih organa. Traži se kontrola sadržaja.

VELJKO KADIJEVIĆ: Postoji odluka Savjeta bezbjednosti da je embargo uvoza oružja u Jugoslaviju i taj embargo mora da važi za svakoga. Treba da se formira komisija, zajednička ekipa od vaših ljudi, od vojske, od Hrvatske od monitora koji će biti na licu mjesta i pregledati to.

JURE PELIVAN: Ja se nadam da ćemo danas-sutra to otkloniti. Ja mislim da bi bilo danas jako korisno barem da razmijenimo mišljenje ili da utvrdimo pravce daljeg rada oko moguće deblokade saobraćajnica. Posebno na potezu Beograd-Zagreb i to auto-puta i željeznice. Imamo i takvu nesrećnu okolnost da je ovamo auto-put prema Zagrebu blokiran, a prema Beogradu je slobodan. Dobro. I obrnuto. Željeznica je vjerovatno blokirana u oba pravca i kod Novske i kod Vinkovaca. Tako da imamo veliki interes za te dvije magistralne saobraćajnice. Znamo da je to isprepletano tim sukobima i to suprotstavljenim snagama, tako da očekujemo da nije moguće prvotno to riješiti, ali od izuzetnog je značaja za zemlju i posebno za BiH, da obezbijedimo protok tih magistralnih saobraćajnica. Jer mi jednostavno nemamo željeznički otvor nikuda gore sjeverno ni istočno ni zapadno prema svijetu. Želim posebno da istaknem našu potrebu i želju da obezbijedimo vašu podršku da otvorimo cestovni promet prema Karlovcu. Dakle, putem AVNOJ-a od Bihaća prema Karlovcu. Mi imamo dobar put AVNOJ-a. Konflikt je tamo u području između tamo prema Karlovcu. Ima nekoliko pravaca - preko Kladuše ili ovaj dole preko Bihaća tamo iznad Plitvica. Jako smo zainteresirani kad bi mogli stabilizovati promet na toj saobraćajnici. Za.....

(nedostaje stranica broj 18)

GANIĆ (?):.....Znači, to je greška s vaše strane. Treća stvar, roditelji vojnika koji nas ovdje opsjedaju, ja sam na čelu Kriznog štaba, nisu zadovoljni sa informacijama u smislu gdje im je dijete, šta je s njim, nije se javilo tri mjeseca, javio se odavde, sad je tamo, i tome slično. Mi se dopisujemo sa vama i ako možete što

ažurnije da te podatke šaljete njima, mnogo bi im pomogli. Četvrta stvar, prokletstvo svih tih saglasnosti da se deblokira i ovo, je ta tehnika koja kasnije dodje. Evo ja se dopisujem sa ovim gospodinom Cupara, ovo je vaš načelnik Generalštaba gdje se traži da posmatračka misija učestvuje u pregledanju ovih brodova koji istovaraju teret za Bosnu. Ljudi kažu mi nismo za to kvalifikovani, mi nismo carinici i tome slično, nije nam to niko rekao, vrijeme prolazi, mi pokušavamo da predložimo saveznu carinu i, uglavnom, dok se to uklopi hoće da nam stanu postrojenja. I stvara se jedan dojam u Republici da je i armija velikim dijelom odgovorna za sve te probleme oko tih blokada, tako da jednostavno.... Mislim Luke Ploče u smislu da mi sad ne možemo tehnici obezbijediti ono što se traži da se ti brodovi puste. Kaže ovaj vaš kolega iz Generalštaba da treba da obezbijedimo evropsku misiju da prisustvuje pregledanju broda.

VELJKO KADIJEVIĆ: Nije tačno.

EJUP GANIĆ: Evo telex.

VELJKO KADIJEVIĆ: Evropska misija ne mora biti. Mogu biti vaši ljudi koji će vidjeti ima li oružja, ništa više.

EJUP GANIĆ: Uglavnom, problem stoji, problem se ne rješava. Ali evo šta se događa.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Ima možda problema u brzini reagovanja.

EJUP GANIĆ: Možda i toga.

VELJKO KADIJEVIĆ: Ako mislite da ih mi skupljamo, nećemo ih skupljati. Mi ćemo svoje ljude dovesti tamo odmah, istog časa.

EJUP GANIĆ: Još jednu stvar. Ovaj privredni kolaps koji ovu republiku polako zadešava, dovodi nas u situaciju da ćemo teško ispunjavati obaveze koje se javljaju prema federaciji. Ova republika nije izmislila nikakve marifetluke u vezi štampanja novca niti kreiranja sopstvene valute i tome slično. Mi smo sad, sami znate, da bi za funkcionisanje koliko ja smatram, armije sad bilo potrebno negdje oko 3 milijarde obezbijediti iz federalnog budžeta koji je prazan i sad treba republike na neki način da se saglase da se 3 milijarde, da se napravi pozajmica kod Narodne banke da bi JNA funkcionisala do 31. decembra. Ima sad tu ukupno u ovo kolapsu problema. Treba tu odluku sprovesti i tome slično. Znači, nama ostaje na tome da radimo uporno. **I još jedna periferna stvar ovdje u Bosni jedan dio mlađih ljudi gaji veliku nadu o nekoj neutralnosti Bosne u ovom sukobu koji mi doživljavamo**

prvenstveno kao sukob rukovodstava Srbije i Hrvatske, odnosno Hrvatske i Srbije u ovom ratu. To je ovako, možete primijetiti i u nastupima političara i slično. Eto, ja bih samo toliko.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Izvolite, Biljana.

BILJANA PLAVŠIĆ: Očito da smo se ovdje sastali zato što postoje brojni problemi između najviših državnih organa u BiH i direktno armije. Ovdje ste vi čuli o nekim tim problemima. Medjutim, ja mislim da treba poći od samog ishodišta, nemojte se prepasti da ću dugo da govorim kad spominjem ishodište. Ishodište je svega ustvari da najviši državni organi u BiH zaobilaze da ne kažemo teži jedan izraz, derogiraju savezne propise, naročito savezne propise ne samo savezne propise nego i republičke propise, naročito kada se tiče JNA. Ja sam predsjednik Savjeta za zaštitu ustavnog poretka i imam svoje odvojeno mišljenje, a isto tako i prof. Koljević koji je član Savjeta za opštenarodnu odbranu kada su u pitanju ovi problemi koji se tiču JNA. Bilo je vrlo često u štampi da mi povodom toga moramo da izdvajamo mišljenja svoja. Vrlo je neprijatna situacija kada dva člana Predsjedništva, kada se neprestano radi o istoj temi, a to su problemi JNA i odnos Republike prema JNA, da neprestano moraju izdvajati mišljenja. Ja drugačije ne mogu da postupam zato što moram, kao predsjednik Savjeta za zaštitu ustavnog poretka, da štitim zakonitost na saveznom nivou i na republičkom nivou. Ja mislim da smo se, ja sada govorim pred vama svima a isto tako sam u Predsjedništvu i na nekim širim sastancima govorila o tome da smo se mi uhvatili u jedan koloplet iz kojeg ne možemo da izadjemo upravo u onom momentu kada smo postojeće zakone zaobilazili na neki način, jer ako zakoni nisu - zakoni regulišu život, različite životne oblasti, tako isto oblast JNA i, naravno, ako se načne ta materija na nekom mjestu, onda se to lančano dalje provodi i došlo je do ovih različitih problema o kojima ovdje govorimo.

Na primjer, jedna stvar koju ja zaista vas sada pitam kao stručnjake iz te oblasti, recite mi milim vas šta to znači demilitarizacija Bosne i Hercegovine? Isto tako, šta to znači Ministarstvo za odbranu BiH koja je, ja kažem, skoro najjači bastion antipropagande prema JNA. Po mom mišljenju ta demilitarizacija je u domenu ne Republike nego van Republike i ja stvarno očekujem od vas odgovor. To je sasvim nešto novo što se našlo u jednom novom dokumentu koji je juče, na onakav način kako vam je vjerovatno poznato, usvojen na, po mom mišljenju, neustavan način u Skupštini Bosne i Hercegovine. Ono što je dobro bilo u svim ovim postupcima da smo mi izbjegavali stvaranje paravojnih formacija i upravo zato da ne bi došlo do toga ja sam bila uvijek zato a i prof. Koljević i ostali da se pojača rezervni sastav milicije. Smatrajući da armija i milicija mogu da ostvare dobre koordi-

nacije i da se na taj način sačuva BiH od onih događaja koji se dešavaju u Republici Hrvatskoj. Međutim, dobila sam neka obavještenja koja me malko uznemiravaju - da je taj rezervni sastav milicije ipak prešao neka svoja ovlaštenja, pa vas pitam ovdje da li rezervni sastav milicije, da li MUP može da kontroliše vojne transporte kao što se to dešava na primjer na potezu Kakanj, Jajce, prate transport "B". Ja ne znam šta je transport "B", ali ja se vama obraćam da mi odgovorite, na relaciji Goražde-Konjic. Juče u Žepču, npr. uhvaćeno 19 pripadnika JNA i u MUP-u su zadržani nekoliko sati i kasnije su pušteni. Mislim da bi se državni organi BiH u odnosu na JNA upravo iz silne želje koja je jedinstvena, bez obzira na stranačku pripadnost, a ta želja je da se zadrži mir u BiH, mislim da bi trebali neki postupci da se koriguju i to na vrijeme. Jer ono što se može danas uraditi efikasno, događaji tako brzo dolaze jedan za drugim, da se već sutra to ne može uraditi na jedan efikasan način. Što se tiče Kriznog štaba u kojem sam ja u početku bila, kojeg je Predsjedništvo formiralo, zamišljajući da se Krizni štab bavi problemima izbjeglica koje imamo u Republici i obezbjedjenja njihovog normalnog koliko toliko normalnog života ovdje, obezbjedjenja saobraćajnica, Krizni štab, a mislim i general Vukosavljević da je sagledao tu situaciju, da je Krizni štab Predsjedništva preuzeo neka ovlaštenja koja pripadaju Savjetu za opštenarodnu odbranu i u tom slučaju, kada sam vidjela da krizni štab raspravlja takve probleme, ja sam dala ostavku na taj Krizni štab. Krizni štab bi trebao zaista da se bavi problemima koji su van domena jedne savezne institucije koja se naziva JNA. Ja ne bih imala ništa više.

ALIJA IZETBGOVIĆ: Ja bih samo jedan mali komentar napravio. Ljudi koji sjede pred nama nisu sud koji sude Bosni i Hercegovini gospodjo Biljana, prema tome, čitav niz ste stvari iznijeli koje njih ne interesuju niti u kojima oni nisu ni nadležni da sude. Ima nekih stvari koje ste iznijeli koje možda njih interesuju. To pitanje Kriznog štaba i njegovo ovlaštenje to je problem ovog Predsjedništva. To je ad hoc komisija koja ima ovlaštenja da radi ono što radi. A što se tiče milicije, ona isto tako je u nadležnosti samo ovog Predsjedništva, znate, i ove Vlade. Nije u nadležnosti Generalštaba niti, uz svo poštovanje ljudi, koji sjede pred nama. Da se razumijemo u tome.

BILJANA PLAVŠIĆ: Ovo je jedan dosta široki krug vrlo kompetentnih ljudi i ja sam to postavila kao pitanje jer ja zaista ne znam da li treba MUP da kontroliše njihova ovlaštenja.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Dobro, to ste trebali postaviti na nekom našem tijelu da vidimo je li prekoračilo ovlaštenja, odnosno sačekati da vidimo ako vojska ne interveniše da je prekoračeno

ovlaštenje što ste vi intervenisali? Ako vojska smatra da nije prekoraceno ima nekog razloga da to radimo. U svakom slučaju, vojska nema u BiH, vojska u BiH može samo govoriti o tome da ima previše ovlaštenja, a nikako premalo. Ne trebate u tom pogledu ih štiti. Oni sebe mogu dovoljno štiti dovoljno su jaki. Čak i prejaki u BiH. Znae. **Vojska nije imala s BiH nikakvih problema ni u pogledu hodaanja, ni koga će mobilisati, ni kuda će transporti, ni koji rezervisti, čak tu bi se možda moglo govoriti da li je korektno ponašanje vojske prema vlasti BiH. To da. A ne da li vlast BiH nameće neka ovlaštenja vojsci. Mi niti smo u stanju niti smo to pokušali do sada, ali niti smo u stanju da nametnemo ta ograničenja.** Obrnuto, mislimo da smo se ponekad osjećali zaobidjeni u čitavom nizu stvari. I o tome bi isto tako g. Biljana trebalo da kažete nešto ako već govorite o odnosu ovome. Mi se osjećamo ponekad potpuno ignorirani od strane vojnih organa u pogledu vrlo velikih transporta vojske - raspolaganje namjenskom industrijom, zalihama, dolaska rezervista. Posebno dolaska rezervista što je danas vrlo delikatno pitanje i na čemu ćemo insistirati da se danas zauzme stav. Uz jednu molbu da se definiraju jedan, mi želimo da uspostavimo povjerenje. Imamo utisak da ima izvjesna doza nepovjerenja i mislimo da bi to trebalo eliminirati. Eliminirati razloge koji bi eventualno postojali između armije i vlasti BiH. To nepovjerenje mi bi željeli da ga potpuno istisnemo, elemente koji to izazivaju, faktore koji to izazivaju, da to uklonimo. Da imamo povjerenje. Sasvim vam pošteno kažem -mi želimo da tu odnosi budu normalni. Da li će biti srdačni itd. to je drugo pitanje, ali oni potpuno korektni i normalni itd. Naravno, uzimajući u obzir realno stanje u BiH i ono što mi moramo da činimo ovdje. Mi smo potpuno svjesni da smo proglašenjem neutralnosti BiH možda čak i povrijedili nekakve zakone posredno, ali postoje u ovom trenutku, sve je fluidno pomalo, postoje zakoni i zakoni. **Zakoni koji govore o tome da se naši građani ovdje ne smiju miješati u jedan rat koji mi smatramo besmislenim ratom, bezumnim pokoljem.** To je za nas zakon veći od nekih dole sad napisanih u "Službenom listu". U tome je problem. Mislim da u tom pogledu postoji saglasnost građana BiH oko te stvari, da kažem plebiscitarna, iako trebamo možemo ga iznijeti na plebiscit. Ali u drugim stvarima ne znam koliko možemo pomagati armiji u nekim stvarima - direktno pomagati. Ali nećemo je odmagati, nećemo joj praviti nikakvih teškoća. Pokušavamo da to svedem na taj odnos. Naravno u situaciji kakva jeste strogo se držati svih pravila. Mi smo svjesni da tu ima izvjesnih stvari koje čak predstavljaju prekršaj saveznih nekih zakona. Ali vidite, sve je postalo prilično fluidno i ti savezni zakoni i naredjenja o mobilizaciji. Armija dobro zna da tu ima izvjesnih spornih pitanja - jesu li legalne, nisu li legalne, ali da nije pokolja. Čim se gore stiža situacija, čim se ugasi konflikt, sve će se normalizirati ponovo,

nema problema za regrute, nema problema za rezerviste. Ali sad u jednom našem dramatičnom izboru, na neki način moralnom izboru, da li da šaljemo mladiće da gore ginu u jednom ratu koji nam se činilo da nije bio neizbježan, da se apsolutno mogao izbjeći. Da se postupalo onako kako smo to mi iz BiH htjeli. Kad je već došlo do toga da bezumni ljudi zametnu tu kavgu, onda šta možemo drugo nego da se uklonimo iz toga.

BILJANA PLAVŠIĆ: Molim vas, da ne ostane na tome da ja smatram ovo...

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Tako ste nastupili.

BILJANA PLAVŠIĆ: Oprostite ako se to vama učinilo da smatrate da sam ja ovdje došla kao da je ovdje neko sudilište. Sami ste napomenuli da su tu zakoni fluidni, situacija da je fluidna - negdje se poštuju zakoni negdje ne poštuju itd. Vrlo često smo u Predsjedništvu u situaciji da nam neke stvari nisu jasne. Ovdje imamo i zato smo molili ovaj sastav vojni da dodje da neke stvari raspravimo. Ono što sam govorila, govorila sam vrlo određeno i u formi nekih pitanja da bi meni, kao predsjedniku Savjeta za zaštitu ustavnog poretka, a i nama svima, bile neke stvari sasvim jasne - dokle sežu kompetencije Predsjedništva, državnih organa BiH, gdje se oni, na kojem mjestu se zaustavljaju i gdje nastupaju ingerencije JNA. Dakle, to je bilo u tom smislu. Vi ste me krivo shvatili.

FIKRET ABDIĆ: Ja ću vrlo kratko. Prije svega ja mislim da je ova posjeta generala Kadijevića sa saradnicima jedan kontinuitet koga ima ovo Predsjedništvo i Vrhovna komanda na čelu sa generalom Kadijevićem. I u tom smislu i želim da intoniram ovu raspravu. Pošao bih od onog što se novo desilo od prošlog sastanka do danas. Išao bih jednim redom. Prvo i osnovno mislim da bi građani BiH trebali znati da je do ove posjete došlo bez obzira što je g.Izetbegović i sinoć u Skupštini BiH najavio posjetu generala Kadijevića raniju ocjenu vezanu za saopštenje sa ovog sastanka. Prošli put smo se dogovorili o jednom kratkom saopštenju, uobičajeno kakvo je za sve dijelove zemlje. Mislim da je situacija utoliko specifična da zahtijeva jedan poseban pristup. Da možda damo nešto šire obrazloženje oko koga smo se dogovorili i zbog armije i zbog Predsjedništva i zbog građana koje interesuje sve to što mi dogovaramo u mjeri u kojoj ih to interesuje. Pa je moj prijedlog da se oko tog saopštenja dogovorimo i da ono bude nešto šire u odnosu na ranije, kažem zbog situacije jer nije ista sada kao što je bila ranije. To je prva stvar. Drugo, moji prethodnici su jako govorili oko ovih saobraćajnica. Ja bih rekao samo nešto oko ispada koji se javljaju na saobraćajnicama, da se ne ponavljamo.

Mi smo imali jednu vrlo neugodnu (ima više ispada na tim saobraćajnicama gdje ljudi u uniformama, dakle ti rezervisti, van komande, van kontrole legalnih organa pa i korpusa u Banjaluci kad sam imao razgovor sa generalom Uzelcem sam prizna da u Prijedoru ima jedna grupa koja nosi uniformu itd. ali radi i ide na štetu i ugled armije i to neće on spriječiti). Na ovom ne želim da gradimo nikakvu tezu koja bi se krivo tumačila. Ali ono što se nakon toga desilo na ovom putu, Velika Kladuša - Krnjak, to je da su ljudi krenuli jer rade u Sloveniji, krenuli za Karlovac, išli preko Slunja do Krnjaka računajući da 10 km drži TO i Martićevci, pa ako ništa mogu ih sprovesti tih 10 km do kontrole koju vrši MUP i da oni produže dalje za Maribor i da idu dalje. Bili su vraćeni. Ljudi su se normalno vratili, došli 10 km pred Kladušu i izvršena je dojava, treba prije provjeriti ali je to prva informacija koju ja imam, imam je od SUP-a iz Kladuše, da se oni vraćaju nazad i minobacačkim napadom izvršen je napad na tu kolonu vozila. Dva vozila su spaljena, troje mrtvih su pred robnom kućom sinoć bili u V. Kladuši, osam je teško ranjenih, četiri lakše ranjena, itd. I to je jedna vrlo mučna situacija u jednom kraju gdje ni 41. godine nije bilo nikad ovako sličnih stvari. I sad ja ne želim i ovdje da dramatiziram ovu cijelu stvar. Rješenje je da se pod broj jedan ovaj put čim prije otvori, jer se na taj način najlakše ukidaju svi nesporednici i da se obezbijedi u mjeri koja garantuje siguran promet.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Ko su bili putnici?

FIKRET ABDIĆ: Putnici su bili građani koji su išli, radnici koji rade u Sloveniji i vani koji su došli. Normalno, hoće da se vrate nazad. E sada, moj je prijedlog da se taj put, ja sam prije ovog incidenta tražio od generala Uzelca da se angažuje da se ovaj put pusti, jer Kladuša, to nije put koji veže Kladušu sa Karlovcem, nego sve ovo područje (mene je predsjednik Privredne komore Zenica zvao da je Travnik, Bugojno, Jajce, Mrkonjić grad, sav taj dio BiH tim putem je bio vezan za Republiku Hrvatsku). A pogotovo ovaj incident. On niukom slučaju nije dobar. Sad se može desiti pokušaj da ljudi kažu mi hoćemo da idemo i da se prave sad problemi velikih razmjera koji nam ne trebaju. Jednom rječju, ne bih vam oduzimao vrijeme, mislim da čim prije treba angažirati banjalučki korpus da uključi sve, da stavi pod vojnu kontrolu i da ga učini prohodnim. Ne kao privredni više put da bi privreda radila, nego da ne bi bio predmet sukoba između Krajine i Korduna. A opet zbog toga Muslimana i Srba, što bi nam bilo katastrofalno u ovoj političko-bezbjednosnoj situaciji. To je jedno pitanje. Drugo, mi smo zainteresirani i ovaj dio zapadni BiH i za Luku u Rijeci. Mislim da ovo što je general Kadijević rekao to se odnosi na sve luke. Smatram da sad trebaju svi da rade ove poslove u skladu sa ovim

predlogom. Jedino nama ostaje da se to prati kako ko vrši svoju funkciju, pa da onda adresiramo problem zbog čega se brže ne istovaraju brodovi, da vidimo na kom segmentu se javljaju problemi. To je druga stvar. Treće što mislim da bi dobro bilo ako uvažimo to da idemo sa ovim saopštenjem, što bi za naše građane bilo jako važno, da su se Predsjedništvo i armija dogovorili o većem stepenu međusobnog uvažavanja ako idemo na to saopštenje, a sada ovaj će se kontinuitet u svakom slučaju nastaviti što bi bilo, po mom mišljenju, vrlo interesantno. Kao i to da će Predsjedništvo Republike, odnosno instituti sistema BiH zajedno sa armijom angažirati se na sprovođenju dogovora Haške mirovne misije itd. Mislim, ako bi išli na to saopštenje onda bi se moglo dati dosta ideja u kom pravcu ići. I što se tiče ovih rezervista, ja lično mislim da bi dobro bilo ako bi danas u tom saopštenju mogli nešto reći u tom pravcu kako će se to smanjivati. Prvo, da vidimo kakav je problem, možemo li ga riješiti (ja mislim da možemo) i s druge strane, da se otvori jedan proces tog smanjivanja, tim prije što imamo sad redovnu vojsku iz poznatih nam razloga pa može se na odredjen način smanjiti rezervni sastav, naročito iz drugih republika. U svakom slučaju, da ne oduzimam dalje vrijeme jer dosta smo utrošili vremena, smatram da bi morali podijeliti pitanja koja su trenutna i koja možemo već sada dogovoriti ili otvoriti proces njihovog rješavanja, a postoje pitanja za koja treba više vremena, koja treba otvoriti i na kojima treba kontinuirano raditi. U svakom slučaju, jedno od tih koje treba otvoriti i na njemu kontinuirano raditi spada ta komunikacija Predsjedništva Republike - vojni vrh, jer su se i kod nas izmjene, postoje zakoni ali nama treba nešto više od toga, moraju biti i dogovori, jer postoji niz promjena koje su se desile jer građani od nas daleko više traže, jer mi smo izabrani na tim prvim višestranačkim izborima, građani kažu mi smo vas birali vi nas ne zastupate, ne zastupate naše interese. Dakle, to su ta očekivanja građana od nas. Na jednoj strani. Na drugoj strani su propisi postojeći i pozitivni zakonski na koje se opet uvijek pozivamo u ovim našim razgovorima. Ali sredina između toga se treba naći koja će olakšati tu komunikaciju i gdje ćemo i jedni id rugi biti zadovoljni, a što je najvažnije, građani Bosne i Hercegovine. Ja lično mislim da se ne shvati da postoji nekakva posebna politika, jer vidim da ima tu odredjenih disonanci u odnosu na armiju sada. Mi ćemo morati sada sa SIV-om, Predsjedništvo, ja hoću da kažem iz ovog ugla ovog pitanja privrede koju pokrивam u Predsjedništvu, sadašnja pozicija člana Predsjedništva zaduženog za privredu u odnosu na SIV je samo ta da praktički on može da brani ili napada program SIV-a ili mjere. On ništa drugo nema da radi. To je objektivno jedna nedefinisana uloga. Meni tačno odgovara i jako odgovara ova pozicija. Medjutim, odlazim ja rm teren oni kažu - pa mi smo tebe Fikrete birali, mi smo očekivali

sve će se to mijenjati, itd. I tako da će doći, moraće doći do te, inače i kod armije i u Siv-u i na drugim mjestima, život je mnogo brži od svega ovoga što nas okružuje i mi ćemo jednostavno, u interesu postizanja većih rezultata, morati ostvarivati i češću i bržu komunikaciju. Evo u najkraćim crtama je to. Ja sam masu ovih stvari preskočio zbog toga što smo, bojim se da ne pretvorim ovaj naš razgovor u jednu priču.

NIKOLA KOLJEVIĆ: Razgovor se zbilja odužio. Mislim da su brojni problemi. Mislim da nam je najvažnija u ovim razgovorima i slušanijima mudrost, smirenost i dobra volja. Ja ne bih ovim tehničkim problemima, konkretnim, životnim koji su zbilja vitalni, ali nisu najbitniji. Trenutno za preživljavanje, opstanak na ovom tlu. Ja bih se samo skoncentrisao na temu mira i rata i mogućnost zadržavanja mira u BiH i počeo bih sa dozom optimizma, sa činjenicama koje govore da se mir može zadržati i na koji način. Prvo, mislim, moj je utisak da predstavnicima tri osnovna konstitutivna naroda BiH još uvijek postoji dobra i iskrena volja za zadržavanje mira. Druga je stvar dokle će se ta volja moći zadržati, odnosno dokle će se tom voljom sa vrha moći kontrolisati na terenu. A dva načina koja su nam najvažnija trenutno za zadržavanje mira, po mom mišljenju, je prvo jedinstven satav predstavnika sva tri naroda i drugih političkih stranki da niko, svako ima više vjere u armiju nego u paravojne jedinice. Tačnije, niko ne želi paravojne jedinice na ovom tlu. To je nešto za početak. Drugo, mnogo više i mnogo značajnije što bi se moglo razviti, to je saradnja MUP-a BiH sa JNA. Ta saradnja je najznačajniji faktor, po mom mišljenju, zadržavanja mira iz osnovnog razloga što ona omogućava objedinjavanje razjedinjenog povjerenja. A ljudi koji vjeruju u miliciju, u snage MUP-a, pretežno Hrvata i Muslimana i pretežno predstavnika srpskog naroda koji više, kao što znate, ovdje više niko nema pravo na indirektan govor u JNA, objedinjavanje toga nama omogućava da sjedinimo ta tri elementa i ona su najznačajnija za održavanje mira. Do sada je bilo te saradnje. Ja sam bio i na terenu, bio sam konkretno u Mostaru gdje sam primijetio jedan problem, možda ja sad laički govorim, bili smo i kolega Bogićević i ja. Vi znate koliko je osjetljivo pitanje mostarskog aerodroma postavljeno je direktno u razgovorima sa predstavnicima armije i predstavnicima grada, predsjednikom opštine - mogućnost zajedničkih patrola oko aerodroma da bi se konačno vidjelo ko na koga puca. To od strane predstavnika civilne vlasti nije prihvaćeno. Meni se, kao laiku, činilo to najjednostavnija mogućnost i najdirektnija da se ta stvar razriješi i inače mislim - saradnja zajedničkih patrola, zajedničkih akcija bi bila vrlo značajna stvar.

ALIJA ZETBEGOVIĆ: Izvini, Nikola, kakav je predlog bio u Mostaru? Bio je predlog jednostavno oko aerodroma da se naprave noćne patrole. Ovi su tvrdili da ovi pucaju, oni su tvrdili da oni pucaju, sastavljeno od ?

NIKOLA KOLJEVIĆ: Od naših predstavnika MUP-a i od predstavnika armije. Eto. I onda se može vidjeti iz koje se kuće puca. Da se konačno taj informativni, specijalni rat koji se vodi, a vi znate koliko je on težak i koliko teško prodire takva informacija, naročito armijska, da se spriječi. Mislim da se na tom planu jako mnogo dalje može učiniti. To je ono dalje gdje bi naša bezbjednost bila povećana. Ja nemam utisak da je kolegistica Plavšić dovela ovo Predsjedništvo u inferioran položaj zato što je govorila o problemima. Ja čak mislim da bi mi morali uzajamno daleko intenzivnije da se informišemo jer po mom dosadašnjem iskustvu ne sav, ali veliki dio naših bezbjedonosnih problema proizlazi iz odsustva informacija i onda naknadno pogubnog fantaziranja o tome šta armija, recimo, misli Bosni, šta Bosna misli armiji ili šta predstavnici jedne stranke misle drugima. Jednostavno rečeno, neiskrenosti i nedostatka uzajamnog informisanja. **Zato bih htio da vas informišem o onom što se meni čini da je trenutno u BiH najveća prijetnja miru, to je sinoćnja odluka Skupštine, odluka da se iz Platforme izvede memorandum jedan koji je izglasan ne samo bez jedne skupštinske političke stranke, kako se obično naziva SDS, već predstavnika jednog naroda koji su na izborima dobili 97%. Zašto mislim da je to najveća politička prijetnja miru danas u Bosni? Zbog toga što niz elemenata pravno-političkih koji su poduzeti u zadnjih mjesec dana, srpski narod doživljava kao pokušaj pretvaranja srpskog naroda i prava srpskog naroda u nacionalnu manjinu preglasavanjem i dovodjenjem, pisanjem novog Ustava, u takav položaj gdje će on biti lišen svojih prava. Vi znate koliko je katastrofalna posljedica bila tog u hrvatskom Ustavu. Sada postoji strah, evo ja ću vam reći zbog čega. Zbog toga što u dokumentu koji treba da ide u Hag ne pominje se SFRJ nego se implicira, predsjednik je sinoć rekao da se implicira nešto što se implicira može biti može ne biti. Ali govori se o nekoj drugoj, novoj, Jugoslaviji. Zatim se skupštinska, dvije većinske stranke, naime stranke dva naroda nazivaju skupštinskom većinom plus ostalih iz koje je uklonjena - znači predstavnici SDS su skupštinska manjina. Pitanje suverenosti koje se već deset mjeseci poteže u ovoj republici za sve one koji su upoznati sa osnovnom razlikom između međunarodnog prava i unutrašnjeg prava naime sa činjenicom da se međunarodno pravo zasniva na ...a unutrašnje pravo na pozitivnim propisima, znače da jedan dokument donesen u demokratskoj vlasti, naročito u Evropi koja ne poštuje dokumente koji su doneseni u prethodnoj vlasti, znači dobijanje jednog elementa koji će biti u nizu drugih - put, odnos-**

no temelj ili kamen, kako hoćete, ka nezavisnosti BiH. Onakve nezavisnosti kakvoj teže za druge zapadne republike. Element gradjanske države koji pokušava da se ugradi u Ustav koji se sad piše umjesto "države naroda" ako ima najveće specifičnosti u BiH to je da su tri naroda osnovni konstitutivni činioци za razliku od drugih republika gdje to drugačije stoji, opet donosi mogućnost stavljanja srpskog naroda u taj inferioran položaj. Konačno, jednodomna Skupština i to se predlaže u nacrtu novog ustava, naime kako se on već radi po grupama, isto tako bi dovela s obzirom da ne bi bila dva doma, ne bi bilo opština i ne bi bilo vijeća gradjana u jednu situaciju majorizacije s obzirom na demografski odnos različitih nacija u BiH. Ja ovim ne želim da kažem ni da je to potpuno svjesna namjera mada je teško ne vidjeti kad se sve ovo poveže da neki scenarijo, kako se to kaže u Jugoslaviji, ne stoji, ali je već ogroman problem što se to tako tumači, odnosno što se ta slika slaže kad povežete sve ove elemente. Mi ćemo pokušati sa svoje strane da to opet iznošenjem u javnosti i razrješavanjem u dogovoru sa našim partnerima isključimo takvo tumačenje koje se sad trenutno neminovno nameće, ali mislim da je to najveća prijetnja miru što se tiče političke situacije u BiH, čija je osnovna karakteristika, jedanaest mjeseci otkako sam ja u ovom Predsjedništvu, bespoštedna borba za vlast. Ona se vodi svim sredstvima, izuzev oružanim. Ja se nadam da to tih posljednjih sredstava neće ni doći. Svi koji su pratili glasanje u Predsjedništvu, glasanje u Skupštini, glasanje u Vladi i koji su pratili šta se dešavalo sa nezakonitim ili poluzakonitim -proglašavanjem političke volje SAO Krajine ili AR, ne znam kako se tačno zove Krajine ili Hercegovine, da skratim tu čitavu priču, mogu da vide da je osnovna karakteristika jedna bespoštedna borba za vlast u kojoj nikakvog uzajamnog povjerenja nema. Ne da je palo, nego nema ga više uopšte. I da završim, ono što mislim da svi treba da znamo ovdje, ja ovdje ne doživljavam da se pred armijom neke tajne ne otkrivaju, ja mislim da će nas tajne odvesti u propast. Mislim da je, što sam rekao sinoć na Skupštini, ako ćemo i mi stradati, stradaćemo od povjerenja da ćemo jedni druge nadmudriti. Ili, tačnije, prevariti. Hvala.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Izvoli, Franjo. Pa da mi iscrpimo naše govornike onda.

FRANJO BORAS: Oko namjenske industrije. Pozvao bih se na jedan zaključak direktora ovih poduzeća namjenske industrije koji je održan 4.10. ove godine, koji glasi: "Tražimo od BiH i njenih organa da do kraja 10.1991.godine, u suradnji sa saveznim organima i Saveznim sekretarijatom za narodnu odbranu da jasan stav o položaju i tretmanu namjenske industrie BiH i poduzeća proizvođača sredstava NVO u BiH. Tražimo isti tretman

namjenske industrije u BiH kao i ostalih grana industrije BiH i dugoročno definiranje svog stava prema statusu i tretmanu ove industrije u Bosni i Hercegovini. Naime, ovo treba shvatiti u kontekstu da su svi narodi, odnosno građani Jugoslavije na višestranačkim izborima se opredijelili za tržišno poslovanje. Sad ova namjenska industrija, ona u sadašnjem stanju stvari, kako se u narodu kaže, "ni na nebu ni na zemlji". Zapošljava je Savezni sekretarijat za narodnu odbranu, vidimo u kojoj mjeri. Civilno društvo još je ne prihvaća kao ostalu industriju i, evo, oni u ovom zaključku traže da se to rješava i ja bih licitirao ovaj zaključak kao dugoročno jedno rješenje, ali s tim da bi se počelo odmah to sagledavati i zajednički rješavati. Hvala.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Prije nego što bih vas zamolio da vi iznesete vaše stanovište i komentare, ja bih vas samo upitao da li smatrate za potrebnim da dobijete neke informacije u vezi sinočnjeg zasjedanja Skupštine ili ne smatrate. Ako smatrate, možemo o tome da popričamo, ako budete htjeli. Neke bliže informacije s obzirom na to da možda impliciraju neke stvari koje se tiču ovoga. Ako vi smatrate, ja ću vam dati odgovore, naše vidjenje kako stvari izgledaju gore. Jer, nešto ste vjerovatno iz štampe čuli, nešto preko radija, itd. Ako želite.

VELJKO KADIJEVIĆ: Ako mislite da ima nešto bitno, izvolite.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Ja sam rekao onu ključnu rečenicu koja se direktno tiče. Medjutim, možda se indirektno ova naša odluka, koja je sinoć donesena, možda se indirektno tiče. Inače, što se tiče direktne izjave ona je bila na tome da mi armiju dijelimo armija - i ono nešto što se uz nju sada prilijepilo mislimo da možda vi na to pitanje gledate drugačije, mi gledamo drugačije. Mislimo da tumačimo otprilike mišljenje i osjećanja ovog naroda koji armija, što bi mi rekli, upotrijebili bosanski izraz - baška armija, baška oni neki ljudi koji se uz nju lijepe, koji idu raspojasani, koji idu tamo, koji pucaju, itd. To je ono što se nama u svemu tome ne sviđa. I mislim da bi o tome trebali da se saglasimo danas. Što se tiče mene lično, ja imam nekih kritičkih primjedbi., Prema armiji nemam nikakvih zadnjih namjera, vjerovali ili ne. **Uostalom, svi znamo sve, je li tako. U nekom razgovoru sa generalom Kadijevićem on je meni rekao - ja sve znam. Ja i želim da sve znam. Ako se sjećate tog razgovora. Znae sve i na koncu konaca normalno bi bilo da znate. Ne bi bila dobra armija koja ne bi bila dobro obaviještena.** Prema tome, nema nikakvih stvari, one sinočnje naše odluke ne tiču se, po mom mišljenju, direktno armije. Jer mi smo samo htjeli da i ograničili smo se, ustvari, na afirmaciju jednog ustavnog načela koji je predviđen amandmanom XI, koji je čak donijela vlast prije nego što smo mi došli

još u julu prošle godine, ne znam tačno kad je bilo. Kao što znate, izbori su ovdje bili u novembru mjesecu, a ovo je neka ranija odluka koju su neki ljudi u svom ponašanju, vidjeli smo, bili zaboravili. A to je da **je ova Republika suverena bar onoliko koliko je to Srbija i Hrvatska**. Počeli su se da ponašaju tako kao da te odredbe nema, kao da smo mi nekakav vilajet, neki sastavni dio ili nekom vazalnom odnosu prema nekoj od ovih republika. Mi smo htjeli da to jasno kažemo da nismo i da je to Republika koja ima nekakva svoja prava koja imaju i druge. I, dakle, nije to bilo proglašenje nezavisnosti, suverenosti, dakle ni proglašenje suverenosti a kamoli nezavisnosti itd. Iako su to htjeli da nam pripišu neki ljudi, to je praktički put ka tome. Nije to put tome. Ja sam čak sinoć, izričito da bi rekao izvolite, molim vas, da unesemo odredbu da se BiH ne može odcijepiti od Jugoslavije, ne može proglasiti nezavisnost bez nekog plebiscita koji bi se onda zakazao ako bi se ikada do toga došlo. Taj prijedlog je bio odbijen, a ja sam ga iznio zato upravo da i javnost, ko je god zainteresovan za to pitanje, da otkloni svaku sumnju da se radilo o tome. Rekao sam, molim vas ovdje ćemo danas na Skupštini isto tako kao sastavni dio te odluke ili kao poseban papir utvrditi - nema odcjepljenja BiH, nema proglašenja nezavisnosti BiH osim nekim plebiscitom ako bi ga mi nekada zakazali. I tada bi se jasno znalo zakazuje se plebiscit zbog toga i toga. To, međutim, nije prihvaćeno i stvari su krenule jednim tokom koji nije baš bio poželjan. Predsjednici stranke SDS su napustili Skupštinu kad smo mi reafirmirali jedan amandman XI izglasan još ranije u kojem stoji da je BiH suverena država građana i naroda - Srba, Hrvata i Muslimana. Imali su prigovor na to. Možda ima u tom dokumentu još nešto, ali to je bio ključni kamen spoticanja. To je zasad ono što sam htio. Ako vas bude interesiralo nešto i ako imate nekakvih pitanja. Onda, u drugom članu tu stoji, da će se naši predstavnici u pregovorima u Jugoslaviji zalagati za opstanak jugoslovenske zajednice koja bi bila prihvatljiva za sve. U trećem članu stoji da je za nas minimalno prihvatljiva takva zajednica u kojoj bi bila i Hrvatska i Srbija istovremeno zbog sastava stanovništva. **Imamo veliki dio hrvatskog i veliki dio srpskog stanovništva u BiH i mi bi samo postali centrifugalne sile ako bi se priklonili jednoj od tih opcija**. Konkretno, htjela se isključiti Beogradska inicijativa inače poznata više kao Miloševićeva inicijativa u vezi sa tzv. malom Jugoslavijom, odnosno velikom Srbijom kako je ovdje neki radije nazivaju, da li s pravom ili ne. Jedna Jugoslviija u kojoj bi minimalno bile i jedne i druge. To je nešto što bi odgovaralo. Dakle, to su bile tri ključne tačke koje su se ticale. Ali **unutra je jasno naznačen jugoslovenski karakter tih naših tendencija**. Želja da se očuva neka jugoslovenska zajednica. Kakva je moguća. Ona u starom obliku najvjerojatnije nije moguća mi to nismo ni konstatirali. Rekli smo - idemo ka jednoj

novoj Jugoslaviji. Mi težimo, mi mislimo da u tom pogledu i tumačimo mišljenje građana. Velika većina građana ovdje u BiH, neću reći svi ali jedna dobra većina građana još uvijek vjeruje u neku jugoslovensku zajednicu koja bi, samo ta po našem mišljenju jugoslovenska zajednica, mora biti nekakva - ako bi bila šestočlana opće prihvatljiva, ako ne, ako bi se svodila na minimum, onaj naš minimum je da u njoj budu Hrvatska i Srbija. U ovom momentu je pitanje koliko su to sve te stvari moguće. Mi držimo da u momentu sukoba možda nije realno o tome govoriti, međutim, kad se rane malo zaliječe, onda će to biti moguće. Dakle, to je o tom pitanju.

Izvolite.

VELJKO KADIJEVIĆ: Hvala vam lijepo. Ja ću pokušati da, po mogućnosti, obuhvatim najveći dio pitanja koje ste vi pokrenuli. A ako bude bilo potrebno još nešto, onda će moji saradnici to dopuniti.

Ja sam zamislio i pripremajući se za ovaj sastanak a i slušajući vas, da bi moje izlaganje imalo dva dijela - prvi je da ipak još po ko zna koji put pojasnimo neka fundamentalna opredjeljenja na kojima vojska počiva i po kojima se ravna i iz kojih proizlaze onda i postupci vrlo konkretni i drugi dio izlaganja da pokušam dati naše mišljenje i stavove po nekim krupnijim praktičnim tekućim pitanjima koja su pokrenuta ovdje u razgovoru. Prelazim sada na ovaj prvi dio. Mislim da nije zgoroga reći da stvarno treba govoriti realno i otvoreno. Ja ću to u punoj mjeri činiti. **Objektivno govoreći JNA je u ovom času jedna od rijetkih, da drugi termin ne upotrijebim, institucija Jugoslavije koja egzistira.** To, između ostaloga, opredjeljuje nju da se u svojoj osnovi i u svom ponašanju i generalnom i praktičnom, može pravno oslanjati na ono što je ostalo od saveznog Ustava, Ustava SFRJ i saveznih zakona. I nikako drukčije. Onog časa kad bi ona počela da se ponaša po pravnim normama pojedinih republika koje su dijametralno suprotni ne samo ovim saveznim nego između sebe, onda nije više ne bi bilo. Uzgred budi rečeno, pre dva dana u razgovoru sa Sajrusom Vensom i on je primijetio da je vjerovatno malo armija u svijetu koje bi uspjele da se ipak održe, naravno u nešto okrnjenom vidu, ali ipak održe a da im se država dobrim dijelom rasturila ili je već rasturena. Drugo, nigdje mi do sada, uprkos takvom stanju stvari, nismo se angažovali po svojoj sopstvenoj odluci, već uvijek po odlukama Predsjedništva bez obzira kakvo je ono bilo i kakvo je sada, i bez obzira što se u nekim ključnim tačkama nismo sa njima slagali. Na taj put samostalnog djelovanja su nas često puta upućivali i zlonamjerni, a možda i dobronamjerni. Mi taj put nikad nismo smatrali ispravnim. Smatrali smo da on, bez obzira na motive, uvijek vodi istom rezultatu i zato je za nas bio neprihvatljiv. Isto tako se u ovom času

odnosimo prema htijenjima i pokušajima Evropske zajednice da nas u igru stavi kao samostalni faktor. **Do juče su nas upozoravali da ne smijemo raditi samostalno, danas, odnosno zadnjih dana, a posebno na pregovorima u Hagu 10. oktobra, zatražili od nas da donosimo samostalne odluke. Ja to nisam prihvatio i mi to nismo prihvatili i nećemo prihvatiti.** Treće, armija ne samo da neće silom oružja nametati politička rješenja zemlji, već i to činiti potpuno obratno, prihvaćiće svako političko rješenje do koga se dodje legitimnim putem, a ne jednostranim i nametnutim odlukama s bilo čije strane. Prema tome, armija neće nametati ni dvočlanu, ni tročlanu ni bilo kakvu Jugoslaviju kao što se čak i javno imputira vojsci na način koji ne bi baš mogao da služi na čast onima koji to čine. Pogotovo ne kad se uzme u obzir sve i što je ispred toga bilo i što je sada. Prema tome, kad se govori o budućem, o armiji u budućnosti, onda će se ona postrojiti tako kako budu odgovarajuća politička rješenja zemlje. Naše je duboko uvjerenje ogromne većine armijskog kadra koje je još uvijek apsolutno višenacionalno, uključujući i Sloveniju. Uzgred da kažem iz armijske sredine je otišlo dosta kadrova, dosta ljudi stariješina, ali otišlo je iz svih naroda, svih nacija. Dakle, od takvog armijskog kadra najdublje uvjerenje jeste da dalji rasplet jugoslavenske krize treba požuriti i to veoma požuriti političkim sredstvima. Mi smo to naše stanovište u svim razgovorima koje smo imali i na koje smo bili, i odgovarajući faktor Evropske zajednice i Lorda Karingtona itd. zastupali, i smatrali smo čak šta više da zapravo je do tog rješenja objektivno moguće relativno brzo doći i smatrali smo, takodje, da ne samo pravog prekida rata koji u Jugoslaviji traje neće biti dok se ne dodje do tih rješenja, već i obratno - da je to jedini put koji može stvarno zaustaviti eskalaciju građanskog rata. Jer ovo što se sad događa je rat, ali on je još sa stanovišta opsega vremena trajanja i svih konsekvenci koje bi se mogle dogoditi, ipak samo početak. I da zapravo do toga ne bi došlo, u prvi plan treba staviti traženje političkih rješenja za budućnost zemlje, a ne staviti da do toga se može doći tek kad se uspostavi prekid vatre. Moram da vam kažem da je to u posljednjim razgovorima i u Hagu i sada koji su vodjeni, barem što sam ja imao prilike učestvovati, veoma uvaženo i zato mene lično raduje činjenica da se već u toku ove nedjelje dolazi sa predlozima koji, bez obzira kakvi će biti, ja ne znam kakvi će biti, ali predlozi na osnovu kojih se onda može reći - ovo se može, ovo ne može, idemo brže korak dalje, itd. Time sam, mislim, principijelno iznio naš stav na svakako ključno pitanje koje je pred nama, pitanje rata ili mira. A sada bih, u drugom dijelu, rekao nekoliko stavova o niz najhitnijih, konkretnih pitanja koja su postavljena. Prvo, **armija da - rezervisti ne. To kao parola je dobro, međutim, to kao stvarnost jednostavno ne drži. Zašto? Zato što armije za zadatke rata koji su joj nametnuti nema bez rezervista.** Dobro ćete

se sjetiti, naročito meni je žao što ovdje nije Bogićević, koliko smo mi puta upozoravali a posebno u martu ove godine Predsjedništvo da je iluzija smatrati da jedan narod, bilo koji narod u Jugoslaviji, može stvarati, može se naoružavati i stvarati paravojne organizacije, a da će drugi ostati skrštenih ruku. To nije trebalo biti mnogo mudar pa znati da se to neće moći dogoditi. Gdje je to prvi korak za građanski rat. I mi smo otišli po zadatku Predsjedništva da to pokušamo spriječiti. Koliko uspijevamo, koliko ne, to je stvar za ocjenu, **ali je činjenica sada da je armija napadnuta u Hrvatskoj ne samo u kriznim žarištima nego na cijelom njenom prostoru.** I ako armija nema regrute ni iz Bosne i Hercegovine, nema ih onda ni iz drugih dijelova, onda koja to armija? Dalje - rezervisti ili kako se zovu, kojih ima sigurno sa nedolichnim ponašanjem, sigurno, na kraju krajeva to je još nešto da vam kažem bez ikakvih, to vi sigurno znate ili dio vas zna, da vojske koje rezerviste spremaju za izvršavanje ratnih zadataka, pogotovo ako su jedinice u cjelini sastavljene od rezervista da se u normalnim uslovima smatra da im treba oko mjesec dana da bi se spremili, disciplinovali i ponašali, obučili itd. Da bi se ponašali kao prava vojska. Dakle, ja hoću da kažem da je to svakako bilo nekakvih ispada i znamo mi dobro iz svih informacija, koje dobivamo. Medjutim, ono što hoću jasno da vam kažem svima da vojne jedinice, uključujući i one koje su iz rezerve popunjeni, nisu zbog stanja u Bosni i Hercegovini. Nisu. Nego su po **planu upotrebe Štaba vrhovne komande za izvršenje zadataka koji su vezani za stanje u Hrvatskoj i u sukobu s Hrvatskom.** Što se tiče predloga o otvaranju saobraćajnica, mi smo i do sada stajali na stanovištu da bi trebalo učiniti maksimum i ja, ukoliko je moguće a mislim da je, kad je riječ konkretno o ovoj saobraćajnici koja ide ka Karlovcu da se može ona obezbijediti. Naložićemo da se to maksimalno učini da bi to bilo. Medjutim, nije stvar samo u toj saobraćajnici nego o većem broju saobraćajnica. Mi smo predlagali i da se monitori uključe i to i da svugdje tamo na dijelu koji armija kontroliše, apsolutno obezbijedimo funkcionisanje. I spremni smo to da učinimo uvijek i do sada, i sada, i ubuduće. I uz angažovanje monitora. **Što se tiče naftovoda, mi ga nigdje nismo prekinuli i nemamo ni namjeru i nećemo ga prekinuti. Mi smo vam to rekli. Što se tiče nas, mi ćemo podržati svaku akciju u tom pogledu iako od nas treba obezbijediti uslove pretpostavke da bi se tehnički nešto uradili - oko toga neće biti nikakvih problema.** Što se tiče luka, o tome sam već kazao. Iću nekim redom, oprostite to nije nekakav red, tako kako su pominjana neka od ovih krupnijih pitanja za koje smatram da treba da se o njima razgovara. **Balansiranje nacionalnog kadra.** Ja mislim da je ovo pitanje, ne samo balansiranje nacionalnog kadra, nego uopšte pitanje budućnosti vojske koje će u cjelini zahtijevati, u skladu sa političkim rješenjima o budućnosti zemlje, krupne promjene. Po

mного čemu krupne. Uključujući i veličinu, i strukturu, i organizacionu strukturu pa u skladu sa novim izgledom i nacionalni sastav, itd. Ali, kad je riječ o nacionalnom nesastavu, onda moram da vam kažem da to mora biti uvijek i može biti samo zajednička briga i da mora početi od početka a ne odozgo, nego od regrutovanja kadrova za vojsku. U pogledu **namjenske proizvodnje**, ne znam da li će imati potrebe da general Stanatović nešto konkretnije kaže. Ali ja bih vam rekao tri, po meni, bitne stvari. Prvo, koliko je meni poznato, namjenska industrija ili to što se zove tako, je izuzetno značajan faktor ukupne privredne moći ove republike, a nekad je bila i, kako da kažem, lokomotiva koja je vukla vagone. Bila bi velika šteta da glavni kapaciteti, posebno neki, budu sada ovom krizom koja je zahvatila dijelu zemlju i vojsku i njene budžetske mogućnosti, da to bude zbrisano. Treba omogućiti da barem preživi i dočeka bolja vremena, jer to će biti velika korist, po mom mišljenju, za ovu republiku. Drugo, svako ko se bavi idejom da ove krupnije sisteme naoružanja može samostalno da proizvodi, taj grdno griješi. Nema ni jedne, to je počevši od priče ranije o avionu, helikopteru, sada o tenku, ne znam o kome, bilo koja od republika kad bi joj dali pare, koliko god hoće, ne bi bila u stanju, da zaokruži taj jedan cjeloviti sistem negdje za pet, negdje čak za deset godina i tako dalje. Prema tome, ta vrsta osamostaljenja, ako se na nju misli, ona je po našem dubokom uvjerenju pogrešna. Obratno, čak i ako bi budućnost zemlje izgledala sasvim, kako da kažem, ne u skladu i politička rješenja ne sasvim u skladu sa onim u što sam uvjeren da većina Jugoslovena želi, ova sfera, a ne samo ova, ali posebno ova sfera će zahtijevati kod svih razumnih ljudi jednu saradnju na duge staze koja se ne bi smjela prekidati pod nikakvim uslovima, ni pod uslovima bilo kakvih budućih političkih rješenja. I da bi u tom pravcu trebalo usmjeriti ponašanje i traženje, a nekih usijanih glava kojih ima i kod vas i koje ja dobro znam, koje uglavnom su znale da mlate, oprostite, praznu slamu, a uvijek puno meljave, a malo brašna je bilo iz onog što su oni radili. I treće, ja ne prihvatam apsolutno nikakvo uslovljavanje isporuke sredstava naoružanja i vojne opreme na način na koji je to do sada bilo. Jer to jednostavno nije prihvatljivo. To se proizvodi po ugovorima i po ugovorima treba da se proizvodnja i isporuka ispoštuje i tek na taj način ćemo moći da nastavimo posao kako valja. Ima još tu nekoliko drugih pitanja. Ja ne bih o svakom od njih odgovorio, ali bih još htio da kažem par njih za koje smatram da su bitna. Mi isto tako ocjenjujemo da je **saradnja izmedju naših organa bezbjednosti i MUP-a BiH dobra, da bi mogla biti bolja i da je treba i dalje još razvijati i da u tu funkciju treba staviti i sve ovo - pokrete jedinica vojnih koje idu preko BiH i koje će ići i koje su u jednoj, drugoj, trećoj već prema tome kakvoj funkciji će biti**. Ali ne samo to, nego i po nizu drugih. Drugo, iz te sfere

takodje smatram da je ispravna orijentacija da se ne stvaraju nikakve ni paravojne ni partijske vojske, nego da bude JNA i milicija, odnosno već kako se to zove, s tim što bi ta saradnja o kojoj je bilo riječi čak ako hoćete po mjestu, po obimu itd. mogla da bude još konkretnija i bolja. Ono na čemu mi posebno insistiramo kao bitan preduslov da se sa riječi predje na djela i sa obje strane, jeste da Bosna i Hercegovina svoj odnos, kad je riječ o regrutima prema vojsci, pokaže na djelu. Ako to ne bi bilo, onda tu ključna tačka egzistencije armije se dovodi u pitanje. Jer, ako nema regruta nema mirnodopske armije. Onda nema , ne leži ona teza armija da - rezervisti ne. A ako nema regruta iz jedne republike, onda ona postaje ili nema iz jedne, ili dvije, ili tri nacije, onda ona postaje to što mi ne želimo da postaje. I konačno, posljednje što se tiče saopštenja, ja mislim da bi bilo dobro da ono bude primjereno vremenu u kome smo i da bude u funkciji smirivanja i jačanja povjerenja i da, ako iz ovih razgovora možemo naći te zajedničke tačke koje su, da one nadju svoga mjesta u saopštenju da, a ako treba da nešto kažemo pa onda poslije tog opet jedni objašnjavaju na jedan način drugi na drugi način, onda mislim iz čisto pragmatičnih razloga da to ne bi bilo korisno. Hvala vam na pažnji. Ne znam da li ti, Aco¹ , imaš nešto reći?

ALEKSANDAR: Mislim da nema potrebe.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Šta mislite generale Kadijeviću bi li bilo korisno da imamo jednog čovjeka ispred vas i nas koji bi u svakodnevnom kontaktu otklanjali probleme, sporazumijevali se, razgovarali, i tako. Da li bi to bilo. Mi bi mogli razmisliti da to bude, recimo, naš ministar unutrašnjih poslova ili jedan član Predsjedništva, ili jedan član Vlade. Vidjeli bi ko. A vi biste možda mogli imenovati jednog čovjeka koji bi svakodnevno kao neki oficir za vezu bio. O svakodnevним pitanjima, iz dana u dan.

VELJKO KADIJEVIĆ: Ja vam predlažem da to budu ova dva resora, jer oni su uspostavili veoma dobru saradnju i imaju jedan dobar uvid i mislim da to apsolutno može da bude od koristi.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Konstantno bi to bilo.... Sad da vas upitam za jednu stvar. Vi ste rekli maloprije da je vrijeme potpuno otvorenih razgovora. Imamo jedan problem. Naravno, on se tiče prije svega nekog povjerenja koje armija ima u vlast u BiH. Vjerovatno vi, razmišljajući o ljudima koji predstavljaju tu vlast, u jednog imate više povjerenja, u jednog manje i tako dalje. Ja govorim sada vlast u cjelini. To znači treba malo promućkati pa naći mješavinu izvjesnu. Mi smo inače u BiH mješavina, šta se može. Naši zahtjevi da se tu i tamo pokrene teritorijalna odbrana i da dobije oružje, nejednako se tretiraju zavisno od toga iz kojeg

kraja dolaze. I to je toliko očigledno da biste vi danas mogli napraviti kartu. Tačno se ovdje zna da se može dobiti to oružje, ovdje ne može. Ja vas uvjeravam da je rezerva u nekim slučajevima negdje opravdana, u nekim slučajevima potpuno neopravdana i te rezerve nisu na mjestu i stvaraju određene teškoće i probleme. Da li bi se tu moglo postići izvjestan veći stepen povjerenja, razumijevanja, koji bi onda išao preko Štaba naše TO, preko generala Vukosavljevića, da se vi u tom pogledu malo nekako, kako bih rekao, budete malo šire ruke, odnosno da budete malo u tom pogledu sa više povjerenja da gledate na to. Da se pouzdate u procjenu Predsjedništva i Štaba koji bi u određenim slučajevima zajednički djelovao i utvrđivao odluke gdje bi to bilo neophodno. Jer imamo u pojedinim slučajevima napetosti koje bi se dale, prisustvom TO, da se vidi nešto, na par dana prisustvo TO, mobilizacija koja bi bila možda sasvim...za pet-šest dana dok se neka napetost ne bi smanjila. Samo prisustvo njihovo na ulicama, već bi djelovalo u tom pravcu da neko ne pomišlja da mora da ide na neko samoorganizovanje, samoodbranu, itd.

VELJKO KADIJEVIĆ: Ne morate se potpuno truditi oko toga. Ja se potpuno slažem. Neka se sjedne i procijeni - **ovdje bi nam bilo potrebno izvršiti mobilizaciju pored one koja je izvršena** i procjene iz kojih razloga, kakva struktura, itd.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: **Dobro. Onda to bi išlo.** Samo ja mislim da general Vukosavljević ima male teškoće u ovoj svojoj vertikalnoj - u ovom provodjenju. Ima izvjesnih teškoća. Ne znam koliko je Štab vrhovne komande o tome obaviješten.

VELJKO KADIJEVIĆ: Neće on imati nikakvih teškoća. Ni prema dole. Neka sjedne. Samo naravno, ako je to prema dole, zavisi ukoliko nisu kao u nekim drugim sredinama lokalne vlasti preuzele komandovanje nad štabovima.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Nama to ne odgovara. Mogu vam reći...

VELJKO KADIJEVIĆ: Ako je to tako, a tako je u nekim drugim sredinama, onda je to već problem koji se ovdje mora riješiti.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Kako se ta disciplina može uspostaviti ako postoji? Ima li nekog mehanizma, načina?

VELJKO KADIJEVIĆ: Ima. Imaju samo dva mehanizma. Jedan je političke odluke i onda da se to sluša, a drugi je mehanizam sile. Mi taj mehanizam sile nismo do sada primjenjivali.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: U pojedinim slučajevima imamo slučajeve da nam jednostavno TO nekakav dole, na nižem nivou, ne sluša ovaj Štab republički i nemamo načina . Mislim da tu treba uspostaviti disciplinu, jer praktički onda imamo paravojnu jedinicu. Ona jeste TO, pošto je otkazala poslušnost, ona se nalazi u položaju paravojne jedinice koja se otkinula od nekake. Mi smo zato da se u tom pogledu uspostavi potpuna disciplina.

VELJKO KADIJEVIĆ: Ako vam se u bilo kojoj formi, to sa najvećim osjećanjem odgovornosti vam kažem, ako se na bilo koji način stvarno počne stvarati paravojne organizacije ovako ili onako se zvale, onda svi mi ovdje znamo šta će se dogoditi i čemu to vodi, posebno na ovim prostorija. I zato smo apsolutno da uložimo maksimalan trud da imamo vojsku i policiju i ništa više. U okviru vojske i TO i neka ide ona po vertikalni tamo gdje su lokalne vlasti preuzele nad njima, vi skinite to, a zajednički će se procjenjivati pa reći ovdje treba mobilisati, ovdje treba mobilisati, ovdje može biti sastav može biti trojne, može se čak uspostaviti i nacionalna ravnoteža radi povjerenja itd. Sve se to može uraditi.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Mislim da ste došli u pravo vrijeme. **Kritični su dani upravo u BiH. Mislim da ste došli u pravi čas.** Da se neke stvari tu raščiste i da se uspostave neke pokidane tu i tamo veze.

Dobro. Onda ćemo potvrditi ovo naše opredjeljenje zato da ove dosadašnje veze između MUP-a i armije da nastave dalje funkcionirati i da im dadnemo nešto šire oblasti u tom pogledu. I neka kontaktiraju u pogledu saobraćajnica. Imamo zauzimanje predajnika gore. Pomozite nam da uspostavimo tu vlast na nekim mjestima. Predajnike su zauzele paravojne jedinice. MUP ne može izaći na kraj. Doći će do pucnjave. Naime, ako se armija pojavi neće doći do pucnjave. Ako se pojavi MUP možda hoće. Nikada ne znaju kakav je sastav. Možda smatraju da je nacionalno pristrasan. Još uvijek se ima u armiju povjerenja da je ona sastavljena višenacionalno, mada, moram priznati, vi to znate isto, da pomalo vas bije glas da ste pomalo prosrpski orijentisani itd. Medjutim, ipak je to veća mjera povjerenja nego što se ima sada u MUP. Kod MUP ima sumnje da je možda jednonacionalan iako on to nije, naravno. Mi to možemo dokazati u svaka doba. Ali zbog nekih analogija prema drugim MUP-ovima postoji izvjesna rezerva. I njegove snage nisu dovoljne. Ili pod lokalnim uticajem itd. Ali bi vaše pojavljivanje, uzeti jedan predajnik kod Banjaluke ili ne znam gdje, samo pet vojnika bi riješilo problem. Niko na vojnike neće pucati tamo. Mislim da neće pucati. Dakle, imaćemo vjerovatno takvih zahtjeva. Jer imamo prigovora građana da je jednostavno vlast nemoćna da uspostavi pravnu državu, pravni red. Ali, da se pitanje predajnika rješava političkim sredstvima. Znači, treba izaći građanima koji hoće da gledaju odredjen pro-

gram, baš hoće da gledaju, neka se o tome dogovore i neka gledaju taj program. Ne mora to da bude silom. Uopće je taj problem u Jugoslaviji počeo što su se neki politički problemi rješavali silom, odnosno jednostranim aktima. Uzmem i ne pitam te. Umjesto da se dodje pa da se dogovorimo. Držim da je trenutno vlast konstituisana u BiH tako da se može osigurati jedan balans u tome da svačiji legitimni interesi, u onoj mjeri koliko je to moguće. **Svi ne mogu dobiti sve, ali svi mogu da dobiju nešto. Pa u tom pogledu će vaša podrška biti dobrodošla.** I uglavnom, naše je opredjeljenje da milicija, armija i TO drže vlast - oružani dio vlasti. Da ne bude onih drugih. To je naša orijentacija trajna. Što kažu vi držite nas na oku mi ćemo vas.

VELJKO KADIJEVIĆ: Kao što rekosmo, kad razgovaramo tako kako je, mislim da je još uvijek pred nama ključno pitanje da se dalje transformacije zemlje urade brzo i ne politikom svršenog čina. Jer ako se nastavi politikom svršenog čina, nema govora o tome da ćemo na zelenu granu, nema govora o tome da ćemo izbjeći gradjanski rat i to teški gradjanski rat kome se ne vidi kraj.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Sva sreća postavljeni su kratki rokovi.

VELJKO KADIJEVIĆ: Moram da vam kažem da smo mi na tome insistirali i to žestoko insistirali. Čak na danima smo insistirali.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Zagnoji se rana pa se teže liječi.

VELJKO KADIJEVIĆ: I još nešto na čemu smo mi insistirali. Mislim da sam ispustio to da kažem - bar što se mene tiče i sa ovim Vensom i sa ovima tamo, neće biti dobro ako rješenja budu koja imaju za cilj samo trenutno smirivanje. Ne smiju se praviti po ko zna koji put slične greške koje će onda nakon par godina ili možda možda čak par mjeseci ili čak bez mjeseci proizvesti odmah. Zato bez predrasuda ikakvih sve realitete staviti tu na dnevni red. Svi su oni poznati, ništa nepoznato nema. I moguća su rješenja ili jedno, ili drugo ili treće, i opet, ako shvatimo da ni jedno od njih nije čisto rješenje, da nije rješenje bez mane nego da svako ima i plusa i minusa, onda je bolje da se ovako za stolom dogovori prije nego što dalje bude tekla krv nego da se poslije, kada ona bude tekla, vratimo tom istom poslu.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Da vam stavimo na srce jedan problem koji je za vas vrlo delikatan, a ne može se riješiti ovako najedanput, a to je problem - imajte ga u vidu, a vi ga znate, to je problem rezervista iz Srbije i Crne Gore. Za nas je to akutno. Ja znam da vi ne možete sada o tome, a mi vam jednostavno stavljamo na srce to.

VELJKO KADIJEVIĆ: Ja se nadam da će rješenjem mira to biti riješeno. A evo sad su pred nama, mi smo pravili, znate koliko je primirja pravljeno, pa sto i jedan put smo rekli od tog posla nema ništa. Ima nešto, ne bi se moglo reći nema ništa, ali nema definitivno. Zato politiku treba staviti ispred toga. Ne preduslov da se ovo pa onda ćemo politička rješenja, pa na dugu stazu. Nema od tog ništa. Ova zemlja ode u ambis. I kao što vidite, mene je obradovala ova vijest da se treba ići, da se u srijedu dobiva, da se u petak ide i da se brzo ide.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Hoćete li Vi biti tamo?

VELJKO KADIJEVIĆ: Mislim da ne, inače neću da primam na sebe ulogu koja meni po Ustavu ne pripada. Neću. Bez obzira što me gura i ovaj i onaj. Ne mislim mene lično, nego instituciju u kojoj sam. Jer kao što me je do juče gurao onaj, tako sad neću da me gura niko. Ja znam da je to jedno stanje koje je tako stvoreno, ali na kraju krajeva, pitao je Amerikanac ovaj šta mislim o tome da li bi bilo dobro da se Predsjedništvo stavi u funkciju. Ja sam rekao obavezno. I to cjelovito Predsjedništvo. I ne samo Predsjedništvo, nego sve savezne institucije.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Jedan od zaključaka Skupštine naše je upravo to mi smo zato da savezne institucije funkcioniraju dok se ne zamijene nekim drugim dogovorom.

VELJKO KADIJEVIĆ: To je ta politika, znam to i ja i Bogić to zna veoma dobro, mi smo imali prilike čuti i to javno, ja sam na sjednici Vlade prije dvije godine čuo - odumriječće najprije Skupština, pa ovo, pa ono i tako će odumrijeti federacija. Nekome je to put, ali tima kojima je to put sam govorio će sto i jedan put na drugom dijelu Jugoslavije se to krvlju plaćati. I to se događa. Prema tome, vraćanje tih institucija do stvaranja novih ili šta će već biti, apsolutno je na mjestu.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Ne može se sad demontirati jedan krov, a niste napravili drugu kuću. Pokisnućete. Što se tiče saopštenja zamolio bih da se naznače pitanja o kojima smo govorili.

EJUP GANIĆ: U ovoj Republici je puno pisanih saopštenja. Zašto vas dvojica ne bi to uradili direktno ovdje. Čekaju vas novinari i TV. Vas dvojica, general i vi možete to prepričati.

VELJKO KADIJEVIĆ: Ne bih, hvala vam. Puno se ja slikam, nisam ja kandidat ni za kakve ove. Hvala vam lijepo.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Oni su mislili time da uštede pisanje saopštenja.

EJUP GANIĆ: Ovo je bitno. Vi ste rekli tri stvari. Da to bude u duhu smirivanja situacije, jačanja povjerenja i u funkciji ovog vremena o kojem se razgovara.

VELJKO KADIJEVIĆ: Eto to neka se napiše.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Može se kazati da su spomenuta pitanja toga i toga i da je bio razgovor konstruktivan i da se, ustvari, može se kazati da smo medju ostalim kazali da će se pojačati saradnja MUP-a i armije na očuvanju reda i mira u BiH. Da smo prihvatili tu stvar.

VELJKO KADIJEVIĆ: Ja bih molio neka oni pripreme jedno saopštenje pa ćemo ga vidjeti.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: A ja bih vas molio par minuta u četiri oka da popričamo.

Razgovori su završeni u 14,20 sati.

Bilješke

1. Vrlo prisno oslovljava Aleksandra Vasiljevića, šefa KOS-a, praktički prešutno u ovom izlaganju kaže Armiji, pokorite Hrvatsku, i BiH će ostati u Jugoslaviji a „ja ću biti i dalje predsjednik svih muslimana“ / pogledati u kakvom je stanju tada bila PL i da li je postojala; postavlja uvjete pod kojima će oni pomoći JNA (otvaranje naftovoda, rad luka i rad namjenske proizvodnje iz BiH, ulazak muslimana u vrh Armije, odstranjivanje četnika-rezervista iz Armije)
2. Srbi koji se naoružavaju zbog napada te Hrvati koji se naoružavaju zbog obrane su baš neposlušni po Aliji i zaslužuju da ih Armija kazni

"Predsjedništvo je podržalo orijentaciju MUP-a SRBiH da u obavljanju tih poslova ostvarujesuradnju sa JNA."

ZAPISNIK 46. sjednice Predsjedništva Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine, održane 11. prosinca 1991.godine

PREDSJEDNIŠTVO SOCIJALISTIČKE REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE

Broj: 02-011-1090/91

Sarajevo, 11. prosinca 1991.godine

Sjednica je počela u 14,00 sati.

Prisutni:

predsjednik Predsjedništva Alija Izetbegović i članovi Predsjedništva dr Ejup Ganić, mr Franjo Boras, dr Biljana Plavšić, Stjepan Kljuić, Fikret Abdić i dr Nikola Koljević, član Predsjedništva SFRJ iz SRBiH mr Bogić Bogičević, glavni tajnik Predsjedništva SRBiH Mile Akmadžić i zamjenik glavnog tajnika mr Mile Dmičić, podsekretar Ministarstva za unutrašnje poslove Branko Kvesić, specijalni savjetnik u Ministarstvu unutrašnjih poslova SRBiH Avdo Hebib.

Na sjednici je usvojen sljedeći

Dnevni red:

Usvajanje zapisnika 42, 43, 44. i 45, sjednice Predsjedništva, 1, Neka pitanja iz oblasti unutrašnjih poslova: Izvještaj o radu za 1990. i Program rada Službe državne sigurnosti za 1991. godinu,

Informacija o stanju sigurnosti za šest mjeseci 1991. godine,
 Prijedlog namjene i organizacije odreda za posebne namjene
 Ministarstva za unutrašnje poslove,
 Aktuelna pitanja obezbjeđenja ličnosti i objekata u SRBiH,
 2. Tekuća pitanja;
 a) Informacija o posjeti rukovodstva Akademije nauka i umjetnos-
 ti BiH članu Predsjedništva . SRBiH dr Biljani Plavšić.

Usvojeni su zapisnici 42, 43, 44. i 45. sjednice Predsjedništva.

Ad - 1.

a) Predsjedništvo je primilo na znanje Izvještaj o radu za 1990. i
 Program rada Službe državne sigurnosti MUP-a SRBiH za
 1991. godinu.

Zaključeno je da Ministarstvo za unutrašnje poslove blagovre-
 menno pripremi Izvještaj o radu za 1991. i Program rada
 Službe državne sigurnosti u 1992. godini i dostavi ih
 Predsjedništvu na razmatranje u prvom kvartalu 1992.
 godine. Tom prilikom bi se bliže odredili poslovi kojima bi se
 bavila Služba državne sigurnosti u idućoj godini,

b) Primljena je na znanje Informacija o stanju javne sigurnosti za
 šest mjeseci 1991. godine i zaključeno da Ministarstvo za
 unutrašnje poslove, po pravilu, pravi šestomjesečne preglede
 stanja javne sigurnosti u Republici, a po potrebi i za kradi vre-
 menski period i dostavlja ih na razmatranje nadležnim organ-
 ima.

c) Predsjedništvo je prihvatilo Prijedlog namjene i organizacije
 Odreda za posebne namjene MUP-a SRBiH sa predloženim
 mjerama. Predsjedništvo smatra da treba precizirati
 nadležnost za uporabu Odreda i da bi to trebalo da bude u
 isključivoj nadležnosti ministra za unutrašnje poslove .

d) Predsjedništvo je, na osnovu materijala Službe za zajedničke
 poslove republičkih organa i mišljenja i prijedloga Savjeta za
 zaštitu ustavnog poretka, sagledalo aktualna pitanja obezb-
 jeđenja ličnosti i objekata. Na osnovu toga i rasprave vod-
 jene na sjednici, doneseni su sljedeći zaključci:

Imajući u vidu ukupnu sigurnosnu situaciju u Republici i
 zemlji, Predsjedništvo smatra da treba poduzeti pojačane mjere
 zaštite objekata i ličnosti. Ukazano je na potrebu dosljedne prim-
 jene uputstava o unutrašnjem redu i pojačane odgovornosti
 rukovodnih radnika i neposrednih izvršilaca u obavljanju ovih
 poslova u Predsjedništvu, U tome posebnu pažnju treba pokloniti
 zaštiti prilikom održavanja sjednice Skupštine SRBiH, na čemu i
 treba da se naročito angažuje Ministarstvo za unutrašnje poslove;

Neophodno je poduzeti sve mjere i aktivnosti radi adekvatne zaštite Predsjedništva SRBiH. Zaštitu dijela zgrade, u kojoj je smješteno Predsjedništvo, treba izvršiti na način kojim se omogućava maksimalna sigurnost, odnosno na način koji predložuje službe zadužene za sigurnost zgrade, uključujući i pregradjivanja prostorija Predsjedništva od ostalih ustanova u zgradi;

Radi kontrole osoba prilikom ulaska u zgradu treba nabaviti potreban broj ručnih metal-detektora i osigurati da se ova vrsta kontrole i zaštite dosljedno primjenjuje. Nabavku i ugradjivanje detektorskih vrata trebalo bi izvršiti u slučaju potrebe pojačanih mjera sigurnosti, odnosno prema ocjeni nadležnog organa i službe;

U zgradu Predsjedništva dozvoliti ulazak samo manjih grupa gradjana (najviše 5 osoba). U slučaju potrebe omogućiti smještaj većih grupa gradjana u susjednim zgradama;

U zgradu Predsjedništva oružje mogu unositi samo osobe koje rade u Predsjedništvu i službene osobe koje rade na poslovima sigurnosti u državnim organima;

Ulazak u zgradu Predsjedništva, po pravilu, dozvoliti samo akreditiranim novinarima, a novinarima koji nemaju akreditaciju osigurati pratnju za vrijeme boravka i kretanja u zgradi

Na parking-prostoru ispred zgrade Predsjedništva mogu se parkirati službena kola Predsjedništva i kola osoba na radu u Predsjedništvu. Samo izuzetno, može se dati odobrenje za parkiranje kola organima koji su smješteni u zgradi. O primjeni ovog zaključka staraće se Ministarstvo za unutrašnje poslove.

e) Predsjedništvo je informisano o organizovanju i ubacivanju terorističkih grupa u pojedine dijelove Bosne i Hercegovine sa namjerom izazivanja ljudskih žrtava i materijalnih šteta i, na taj način, izazivanja oružanih sukoba i rata i u našoj republici. Prema raspoloživim podacima koje je dostavio MUP SRBiH radi se o pripadnicima Uprave za unutrašnje poslove Osijek i jedinice za diverzantsko-terorističku djelatnost MUP-a Hrvatske. MUP SRBiH je te podatke dobio usmeno od Službe bezbjednosti JNA.

Predsjedništvo je dalo punu podršku radu Ministarstva za unutrašnje poslove SRBiH, posebno na čuvanje mira u našoj republici. Predsjedništvo je podržalo orijentaciju MUP-a SRBiH da u obavljanju tih poslova ostvaruje suradnju sa JNA.

Ukazano je na potrebu da se prilikom ostvarivanja te suradnje vodi računa o nacionalnoj strukturi radnika koji u tome učestvuju.

Predsjedništvo smatra da bi, radi očuvanja mira, u Bosni i Hercegovini trebalo poduzimati sve mjere kojima bi se izbjegavali i onemogućavali sukobi između pripadnika MUP-a SRBiH, JNA i TO SRBiH.

Zaključeno je da se predloži Skupštini i Vladi SRBiH da razmotre sigurnosnu situaciju u Bosni i Hercegovini radi poduzimanja mjera iz svoje nadležnosti,

Ad - 2.

Predsjedništvo je razmotrilo informaciju o posjeti rukovodstva Akademije nauka i umjetnosti BiH članu Predsjedništva SRBiH dr Biljani Plavšić.

Razmatrajući, tim povodom, neka statusna pitanja materijalnog položaja članova Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, a u povodu rasprave o Nacrtu zakona o Akademiji nauka i umjetnosti BiH, koja je predviđena na sjednici Vijeća građana Skupštine SRBiH, zakazanoj za 12. prosinac ove godine, podržani su zahtjevi Akademije nauka i umjetnosti BiH koji se odnose na sljedeće:

1. Da se iza predloženog teksta članka 19. Zakona o Akademiji nauka i umjetnosti BiH doda novi stav ili članak kojim bi se regulisalo da penzionisani članovi Akademije nauka i umjetnosti BiH u radnom sastavu imaju pravo na jedinstvenu penziju koja ne može iznositi manje od prosječnog mjesečnog čistog osobnog dohotka svih zaposlenih u Republici u protekla tri mjeseca uvećanog za tri puta, ako je ona povoljnija od penzije koju primaju na osnovu svog radnog odnosa. Dodatna sredstva za ostvarivanje prava na penziju iz prethodnog stava ili članka ostvarivala bi se u Budžetu SRBiH.
2. Da se u rebalansu Budžeta SRBiH za 1991. godinu, ukoliko za to postoje mogućnosti, udovolji zahtjevu Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine za iznosom traženih dodatnih sredstava, odnosno 6.000.000,00 dinara.

Zaključeno je da se o ovim stavovima obavijesti Skupština SRBiH.

Predsjedništvo je, također, zaključilo da, u okviru svog programa rada za narednu godinu, obavi raspravu o mjestu, ulozi i programskim ciljevima i zadacima Akademije nauka i umjetnosti BiH o čemu bi informaciju pripremila ova institucija.

Sjednica je završena u 15,30 sati.

Sastavni dio zapisnika je magnetofonski snimak sjednice.

GLAVNI TAJNIK
PREDSJEDNIŠTVA SRBiH
Mile Akmađić

PREDSJEDNIK
PREDSJEDNIŠTVA SRBiH
Alija Izetbegović

"Predsjedništvo BiH je većinom glasova donijelo odluku da se Europskoj zajednici uputi zahtjev za međunarodno priznanje neovisnosti - Bosne i Hercegovine"

ZAPISNIK 48. sjednice Predsjedništva Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine, održane 20. prosinca 1991. godine

PREDSJEDNIŠTVO

SOCIJALISTIČKE REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE

Broj: 02-011-1155/91

Sarajevo, 20. prosinca 1991. godine

Sjednica je počela u 8,30 sati.

Prisutni:

- predsjednik Predsjedništva Alija Izetbegović i članovi Predsjedništva dr Ejup Ganić, mr Franjo Boras, dr Nikola Koljević, dr Biljana Plavšić, Stjepan Kljuić i Fikret Abdić,
- član Predsjedništva SFRJ iz SRBiH mr Bogić Bogičević,
- glavni tajnik Predsjedništva SRBiH Mile Akmadžić i zamjenik glavnog tajnika mr Mile Dmičić.

Na sjednici je usvojen sljedeći

Dnevni red:

Izbor predsjednika Predsjedništva Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine,

Aktualna politička situacija Bosne i Hercegovine.

Ad - 1.

Član Predsjedništva dr Ejup Ganić je izvijestio članove Predsjedništva da Komisija za organizacijsko-kadrovska pitanja Predsjedništva nije utvrdila prijedlog kandidata za predsjednika Predsjedništva SRBiH za naredni jednogodišnji period, s obzirom da o tome neposredno odlučuje Predsjedništvo. Međutim, rekao je, dogovoreno je da glavni tajnik Predsjedništva Mile Akmadžić da napomene o ustavnim i poslovnim odredbama kojima je utvrđen način izbora predsjednika.

U tom smislu glavni tajnik Predsjedništva je izvijestio da je, nakon prvih višestranačkih demokratskih izbora, 20. prosinca 1990. godine, izvršen izbor Alije Izetbegovića za predsjednika Predsjedništva SRBiH na jednogodišnji mandat. Prema Amandmanu LI na Ustav SRBiH i članku 20. Poslovnika Predsjedništva SRBiH, predsjednika Predsjedništva bira Predsjedništvo iz reda svojih članova za jednu godinu i može biti biran još jedanput uzastopno na ovu funkciju. O načinu izjašnjavanja i izboru predsjednika Predsjedništva odlučuje Predsjedništvom većinom glasova svojih članova. Odlučeno je da se izbor predsjednika Predsjedništva obavi javnim glasovanjem.

Član Predsjedništva Fikret Abdić je ukazao na potrebu da se kod izbora predsjednika osigura jednoglasnost, da on nije protukandidat Aliji Izetbegoviću za predsjednika Predsjedništva i da nije dobro što je Izvršni odbor SDA objavio njegovu kandidaturu.

Član Predsjedništva dr Biljana Plavšić je naglasila da članovi Predsjedništva iz reda srpskog naroda nisu uvijek bili zadovoljni radom Predsjedništva, naročito kada su razmatrana bitna pitanja za ovu republiku, da Alija Izetbegović, u proteklom jednogodišnjem periodu nije u dovoljnoj mjeri zastupao interese srpskog naroda, da treba prekinuti praksu da se dosadašnji predsjednik automatski ponovo bira i da bi bilo dobro da predsjednik Predsjedništva ne bude i predsjednik neke političke partije. Podržala je da kandidat bude iz reda drugog naroda ili Jugoslaven i da ona nije za prijedlog da se Alija Izetbegović ponovo izabere za predsjednika Predsjedništva.

Govoreći povodom kandidature Alije Izetbegovića za predsjednika Predsjedništva, član Predsjedništva dr Nikola Koljević je naglasio da, nakon niza neustavnog i nezakonitog postupanja ovog Predsjedništva, kao predstavnik srpskog naroda, iz principijelnih razloga ne može prihvatiti Aliju Izetbegovića kao kandidata za predsjednika Predsjedništva, pa predlaže da se za predsjednika izabere neko drugi ili da se izbor odgodi za narednih sedam dana dok se ne okončaju međustranački razgovori. Predložio je da kandidati za predsjednika Predsjedništva budu dr Ejup Ganić i mr Franjo Boras.

Na prijedlog člana Predsjedništva Stjepana Kljuića, evidentirani protukandidati za predsjednika Predsjedništva dr Ejup Ganić i mr Franjo Boras su odustali od kandidature.

Predsjedništvo je većinom glasova svojih članova za predsjednika Predsjedništva SRBiH za naredni jednogodišnji period, ponovo izabralo dosadašnjeg predsjednika Aliju Izetbegovića.

Članovi Predsjedništva dr Biljana Plavšić i dr Nikola Koljević su glasovali protiv ovog izbora.

Ad - 2.

Predsjedništvo je razmotrilo "Deklaraciju Ministarskog savjeta EZ o Jugoslaviji" i "Deklaraciju o smjernicama za priznavanje novih država u istočnoj Europi i Sovjetskom Savezu" koje su usvojene na sastanku Savjeta ministara Europske zajednice u Briselu 17. prosinca, ove godine u kojima je sadržano traženje da se jugoslavenske republike do 23. prosinca 1991. godine izjasne da li žele da budu priznate kao neovisne države.

Predsjednik Predsjedništva Alija Izetbegović je izvijestio o sadržini pomenutih dokumenata i pismu koje je predsjednik Ministarskog savjeta EZ uputio ministru za međunarodnu suradnju SRBiH kojim traži da ga obavijesti najkasnije do 23. prosinca ove godine da li naša republika želi da bude priznata kao neovisna država. Takođe, rekao je da je sjednici Predsjedništva prethodio i sastanak sa predsjednicima političkih stranaka koje imaju svoje poslanike odnosno zastupnike u Skupštini SRBiH.

Članovi Predsjedništva dr Ejup Ganić, mr Franjo Boras, Fikret Abdić i Stjepan Kljuić su istakli u raspravi da se radi o historijskom trenutku, da postoje svi razlozi da se kandidatura postavi, da se time izražava interes naroda koji oni zastupaju i drugo, da se donese odluka o podnošenju zahtjeva Europskoj zajednici i njenim državama članicama za priznavanje suverenosti i nezavisnosti Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine. Tom prilikom isticana je mogućnost plebiscita građana o ovom pitanju.

Istovremeno, članovi Predsjedništva dr Biljana Plavšić i dr Nikola Koljević su istakli da dokumenti Europske zajednice ne sadrže princip samoopredjeljenja naroda verificiran u međunarodno-pravnim dokumentima, i da, polazeći od referendumskog opredjeljenja srpskog naroda o zajedničkom životu i ostanku Bosne i Hercegovine u Jugoslaviji, smatraju da o zahtjevu Savjeta ministara Europske zajednice treba da raspravlja i odlučuje Skupština SRBiH a ne Predsjedništvo i Vlada SRBiH kao izvršni državni organi, da će odluka Predsjedništva biti nelegitimna i nelegalna i da se njome direktno ugrožava ustavni princip suvereniteta i nacionalne ravnopravnosti i vrši promjena ustavnog karaktera Bosne i Hercegovine i Jugoslavije.

Predsjedništvo BiH je većinom glasova donijelo odluku da se Europskoj zajednici uputi zahtjev za međunarodno priznanje neovisnosti - Bosne i Hercegovine.

Članovi Predsjedništva dr Nikola Koljević i dr Biljana Plavšić o ovom pitanju su glasovali protiv.

Ovom prilikom istaknuto je da je potrebno, s obzirom na višenacionalni sustav stanovništva u Republici, osigurati da hrvatski i srpski narod koji živi u Bosni i Hercegovini ima specijalne veze sa svojim maticama - republikama Hrvatskom i Srbijom i da bi stoga bilo potrebno stvaranje buduće jugoslavenske zajednice ili asocijacije u kojoj ne bi bilo carina, traženja pasoša, bile po svjetskim standardima utvrđene ljudske slobode i prava, puna nacionalna ravnopravnost i drugo. **Zato će se Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina i ubuduće zalagati da se iznadju putevi za stvaranje novih oblika asocijacije dosadašnjih jugoslovenskih republika.** Ta asocijacija bi mogla biti, samo na ravnopravnoj osnovi, uz poštivanje volje svakog naroda i na principima dokumenata Ujedinjenih naroda, Europske zajednice i drugih relevantnih međunarodnih institucija.

Sjednica je završena u 10,45 sati.

Sastavni dio zapisnika je magnetofonski snimak sjednice.

GLAVNI TAJNIK
PREDSJEDNIŠTVA SRBiH
Mile Akmadžić

PREDSJEDNIK
PREDSJEDNIŠTVA SRBiH
Alija Izetbegović

**"mr Franjo Boras,
podržao je predlog da se
Hrvatskoj uputi protestna
nota, ... ali da se protest
uputi i JNA, jer se sa teri-
torija Bosanske Gradiške
tuku civilni ciljevi u Novoj
Gradišci"**

**ZAPISNIK 49. sjednice Predsjedništva Socijalističke
Republike Bosne i Hercegovine, održane 29. decembra
1991. godine**

PREDSJEDNIŠTVO

SOCIJALISTIČKE REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE

Broj: 02-011-1188/91

Sarajevo, 29. decembra 1991. godine

Sjednica je počela u 13,15 sati.

Prisutni:

- predsjednik Predsjedništva Alija Izetbegović i članovi Predsjedništva dr Ejup Ganić, mr Franjo Boras, Stjepan Kljujić i dr Nikola Koljević,
- član Predsjedništva SFRJ iz SRBiH mr Bogić Bogičević,
- generalni sekretar Predsjedništva SRBiH Mile Akmadžić i zamjenik generalnog sekretara mr Mile Dmičić
- specijalni savjetnik u Ministarstvu unutrašnjih poslova RBiH Avdo hebib..

Na sjednici je usvojen sljedeći

Dnevni red:

Bezbjednosna situacija u SRBiH,
Donošenje ukaza o proglašenju zakona
Tekuća pitanja.

Ad - 1.

Predsjedništvo je na predlog člana Predsjedništva dr. Nikole Koljevića, razmatrajući bezbjednosnu situaciju u Republici ocijenilo najnovije zaoštavanje situacije u rejonu Bosanske Gradiške. Informišući u stanju na tom području dr. Nikola Koljević je istakao da se radi o iznenadnom napadu sa hrvatske strane iz pravca Nove Gradiške u kojem su dva lica poginula, više lica povrijeđeno i pričinjena ogromna materijalna šteta na preko 400 građevinskih objekata. Zatražio je da se Vladi Hrvatske uputi protest, da se pomogne Bosanskoj Gradišci na evakuaciji stanovništva, posebno djece i starijih, da se formira mješovita stručna komisija. Obavijestio je Predsjedništvo da su ga organi vlasti Bosanske Gradiške pozvali da 30. i 31. decembra posjeti to područje.

Član Predsjedništva mr Franjo Boras, podržao je predlog da se Hrvatskoj uputi protestna nota, da se izvrši evakuacija djece i starih, ali da se protest uputi i JNA, jer se sa teritorija Bosanske Gradiške tuku civilni ciljevi u Novoj Gradišci. Takođe članovi Predsjedništva Stjepan Kljuić i dr Ejup Ganić, pored ostalog smatraju da treba što prije uspostaviti veze između Bosanske Gradiške i Nove Gradiške, da je potrebno obustaviti ratna dejstva, uspostaviti kontakte sa Banjalučkim korpusom i uključiti njihovog predstavnika u mješovitu stručnu komisiju Vlade SRBiH.

Povodom stanja na području Bosanske Gradiške govorio je i specijalni savjetnik u Ministarstvu za unutrašnje poslove Avdo Hebib ističući da je do sada poginulo 12 građana, da ima mnogo povrijeđenih i da je pričinjena ogromna materijalna šteta. Ukazao je na nezakonito postupanje u vezi slanja rezervista na front, da je 9 lica uhapšeno bez razloga, da je 30. decembra zakazan protestni skup u Bosanskoj Gradišci i drugo. O ovim zapažanjima biće pripremljena informacija posebne policije Vlade SRBiH.

Predsjedništvo je zaključilo da Vladi SR Bosne i Hercegovine predloži hitno formiranje mješovite stručne komisije, koja bi ispitala sve okolnosti koje se tiču stanja u Bosanskoj Gradišci i o tome podnijela izvještaj. Predsjedništvo je, takođe, zaključilo da član Predsjedništva dr Nikola Koljević odmah otputuje na ovo područje i obavi razgovore sa lokalnim organima vlasti.

Predsjedništvo je saslušalo i izvještaj člana Predsjedništva dr Ejupa ganića o sastanku predsjednika opština istočne i zapadne Hercegovine u Stocu, održanom 27. decembra 1991. godine.

Odlučeno je da se Vladi SRBiH predoži formiranje mješovite operativne grupe koja bi operacionizirala postignuti dogovor o povratku izbjeglica sa područja Hercegovine u njihove domove.

Vladi će se predložiti da na čelu te grupe bude ministar u Vladi SRBiH i predsjednik Crvenog krsta Jugoslavije dr Milljenko Brkić.

Predsjedništvo je zadužilo generalnog sekretara Predsjedništva SRBiH Milu Akmadžića da o ovim stavovima obavijesti Vladu SRBiH na njenoj sjednici zakazanoj za 30. decembar 1991. godine.

Ad – 2.

Predsjedništvo je, na predlog Skupštine SRBiH donijelo ukaze o proglašenju sljedećih zakona:

Zakon □ zajamčenom ličnom dohotku,

Zakon □ posebnom porezu na promet proizvoda i usluga,

Zakon □ izmjenama Zakona o javnom redu i miru,

Zakon □ izmjenama Zakona o javnim skupovima,

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o samodoprinosu,

Zakon □ izmjenama Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima,

Zakon □ izmjenama i dopunama Zakona o finansiranju opštih potreba.

Informacija o Zakonima koji su predloženi za proglašavanje je sastavni dio zapisnika.

Ad – 3

Predsjedništvo je donijelo odluku da član Predsjedništva SRBiH dr Ejup Ganić 30. decembra otputuje u Lisabon.

Sjednica je završena u 15,00 sati.

Sastavni dio zapisnika je magnetofonski snimak sjednice.

GLAVNI TAJNIK
PREDSJEDNIŠTVA SRBiH
Mile Akmadžić

PREDSJEDNIK
PREDSJEDNIŠTVA SRBiH
Alija Izetbegović

Proglašenje "Republike srpskog naroda Bosne i Hercegovine" protuustavni je akt koji kao takav ne proizvodi pravne posljedice

Zapisnik 50. sjednice Predsjedništva Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine, održane 10. siječnja 1992. godine

*PREDSJEDNIŠTVO SOCIJALISTIČKE REPUBLIKE BOSNE I
HERCEGOVINE*

Broj: 02-011-19/92

Sarajevo, 10. siječnja 1992.godine

Sjednica je počela u 13,00 sati.

Prisutni:

predsjednik Predsjedništva Alija Izetbegović i članovi
Predsjedništva dr Ejup Ganić, dr Nikola Koljević, dr Biljana
Plavšić, Stjepan Kljuić i Fikret Abdić,
glavni tajnik Predsjedništva SRBiH Mile Akmadžić i zamjenik
glavnog tajnika mr Mile Dmičić.

Na sjednici je usvojen slijedeći

Dnevni red:

Aktualna situacija u Republici.

Ad - 1:

Predsjedništvo SR Bosne i Hercegovine razmotrilo je situaciju
u Republici nastalu nakon što je Skupština srpskog naroda, na
svoj sjednici održanoj 9. siječnja 1992. godine, proglasila tzv.

"Republiku srpskog naroda Bosne i Hercegovine", donošenjem deklaracije.

Predsjedništvo je, većinom glasova svojih članova zaključilo da se:

radi o protuustavnom aktu koji kao takav ne proizvodi pravne posljedice.

zahtijeva od svih organa i građana da poštuju Ustav i zakon SR Bosne i Hercegovine i da Vlada SRBiH utvrdi i provede neophodne mjere radi zaštite legitimnih interesa Bosne i Hercegovine i njenih građana.

Svoje mišljenje povodom ovih zaključaka izdvojili su članovi Predsjedništva dr Biljana Plavšić i dr Nikola Koljević.

Predsjedništvo je pozvalo sve relevantne političke faktore u Republici da nastave i intenziviraju započete razgovore, sa ciljem da se nadje miran izlaz iz nastale situacije.

Sjednica je završena u 14,30 sati.

Sastavni dio zapisnika je magnetofonski snimak sjednice.

GLAVNI TAJNIK
PREDSJEDNIŠTVA SRBiH
Mile Akmadžić

PREDSJEDNIK
PREDSJEDNIŠTVA SRBiH
Alija Izetbegović

*Mislim da smo dotjerani
do zida. Nama se pokušava
srušiti kuća nad glavom.
Mi moramo braniti tu
kuću.*

**Magnetofonski snimak 50. sjednice Predsjedništva
Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine, održana 10.
Januara 1992. godine**

Sjednica je počela u 13,00 sati.

Sjednicom je predsjedavao predsjednik Predsjedništva Alija Izetbegović.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Pozdravljam vam i ovo je prva sjednica u 1992. godini. Samo jedan tačka dnevnog reda: "Aktuelna situacija u Republici". Sazvao sam sjednicu u vezi sa situacijom koja je nastala jučerašnjim sastankom Srpske skupštine u kojoj je done-sena Deklaracija o formiranje tzv. Srpske Bosne i Hercegovine. Predlažem da se utvrdi to, da je to protivustavan čin, pokušaj podriivanja ustavnog poretka u Bosni i Hercegovini koji može direktno da ugrozi mir u Bosni i Hercegovini. Da se pozovu svi organi, a prije svega Vlada Bosne i Hercegovine da preuzme sve mjere radi zaštite interesa Republike. Sjednicu sam morao hitno sazvati, jer to okolnosti nalažu. Otvaram raspravu o tome.

NIKOLA KOLJEVIĆ: Moj prijedlog povodom to čine da se pod hitno nastave razgovori tj. konferencija o Bosni koja je prekinuta. Nažalost ne krivicom predstavnika Srpske nacionalne zajednice, ili SDS. Bilo je tu i tehničkih smetnji i koliko sam ja bio u kontaktu sa predsjednikom, nekakvih sastanaka, nekakvog dnevnog reda. Mislim da bio ovaj predlog, iznesenih predloga prethodno, jako poboljšao situaciju i politički bezbjedonosno. Da bi ovo bio pravi put, ako postoji dobra volja. Mislim da Predsjedništvo nije

ovlašteno da tako nešto ustanovi, zato postoje institucije koje su nam poznate. Ako Predsjedništvo i ovaj put hoće da uzme na sebe prava ingerencije koje po Ustavu nema, to može, kakav će biti naš stav, ali kakav će biti naš stav, mislim da to unaprijed svi znate. Pa ne bih ga posebno iznosio. Toliko.

BILJANA PLAVŠIĆ: Iako prihvatimo da o ovome raspravljamo, trebalo bi da bude Predsjedništvo u punom sastavu. Baš svi da budeмо prisutni. Pošto je dnevni red takav, potrebno je da smo svi prisutni.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Da li se neko još javlja za riječ. Izvolite.

STJEPAN KLJUJIĆ: Ja sam bio pristalica tih razgovora i mislim da su razgovori, započeli u jednom vrlo prijatnom tonu. Sada bi trebalo da održimo tu dinamiku i da neke stvari stavimo na papir. Međutim, ono što otežava razgovore, kad god smo razgovarali, SDS osnuje SAO Krajinu, pa onda kaže da razgovaramo. Ne mogu da shvatim vas, da očekuju od neke šubičke da podrži interes srpskog naroda u Bosni i Hercegovini. Svima vam je jasno da je to karikatura politička i da ne možemo tako raditi. S druge strane, ja sam gledao kroz novine i kroz radio emisije, koliki je dat publicitet tome. Kad sam čuo Brdjanina i one ljude, jer mi sa Brdjaninom i njegovim sistemom mišljenja, ne možemo razgovarati. Ja ću Brdjaninu osigurati partnere, ali to privatno. Mi možemo razgovarati sa punom odgovornošću o našem suživotu, o našem ravnopravnom odnosu i o nečem što pripada zakonima. Vjerujte, razgovarati poslije onakvih izjava juče. Još samo da dodju oni moji iz Hrvatske, kao što kažu, da im mi u lice kažemo. Ali mislim da to ne vodi ničemu. Što se tiče diskvalifikacije ove odluke, mislim da ona čak politički nije ni potrebno. Što se tiče pravnog lijeka, postoji Ustavni sud, pa ćemo vidjeti da li to može i onda će sud dati rješenje. Mislimo da je ona neprihvatljiva u sadašnjem trenutku. To je ono što mene uvijek zabrinjava. Da ljudi iz SDS sa kojima razgovaramo, pa čak i privatno. Kad treba da pridjemo ozbiljnim razgovorima, uvijek nam pripreme neko iznenadjenje, kao da je moguće u Bosni i Hercegovini da neko jednostrano bilo šta da uradi. Mi smo se dogovorili da ćemo razgovarati, da ćemo iznijeti svoje prijedloge. Čak je svaka stranka dala i pismene teze. Onda smo trebali da nadjemo najmanji zajednički nazivnik, što nam je svima u interesu. Mene je vrlo obradovalo da su svi bili odlučni, da se mirnim putem razriješi. Smatrao sam da je to za početak veliki napredak. Vi morate nama dati za pravo, morate shvatiti naš položaj, da poslije ovakvih poteza i budući razgovori su hendikepirani. U tom pogledu mislim da vi članovi Predsjedništva ste morali imati toliko snage, da upravo u cilju tih razgovora i njihovoj svrsishodnosti uklonite

ovakve stvari. Jer, ako dozvolite da oni ljudi koji su ovo inicirali nadju ekvalivent u drugim strankama. A ja vam sa Maksimovićem i Brdjaninom neću nikad razgovarati. Ja dajem svoj glas da politički ne prihvatimo takvu odluku, a što se tiče zakonskog određenja, predlažem da Ustavni sud Bosne i Hercegovine da svoje obrazloženje.

NIKOLA KOLJEVIĆ: Ja ne mislim govoriti ovdje ni u ime Brdjanina, ni identifikovati SDS sa Brdjaninom, nego hoću da vam kažem g. Kljuiću je jedna stvar po mom osjećanju. Ta činjenica nije tačna. Nije tačna dijagnoza da SDS nešto uradi ili srbi nešto urade. Tu se g.Ganić ljuto vara ako misli da će naći neke druge predstavnike izuzev autentičnih i mislim da je ovo bilo zaista nepotrebno što ste vi jutros u „Oslobodjenju“ uradili. Da ostanem na akademskom nivou, na kojem vi u svojim tekstovima niste ostali. Lično vredjanje prvaka srpskog naroda, nije nikom potrebno. Jer je to vredjanje simbolično čitavog tog naroda. No, to je bilo anter-paratest. Mislim da nije tačno g.Kljuiću, da mi prvo nešto uradimo. **Kad smo se mi dogovorili i počeli razgovore, vi vrlo dobro znate, da ste vi došli sa tezama, vrlo uopštenim, od kojih jedna bila donekle konkretna, i da su predstavnici SDA došli sa tezama, da smo mi došli pošteno sa ukupnim papirom i predlogom**.¹ I vama javno rekli, kako mi zamišljamo i šta mi predlažemo. Prema tome, nije tačno da mi prvo uradimo. Mi smo pokušali u razgovoru gdje ste vi jednu stranicu, uopšteno, a mi smo sa svim detaljima došli, sa predlogom. Ali nam nije data šansa da čujemo reakciju s druge strane. Da bi se taj razgovor dalje mogao voditi. Ono što govorite o g.Brdjaninu, vjerovatno ste u pravu, ali nije politički značajno.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Mi polemishemo sa odlukom Skupštine. Izvoli Ejupe.

EJUP GANIĆ: Predložio bih kolegi Koljeviću, da je prihvatljivo da se nastave razgovori. Ne treba bježati od Skupštine, i dobro je da se govori. Mi smo imali sastanak ovdje u Predsjedništvu svih stranaka, samo SDS nije došao. Ima tu ideja. Na tim sastancima se čulo i sljedeće. Da nema pitanja o kojem se ne može razgovarati. **Prije svega, ako predstavnici srpskog naroda smatraju da dolazi do preglasavanja kod ključnih pitanja, da se vidi koja su to ključna pitanja. Mi možemo napraviti i takve dokumente, da se to eliminiše.** Sada treba nastaviti te razgovore. Mi se moramo ograditi od ove odluke. Sada postoje dvije republike. Postoji Bosna i Hercegovine i kako vi smatrate postoji neka druga republika. Znae ne može jedan čovjek imati dva imena. U suštini se moramo politički se ograditi od takvih odluka. Što se tiče moje izjave koju sam dao juče. Ovi me novinari saletili me. Ja sam

samo Radovanu prebacio, zbog njegove izjave. Može naroda nestati. Zbog toga sam ga kritikovao.

Jedna stvar, da bude nastavak ovog razgovora. Mi se moramo ograditi. Postoji samo jedna Bosna i Hercegovina. Tu se ne može smještati više Bosni. Posebno bih apelovao na kolegu Koljevića i kolegicu Plavšić da daju svoj doprinos u nalaženju ovih rješenja. Vi ste realni ljudi, vidite da će Bosna dobiti vjerovatno priznanje. Samo da tražimo neka rješenja da se ugrade.....

KOLJEVIĆ NIKOLA: Ja ne vidim.

EJUP GANIĆ: Ja sam realista, da vas priprelim. Mislim da bi se mogli ograditi od tih stvari. Samo sam odgovorio Radovanu, na onu izjavu, može jedan narod nestati.

BILJANA PLAVŠIĆ: Vi ste slučajno spontano počeli da kritikujete dogadjanja juče u Srpskoj skupštini. Niste baš vi bili tamo, pa da možete kompetentno o tome govoriti. Ostajem i dalje pri svom predlogu da budemo u punom sastavu kada se govori o ovakvoj važnoj temi. Da ovaj sastanak ne pretvorimo u prebacivanja. Svako se pojavi u novinama. To ide na njegov lični obraz. To je moja sugestija. I vama g. predsjedniče kad bude Predsjedništvo u punom sastavu.

FIKRET ABDIĆ: Postoji ovdje minimum kojeg bi trebali dogovoriti. Koji bi trebalo izaći u javnost. Da ne možemo prihvatiti Bosnu-Hercegovinu u Bosni i Hercegovini. Da trebamo voditi računa svi, da ova odluka ne izazove dalje neželjene posljedice u Republici. Trebamo razgovarati, da treba i na sljedećoj sjednici Predsjedništva nastaviti razgovor. Postoji jedan minimum, ne mislim da je to okviru ovoga što sam ja rekao, koga bi morali dogovoriti danas i oglasiti se saopštenjem. Ostaviti raspravu otvorenu i o ovom treba raspravljati i na sjednici Predsjedništva. Ali mi kao organ Predsjedništva ne bih trebali ulaziti u to, kako će stranke raditi.

ALIJE IZETBEGOVIĆ: Da li se mogu ja vratiti na svoj prijedlog? Naime mi ne uzimamo kompetenciju Ustavnog sud kad kažemo da je riječ o jednom neustavnom aktu, jer svaki organ je ovlašten da donese takvu ocjenu. Samo ona nije obavezna, ona je politička ocjena, nije pravna ocjena. A Ustavni sud donosi pravu ocjenu. Političku ocjenu može svako donijeti. Značili mi bismo bili potpuno onemogućeni, ako ne bih čovjek mogao nešto da kaže nezakonito. Oni mogu da razmatraju, da donesu odluku koja ima pravni značaj. Koja ima pravnu važnost, a ne političku. Mi ne možemo izbjeći jednu očiglednu stvar ako se radi o jednom nezakonitom, neustavnom aktu. Bez obzira na to, kakve bi bile

posljedice. Posljedice bi mogle biti obrnute, ako se mi ne oglasimo. **Najmanje 3 miliona ljudi očekuje od nas da se oglasimo, tj. koji se ne slažu sa time. Mislim da je taj broj puno veći, ali za 3 miliona mogu da garantujem.** Prema tome, predlažem da mi utvrdimo da se radi o protivustavnom činu, naravno pokrenut će se poseban postupak da Ustavni sud utvrdi zvanično stanje kako jeste. Da li je ili nije. Ne mogu na istom mjestu i u isto doba biti dvije republike. Jedna ili druga. Predlažem da pozovemo organe, da vrše svoju dužnost, da obave svoju dužnosti, da funkcionišu, koga treba da slušaju, šta sad trebaju da rade. Postoje dvije republike, dva tijela koja naredjuju. Da se drže Ustava i zakona. Pozivamo, ko hoće da sluša, ko neće. Tu je sav taj problem. Normalno bi svaka država jutros na ovakav akt, podigla vojsku, pohapsila ljude, itd. Mi to ne možemo raditi, ali i ne radimo to. Možda i ne bih ko zna. Ali prije svega, polazim od jedne činjenice, da mi to i ne možemo uraditi. Ali je u Francuskoj to normalno, pa bi ti ljudi bili pohapšeni svi. Koji su učestvovali u tom proglašenju. To je direktno podrivanje ustavnog poretka. Medutim, na jedan politički akt, mi odgovaramo političkim protiv aktom. Gradjanima se mora kazati. Isto kao što je juče otišla jedna poruka, a sada će i druga. Neka znaju na čemu stoje organi republike. To je poziv, da Vlada treba to da razmotri mjere koje treba preduzeti da zaštiti Republiku. Ekonomski, pa i politički. Naravno, organi republike su da to spriječe. Imali smo toliko proklamacija, pa i ova. Riječ je o konkretnim stvarima koje mogu nastati. Jedna od njih je juče bila pomenuta, prestanak plaćanja. I sada dobar dio tih opština koje su proglašene nekakvim regijama, alimentirala je. One su manje-više pasivne opštine. Mi smo plaćali, što do sada nije bilo plaćanja. To su bile više nefaktična plaćanja. Juče je bila odluka ili poziv, nisam siguran, da se obustavi plaćanje u Republici. Odavde Republika plaća i ljekare, profesore, miliciju itd. Mora li to da se nastavi.

U vezi sa svim tim pitanjima je. Pitanje zaštite Republike, zbog štampanja para. Mora se neke stvari uraditi. Da zaštiti od toga. Jednostavno smo pozvani i plaćeni za to. Moramo zaštititi te ljude, jer su cijene užasne i rastu naglo. Treba naći mehanizam da se to spriječi. Treba i na nekom drugom odbrambenom planu nešto uraditi. Jer su i oni što su bili prije nas izbili sve iz ruku - tj. vlast. Konkretno što se tiče TO ostavili su nam obavezu da ga plaćamo, ali ne možemo ništa učiniti - narediti. To je abnormalno stanje koje najvjerovatnije treba biti redirano i treba vratiti u normalno stanje. Bez obzira naglašavam, kakva bi cijena mogla biti toga. Na kraju krajeva. Vi možete glavu spašavati, sve dok vam neko ne kaže da je pognete. **Ponosan čovjek, sve može, ali pognuti glavu ne mogu, makar ostao bez glave. Poget glavu nećemo, makar ostali bez nje. Svakom je drag život. Ako treba da se tućemo, pa i to ćemo. Ako smo do toga došli ovdje. Mi smo mnoge**

stvari tolerisali, ali ima nekakva granica preko koje se ne može. Pokušavaju nam demontirati krov nad glavom, da bi imali veliku kuću. Da bi velika država bila. Mi treba da ostanemo potpuno bez države. Mi ne možemo imati ni malu državu. Jer drugi hoće da imaju veliku državu, da svaki srbin bude u toj državi. Mi treba da platimo cijenom tom, da mi nemamo države više nikako.

BILJANA PLAVŠIĆ: Željela bih da bude pored ovog zaključka oko kojeg će te se vi vjerovatno složiti.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Što se tiče Predsjedništva, mi bi trebali samo da navedemo da ne postoji saglasnost. Mi smo uveli jednu praksu, koja nije u redu, da mi sada dajemo.... Postoji stav Predsjedništva. Stav Predsjedništva se donosi većinom glasova. Mi ćemo konstatirati da su g. Plavšić i g. Koljević izdvojili mišljenje. Vi možete dati obrazloženje vrlo obrazloženo, zbog čega ste izuzeli i sazvali Konferenciju za štampu i iznijeti te stvari. Ovo je stav tijela. Mi ćemo konstatirati da su ta mišljenja izuzeta. Mislim da bi saopštenje, osim u daljnjem elaboraciji, sastoji u političkoj i pravnoj ocjeni. Politički ne promišljen akt, jer proidicira čitav niz odluka u Bosni i Hercegovini političkog statusa itd. koje treba da donesu nadležni organi. Nema zakonskog uporišta za provodjenje ove vrste.

BILJANA PLAVŠIĆ: Isto kao što je Memorandum donesen na nezakonit način.

STJEPAN KLJUJIĆ: Ovdje se radi da je televizija prenosila. Ja sumnjam u vjerodostojnost plebiscita. U Kninu je bilo 104%, tako će biti i u Sarajevu. Jer da je to provodila institucija sistema....

BILJANA PLAVŠIĆ: To je druga tema. Imamo pravo na to.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: To su različita gledišta. Mi imamo razloga da vodimo razgovore kad imamo neke šanse, da jedni druge nešto ubjedimo. Naš je stav ovakav, vaš taj. U Bosni je demokratija, mogu ljudi sazvali Konferenciju za štampu, saslušat će ljude, objaviti to sve itd. Narod može da cijeni, čemu sve vodi, da li to ispravni putevi ili nisu. Sve ide na ocjenu javnosti. Javnost može da procjenjuje na osnovu razloga, koje ćemo mi iznijeti. Zbog čega nešto ne prihvatamo. Odluka je protivustavna. Mi ćemo zahtijeva da Ustav donese ocjenu o tome. Da se pozovu svi organi da poštuju zakone, da izvršavaju zakone i da Vlada vršeći svoju odgovornost utvrdi kakve mjere treba da preduzme, da zaštititi Republiku. Da se sazove hitno Skupština Bosne i Hercegovine. Mi imamo pravo inicijative bez odlaganja. Jer i tu se vrši opstukcija. Skupština Makedonije saziva sjednicu svakih 15 dana i donosi

odluke. Mi moramo 15-20 dana ubjedjivati da se sazove Skupština. To je nenormalno stanje koje više nećemo trpiti. Osiguraćemo da možemo Skupštini sazvati, kad god je to potrebno. Izvoli Biljana.

BILJANA PLAVŠIĆ: Kada ste već govorili o pogibanju glave, skupštanju glave, da li ste pomislili da je i Platforma i Memorandum na neki način djelovala tako, da je srpski narod mogao ili trebao da savije glave.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Ne gospodjo Biljana. **Imati Jugoslaviju, nije ni ljudsko ni nikakvo pravo na svijetu garantovano.** Zna se šta su ljudska prava, sloboda, kultura, crkva, sve to skupa. Ne može biti i plus Jugoslavija. Ne spada to. Srpskom narodu nije niko oduzeo ljudsko nacionalno pravo. Ne spada u nacionalna prava da živimo svi u jednoj državi. To vas je neko doveo u zabludu. Nažalost, ne samo na vašu štetu, nego i na našu. O tome se radi. Zamislite da nas u Rusiji nego proglasi, svi rusi u istoj državi, svi francuzi u istoj državi. Našta bi taj svijet ličio. Vi ne možete prekrajati granice ove države, zato da biste iskomadali... One olimpijske objekte. Komadaju, meni Jahorina, Pale, a vam tamo one. Svijet će se čuditi, šta se radi u ovoj zemlji. A vi stojite iza toga. Mnogi pametni ljudi su stajali iza nacističkih stvari, pa su se kasnije stidili toga. Jer nisu na vrijeme shvatili da se neke stvari ne mogu raditi. **Vi ne možete prekrajati Bosnu i Hercegovinu i ostavljati nas bez države ovdje, zato da biste vi živjeli u komotnoj velikoj državi. To se ne može raditi. Platforma je išla na to da obezbijedi Bosnu i Hercegovinu.** I nije oduzela srbima baš ni jedno pravo, osim izmišljeno pravo. Istinskom, bitno pravo nikome nije bilo lišeno. Srbi i danas imaju daleko više učešća u vlasti svakoj. Kulturnoj, političkoj sferi, privrednoj sferi, finansijskoj sferi, školskoj, pravosudnoj, vojničkoj. Svugdje više nego što ih ima. Pored toga, ruše ovu državu u kojoj sve to imaju. Zbog poziva, nekih planova koji su ludaci prije 30-50 godina ispostavili. **Ja vam kažem to otvoreno. Zbog izvjesnih ludih planova uvuć ćete nas u rat ovdje, poplaćaćemo životima i mi i naša djeca. Jer jednostavno, ponos i dostojanstvo ne može dalje da ide. Ne može dalje da trpi.** Vi ste trebali sračunati koji su to interesi srpskog naroda da je ugrožen u Bosni i Hercegovini. Svaki interes najmanji koji je ugrožen, ja ću ga prvi braniti. Ali ne mogu braniti izmišljeno pravo. Imam pravo na jezik, život, slobodu, nacionalno, crkvu, ćirilicu, na sve. Ali se tome dodaje. Ja bih sada pregradio kuću na račun tvog stana, jer meni treba proširena. U Bosni i Hercegovini Srbi su imali sva prava. To će jednog dana istorija ustanoviti. Da li je ovo bilo potrebno. Možda smo suviše blizu događaja, pa ne možemo da procijenimo. Da li su Srbi imali ikakvog razloga da nam čine, ovo što čine. Mislim da ću biti prinudjen ovih dana da ponudim srpskom naro-

du i svima nama da izadjemo pa da kažemo, umjesto čeličnim kuglicama, kažemo gumenim. Da kažemo šta hoćemo, tj. glasanjem. Nisam siguran da srpski narod stoji iza ovakvih stvari. Jednostavno ne mogu da zamislim da stoji iza toga. Preispitivao sam se više puta. Da li je srpski narod prikraćen u nečemu. Jedino što mora da živi u jednoj državi, na račun naše države. Mora da se prekroji sada sve. Uzimaju komad Ilijaša, pa ga priključuju tamo itd. To se ne može raditi od države koja postoji hiljadu godina. **U Bosni i Hercegovini Srbija nije nikada vladala. Zbog čega se danas traži da vlada.**

BILJANA PLAVŠIĆ: Ja ne znam da Srbija vlada u Bosni. Nego, Srbi u Bosni...

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Mi moramo ovdje pošteno i otvoreno govoriti. Prema tome da se na račun Bosne i Hercegovine, da se prikljopi Srbiji, nekoj saveznoj državi. Gdje postoji ta savezna država. Kako sreće da postoji. Ali je nema više. Mislim da smo dotjerani do zida. Nama se pokušava srušiti kuća nad glavom. Mi moramo braniti tu kuću. Tu izbora nema. Ja ću izaći da kažem narodu Bosne i Hercegovine, da se radi o toj stvari.

FIKRET ABDIĆ: Da vidim šta se može zaključiti danas, a šta u utrorak. Ti ga ne moraš uvažiti.

KOLJEVIĆ NIKOLA: U teškim trenucima trebalo bi najviše razborita. Demagoški je predlagati da to raspravimo na Predsjedništvu, kad mi ne predstavljamo adekvatno one narode, kao što predstavljaju tri naroda, kao što predstavljaju stranku. Za mene je to demagoški. Jer mi nismo tu ravnopravni. Nas je ovdje dvoje. A tamo razgovaramo ravnopravno tri naroda, tj. predstavnici tri naroda najlegitimniji.

Što se tiče države, da država nije ljudsko pravo. Po kojem kriterijumu mi kažemo da neko ima pravo na državu, a drugi nema pravo. Vi znate da je srpski narod 200 godina uključujući Bosnu i Hercegovinu borio se za ujedinjenje. Nije od juče nego od 1804. godine. O tim stvarima treba mirnije i temeljitije da porazgovaramo. Jer ako ćete vi sutra, nas zatvoriti u Bosnu i Hercegovinu, imaćete svakog trećeg čovjeka nezadovoljnog. Nažalost, moj utisak nije da SDS ne predstavlja srpski narod. Ja sam često na terenu SDS u mnogim stvarima kočio srpski narod. Neki dan je trebala da bude proglašena Krajina. Mislim da o tome treba porazgovarati vrlo temeljno, ljudski i smireno. Ne mislim da ovo stoji pripisivanje naše krivice, da mi hoćemo jednu komotnu kuću, ne mislim da ta stvar stoji. Ne bih sada to produžavao. Imao bih ovaj predlog. Na predlog predsjednika normalno je, nek Predsjedništvo kaže da je to protivustavan čin. Nije

prvi protivustavan čin. Mogli su se ljudi u republikama, uključujući predsjednike staviti u zatvor, kad su prekršili saveznu ustavnost, pa nisu uradili. Možda bi bolje bilo da nelegalne stvari koje su u Jugoslaviji uradjene. Samo da se zna da nam ovdje nije ništa poklonjeno trenutno. Jer ta nelegalnost ide od početka. Jugoslavija je bila legalna država savezna sa uredjenim odnosom između republika i Federacije. **Mislim da se može reći ako mislimo na mir u Bosni, iako nam je to prva stvar, a nije država, nego odnosi ljudski, u prvom redu pitanje života i smrti.** Onda mislim, ako ćemo reći da je ovo proglašenje protivustavno, imao bih predlog, ne da se sazove Skupština, jer to je pretnja srpskom narodu, politički govoreći, nego da se nastave konflikti zbog nelegalnog stanja, razriješe na Konferenciji o Bosni. Konstatujte, tražili ste, tačno je da je to neustavno. Nije ni prvo ni zadnje. Možda je zadnje, daj bože. **Ali ako ćemo da smirimo situaciju i da to konstatujemo, ne može srpski narod drugačije, ovo da shvata. Korištenje Skupštine kad treba, korištenje Predsjedništva kad treba, nego kao veliki oblik političkog pritiska, a ne demokratskog dijaloga. Ako treba narodu reći, nije ovo uredu, nije ovo ustavno ovo što su srbi napravili, kao što nije. Nije ustavno, da li je uredu, to je druga stvar. Jer to ulazi u širi kontekst.** Ja bih predložio, naravno, ako hoćete, inače ću ja biti protiv saopštenja. Moraćemo posebnu konferenciju za štampu da dajemo. Mislim da možemo doprinijeti miru, ako kažemo, nastali konflikti, jeste protivustavno, biće razriješeni na razgovorima o Bosni između tri stranke, ne mora ni tri nacionalne zajednice, jer ste vi to shvatili kao neko podmetanje, to nije podmetanje, nego realitet, pa i predsjednik uočio i priznao da je to realitet. Postoje tri naroda u Bosni. To je moj prijedlog za saopštenje, ukoliko će....

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Bilo bi dobro, ako je mjesto. U svakom slučaju čisto formalno pitanje. Koliko Predsjedništvo treba da inicira razgovor stranaka. U svakom slučaju ovu ponudu, ili prijedlogom, nekakvim nastavkom razgovoru, apsolutno prihvatam. Možemo kazati da se u cilju prevazilaženja konfliktne situacije, da se Predsjedništvo inicira razgovor. Ne znam gdje, može u Skupštini.

NIKOLA KOLJEVIĆ: Može i u Skupštini. Može ići kasnije na Skupštinu.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: **Zato što ne možemo političke razgovore inicirati, to je stranački.**

NIKOLA KOLJEVIĆ: **Možda ćemo doći do referenduma.**

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Nego jednostavno da se u trećem stavu, da se ova kompletna situacija koja nastaje, da bi se izbjegli sukobi, da Predsjedništvo predlaže da se politički razgovori intenziviraju, da se ubrzaju, da bi se došlo do političkih rješenja.

EJUP GANIĆ: Nemojte tri naroda i tri zajednice. Politički razgovori u Skupštini.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Onda ćemo da Predsjedništvo inicira sastanak u Skupštini. U svakom slučaju mi ćemo kod razgovora uvažiti, da ovdje imaju tri naroda i oni trebaju da razgovaraju. Imamo prigovora da se razgovara mimo Skupštine, mimo ostalih stranaka. Mi moramo staviti da predsjedništvo ovim inicira, da se politički razgovori iniciraju radi rješenja. Da se nastave politički razgovori da bi se prevazišla konfliktna situacija. Svakako ćemo morati razgovarati.

MILE AKMADŽIĆ: Spominju se nacionalne zajednice. Ja bih molio da budemo u Bosni i Hercegovini barem budu ravnopravna tri naroda. U Bosni i Hercegovini su narodi. Taj termin nije dobar. Predsjedništvo kao šef države ima pravo zahtijeva, ali konkretno od koga da nastave politički razgovori. Ovo su politički razgovori. Mora se usmjeriti prema nekom.

STJEPAN KLJUJIĆ: Dobro, to praktično Predsjedništvo može.

MILE AKMADŽIĆ: Jer je i Predsjedništvo politički i državni organ.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Svih relevantnih političkih faktora.

NIKOLA KOLJEVIĆ: Možemo mi uključiti i druge, ali zna se. Dobro je da ostavimo to nedefinisano. Zato što se može i širiti.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Jedna rečenica kojom se inicira da ih Predsjedništvo poziva ili predlaže ili zahtijeva da politički faktori nastave političke razgovore radi rješenja situacije u kojoj se nalazi Bosna i Hercegovina. Radi razrješenja situacije.

STJEPAN KLJUJIĆ: To je vrlo bitno da budemo jedinstveni danas u saopštenju. Morate i vi dati doprinos.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Kad se napravi saopštenje, može se izdvojiti mišljenje, a može da se i ne izdvoji vaše mišljenje. Saopštenje će tako glasiti, kako smo se dogovorili. Imaće tri stavke.

MILE AKMADŽIĆ: Po novom Poslovniku nema izdvajanja mišljenja, nego se može posebno preskonferencija itd.

BILJANA PLAVŠIĆ: Šta je tamo bilo u novom? Ima konsenzus.

EJUP GANIĆ: Kad bude Ustav završen. Ali je preporuka da se u Ustavu ugradi konsenzus. Treba sada Biljana rasporediti koje stvari želite u konsenzusu.

NIKOLA KOLJEVIĆ: Gospodine Kljuiću vi ste spomenuli Brdjanina. Pa da vas informišem. Gospodin Brdjanin je juče zahtijevao na Skupštini da to bude proglašeno i da bude izbrisano, ako, što bi izbrisalo i ovu situaciju, a gospodin Koljević je tražio da to ostane ovako. To je samo za vas informacija.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Šta je pobijedilo?

NIKOLA KOLJEVIĆ: Ako...

Sjednica je završena u 14,00 sati.

Bilješke

1. Teze koje spominje Koljević se nalaze u prilogu

Arbitražna komisija Europske zajednice i Savjet ministara Europske zajednice su zaključili da bi u Bosni i Hercegovini bilo neophodno raspisati referendum

Zapisnik 52. sjednice Predsjedništva Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine, održane 20. siječnja 1992. godine

*PREDSJEDNIŠTVO SOCIJALISTIČKE REPUBLIKE BOSNE I
HERCEGOVINE*

Broj: 02-011-56/92

Sarajevo, 20. siječnja 1992. godine

Sjednica je počela u 12,00 sati.

Prisutni:

- predsjednik Predsjedništva Alija Izetbegović i članovi Predsjedništva dr Ejup Ganić, mr Franjo Boras, dr Nikola Koljević, Stjepan Kljuić i Fikret Abdić,
- član Predsjedništva SFRJ iz SRBiH mr Bogić Bogičević,
- glavni tajnik Predsjedništva SRBiH Mile Akmadžić i zamjenik glavnog tajnika mr Mile Dmičić.

Opravdano odsutna: Član Predsjedništva dr Biljana Plavšić.

Na sjednici je usvojen slijedeći

Dnevni red:

- Usvajanje zapisnika 51. sjednice Predsjedništva
- 1. Razmatranje zahtjeva Europske zajednice o raspisivanju referenduma u Bosni i Hercegovini,

2. Tekuća pitanja,

U zapisniku 51. sjednice Predsjedništva, na prijedlog člana Predsjedništva dr Ejupa Ganića, unesene su sljedeće dopune: da je on sa ove sjednice bio opravdano odsutan i da je prijedlog za suce Ustavnog suda Bosne i Hercegovine utvrdjen bez prethodno pripremljenog prijedloga Komisije za organizacijsko-kadrovska pitanja Predsjedništva i da smatra da na te funkcije treba da budu birani najistaknutiji naučni i stručni radnici, u čijem predlaganju treba da sudjeluju sve stranke koje imaju svoje poslanike, odnosno zastupnike u Skupštini SRBiH.

Ad - 1.

U uvodnim napomenama predsjednika Predsjedništva Alije Izetbegovića, pored ostalog, rečeno je da je Bosna i Hercegovina postavila zahtjev Europskoj zajednici za priznavanje njenog suvereniteta i neovisnosti u roku koji je odredila Europska zajednica.

Na zahtjev, data je Platforma o položaju Bosne i Hercegovine, Memorandum (pismo o namjerama) i Izvod iz Ustava SFRJ i SRBiH.

Razmatrajući zahtjev SRBiH, Arbitražna komisija Europske zajednice i Savjet ministara Europske zajednice su zaključili da bi u Bosni i Hercegovini bilo neophodno raspisati referendum prije donošenja konačne odluke o njenom priznanju.

U tom smislu je istaknuto da na osnovu članka 152. Ustava SRBiH i Amandmana 71. točka 5, stav 9. na Ustav SRBiH vijeća Skupštine SRBiH, na zajedničkoj sjednici, raspisuju republički referendum. Također raspisivanje republičkog referenduma regulirano je i Zakonom o referendumu donesenim 1977.godine. Prema točki 3. i 26. ovog zakona Skupština SRBiH je obavezna raspisati referendum i na zahtjev Predsjedništva SRBiH, prema utvrđenoj proceduri. **Odluka o referendumu donosi se većinom glasova svih radnih ljudi i građana upisanih u birački spisak na teritoriju odnosno dijelu teritorija SRBiH za koji se sprovi referendum.**

Ocijenjeno je da bi, s obzirom na stanje i obaveze u Republici i procese u razrješavanju jugoslavenske krize, trebalo s posebnom pažnjom pristupiti realizaciji inicijative da Skupština SRBiH obavi raspravu o pitanju referenduma. Skupštinskom zasjedanju bi trebalo da prethode konzultacije u rukovodstvima političkih stranaka i klubova poslanika, odnosno zastupnika u Skupštini SRBiH, kako o pripremi za eventualno raspisivanje republičkog referenduma, tako i o sadržaju pitanja o kojem bi se vršilo izjašnjavanje.

Predsjedništvo je, povodom pitanja raspisivanja referenduma o neovisnosti Bosne i Hercegovine, u skladu sa traženjem Arbitražne komisije Europske zajednice, zaključilo da se od Skupštine BiH zatraži da na zasjedanju zakazanom za 24. siječn-

ja 1992.godine, na dnevni red sjednice stavi raspisivanje referenduma o neovisnosti Bosne i Hercegovine i, nakon obavljene rasprave, o tome donese odgovarajuću odluku.

Zaključeno je da se o ovom stavu Predsjedništva obavijesti Skupština SRBiH.

Ad – 2:

Zaključeno je da se ubuduće redovno sjednice Predsjedništva ili konzultativni sastanci predsjednika i članova Predsjedništva održavaju četvrtkom u 11,00 sati.

Sjednica je završena u 14,30 sati.

Sastavni dio zapisnika je magnetofonski snimak sjednice.

GLAVNI TAJNIK
PREDSJEDNIŠTVA SRBiH
Mile Akmadžić

PREDSJEDNIK
PREDSJEDNIŠTVA SRBiH
Alija Izetbegović

"Predsjedništvo izjavljuje da referendum koji je upravo okončan ne preju- dicira unutarnju organi- zaciju Bosne i Hercegovine"

ZAPISNIK 56. sjednice Predsjedništva Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine, održane 2.ožujka 1992.godine

*PREDSJEDNIŠTVO SOCIJALISTIČKE REPUBLIKE BOSNE I
HERCEGOVINE*

Broj: 02-011-168/92

Sarajevo, 2.ožujka 1992.godine

Sjednica je održana u dva dijela. Prvi dio sjednice počeo je u 11,00 a završio u 12,00 sati, a drugi dio sjednice počeo je u 18,30 sati.

Prisutni:

- predsjednik Predsjedništva Alija Izetbegović i članovi Predsjedništva dr Biljana Plavšić, mr Franjo Boras i dr Ejup Ganić,
- zamjenik glavnog tajnika Predsjedništva SRBiH mr Mile Dmičić,
 - predsjednik i potpredsjednik Vlade SRBiH Jure Pelivan i Muhamed Čengić,
 - ministar i zamjenik ministra za unutarnje poslove Alija Delimustafić i dr Vitomir Žepinić,
 - komandant Druge vojne oblasti general-pukovnik Milutin Kukanjac,
 - komandant Republičkog štaba teritorijalne odbrane general-potpukovnik Drago Vukosavljević.

U drugom dijelu sjednice učestvovao je i predsjednik Kriznog štaba Srpske demokratske stranke Bosne i Hercegovine Rajko Dukić.

Opravdano odsutni:

- članovi Predsjedništva Fikret Abdić, Stjepan Kljuić i dr Nikola Koljević,
- glavni tajnik Predsjedništva SRBiH Mile Akmadžić.

Na sjednici je usvojen sljedeći

Dnevni red:

1. Razmatranje situacije nastale nakon blokade sarajevskih saobraćajnica, kao i opće stanje u Bosni i Hercegovini.

Ad - 1.

Nakon sagledavanja situacije u Sarajevu, nastale blokadom saobraćajnica, kao i općeg stanja u Republici, na prvom dijelu sjednice, jednoglasno je zaključeno slijedeće:

1. Predsjedništvo je osudilo tragični incident koji se dogodio 29. veljače ove godine u starom dijelu Sarajeva, kao i svaki drugi akt nasilja. S obzirom da je identitet počinitelja utvrđen i da se za njima traga, od organa MUP-a BiH se zahtijeva da poduzmu sve mjere iz svoje nadležnosti i počiniocima ovog i sličnih akata privedu: pravdi.

Predsjedništvo izjavljuje da referendum koji je upravo okončan ne prejudicira unutarnju organizaciju Bosne i Hercegovine, koja je predmet razgovora što se vode pod pokroviteljstvom Europske zajednice. Ove razgovore treba hitno nastaviti i njihovi rezultati moraju uvažavati interese sva tri naroda, kao i drugih građana Bosne i Hercegovine.

Predsjedništvo će pozvati sve građane Sarajeva i Bosne i Hercegovine, bez obzira kom narodu pripadaju, a učestvuju u blokiranju saobraćajnica, da blokade obustave i vrate se svojim redovnim poslovima.

Zaključeno je da se o prednjim zaključcima obavijesti javnost.

- Dogovoreno je, također, da članovi Predsjedništva dr Biljana Plavšić i mr Franjo Boras, ukoliko radio-televizijska ekipa dodje u Predsjedništvo, razgovaraju o zahtjevima koji se odnose na organizacijsko-kadrovske promjene i programsko-uredjivačku politiku Radio televizije Sarajevo, kao i da šire obavijeste javnost o zaključcima ovog dijela sjednice Predsjedništva.

S obzirom da se nakon ove sjednice Predsjedništva stanje nije normaliziralo i da se Krizni štab Srpske demokratske stranke Bosne i Hercegovine oglasio svojim saopćenjem, zakazan je nastavak

sjednice Predsjedništva SRBiH u proširenom sastavu. Na sjednici je predsjednik Kriznog štaba SDS BiH Rajko Dukić iznio da, polazeći od faktičkog stanja u Sarajevu i Bosni i Hercegovini, Krizni štab postavlja uslove i zahtijeva:

da se obustave sve dalje aktivnosti, odnosno kampanja koja se vodi s ciljem da se proglasi suverena i nezavisna Bosna i Hercegovina i obezbijedi njezino međunarodno priznanje sve dok se ne postigne zadovoljavajuće i konačno rješenje za sva tri konstitutivna naroda u Bosni i Hercegovini i da se

obezbijedi hitan nastavak konferencije o transformaciji BiH i njezinom demokratskom preobražaju. Stoga je potrebno izjave o referendumu pojasniti i posmatrati ih u kontekstu razgovora koji se vode o budućem ustavnom uređenju Bosne i Hercegovine pod pokroviteljstvom Evropske zajednice;

da se bezuslovno u sredstvima informisanja obustavi kampanja koja se vodi u prilog suverenosti i nezavisnosti Bosne i Hercegovine koja de facto nije stečena, a u sredstvima informisanja proglašava se svršenim činom, te da se obezbijedi nepristrasno informisanje do završetka Konferencije o Bosni i Hercegovini koja se vodi pod okriljem Evropske zajednice;

da je tragedija i opšte stanje u BiH, posebno u Kupresu, Travniku, Živinicama, direktna posljedica neriješenih odnosa u MUP-u BiH i da se zahtijeva da se u roku od 24 sata izvrši kadrovska transformacija MUP-a BiH u skladu sa dogovorima postignutim od strane tri vodeće političke stranke neposredno poslije provedenih republičkih izbora;

da se u toku dana uhapse počinioci gnusnog zločina pred Srpskom pravoslavnom crkvom na Baščaršiji u Sarajevu}

da se, s obzirom na to da se već duže vremena srpski narod u BiH nalazi pod informativnom blokadom i presijom, izvrši hitna podjela Televije i Radija, kao i prestanak emitovanja YUTEL-a do okončanja razgovora o ustavnom uređenju BiH.

Predsjednik Kriznog štaba SDS BiH je istakao da je uslovljeno i to da MUP BiH ne smije izvršiti ni jednu nasilnu radnju prema ljudima na barikadama i bilo kojim pripadnikom srpskog naroda u BiH;

6. da se odmah raspusti Krizni štab Predsjedništva SRBiH, sa Ejupom Ganićem na čelu, kao neustavni organ

da se hitno razoružaju paravojne formacije "zelene beretke" koje javno djeluju u Sarajevu, štiteći, između ostalog, i kriminalce-počiniocce zločina.

Takodjer, predsjednik Kriznog štaba SDS BiH je ukazao na to da je srpski narod iritiran posebno izjavama predsjednika Predsjedništva Alije Izetbegovića i potpredsjednika Vlade SRBiH dr Rusmira Mataiutćehajića, jer je u svom nastupu u televizijskoj emisiji, kako su oni shvatili, srpski narod nazvao fašističkim.

Ovom prigodom je rečeno da su, u međuvremenu, članovi Predsjedništva dr Biljana Plavšić i mr Franjo Boras učestvovali u televizijskoj emisiji i šire obrazložili stavove prvog dijela sjednice Predsjedništva. Ovaj nastup predsjednik Predsjedništva je osporio u smislu da svi izneseni stavovi nisu usaglašeni na predhodnom dijelu sjednice.

Sagledavajući ukupnu situaciju ti Sarajevu i Republici, u raspravi je ocijenjeno da se stanje, nastalo nakon blokada saobraćajnica u Sarajevu, kao i opće stanje u Bosni i Hercegovini stalno pogoršava i da je neophodno poduzeti mjere i aktivnosti kojima će se ono odmah razriješiti. Pri tome posebno je naglašena potreba za deblokadom saobraćajnica u Sarajevu i zbog velikog broja stranih posmatrača i novinara u Sarajevu, stvaranja uvjeta za odvijanje aktivnosti koje se vode za pripremu dolaska predstavnika Ujedinjenih naroda, rad Posmatračke misije EZ u Bosni i Hercegovini i drugo. Imajući sve to u vidu, usaglašeni su i prihvaćeni zahtjevi koje je iznio Krizni štab SDS BiH, i u tom smislu jedinstveno zaključeno slijedeće:

Predsjedništvo osudjuje jučerašnji tragični incident u Sarajevu i od MUP-a BiH i drugih nadležnih organa zahtijeva da poduzmu sve potrebne mjere i da se počinioci otkriju i primjereno kazne.

Predsjedništvo izjavljuje da referendum koji je upravo okončan ne prejudicira organizaciju Bosne i Hercegovine, koja je predmet razgovora o budućem uredjenju BiH, koji se vode pod pokroviteljstvom Europske zajednice. Ove razgovore treba hitno nastaviti i njihovi rezultati moraju uvažavati interese sva tri naroda, kao i drugih građana Bosne i Hercegovine.

Konstatovano je da će izvještaj o provedenom referendumu za utvrđivanje statusa Bosne i Hercegovine uskoro razmatrati i Skupština SRBiH.

Postignuta je suglasnost da ukidanjem barikada prestaje potreba djelovanja Kriznog štaba Predsjedništva SRBiH, koji je formiran 21. rujna 1991. godine. Istovremeno je zaključeno da se na narednoj sjednici Predsjedništva razmotri izvještaj o radu Kriznog štaba.

Da se u najkraćem roku realizira dogovor o reorganizaciji MUP-a BiH i razriješe kadrovska pitanja.

Predsjedništvo traži od nadležnih organa da se razmotre prijedlozi koji se tiču promjena u organizaciji, kadrovskoj i programskoj politici Radio-televizije Sarajevo, o čemu treba da se, u najkraćem mogućem roku, izjasne nadležni organi u Republici.

Predsjedništvo je ponovno pozvalo sve građane Sarajeva i Bosne i Hercegovine, a posebno one koji su učestvovali u blokiranju saobraćajnica u Sarajevu, da blokade odmah obustave i uklone i vrate se svojim kućama i redovnim poslovima.

Postignuta je suglasnost da se sve barikade bez odlaganja uklone.

Zaključeno je da se o ovome odmah obavijesti javnost, a da se potpredsjednik Vlade SRBiH Muhamed Čengić i predsjednik Kriznog štaba SDS BiH Rajko Dukić, nakon obraćanja javnosti putem televizije, angažiraju na uklanjanju barikada sa saobraćajnica u Sarajevu.

Sjednica je završena u 20,00 sati.

Sastavni dio zapisnika je magnetofonski snimak sjednice.

ZAMJENIK
GLAVNOG TAJNIKA
PREDSJEDNIŠTVA SRBiH
mr Mile Dmičić

PREDSJEDNIK
PREDSJEDNIŠTVA SRBiH

Alija Izetbegović

"U 28 opština (Bosanske Krajine i istočne Hercegovine) vraćeno je oružje TO-e dok se oružje ostalih opština čuva u magacinima JNA"

ZAPISNIK 57. sjednice Predsjedništva Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine, održane 11. marta 1992. godine

*PREDSEDNIŠTVO SOCIJALISTIČKE REPUBLIKE BOSNE I
HERCEGOVINE*

Broj: 02-011-194/92

Sarajevo, 11 marta 1992.godine

Sjednica je počela u 13.00 sati.

Prisutni:

predsjednik Predsjedništva Alija Izetbegović i članovi
Predsjedništva dr. Biljana Plavšić, mr. Franjo Boras, dr. Ejup
Ganić, dr. Nikola Koljević, Fikret Abdić i Stjepan Kljuić;
generalni sekretar Predsjedništva Mile Akmadžić i zamjenik gen-
eralnog sekretara mr. Mile Dmičić;
ministar za narodnu odbranu Jerko Doko i podsekretar u
Ministarstvu za narodnu odbranu Omer Bašić;
komandant Republičkog štaba teritorijalne odbrane SRBiH gener-
al-pukovnik Drago Vukosavljević;
podsekretar u Ministarstvu za unutrašnje poslove Branko Kvesić i
savjetnik u Ministarstvu za unutrašnje poslove Avdo Hebib.

Na sjednici je usvojen sljedeći

Dnevni red:

- Verifikovanje zapisnika 54, 55. i 56. sjednice Predsjedništva,
Neka aktualna pitanja političko-bezbjedonosne situacije u Bosni i
Hercegovini,

Informacija o zahtjevima za vraćanje izuzetog naoružanja i municije TO SRBiH;

Program optimalizacije razvoja privrede Bosne i Hercegovine; Izvještaj o djelovanju Kriznog štaba Predsjedništva SRBiH od 21. novembra 1991. do 2. marta 1992. godine

Predlog odluke o završnom računu Predračuna sredstava za finansiranje potreba Predsjedništva SRBiH za 1991. godinu sa Informacijom o izvršenju tog predračuna

Tekuća pitanja

Mišljenje o nekim pitanjima djelovanja Komiteta za saradnju sa predstavnicima UN i Posmatračke misije EZ u BiH i izvještaji članova ekspertskih grupa;

Izvještaj o putovanju predsjednika Predsjedništva u Francusku

Izvještaj članova Predsjedništva SRBiH Franje Borasa sa putovanja po SAD i Kanadi

Predlog za osnivanje Novinske agencije BiH.

Dogovoreno je da se, za narednu sjednicu Predsjedništva, odgodi utvrđivanje predloga kandidata za predsjednika Ustavnog suda BiH.

Usvojeni su zapisnici 54, 55. i 56. sjednice Predsjedništva, s tim da se na prijedlog člana Predsjedništva dr Ejupa Ganića u zapisniku 56. sjednice, na strani 6. u stavu dva, brišu riječi: „nakon obraćanja javnosti putem televizije“.

Razmotrena su neka aktuelna pitanja političko-bezbjednosne situacije u Bosni i Hercegovini.

Rasprava je vođena na osnovu materijala „Neka aktuelna pitanja političko-bezbjednosne situacije u SRBiH“, koji je razmotrio i usvojio Savjet za zaštitu ustavnog poretka Predsjedništva na sjednici održanoj 28. januara ove godine.

S obzirom da je, nakon toga, održana sjednica Savjeta za zaštitu ustavnog poretka, na kojoj su ova pitanja aktuelizirana, o tome je dodatne informacije dala član Predsjedništva i predsjednik Savjeta dr Biljana Plavšić.

Ocijenjeno je da je političko-bezbjednosna situacija u Bosni i Hercegovini kritična i da treba odmah preduzeti sve mjere i aktivnosti kako bi se onemogućili sukobi i izbijanje građanskog rata.

U tom cilju neophodno je obezbijediti da nadležni državni organi i institucije omoguće funkcionisanje pravne države odnosno ostvarivanje potpune ustavnosti i zakonitosti u Republici. Trebalo bi pažnju usmjeriti na to da se u Bosni i Hercegovini svim mjerama i aktivnostima sprečavaju i otklanjaju sukobi, kako bi se na miran

i demokratski način razrješavala opšta situacija i **obezbijedio politički dogovor o budućem ustavnom uređenju Republike.**

Zaključeno je da se, što prije, održi sastanak članova Predsjedništva na kome bi se dogovorio način pripreme sjednice Predsjedništva SRBiH na kojoj bi se donijele odluke, te preduzele mjere i aktivnosti za smirivanje situacije u Republici.

Osnova za raspravu bili su materijali Ministarstva za narodnu odbranu i Republičkog štaba teritorijalne odbrane: Informacija o zahtjevima za vraćanje izuzetog naoružanja i municije TO SRBiH; Informacija Republičkog štaba teritorijalne odbrane o stanju borbene gotovosti u TO SRBiH i Informacija o stanju i postupcima Skupštine opštine Novi Travnik.

Pored dostavljenih materijala, ministar za narodnu odbranu Jerko Doko i komandant teritorijalne odbrane SRBiH general-potpukovnik Drago Vukosavljević su informisali članove Predsjedništva o aktuelnim problemima u resorima kojima rukovode.

Komandant teritorijalne odbrane SRBiH obavijestio je Predsjedništvo SRBiH o sljedećem:

- **u 28 opština (Bosanske Krajine i istočne Hercegovine) vraćeno je oružje TO-e dok se oružje ostalih opština čuva u magacinima JNA.** S tim u vezi, potrebno je sve opštine dovesti na isti položaj, jer u protivnom, takvo stanje može da sovede do novih političkih tenzija,
- rukovođenje teritorijalnom odbranom na nivou Republičkog i okružnih štabova teritorijalne odbrane je narušeno, materijalna baza teritorijalne odbrane koristi se za naoružavanje paravojnih formacija, a znatne količine oružja i opreme teritorijalne odbrane ukradene su iz magacina JNA u kojima se čuvaju,
- lokalna politika koristi jedinice teritorijalne odbrane kao paravojne formacije, zbog čega se one više ne mogu smatrati kompaktnom komponentom oružanih snaga. Komandant teritorijalne odbrane SRBiH na kraju je ukazao na potrebu da se, kao minimum, sve paravojne formacije stave pod kontrolu državnih organa.

Ministar za narodnu odbranu Jerko Doko, podržao je izlaganje general-potpukovnika Drage Vukosavljevića i predložio da Predsjedništvo SRBiH:

poništi Odluku Predsjedništva (u prethodnom sastavu) od 19.10.1990. godine i naloži da se svo oružje vrati u opštine;

naredi mobilizaciju teritorijalne odbrane i sve jedinice stavi pod komandu Republičkog štaba teritorijalne odbrane; Predsjedništvo preuzme ingerenciju komandovanja teritorijalnom odbranom Republike.

Nakon rasprave, zaključeno je da se stavi van snage Odluka Predsjedništva SRBiH od 19.10.1990. godine, koja se odnosi na povlačenje i smještaj naoružanja i druge vojne opreme teritorijalne odbrane BiH u skladišta JNA i da se sa JNA hitno otpočnu razgovori o daljem čuvanju oružja i municije teritorijalne odbrane, pri čemu problem treba riješiti na istovjetan način, tj. svim opštinama vratiti oružje i municiju teritorijalne odbrane ili povući i od onih opština kojima je vraćeno, jer su prestali razlozi zbog kojih je to učinjeno.

Predsjedništvo je, takođe, zaključilo da se oružje i municija koje je nabavljeno za potrebe Predsjedništva i dato na čuvanje Službi za zajedničke poslove republičkih organa, vrati Predsjedništvu SRBiH. S obzirom na to da ovaj zaključak nije realizovan tj. da nije postupljeno po zahtjevu od 25. septembra 1991. godine, Predsjedništvo je zaključilo da ponovo zatraži vraćanje navedenog oružja.

Predsjedništvo je razmotrilo Program optimalizacije privrede Bosne i Hercegovine, o čemu je uvodne napomene dao član Predsjedništva Fikret Abdić.

Predsjedništvo je predložilo Vladi SRBiH da, u cilju stvaranja povoljnih uslova za brži društveno-ekonomski razvoj Republike, razmotri integralni program optimalizacije razvoja privrede i da, u okviru svoje nadležnosti, o tome zauzme stav.

Predsjedništvo smatra da je neophodno preduzimanje svih neophodnih mjera i aktivnosti u Republici kako bi se, nakon cjelovitog sagledavanja svih ključnih činilaca i okolnosti značajnih za reačne poduhvate u pravcu određivanja poslovne i razvojno-ekonomske politike, obezbijedilo intenzivno oživljavanje, revitalizacija i transformacija ekonomskog sistema i profitabilno poslovanje privrede.

Ovom prilikom je posebno ukazano na potrebu da se cjelovito sagledaju programi, utvrde mjere i aktivnosti i obezbijede formalno-pravne pretpostavke za provođenje programa revitalizacije i transformacije svih ekonomskih subjekata. Neophodno je, pri tome, sačuvati postojeće i dalje razvijati naučne i stručne institucije i kadrove i obezbijediti sredstva za njihov dalji rad.

Ocijenjeno je potrebnim da se intenzivira proces reorganizacije finansijsko-bankarskog sistema, provede vlasnička transformacija društvenih preduzeća, posebno preduzeća namjenske

proizvodnje i izvrši usmjeravanje njihove proizvodnje za potrebe izvoza.

Predsjedništvo je posebno naglasilo potrebu intenziviranja privredne saradnje sa ekonomski rentabilnim subjektima u drugim republikama i sa inostranstvom dajući podršku programima razvoja preduzeća zasnovanim na zajedničkim ulaganjima sa ino-partnerima (TAS i drugi).

Predsjedništvo je podržalo inicijativu da se posebno ocijeni potreba za osnivanjem savjeta eksperata pri Vladi SRBiH.

Zaključeno je da se predloži Vladi SRBiH da se na sjednicu na kojoj se bude vodila rasprava o materijalima koje im Predsjedništvo dostavi, pozovu članovi Predsjedništva SRBiH Fikret Abdić i mr Franjo Boras.

U skladu sa zaključkom Predsjedništva od 2. marta 1992. godine, Predsjedništvo je razmotrilo i usvojilo Izvještaj o djelovanju Kriznog štaba Predsjedništva SRBiH od 21. septembra 1991. do 2. marta 1992. godine.

Predsjedništvo je pozitivno ocijenilo rad Kriznog štaba i odalo priznanje njegovom koordinatoru članu Predsjedništva dr Ejupu Ganiću na njegovom angažovanju.

Istovremeno, Predsjedništvo je, kao svoje privremeno radno tijelo, imenovalo Komisiju za odnose sa Jugoslovenskom narodnom armijom. Za predsjednika Komisije imenovan je dr Ejup Ganić a članovi Komisije su dr Nikola Koljević i mr Franjo Boras.

Predsjedništvo je, na predlog Komisije za organizaciono-kadrovska pitanja Predsjedništva SRBiH, usvojilo Odluku o završnom računu Predračuna sredstava za finansiranje potreba Predsjedništva SRBiH za 1991. godine, sa Informacijom o izvršenju tog predračuna.

a) Predsjedništvo je, razmatrajući neka pitanja koja se odnose na obrazovanje i rad Komiteta za saradnju sa predstavnicima Ujedinjenih nacija i Posmatračke misije Evropske zajednice u Bosni i Hercegovini, dalo suglasnost da članovi ovog komiteta budu savjetnici u Predsjedništvu SRBiH Hajrudin Somun i Izet Serdarević.

Predsjedništvo je dalo suglasnost da se Izet Serdarević privremeno radno angažuje kao rukovodilac Operativnog štaba Komiteta dok ta potreba traje.

Predsjedništvo je, takođe, dalo suglasnost da hajrudin Somun, koji i dalje ostaje na stalnom radu u Predsjedništvu SRBiH, pored ostalih poslova, koordinira rad Posmatračke misije Evropske zajednice u Bosni i Hercegovini, koji se odnosi na Predsjedništvo SRBiH.

Istovremeno, zaključeno je da sve buduće zahtjeve prema Predsjedništvu SRBiH, koji se odnose na angažovanje kadrova Predsjedništva u Komitetu, treba pravovremeno uputiti Predsjedništvu SRBiH kako bi se mogla provesti odgovarajuća procedura za davanje suglasnosti.

Predsjedništvo je predložilo Vladi SRBiH da se organizuje Konzorcij: zainteresovanih organizacija za smještaj i ishranu mirovnih snaga Ujedinjenih nacija, što bi bilo od posebnog ekonomskog značaja za republiku.

Zaključeno je da se o ovim zaključcima i stavovima obavijesti Vlada SRBiH.

S obzirom da je član Predsjedništva dr Biljana Plavšić posredno ukazala na neadekvatnu nacionalnu zastupljenost triju konstitutivnih naroda u sastavu ovog komiteta, zaključeno je da joj se predloži da ona, kao član Predsjedništva SRBiH ili kao predsjednik Savjeta za zaštitu ustavnog poretka, pismom na to ukaže Vladi SRBiH.

Predsjedništvo je usvojilo izvještaje trojice naših eksperata angažovanih u komisijama Konferencije o Jugoslaviji. Zaključeno je da se ubuduće podnošenje izvještaja o radu, finansiranje i organizovanje odlazaka u Brisel i druga pitanja vezana na rad eksperata usmjeri prema Vladi SRBiH i Ministarstvu za međunarodnu saradnju.

- b) Predsjedništvo je usvojilo Izvještaj o putovanju predsjednika Predsjedništva SRBiH u Francusku, koje je obavljeno 15. i 16. januara 1992. godine.
- c) Predsjedništvo je usvojilo Izvještaj o putovanju člana Predsjedništva SRBiH mr Franje Borasa obavljenom u SAD i Kanadi, prema zaključku Predsjedništva od 30. januara 1992. godine.
- d) Predsjedništvo je, na osnovu materijala: „Predlog za osnivanje Novinske agencije Bosne i Hercegovine“ Komisije za organizaciono-kadrovska pitanja Predsjedništva razmotrilo pitanja relevantna za osnivanje i rad Novinske agencije Bosne i Hercegovine. Zaključeno je da se predloži Vladi SRBiH da preduzme potrebne mjere i aktivnosti za osnivanje i rad Novinske agencije Bosne i Hercegovine.

Istovremeno, Predsjedništvo je, na predlog Komisije za organizaciono-kadrovska pitanja, zaključilo da se savjetnik u Predsjedništvu SRBiH Kemal Muftić zaduži da u Predsjedništvu koordinira poslove u vezi pokretanja predloga za osnivanje ove agencije.

Predsjedništvo je, takođe, zaključilo da se, u što skorijem roku, obezbijede neophodni uslovi za početak rada Međunarodnog pres-centra u Sarajevu, koga je Predsjedništvo osnovalo svojom odlukom od 15. januara 1992. godine.

Na predlog Komisije za organizaciono-kadrovska pitanja za vršio-ca dužnosti rukovodioca Međunarodnog pres-centra u Sarajevu, Predsjedništvo je imenovalo savjetnika u Predsjedništvu Miju Kelavu.

Sjednica je završena u 15,30 sati.

Sastavni dio zapisnika je magnetofonski snimak sjednice,

GENERALNI SEKRETAR
PREDSJEDNIŠTVA RBiH
Mile Akmadžić

PREDSJEDNIK
PREDSJEDNIŠTVA RBiH
Alija Izetbegović

**"Predsjedništvo je ...
zatražilo da Jugoslovenska
narodna armija doprinese
smirivanju stanja i kon-
ačnom uspostavljanju mira
na ovom području"**

**ZAPISNIK 63. sjednice Predsjedništva Socijalističke
Republike Bosne i Hercegovine, održane 26, 27. i 28.
marta 1992. godine**

*PREDSJEDNIŠTVO SOCIJALISTIČKE REPUBLIKE BOSNE I
HERCEGOVINE*

Broj: 02-011-194/92

Sarajevo, 11 marta 1992.godine

Sjednica je 26. marta počela u 15.00 sati a završila u 17.00 sati;
27. marta u 10.00 sati, a završila u 11.30 sati, 28. marta u
03.00 sati a završila u 05.00 sati, 28. marta u 10.00 sati a završi-
la u 12.00 sati

Prisutni:

član Predsjedništva dr. Ejup Ganić, zamjenik predsjednika
Predsjedništva u odsustvu, članovi Predsjedništva dr. Biljana
Plavšić, mr. Franjo Boras i Fikret Abdić;
generalni sekretar Predsjedništva Mile Akmadžić i zamjenik gen-
eralnog sekretara mr. Mile Dmičić;
potpredsjednici Vlade SRBiH dr. Rusmir Mahmutćehajić, dr.
Miodrag Simović i Muhamed Čengić;
ministar za narodnu odbranu Jerko Doko i podsekretari u
Ministarstvu za narodnu odbranu Omer Bašić i Munib Bisić;
komandant Druge bojne oblasti general-pukovnik Milutin
Kukanjac i načelnik Štaba Komande druge vojne oblasti gen-
eral-potpukovnik Dobrašin Prašović;

komandant Republičkog štaba teritorijalne odbrane SRBiH general-pukovnik Drago Vukosavljević i načelnik Republičkog štaba teritorijalne odbrane general-potpukovnik Fikret Jakić; ministar za unutrašnje poslove Alija Delimustafić.

Opravdano odsutni:

- predsjednik Predsjedništva Alija Izetbegović i članovi Predsjedništva dr. Nikola Koljević i Stjepan Kljuić.

Na sjednici je usvojen sljedeći

Dnevni red:

Aktuelna političko-sigurnosna situacija u Bosni i Hercegovini, s posebnim osvrtom na situaciju u opštinama Bosanski Brod i Derventa.

Ad 1.

Predsjedništvo je kontinuirano razmatralo aktuelnu političko-bezbjedonosnu situaciju u Bosni i Hercegovini, s posebnim osvrtom na situaciju u **opštinama Bosanski Brod i Derventa. Ocijenjeno je da je stanje na ovom području, kao i u cijeloj Republici, veoma složeno, da se rasplamsavaju oružani sukobi i međunacionalne tenzije.**

Konstatovano je da na ovom području ne funkcionišu organi vlasti, da je ugrožena lična i imovinska bezbjednost građana, **da su u sukobima dvije strane – Krizni štab HDZ i SDS, da snage stalno pristižu sa teritorija Hrvatske** i da je potrebno sagledati zahtjeve koji ovi štabovi upućuju republičkim organima.

Takođe veliku teškoću predstavljaju barikade na relaciji Derventa-Doboj.

Iako su na ovo područje već upućene stručne mješovite grupe Vlade SRBiH i Ministarstva za unutrašnje poslove, one nisu ni došle do Bosanskog Broda. Njihov zadatak bi, pored ostalog, bio da izvrše stručan uvid **u stanje vezano za sukobe, pitanja otpuštanja sa posla radnika – pripadnika srpskog naroda**; da se dođe do sela i porodica u kojima je **izvršen masakr nad nedužnim srpskim stanovništvom**, zaustavljanja iseljavanja pripadnika svih naroda i drugo. Izneseno je mišljenje da na ovo područje **treba uputiti specijalnu jedinicu MUP SRBiH koja bi bila u funkciji razdvajanja sukobljenih strana** i stvaranja uslova za miran nastavak pregovora i konačno razrješenje nastalih konflikata.

Ukazano je i na veoma teško stanje na drugim područjima u Republici – Neum, Goražde, Čapljina, Doboj, Kupres, Jajce, Šipovo i drugim.

Predsjedništvo je, u skladu sa svojim zaključkom od 25. marta ove godine, razmatrajući aktuelnu političko-bezbjedonosnu situaciju u Republici, sa posebnim osvrtom na stanje u Bosanskom Brodu,

konstatovalo da zaključci Predsjedništva SRBiH od 25. marta ove godine nisu provedeni, a koji su se odnosili na to da se: odmah i u potpunosti obustavi vatra između svih strana u sukobu; da se zahtijeva hitno sprovođenje zaključaka Predsjedništva SRBiH od 22. marta 1992. godine, tj. **povlačenje snaga Jugoslovenske narodne armije sa područja opštine Bosanski Brod i istodobno povlačenje svih pripadnika dobrovoljačkih jedinica koje nisu sa područja ove opštine**, s tim da to povlačenje počne najkasnije 26. ožujka ove godine u 12 sati i da, ukoliko u navedenom roku ne otpočne povlačenje pomenutih sukobljenih snaga, Predsjedništvo održi sjednicu 26. marta ove godine u 14 sati i obavijesti Savjet sigurnosti Ujedinjenih naroda i svjetsku javnost da je na teritoriju Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine došlo do unutarnje agresije.

Međutim, konstatujući da oružani sukobi u Bosni i Hercegovini nisu prestali niti su snage Jugoslovenske narodne armije i dobrovoljačke oružane formacije počele svoje povlačenje, Predsjedništvo je zaključilo da obavijesti Savjet bezbjednosti OUN i EZ da se u BiH ugrožavaju demokratski procesi i funkcionisanje pravne države, smatrajući da je ovaj akt obraćanja svjetskoj javnosti i politički i moralno opravdan postupak.

Dogovoreno je da se ova sjednica Predsjedništva nastavi 27. marta u 10.00 sati.

U nastavku prethodnog dana započete sjednice Predsjedništva SRBiH, ponovno je razmatrana aktuelna političko-bezbjedonosna situacija u Bosni i Hercegovini sa posebnim osvrtom na situaciju u Bosanskom Brodu. S obzirom da je ocijenjeno da je situacija u Bosanskom Brodu i dalje veoma teška, Predsjedništvo je zaključilo da odmah u Bosanski Brod i Derventu uputi svoju delegaciju koju će činiti članovi Predsjedništva Fikret Abdić, dr. Biljana Plavšić i mr Franjo Boras. Dogovoreno je da se delegaciji Predsjedništva, u popodnevnim satima, na terenu, priključi i komandant Druge vojne oblasti general-pukovnik Milutin Kukanjac. Zaključeno je da delegacija posjeti skupštine opština Derventu i Bosanski Brod i obavi razgovore sa svim sukobljenim stranama na ovom području. Istovremeno, zaključeno je da se sjednica Predsjedništva prekine i da nastavi sa radom nakon povratka delegacije sa kriznog područja.

Nakon povratka delegacije sa terena, 28. marta u 02.30 sati, započela je sjednica Predsjedništva na kojoj je razmotrena informacija o političko-bezbjednosnoj situaciji na kriznom području koju je podnijela njegova delegacija po povratku sa obilaska kriznog područja Bosanskog Broda i Dervente.

Predsjedništvo je ponovo izrazilo odlučan stav da se zahtijeva od sukobljenih strana da odmah obustave sva borbena dejstva

Zbog odsustva komandanta Druge vojne oblasti general-pukovnika Milutina Kukanjca i činjenice da je Jugoslovenska narodna armija jedan od ključnih faktora za rasplet postojeće situacije na ovom području, Predsjedništvo je prekinulo sjednicu i zaključilo da se ona nastavi isti dan u 10.00 sati.

U nastavku sjednice, 28. marta u 10.00 sati, temeljito su razmotreni zahtjevi strana u sukobu na području Bosanskog Broda i mogućnosti razrješavanja ovog oružanog sukoba u kojem se čine ogromna razaranja, ubijanja, paljenja kuća, postavljaju barikade na magistralnim putevima. Predsjedništvo je, razmatrajući stanje na području Bosanskog Broda i Dervente, zaključilo:

- da se, u cilju stvaranja uslova za hitnu i bezuslovnu obustavu sukoba i sređivanja stanja na ovom području, u Derventu i Bosanski Brod ponovo otpuče delegacija Predsjedništva i Vlade SRBiH, koju će činiti članovi Predsjedništva Fikret Abdić i dr. Biljana Plavšić i ministar za narodnu odbranu Jerko Doko.

Osnovni zadatak delegacije je da se održi sastanak između sukobljenih strana i stvore uslovi za prekid vatre i hitno rješavanje svih spornih pitanja.

U međuvremenu, kako je zaključeno, Predsjedništvo i Vlada SRBiH će preuzimati i druge mjere i aktivnosti u okviru svoje nadležnosti, u cilju stvaranja svih neophodnih uslova za prekid oružanih sukoba i sređivanja ukupnog stanja na ovom kriznom području.

Zaključeno je da se obavijesti javnost samo o sljedećem zaključku Predsjedništva:

- da se odmah upute stručne komisije za nadzor prekida oružanih dejstava, koje će biti raspoređene na lokacijama gdje su prisutne suprotstavljene oružane jedinice i biće sastavljene od po četiri člana – predstavnici Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva narodne odbrane, Posmatračke misije EZ i JNA;

- odmah nakon efektivnog prekida oružanih dejstava i uspostavljanja nadzora, Predsjedništvo i Vlada SRBiH osiguraće uslove za razgovore među sukobljenim stranama s ciljem da sporovi budu pravedno razriješeni i da i bili osigurani uslovi za normalno funkcionisanje organa vlasti na području opštine Bosanski Brod, što treba da bude prihvatljivo za sve građane na ovom području;

sugerisano je da Vlada SRBiH, u suradnji sa nadležnim organima, pristupi odmah nakon prekida oružanih dejstava i uspostavljanja nadzora rješavanju problema zbrinjavanja svih izbjeglih raseljenih, ranjenih i nestalih lica sa područja opštine Bosanski Brod. Pri tome biće potrebno zatražiti pomoć domaćih i međunarodnih humanitarnih organizacija i Visokog komesarijata za izbjeglice Ujedinjenih nacija.

Predsjedništvo je ovom prilikom zatražilo da Jugoslovenska narodna armija doprinese smirivanju stanja i konačnom uspostavljanju mira na ovom području. Takođe, Predsjedništvo je zadužilo Vladu SRBiH da ostvari kontakt sa nadležnim organima Republike Hrvatske zbog prelaska i oružanih dejstava njenih jedinica na području SRBiH i da se obezbijedi povlačenje svih tih jedinica nazad u Hrvatsku.

Ocijenjena je potreba da se u što skorijem roku, što je zatražio i komandant Druge vojne oblasti, na sjednici Predsjedništva SRBiH, uz učešće najodgovornijih nosilaca funkcija u Republici, obavi razgovor o Jugoslovenskoj narodnoj armiji. Koncept materijala za ovu raspravu treba da sačini JNA i Vlada SRBiH.

Predsjedništvo je ocijenilo i potrebu da se sagleda organizacija i status teritorijalne odbrane SRBiH, o čemu će odgovarajući materijal pripremiti RŠTO.

Ukazano je na potrebu da se, takođe, raspravi sadržaj i način rada Predsjedništva SRBiH.

Sjednica je završena u 12.00 sati.

Sastavni dio zapisnika je magnetofonski snimak sjednice.

GENERALNI SEKRETAR
PREDSJEDNIŠTVA SRBiH

Mile Akmadžić

ČLAN PREDSJEDNIŠTVA
ZAMJENJUJE
PREDSJEDNIKA
PREDSJEDNIŠTVA
SRBiH

dr Ejup Ganić

"Ne znam kako će ovi pregovarači krajem nedjelje g. Kutiljeru iz EZ pogledati uopšte u oči"

Magnetofonski snimak sjednice Predsjedništva SRBiH sa opozicionim strankama, održane 26. Marta 1992. godine

Sastanak je počeo u 11,00 sati. Predsjedavao je Ejup Ganić, član Predsjedništva.

EJUP GANIĆ: Sastali smo se da informišemo - sve parlamentarne stranke o situaciji koja se događa u Republici, bez obzira što vi to samostalno, svaka na svoj način pratite. Kao što znate poslije Kalesije, Goražda, Višegrada, Foče, Rogatice, Mostara, Neuma, Čapljine, Jajca, B. Broda, Dervente itd. imamo problem u B. Brodu s kojim je upoznata i svjetska javnost jer se po intenzitetu razaranja u suštini gore juče vodio faktički pravi rat. Sad je kao neko trenutno primirje. Medjutim, mi ništa ne možemo da kažemo pouzdano koliko će to da traje - da li će da traje i sl. Preko noći bio je napad na okolinu grada Jajca. Situacija je izuzetno teška i kao što vidite otprilike se svodi na to da mnogi gradovi BiH faktički -biće napadnuti ako stanje ovako nastavi i doći će do razaranja osnovne infrastrukture i ugrožavanja života gradjana. Ono što ste i sami vidjeli na TV što se događa u B.Brodu vidjeli ste da su životi gradjana ugroženi i da se radi o velikim razaranjima infrastrukture. Problem je, takodje, dobio neku međunarodnu dimenziju zato što rafinerija nafte koja se nalazi u blizini B.Broda je u toj tzv. borbenoj zoni i u slučaju napada na tu Rafineriju nastaće ekološka katastrofa koja prevazilazi okvire ove zemlje, jer se u nekim rezervoarima i cijevima nalazi dovoljna količina hemikalija, da bi ta ekološka

(Prijepis snimke nastavlja stranicom 15)

Biljana Plavšić: Oprostite, nisam znala za ovaj sastanak. G. predsjedavajući nas je obavijestio jučer da ćemo imati u dva sata, ali vidim da je ovo ad hoc sazvaio u jedan sastanak. Ja sam bila na konferenciji za štampu SDS gdje sam bila obavezna da budem. Što se tiče ovog sastava, odmah sam po sastavu mogla i da zaključim šta je tema ovog dogovora. Ja ću vrlo kratka, da budem. Žalosno je to da je na najvišem državnom organu, ovdje konkretno u ovom u kojem ja učestvujem, od možda nakon dva tri mjeseca kako je počelo da funkcioniše Predsjedništvo, počelo je derogiranje zakona, čim se jedan zakon počeo derogirati, onda je to išlo lančano i nema više ništa od pravne države. Narod to jako dobro instiktivno osjeća i narod se organizuje da se zaštiti onako kako se to sada dešava. Dakle, ja se potpuno slažem s tim da državne institucije počev od Predsjedništva pa do Parlamenta, svjedoci smo svih različitih događaja, da ih ovdje hronološki ne iznosim, kada su zakonski propisi derogirani. Vrlo često sam u ovoj sali govorila o tome da može jedan zakon da se ne dopada i da ne bude kako treba i da bi ga trebalo mijenjati. Ali dok nemamo drugi zakon, po tom zakonu moramo da se ravnamo. Često sam dobila ovdje čak i epitet da sam legalista, ja koja sam po svojoj profesiji biolog, a ovdje je bilo ljudi i ima ljudi koji su pravnici pa su mi takve epitete dijelili. Što se tiče Predsjedništva, ja hoću da vam kažem, neću da branim Predsjedništvo, da je Predsjedništvo prije jedno, ja mislim: -i tri-četiri mjeseca donijelo jedan vrlo dobar zaključak predviđajući ovu ovakvu situaciju, a mogla se predviđati i sa onoga što se čulo na terenu a isto tako i na osnovu različitih izjava koje su dolazile iz drugih država kao na primjer iz izjava g. Mesića da će se na teritoriji BiH razbuktati rat. Izgleda da se taj scenario realizuje na teritoriji BiH iako mi tada, niko ovdje nije bio ubijedjen da će do toga doći. Ali ipak taj scenario se vrlo zdušno realizuje. Ovo Predsjedništvo je tom prilikom, dakle od prije tri-četiri mjeseca donijelo jednu vrlo dobru, da kažem dobar zaključak, dobru formulu kako mogu međunacionalni sukobi da se izbjegnu. I podsjećam članove Predsjedništva i vas koji ste čitali zaključke i saopštenje sa sjednica Predsjedništva, da je zaključak bio ovakav: da snage MUP-a zajedno sa JNA obavljaju na terenu taj posao. To su dvije zvanične institucije u koje se moglo imati povjerenja. Medjutim, u zadnje vrijeme pojedinim regijama BiH selektivno se prilazi pa kažu - ta formula MUP i armija važi u nekim teritorijama, a u nekim teritorijama ne važi. **Znate šta, ja sam ostala dosljedna onome što smo mi zaključili prije tri-četiri mjeseca da zajedno MUP sa JNA djeluje u pravcu sprečavanja međunacionalnih sukoba. Medjutim, vi vidite zadnja i predzadnja odluka Predsjedništva, ja sam izdvojila svoje mišljenje, smatra da na**

nekim teritorijama, konkretno na teritorijama gdje postoje mogućnosti sukoba srpskog i hrvatskog naroda, da ne može da funkcioniše ta formula zato što JNA se u tim područjima smatra agresorom. I mislim da je tu Predsjedništvo izgubilo mnogo. Tu su jednostavno ispušteni konci kontrole. JNA je zaista ovdje, sjećam se to je bilo još u ono vrijeme kad je bio g. general Kadijević a kasnije došao i general Adžić sa svim svojim saradnicima, to je bio zajednički zaključak Predsjedništva. Zašto se od toga odstupilo i zašto se to selektivno na teritoriji BiH primjenjuje, ja zaista ne vidim nikakvog razloga. Evo, toliko.

EJUP GANIĆ: Ko se dalje javlja za riječ?

(Prijepis snimke nastavlja stranicma 21-30)

X (vjerojatno Zlatko Lagumdžija): Toliko, ako se nešto ne uradi sada i to odmah. I ovdje nema ni mira ni prosperiteta, bilo kom narodu koliko god se neko u njega zaklinjao dok ova postojeća vlast i ovaj koncept sa ovih prostora ne ode. Dakle, ja sam protiv toga da se u ovom trenutku vode rasprave o tome ko je kriv, ko je glavni uzročnik. Svi mi imamo svoja mišljenja o tome i nećemo nikad izaći na zelenu granu i doći do zajedničkog stava o tome šta se ustvari ovdje dešava, ko je prvi počeo. Nego jednostavno da vidimo samo kako zaustaviti ulazak u zadnju fazu ovog sveopšteg ludila u koje nas objektivno vodi Predsjedništvo, i Skupština, i Vlada BiH. Dali svojim činjenjem, ponavljam, ili nečinjenjem. I tek nakon toga možemo govoriti o jedinom pravom lijeku za ove prostore dugoročno. A to je odlazak onih koji nam sada kreiraju sudbinu i ove opozicije ako treba i ove vlasti i svih zajedno i neka dodju neki drugi ljudi koji će na drugom konceptu od ove BiH napraviti normalnu državu. Hvala.

EJUP GANIĆ: Samo da vam kažem jednu stvar. Mi imamo problema sa TO. Oružje TO u većini slučajeva nije u našim rukama i o tome odlučuje kako će Adžić gore, da li će biti dato oružje TO ili neće. Samo da znate.

MIRKO PEJANOVIĆ: Dobro, mi znamo da je i TO nacionalne vojske i paravojne postave. Dajte brate recite u toj Skupštini da ničim više ne možete upravljati, jer više je sramota ići na sastanke a ljudi ginu, ovo što Zlatko kaže.

GANIĆ: Dobro.

POLOGOŠ: Ja mislim dok god postoje razgovori ko ima oružje i ko nema, treba li TO, MOS-ovcima. HOS-ovcima itd. dotle u BiH nema mira. Ja priznajem da je Predsjedništvo BiH radilo za ovo

vrijeme, ali je vidljivo da ipak nije ništa uradilo. To je činjenica. Ovdje bih možda izdvojio po kvalitetu rada i po kvantitetu rada g. Fikreta Abdića, koji sve ono što je uradio u BiH do sada išlo je na neki način na prosperitet BiH i upravo stvaranja nekih temelja za stvaranje normalnog života u BiH. Sve drugo ne valja što je radjeno. Ja imam neka obavještenja sa radija i TV, imamo obavještenja sa štampe šta se događa, ali imam jutros obavještenja iz Derventskog luga iz Liješća i iz Podnoblja. Sva obavještenja od Radio-televizije i štampe i ova koja sam dobio sa terena se bitno razlikuju međusobno. Znači, mi nemamo istine autentično o događajima koji se zbivaju, a kad nemamo autentične istine, nema racionalnog opredjeljenja. A ako nema racionalnog opredjeljenja, nema ni racionalnog djelovanja. Sve će da ide u veći kaos nego što je to sada. Kad stranke na vlasti ni to ne mogu, onda mogu da odu. Jednostavno, i da ustupe mjesto nekom drugo. Zbog toga što nema istine u ovom trenutku meni se teško opredjeljivati za bilo šta. Ja mogu na osnovu nekih informacija koje sara dobio, rekao sam sa Radio-televizije i iz štampe i konkretno iz Derventskog luga, Liješća i Podnoblja, neke svoje stavove da kažem, ali i oni počivaju u ovom trenutku na neistinitim činjenicama ili poluistinitim činjenicama koje faktički predstavljaju najgoru vrstu laži. Jer kada se pojave poluistine, onda je to nešto od čega sve ljude boli glava. Ja sam mišljenja da u ovom trenutku većina naših poduhvata je zakasnilo. Emocionalne tenzije podgrijane siromaštvom dovele su do mentalne istrošenosti naših ljudi u BiH, do voljne zbunjenosti, do iracionalnog ponašanja. To je ponašanje na nivou animalnoga, to je vrlo teško u ovom trenutku zaustavljati ono što reče g. Lagumdžija. To je vrlo teško sada neki predlog koji bi bio takav da rješava samu situaciju. Možda je najbolje ono što je maloprije rekao da se sve zaustavi, pa onda ćemo tražiti načina ko je zašto kriv i gdje treba ko da bude prislonjen na stubu srama. Pazite, na sceni u našoj republici se nalaze lopovi, razbojnici, pljačkaši, ubice, lihvari, dileri, narkomani i psihopate, i da sve ne nabrajam. Moram vam reći da vladajuće stranke neće tih tipova da se oslobode, jer oni njima služe kao okidači na odgovarajućim teritorijama. Jer svako-ga mogu proglasiti, Bože moj, da je psihopata, da je bio u zatvoru, da je pljačkaš itd. i sa sebe vrlo lijepo skinuti odgovornost kolektivnu, a svezati omču oko vrata nekome jadniku možda koji je juče bio u Jagomiru ili bilo gdje za taj ispad koji je on učinio. Ja mislim da smo došli do takvog trenutka, ovdje ima predlog da se obratimo Savjetu sigurnosti i UN. Ja bih pošao od onoga predloga koji sam ja dao g. Kutiljeru kad smo bili u Konaku. Mi nećemo mira naći, ako se obratimo UN. **Tu treba da bude prvo da se razoružaju sve paravojne formacije. One postoje. Mi ne treba da pitamo ni SDA, ni SDS ni HDZ. Te paravojne formacije postoje na teritoriji BiH i, nažalost, djeluju preko nezacrtnih granica BiH,**

uvlače se u BiH i izvlače dovlačeći i odvlačeći odovuda šta god hoće. Drugo bi bilo - kada se razoružaju te paravojne formacije, ako se obratimo UN, da se tada povuče i JNA. Jer nije se svi odriču. Kad budemo, pazite, moramo da kažemo, ja polazim od toga šta proizvodi rat. Rat proizvodi oružje. Mi moramo skloniti ono što proizvodi rat. Ljudi su samo, mogu da kažem, ovdje figurativno iako nisam tome sklon da ljude smatram sredstvima, ali mogu da kažem u ovom trenutku da su ljudi samo sredstvo rata. Ovdje je nagomilano toliko oružja koje na jedan određen način mora da funkcioniše. Neću ja kupiti ni lopatu niti ću kupiti kramp ako nemam vrta ili ako nemam neke livade. Ja ću to kupiti samo ako mi treba. Isto tako, i bilo koju alatku ja ću uzeti samo kada mi treba za proces rada. Oni koji su uzeli oružje uzeli su oružje da ga upotrijebe. Molim vas, prvo što treba uraditi to je otetiti oružje onima koji ga sada imaju pa neka se tuku motkama tamo, neka se tuku i hladnim oružjem, to je sve bezazleno u odnosu na ono kada od jedne granate mogu desetine ljudi da izginu, a ne samo to, nego kada ginu djeca, kada , ginu žene - oni koji su nedužni. Ja smatram isto, kao što smatra g. Lagumdžija da ovdje treba izabrati Vladu eksperata. Naša Vlada ne postoji, molim vas, ona ima pogrešno ime. Nju bi bilo bolje nazvati nevlada nego Vlada. Vladu eksperata koja ne bi bila uopšte stranačka, ni iz jedne stranke. Mi imamo takvih ljudi. Naša Akademija nauka ima valjda i Muslimana, i Hrvata, i Srba koji imaju odgovarajuće vrijednosti da bi znali da organizuju procese rada na teritoriji BiH zajedno sa našim uglednim ljudima koji ne moraju biti iz Akademije nauka i koji, na neki način, mogu ovu zemlju, ako ništa drugo, spasiti od onoga što je najgore, a to je jedne eutanazije koja procesno teče već oko godinu i po dana. Mi da vam kažem, lagano umiremo. A izgleda da se približava trenutak kada ćemo međusobno se ubijajući početi brzo da umiremo. Pa možda je, ako nam je već takva sudbina, da umremo, možda je i to bolje nego da lagano umiremo, bijedno živeći. **I mislim da, ako to uradimo, da bi ta Vlada eksperata jednostavno trebala jedno dvije godine zabraniti rad svim strankama političkim. Niko ništa da ne radi politički. Neka se ovaj narod odmori od nas malo pa neka on dahne svojom dušom da on malo živi pa da on predloži kakav taj život treba da teče. A poslije dvije godine dozvoliti jednu godinu višestranački rad medju narodom, a za dvije godine narod će se osvijestiti, doći će sebi i priznaće prošlost.** Iz te prošlosti će pročitati šta smo mi radili - ne samo ovi koji su na vlasti, nego i mi iz opozicije, i onda će tačno znati gdje da se opredjeljuju i kakvu sebi državu da stvore da bi u njoj mirno živjeli. Ne možemo se mi ni Srbi, ni Hrvati, ni Muslimani raseliti odavde. Ma kako bilo i danas i sutra i prekosutra mi ćemo opet morati živjeti u istim soliterima, u komšiluku, pa možda će nas manje biti jednih drugih ili trećih, ali ćemo biti tu prisutni kao takvi. I mislim da bi poslije toga

trebalo omogućiti tzv. višestranačke izbore da oni završe čitav posao biranjem i nove Skupštine i nove Vlade i novog Predsjedništva. Moram vam reći - ja ne vjerujem ni u našu Skupštinu, molim vas. Naša Skupština do sada u svim svojim poslovima koje je radila ona nije ništa uradila. Ona je samo podijelila još više svijet, kada se prenosi preko TV, ljudi uključuju se samo navijaju ako se tamo pojavio neki Srbin pa počeo da prlja Hrvate i Muslimane, onda za njega Srbi navijaju, ako se pojavio Musliman pa navija za Muslimane, onda za njega Muslimani navijaju, ako je Hrvat isto tako, itd. To su ovako već, kako bih rekao, okidači za ponašanje običnog građanina. Zato to sve treba što dovodi do konflikta najozbiljnije razmotriti, staviti na jedan papir, skinuti sa dnevnog reda i onda će biti, onda možemo očekivati da dodje do nekog razrješenja sadašnja situacije. Moram vam reći da prvo što mora da se učini i to je da se na ovakvom sastanku uz sve priznanje g. Ganiću za njegovu aktivnost koja je veoma kvantitativna ali neka ma izvine, ona nije dovoljno kvalitativna, za ovakav jedan sastanak. Mada se radilo na brzinu, mi smo morali imati određene informacije na osnovu kojih bi se čovjek mogao postavljati. Ako danas, zaustavimo ta međusobna uništavanja koja postoje među ljudima, molim vas da za sljedeći put, to je obaveza i dužnost i ja to - ne molim, nego sada tražim da se napravi jedna analiza koja bi sadržavala autentičnu istinu o sadašnjoj situaciji u BiH na osnovu koje bi se mi mogli da opredjelujemo kao neka vrsta, u ovom trenutku, stranačkih prvaka. To bi bilo što sam ja želio da kažem.

GANIĆ: Ima li još neko od stranaka da želi da govori? Prof. Kecmanović.

NENAD KECMANOVIĆ: Imam tu prednost da govorim pri kraju, pa nema potrebe da ponavljam mnogo ovoga što je već rečeno i što se može podržati. Vidite, jedan od paradoksa ove bosanske situacije jeste i u tome što vlast poziva opoziciju na jedan ovakav sastanak koji nije prvi, obično u onim trenucima kad i sama ne zna šta bi. U nekim normalnim parlamentarnim sistemima i demokratijama, znate, onda takvu situaciju opozicija shvata kao svoju šansu i poziva vlast da sidje sa scene. Mislim da bi, ne obraćam se nikome pojedinačno - ja pojedinačno i ljude poznajem i cijenim - ali kao vlast tronacionalna pokazalo se van svake sumnje za ovih godinu i po dana da ne samo da niste u stanju ništa dobro da uradite, nego **da ste situaciju koju ste naslijedili višestruko katastrofalno pogoršali. Ja ne znam ustvari šta vi danas ovdje hoćete od nas?** Slušajući vas pojedinačno i u ovoj prilici i na drugim mjestima ljude iz Parlamenta i Vlade i Predsjedništva, ne znam nijednog koji ne misli da je situacija jako loša, da je vlast bespomoćna, da je razjedinjena, itd. Narod je očajan, opozicija

naravno, takodje. U političkoj teoriji i političkoj praksi u takvim situacijama zna se šta se radi. Postoje samo dvije solucije. Jedna je ostavka. **Ostavke kolektivne, ostavke pojedinačne.** Mi ni jedno ni drugo nemamo. Ova vlast, izgleda, na to nije spremna. Gotovo je nevjerovatno da poslije svega ovoga što se dešavalo i što se sad dešava nemamo ni jednu ostavku ni u Vladi, ni u Parlamentu, ni u Predsjedništvu, itd. Postoji druga solucija koja je primjenjivana i u nekim dijelovima zemlje u posljednjih mjeseci kad su neka područja bila zahvaćena ratom, da je onda **vlast tražila od opozicije da udje u neke strukture vlasti** da sa stvaraju ove koncentracione itd. vlade nekog narodnog spasa itd. Vi, vidim, do sada nemate namjeru ni to da napravite. Pozivate nas, vjerovatno, na činjenicu da od ovog zla koja se dešava jednako, jednake posljedice trpi i vlast, i opozicija i narod itd. i mi, naravno, u tom smislu možemo održati ovo što je g. Ganić rekao da treba legalna vlast da funkcioniše. Oprostite, to vam niko nije osporavao ni do sada od izbora do danas. Opozicija je u tom pogledu bila lojalna ili se ponašala legalistički. Nije tražila nikakve niti pozivala narod na nekakve vanparlamentarne, nelegalne oblike borbe protiv ovog zla. Vi ovdje u detaljima govorite parcijalno - te sukobe na terenu, paravojne formacije, pa neke centre moći koji su van kontrole otudjeni, itd. Medjutim, da vam kažem. Ako hoćemo ozbiljno da razgovaramo nije nama kriva ni EZ ni Beograd, ni Zagreb, ni armija, ni paravojne formacije itd. Osnovni temeljni, izvorni problem jeste to što imamo otpočetka nejedinstvo odnosno sukob unutar struktura vlasti u ovom tripartitnom partnerstvu. To je banalna istina, ali ja moram ovom prilikom da ponovim da je Vlada otpočetka u unutrašnjem sukobu, da Predsjedništvo otpočetka funkcioniše kao podijeljeno iznutra konfrontirano po raznoraznim rasporedima snaga od situacije do situacije, da Parlament isto tako ne funkcioniše. I sve ovo što se događa samo je refleksija te činjenice. Budimo realni, samo posljedice toga. I sad se postavlja pitanje - možete li vi u tome nešto da promijenite. Jer, ako bi uspjeli da promijenite, onda bi ovo sve jedno po jedno otpadalo. Evo i ovo naoružavanje. Narod se razoružava onda, odnosno naoružava onda kad je nesiguran, kad se boji, kad dodje do jedne poplave straha. A do toga opet dolazi onda kad nema pravne države, kad nema vlasti. Smješno je u takvoj situaciji govoriti o nekom razoružavanju. Kako? Razoružavati nekoga možete samo silom ako on to ne čini dobrovoljno. Jedini način da se ljudi razoružaju to je da se uspostavi pravna država, da se uspostavi građanska sigurnost. Onda će ljudi, kao što su ranije prodavali kravu pa kupovali kaljašnikov, čineći obrnuto, prodavati kalašnikov da kupe ono od čega se živi. Sad je, kad smo došli u situaciju da je siva glava u prvom planu, onda su ljudi kupovali oružje. Kad ih vratimo opet u ono normalno stanje kad će egzistencija biti, oni će to mijenjati opet

za kravu, ovcu, ili ne znam šta. Zato ja bih podsjetio na činjenicu da je ova eskalacija krize u BiH praktično počela nakon ovog dogovora u Konaku, odnosno onoga što je došlo poslije toga. **Ne znam kako će ovi pregovarači krajem nedjelje g. Kutiljeru iz EZ pogledati uopšte u oči, znate. Pazite, to je skandalozna stvar; tri trojke ozbiljnih ljudi, punoljetnih itd. koji pretenduju da predstavljaju tri naroda i jednu čitavu Republiku, državu itd. da se nadju dogovore, da poslije toga izlože javnosti direktno u kameru da su se složili, čak svako kaže da mu odgovara to što je, da njegovoj strani čak posebno odgovara to što je dogovoreno, to odjekne kao jedna pozitivna senzacija i u Republici i u Jugoslaviji u Evropi i svijetu itd ne prodje nekoliko dana, ti isti ljudi u iste te kamere kažu da to uopšte ne valja i da to njima baš posebno ne odgovara. A pazite, to je taj stepen neozbiljnosti da me ni najmanje ne čudi da su se građani nakon toga našli u čudu i u još većem strahu itd. I u još većoj neizvjesnosti. Ja ne znam kako će sad sa tim pregovaračem uopšte neko dalje moći da vodi razgovore na nivou međunarodno zajednice itd, Medjutim, imam utisak da su oni svjesni kakva je situacija ovdje, jer onaj jedan elan odnosno predlog Briselski, Lisabonski ili ovaj posljednji papir, mislim da se u svakom ponavlja ono oko Ustavnog suda gdje se ustvari, znate, predvidja neka, pošteno rečeno, vrsta patronata nad BiH međunarodne zajednice. To je malo ovako okruglo pa na čoš rečeno, pa polovina pa plus jedan, itd. To je ustvari neka vrsta patronata. A ona proizilazi izgleda iz realne procjene tih međunarodnih faktora da ova struktura vlasti nije uopšte sposobna ni nakon bilo kakvog dogovora da djeluje kompaktno i da drži stvar u svojim rukama, naprosto da vlada, da iskoristi mandat koji je dobila od birača na prošlim izborima. Jedino što vidim realno, **pošto strukture na vlasti neće da sidju sa vlasti, mada svi pokazatelji ukazuju da bi to trebalo da naprave**, pošto neće da stvaraju neku vladu narodnog spasa, onda ostaje jedino da mi poželimo da oni, ako ništa drugo taj član što prije realizuju i da nas uzmu pod patronat što će naravno služiti na čast prvoj vlasti u BiH koja je izabrana na slobodnim demokratskim stranačkim izborima. Izvinjavam se domaćinima na ovako možda pomalo grubim riječima, ali situacija ne dozvoljava da drukčije razgovaramo. Hvala.**

GANIĆ: Ne, ja ne očekujem da opozicija hvali vlast u ovakvim trenucima. Medjutim, moj pristup je uvijek bio takav da kad se donose važne odluke, kad će se donositi važne odluke, uvijek vlast treba da pozove opoziciju i razgovara sa njom bez obzira da li to što opozicija govorili prijalo ili neprijalo ljudima na vlasti. Ko se javlja za riječ?

PLAVŠIĆ: Samo jednu repliku, molim vas, g . Kecmanoviću. Ovo zadnje što ste rekli ja bih samo htjela da vas podsjetim da smo mi

u bivšem režimu živjeli pod patronatom jednog terora, jedne totalitarne zemlje. Lako je bilo u ono vrijeme održavati mir, kada nije niko smio da kaže ono što misli, molim vas g. Kecmanoviću, odnosno kolega Kecmanoviću, sjetite se tog vremena, vi ste bili jedna od žrtava tog vremena.

KECMANOVIĆ: Ja nisam uopšte hvalio taj režim, a kako ste rekli nemam ni mnogo razloga, ali kao što sam onaj kritikovao, mislim da ima mnogo osnova i da ovaj kritikujem. Onaj je pao, prema tome, nema razloga da ga naknadno još kritikujemo.

PLAVŠIĆ: Dakle, tražimo varijante kako bi i mina ovaj režim.

GANIĆ: Izvolite, Kreso.

"Zatražena je efikasna pomoć i uključivanje JNA u rješavanju situacije u Republici"

ZAPISNIK 65.sjednice Predsjedništva Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine održane 4, 5, 6. i 8. aprila 1992. godine

PREDSJEDNIŠTVO SOCIJALISTIČKE REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE

Broj: 02-011-354/92

Sarajevo, 4, 5, 6. i 8.aprila 1992.godine

Sjednica je počela u 15,00 sati.

Prisutni :

predsjednik Predsjedništva Alija Izetbegović i članovi Predsjedništva mr Franjo Boras, dr Ejup Ganić i Stjepan Kljuić, glavni tajnik Predsjedništva Mile Akmađić i zamjenik glavnog tajnika Predsjedništva mr Mile Dmičić
predsjednik Vlade Republike BiH Jure Pelivan, ministar i pomoćnik ministra za unutrašnje poslove Alija Delimustafić i Jusuf Pušina,
komandant Druge vojne oblasti general-pukovnik Milutin Kukanjac,
ministar za narodnu odbranu Jerko Doko
komandant Republičkog štaba teritorijalne odbrane SR Bosne i Hercegovine general-potpukovnik Drago Vukosavijević.

Odsutni :

dr Biljana Plavšić i dr Nikola Koljević

Na sjednici je usvojen sljedeći

Dnevni red:

Političko-bezbjednosna situacija u Republici

AD - 1.

Predsjedništvo je, na prvom dijelu svoje sjednice, razmotrilo aktuelnu političko-bezbjednosnu situaciju u Bosni i Hercegovini i konstatovano je da je situacija sve složenija i da se širi prostor oružanih sukoba i konflikata. Ocjenjeno je da u Republici, a posebno na kriznim područjima ne funkcioniše legalno izabrana vlast i da su sve brojnije blokade sistema, da raste broj izbjeglih i nezbrinutih lica, blokada saobraćajnica, da legalne organe vlasti neovlašteno supstituiraju tzv. krizni štabovi i paradržavne i paravojne formacije i drugo. **Zatražena je efikasna pomoć i uključivanje JNA u rješavanju situacije u Republici.** Takođe, dat je zahtjev da v.d. saveznog sekretara za narodnu odbranu general-pukovnik Blagoje Adžić odmah doputuje u Sarajevo.

Predsjedništvo je, imajući u vidu složenost političko-bezbjednosne situacije u Republici zaključilo:

- da se, u skladu sa odlukom Predsjedništva SRBiH od 3. aprila 1992.godine i vlastitom procjenom, izvrši mobilizacija jedinica teritorijalne odbrane svih opština i grada Sarajeva u Socijalističkoj Republici Bosni i Hercegovini, uključujući i jedinice veze;
- da se zahtijeva od nadležnih organa Jugoslovenske narodne armije da jedinicama teritorijalne odbrane – opštinskim i okružnim štabovima teritorijalne odbrane BiH - vrati naoružanje, vojnu opremu i ostala materijalno-tehnička sredstva koja su im ustupljena na čuvanje;
- da se izvrši mobilizacija cjelokupnog rezervnog sastava milicije Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine u skladu sa ranijim odlukama Predsjedništva i Vlade SRBiH;
- da se, u skladu sa vlastitim procjenama, izvrši mobilizacija jedinica civilne zaštite u gradu Sarajevu i opštinama u Republici i da se, u skladu sa zakonskim propisima i planovima civilne zaštite, izvrši obezbjedjenje stanovništva i njihove imovine, državnih institucija, preduzeća i svih objekata;
- da se u skladu sa procjenom stanja na datom području, u svim institucijama, preduzećima i drugim organizacijama i zajednicama odmah organizuje stalno dežurstvo;
- da se o svim značajnim informacijama i zapažanjima koje se odnose na političko-bezbjednosnu situaciju redovno obavještavaju nadležni državni organi u Republici.

Predsjedništvo je zaključilo da se o provodjenju ovih zaključaka neposredno brine Vlada SRBiH i nadležna ministarstva: Republički

štab teritorijalne odbrane SRBiH i nadležni organi grada Sarajeva i svih opština u Republici.

Zaključeno je da se ovi zaključci dostave Skupštini SRBiH, Vladi SRBiH, Ministarstvu za unutrašnje poslove SRBiH, Ministarstvu za narodnu odbranu SRBiH, Republičkom štabu teritorijalne odbrane SRBiH, Komandi Druge vojne oblasti i Republičkom štabu civilne zaštite SRBiH.

Takodje, zaključeno je da se narednog dana nastavi započeta sjednica Predsjedništva SRBiH i pokušaju iznaći mjere i aktivnosti kojima će se zaustaviti složena situacija u Republici.

Predsjedništvo je u drugom dijelu nastavka svoje sjednice održane 5. aprila nastavilo već započetu raspravu na sjednici o aktuelnoj političko-bezbjednosnoj situaciji u Republici.

Predsjedništvo je zaključilo da se ubuduće nalazi u stalnom zasjedanju.

Dogovoreno je da na sjednici Predsjedništva SRBiH, koja bi se održala 6. aprila 1992. godine razmotri izvještaj Ministarstva unutrašnjih poslova i drugih nadležnih organa o tragičnim događajima u Sarajevu i Republici koji su se zbili 5. aprila ove godine.

Predsjedništvo je, u trećem dijelu svoje sjednice, nastavljene 6. aprila 1992. godine donijelo slijedeće zaključke:

U Sarajevu i Republici mora se odmah, bez odlaganja, osigurati prekid vatre. Gradjani Bosne i Hercegovine neće sukobe nego mir. U vezi s ovim, Predsjedništvo zahtijeva da sukobljene strane odmah stupe u direktne pregovore, radi prekida sukoba. Ovo treba osigurati do kraja današnjeg dana.

Prima se k znanju ostavka predsjednika Vlade SRBiH Jure Pelivana o čemu će se odmah obavijestiti Skupština SRBiH, radi donošenja odgovarajućih odluka. Do izbora nove vlade, sadašnja Vlada SRBiH će u skladu s Amandmanom 74. na Ustav SRBiH, ostati na dužnosti.

Skupština SRBiH sastaje se odmah u trajno zasjedanje. Nadležne stručne službe trebaju bez odlaganja preduzeti sve radnje neophodne za održavanje hitne sjednice Skupštine SRBiH.

Obrazuje se državna komisija sa zadatkom da utvrdi sve činjenice i konkretnu odgovornost onih koji su pucali na okupljene gradjane ispred Skupštine SRBiH i drugih učinjenih zločina. Ova Komisija će se sastojati od po jednog člana od svih političkih stranaka predstavljenih u Skupštini SR Bosne i

Hercegovine. Za predsjednika Komisije imenuje se član Predsjedništva SRBiH g. Stjepan Kljuić.

Predsjedništvo podržava inicijativu o održavanju prijevremenih parlamentarnih izbora.

Zbog situacije u gradu Sarajevu, Predsjedništvo je odlučilo da se na teritoriji Sarajeva, dok opasnost traje, uvede vanredno stanje, koje podrazumijeva uvodjenje policijskog časa i druge potrebne mjere.

Predsjedništvo je, 8. aprila 1992. godine, održalo četvrti nastavak ranije započete sjednice na kojoj je razmotrilo tešku političko-bezbjednosnu situaciju u Republici.

Predsjedništvo je na svojoj sjednici, u skladu sa Amandmanom 51. i 73. na Ustav SRBiH, donijelo sljedeće odluke, odnosno uredbе sa zakonskom snagom:

- o proglašenju neposredne ratne opasnosti;
- o izmjeni naziva Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine u naziv Republika Bosna i Hercegovina
- o ukidanju dosadašnjeg Republičkog štaba teritorijalne odbrane i obrazovanju Štaba teritorijalne odbrane Republike Bosne i Hercegovine.

Odlučeno je da o upotrebi teritorijalne odbrane Republike odlučuje Predsjedništvo Republike. Organizaciono i funkcionalno Štab teritorijalne odbrane biće u nadležnosti Ministarstva za narodnu odbranu.

Ministarstvo za narodnu odbranu Republike Bosne i Hercegovine de preko Štaba TO BiH rukovoditi i komandovati sastavima TO.

Zvanični privremeni znak svih pripadnika OS TO BiH biće stari bosanski grb štitastog oblika plave boje presječen bijelom dijagonalnom gredom sa po tri zlatnožuta ljiljana u svakom polju.

Predsjedništvo je razriješilo dužnosti dosadašnjeg komandanta Republičkog štaba teritorijalne odbrane Bosne i Hercegovine general-pukovnika Dragu Vukosavljevića i načelnika Republičkog štaba teritorijalne odbrane Bosne i Hercegovine general-pot-pukovnika Fikreta Jahića.

Predsjedništvo je za komandanta Štaba Teritorijalne odbrane Republike BiH imenovalo pukovnika Hasana Efendića, a za načelnika Štaba teritorijalne odbrane Republike Bosne i Hercegovine pukovnika Stjepana Šibeira.

Sjednica je završena u 16,30 sati.

Sastavni dio zapisnika je magnetofonski snimak sjednice.

GLAVNI TAJNIK
PREDSJEDNIŠTVA SRBiH
Mile Akmadžić

PREDSJEDNIK
PREDSJEDNIŠTVA SRBiH
Alija Izetbegović

"Ostavke dr Nikole Koljevića i dr Biljane Plavšić na funkciju člana Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine"

ZAPISNIK 66. sjednice Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine, održane 9. aprila 1992.godine

PREDSJEDNIŠTVO REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE

Broj: 02-011-304/92

Sarajevo, 9. aprila 1992.godine

Sjednica je počela u 12,00 sati

Prisutni:

predsjednik Predsjedništva Alija Izetbegović i članovi
Predsjedništva Fikret Abdić, mr Franjo Boras, dr Ejup Ganić i
Stjepan Kljuić;

glavni tajnik Predsjedništva Mile Akmadžić
predsjednik Vijeća građana Skupštine Republike BiH dr Abdulah
Konjicija;

predsjednik i potpredsjednik Vlade Republike Bosne i Hercegovine
Jure Pelivan i Muhamed Čengić;

ministar za narodnu odbranu Jerko Doko;

komandant Štaba teritorijalne odbrane Republike Bosne i
Hercegovine pukovnik Hasan Efendić.

Na sjednici je usvojen sljedeći

Dnevni red:

1. Ostavke prof. dr Biljane Plavšić, prof. dr Nikole Koljevića, na
dužnost člana Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine

2. Izbori i imenovanja:

- a/ izbor predsjednika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine,
- b/ imenovanje zamjenika načelnika Štaba teritorijalne odbrane BiH,
- c/ razrješenje dužnosti dosadašnjeg zamjenika ministra za narodnu odbranu,
- d/ imenovanje zamjenika ministra za narodnu odbranu,
- e/ izbor predsjednika Savjeta za zaštitu ustavnog poretka,
- f/ izbor predsjednika Komisije za predstavke i prijedloge, Političko-bezbjednosna situacija u Bosni i Hercegovini, Tekuća pitanja.

AD - 1.

Predsjedništvo Republike Bosne i Hercegovine je primilo k znanju ostavke dr Nikole Koljevića i dr Biljane Plavšić na funkciju člana Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine.

Zadužena je Komisija za organizaciono-kadrovska pitanja Predsjedništva da utvrdi dalji radno-pravni status dosadašnjih članova Predsjedništva R BiH dr Nikole Koljevića i dr Biljane Plavšić.

AD - 2.

Predsjedništvo je donijelo odluku :

- a/ za predsjednika Ustavnog suda Bosne i Hercegovine imenovan je dr Ismet Dautbašić, sudija ovog suda, kandidat Stranke demokratske akcije.
- b/ za zamjenika načelnika i glavnog operativca Štaba teritorijalne odbrane Republike Bosne i Hercegovine imenovan je pukovnik Jovan Divjak,
- c/ da se razriješi dužnosti dosadašnji zamjenik ministra za narodnu odbranu pukovnik Hazim Begović i stavi na raspolaganje Personalnoj upravi SSNO,
- d/ da se za zamjenika ministra imenuje Munib Bisić, dosadašnji pomoćnik u Ministarstvu za narodnu odbranu.

Zaključeno je da ove odluke stupe na snagu odmah i da se objave u "Službenom listu Republike Bosne i Hercegovine".

Dogovoreno je da se, za jednu od narednih sjednica Predsjedništva, odgodi imenovanje predsjednika Savjeta za zaštitu ustavnog poretka i Komisije za predstavke i predloge Predsjedništva R BiH.

AD - 3.

Predsjedništvo je, razmotrivši političko-bezbjednosnu situaciju u Republici, na osnovu amandmana 51. i 73. na Ustav SRBiH i Uredbe Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine donijelo

Odluku o objedinjavanju svih naoružanih snaga na teritoriji Republike Bosne i Hercegovine.

Ovom odlukom su svi naoružani sastavi i pojedinci, osim snaga JNA i snaga MUP-a, koji djeluju na teritoriji Republike Bosne i Hercegovine pod raznim oznakama i simbolima, dužni da se prijave opštinskim, okružnim i Gradskom štabu teritorijalne odbrane, radi stavljanja pod jedinstvenu komandu i dobivanja jedinstvenih obilježja.

Svi štabovi teritorijalne odbrane su obavezani da izvrše prihvat svih prijavljenih grupa i pojedinaca, evidentiraju ih i stavljaju u funkciju odbrane opštine, okruga, grada i Republike.

Predsjedništvo je, takodje, odlučilo da sve naoružane grupe i pojedinci, koji se ne prijave i ne stave pod komandu opštinskim štabovima teritorijalne odbrane, odnosno okružnim štabovima teritorijalne odbrane i Gradskom štabu TO Sarajevo, smatraju paravojnim formacijama i prema njima će biti preduzete odgovarajuće sankcije. Rok odziva, prijavlivanja i evidentiranja je najkasnije 15. april 1992. godine.

Predsjedništvo je za sprovođenje ove odluke učinilo odgovornim ministra za narodnu odbranu, ministra za unutrašnje poslove i komandanta Štaba teritorijalne odbrane Republike Bosne i Hercegovine.

Zaključeno je da se ova odluka objavi putem sredstava javnog informisanja, te dostavi: ministru za narodnu odbranu Republike BiH, ministru za unutrašnje poslove Republike BiH, komandantu teritorijalne odbrane Republike BiH kao i svim komandantima štabova teritorijalne odbrane u Republici.

Predsjedništvo je upoznato i sa sadržajem javnog poziva građanima Bosne i Hercegovine u vezi nastanka stanja neposredne ratne opasnosti i zaključilo da se ovaj poziv uputi u ime Ministarstva za narodnu odbranu i Štaba teritorijalne odbrane Republike.

U drugom dijelu ove sjednice Predsjedništva, učestvovali su predsjednici sedam klubova poslanika, odnosno zastupnika i predsjednici političkih partija koje imaju svoje poslanike odnosno zastupnike u Skupštini Republike Bosne i Hercegovine. Tom prilikom izvršena je razmjena mišljenja o nastaloj situaciji u Republici i pravcima njenog razrješavanja. Izraženo je mišljenje o potrebi održavanja prijevremenih parlamentarnih izbora; izboru nove prelazne Vlade nacionalnog mira, bezbjednosti, uspostavljanju, konstituisanju i funkcionisanju nove vlasti u novonastalim uslovima u Republici. Pri tome, poseban akcenat je dat na potrebu stvaranja uslova za izbor dva člana Predsjedništva iz reda srpskog naroda i aktivnog odnosa Predsjedništva i svih parlamentarnih stranaka prema stvaranju političkih i drugih uslova za formiranje nove vlade.

Zatraženo je javno obraćanje predsjedniku Republike Srbije Slobodanu Miloševicu i generalima Blagoju Adžicu i Milutinu Kukanjcu radi traženja pomoći u rješavanju novonastale situacije.

Zaključeno je da se sastanak u ovom sastavu nastavi narednog dana u 11,30 sati.

AD - 4.

U okviru ove tačke dnevnog reda nije bilo pitanja ni predloga.

Sjednica je završena u 14,00 sati.

Sastavni dio zapisnika je magnetofonski snimak sjednice.

GLAVNI TAJNIK
PREDSJEDNIŠTVA
RBiH
Mile Akmadžić

PREDSJEDNIK
PREDSJEDNIŠTVA
REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
Alija Izetbegović

**"U Bosni i Hercegovini
postoji sukob između
snaga koje pripadaju total-
itarnoj vrsti režima a pred-
vode ih operativni čelnici
SDS-a /agresor/ i instituci-
ja demokratske vlasti
države Bosne i
Hercegovine"**

**ZAPISNIK 69. sjednice Predsjedništva Republike Bosne i
Hercegovine, održane 13. i 14.aprila 1992.godine**

PREDSJEDNIŠTVO REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE

Broj: 02-011-312/92

Sarajevo, 13. i 14.aprila 1992.godine

Sjednica je održana u dva dijela. Prvi dio sjednice počeo je u 11,00 sati a završio u 12,00 sati, a drugi dio sjednice počeo je u 15,30 sati.

Prisutni:

predsjednik Predsjedništva Alija Izetbegović i članovi
Predsjedništva Fikret Abdić, mr Franjo Boras, dr Ejup Ganić i
Stjepan Kljuić,

glavni tajnik Predsjedništva Mile Akmadžić,

- predsjednik Vijeća gradjana Skupštine Republike BiH dr
Abdulah Konjicija,
- predsjednik Vlade Republike Bosne i Hercegovine Jure
Pelivan,

ministar za unutrašnje poslove Alija Delimustafić,

ministar za narodnu odbranu Jerko Doko,

- komandant Štaba teritorijalne odbrane Republike Bosne i
Hercegovine pukovnik Hasan Efendić

Na sjednici je usvojen sljedeći

Dnevni red:

Aktuelna političko-bezbjednosna situacija u Republici,
Rekonstrukcija Vlade Republike Bosne i Hercegovine.

AD - 1

Predsjedništvo je razmatrajući ukupnu političko-bezbjednosnu situaciju u Bosni i Hercegovini, usvojilo sljedeće političke stavove :

U Bosni i Hercegovini postoji sukob izmedju snaga koje pripadaju totalitarnoj vrsti režima a predvode ih operativni čelnici SDS-a /agresor/ i INSTITUCIJA DEMOKRATSKE VLASTI DRŽAVE BOSNE I HERCEGOVINE. Snage totalitarnog režima imaju svoje ideološke centre van granica Bosne i Hercegovine, stoga se sukobi u Bosni i Hercegovini ne mogu okarakterisati kao etnički sukobi ili građanski rat.

Predstavnici države Bosne i Hercegovine će razgovarati sa predstavnicima agresora u situacijama kad su ubijedjeni da bi pregovori mogli dovesti do poboljšanja stanja u Republici.

Sve oružane snage za odbranu suvereniteta i nezavisnosti Republike Bosne i Hercegovine, koje se bore protiv unutrašnje i spoljašnje agresije širom Bosne i Hercegovine, su u formi teritorijalne odbrane BiH.

Poziva se JNA da uspostavi punu saradnju sa snagama teritorijalne odbrane Republike BiH i da ne napada iste,

Pozivamo snage JNA na teritoriji Republike Bosne i Hercegovine da se stave pod komandu legalnih vlasti ove republike i da osujete snage agresora na svim poljima.

Ukoliko JNA ne želi udovoljiti uslovu 5. prihvatamo angažovanje snaga JNA kao tampon zone izmedju snaga teritorijalne odbrane Republike BiH i agresora kada se takav dogovor postigne sa Ministarstvom za narodnu odbranu Bosne i Hercegovine.

AD - 2.

Predsjedništvo je razmotrilo pitanja rekonstrukcije Vlade Bosne i Hercegovine. Zaključeno je da predsjednik Vlade u ostavci Jure Pelivan u roku od dva dana podnese izvještaj o radu Vlade Republike BiH na osnovu kojeg će Predsjedništvo poduzeti dalje korake na formiranju nove Vlade Republike Bosne i Hercegovine. U pogledu zasjedanja Skupštine Republike Bosne i Hercegovine, Predsjedništvo je zaključilo da uloži dodatne napore i insistira kod parlamentarnih stranaka da se angažuju da se poslanicima sa terena omogući dolazak u Sarajevo i što prije osigura kvorum za redovno zasjedanje Skupštine Republike Bosne i Hercegovine.

Povodom velike uznemirenosti građana Sarajeva do kojeg je došlo kada je vojni avion u toku današnjeg popodneva probio zvučni zid iznad grada Sarajeva, Predsjedništvo je osudilo taj akt zastrašivanja. Predsjedništvo smatra da je takav vid demonstracije sile nedopustiv i protivan je međunarodnim normama.

Sjednica je završena u 16,50 sati.

Sastavni dio zapisnika je magnetofonski snimak sjednice.

GLAVNI TAJNIK
PREDSJEDNIŠTVA RBiH
Mile Akmadžić

PREDSJEDNIK
PREDSJEDNIŠTVA RBiH
Alija Izetbegović

"Pozivamo JNA na teritoriji BiH da prestane sa podrškom podrivačke i terorističke politike SDS, prihvati legalnu vlast države BiH"

Magnetofonski snimak 70. sjednice Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine, održane 14. Aprila 1992. godine

Sjednica je počela u 11 sati.

Predsjedavao je Alija Izetbegović, predsjednik Predsjedništva.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: *Početak trake se ne čuje.* Ima li mogućnosti da se uzme to oružje? Neka jedan minut samo snimaju, neka nas ne zadržavaju. Imamo li ikakvih dobrih vijesti sa terena? Kako ide organizacija TO?

EFENDIĆ: *Blokirano je 10.000 izbjeglica. Zajednički razgovor.*

IZETBEGOVIĆ: *Gdje su nam ovi posmatračići? Ipak ih je 30, ja ih ne vidim gdje su?*

SOMUN: *Na neka mjesta ne mogu doći.*

IZETBEGOVIĆ: *Ja ga pitam gdje su posmatračići, pošto on zna gdje su posmatračići.*

SOMUN: *24 sata su istekla. Oni hoće da počnu kontrolisati povlačenje artiljerije i traži se objava suspenzije mobilizacije. Oni traže istovremeno oboje. Ja sam razgovarao sa g. Efendićem i sad oni traže i sa jedne i sa druge strane objavu da neko izadje i da kaže. Npr. danas u 2 sata suspendovaće se mobilizacija ukoliko*

se istovremeno, npr. noćas ili sutra ujutro u 10 ili u 12 počne povlačenje artiljerije koja je napadala gradove.

IZETBEGOVIĆ: Ne mogu čovjeku oduzeti riječ, neka čovjek završi.

SOMUN: Oni ne mogu sad ni da nastave razgovore.

IZETBEGOVIĆ: Dobro, još jednu stvar dok Doko sad bude izlagao, razmisli o tome, možemo li poslati 3 čovjeka da organizujemo jednu grupu ljudi da ode 10.000 ljudi na neki način izvuče? Kad sam ja to Kukanjcu kazao on je rekao prijavite meni kad krenu, ja ću dati vojnu pratnju i trta-vrta, šta ja znam. Tako mi je rekao. Nema problema da udju tamo, naravno, samo morate to raditi zajedno s nama. On je meni rekao za Zvornik da hoće. Ne znam za Foču. Za Zvornik je rekao.

DOKO: G. Predsjedniče juče u 16 sati, gospodin Sančes i njegov pomoćnik za vojna pitanja, bili su kod nas sa ljudima iz Ministarstva iz Štaba - sa komandantom i njegovim pomoćnikom. Dogovorili smo - mi smo mu izložili cijelu situaciju. Oni su tražili kartu o položajima (koju je Štab nacrtao) napadača artiljerijskog orudja. Jutros su došli po tu kartu. Ja sam i jutros s njima dogovorio da će svaki dan jednom ili dvaput imati kontakt sa komandantom o svoj situaciji. Slaćemo im bilten dva puta dnevno o situaciji na terenu. Oni poslije naših sastanaka odu u Komandu kod Kukanjca, jer taj neće s nama da suradjuje uopće. Neće da se javlja ni na telefon. Spona medju njih i nas su ovi posmatrači. ;i smo to izdogovarali. Situacija na terenu jutros koju sam ja njima izložio je ovakva: imamo okruženje izbjeglica - oni su taoci po nama, u Kozluku i kod Domanovića prema Stocu na Dubravama. Ista stvar. Imamo problem izbjeglica oko Počitelja i ovih što bježe iz Višegrada, Foče i Zvornika prema ovim drugim krajevima. I to su zabilježeni i daće odmah svoje grupe da idu tamo da snime stanje. Zatim smo im prezentirali noćasnje stanje šta se desilo - bombardovanje od Čapljine do Metkovića naših sela Višića i tamo uz magistralni put kasapnim bombama. I to će otići da snime. I odredili smo se u tom pravcu da će oni imati puni kontakt s nama preko ovog lvića koji njih vodi i da ćemo to pokrivati. Što se tiče TO organizacije na terenu, imali smo problema i još ih imamo ovdje na terenu grada Sarajeva i općina, jer tu je bilo puno komandi u tim nekim PL ligama, zelenim beretkama. Nešto smo noćas odradili da se to ujedini. Zato i ne može doći do sinhronizovanih akcija i izvodjenjem u praksi zato što ima više komandi. Pa sam ja održao jedan sastanak, i komandant s njima, i to smo sad u prevazilaženju tog stanja ovdje. Što se tiče terena, Posavina, okrug Doboja, sad mi se javio predstavnik Hrvatske

zajednice Posavina, one formirane, da su komplet stali na stranu TO BiH u organizacijskom smislu. Zvao je komandant Perić iz B. Šamca, on će obraditi komplet to područje. Jutros je sa mnogim razgovarao predsjednik općine Modriča i decidno me izvijestio šta se desilo u Modriči. U Modriči je bio puč vojske. Vojska je ušla u Sekretarijat za narodnu odbranu u općinu i istjerala sve nesrpske pripadnike. Sad se to polako privodi kraju. On će isto dati predlog za komandanta TO ovog dosadašnjeg. Bio je pripadnik muslimanske nacionalnosti.

IZETBEGOVIĆ: Je li opština počela da funkcioniše, zanima me.

DOKO: Počela je. Ali nisu se još svi organi obnovili, nisu se još svi ljudi vratili. Ja sam mu rekao da radi na tom planu. On moli, poslaće faks. Mi ćemo biti tu tolerantni. Ja sam rekao komandantu da, oni su raspoloženi da se stave pod komandu TO, ali zbog te specifične situacije malo će to zahtijevati produženje ovog roka od 15 pa dalje. **Što se tiče srednje Bosne i Hercegovine, g. Boras, ja sam sad bio s g. Brkićem, kontaktirao sam i sa Zagrebom a i oni će, tu ima nekih snaga koje imaju drukčija razmišljanja. Ali, mislim da će i oni doći pod ovu komandu.** Da su neka naša saznanja, kako mi je sad Brkić rekao, on će u 12 doći kod mene, imamo sastanak sa predstavnicima Tvornice Bratstvo Novi Travnik. Biće i Brkić i pojedini članovi Vlade, ministar za privredu i ministar za prostorno uređenje.

IZETBEGOVIĆ: Ukoliko je to zakazano?

DOKO: U 12. Mi ćemo morati u 12 gore s njima. Jer oni su se javili da su pošli pa da će u 12 moći stići. **Čim dodju, mi ćemo s njima sjesti i obaviti oko tih problema tamo koji su usko vezani za obranu i ovdje grada. I to ide. Malo će teže ići, ali će morati hrvatske vlasti nama pomoći oko zapadne Hercegovine, te struje koja ne shvaća neke stvari još, ali su u fazi shvaćanja tih stvari. Tu ima možda tri - 5 ljudi koji vuku te konce. Mora se na njih politički djelovati.** Mislim da ćemo uspjeti u tome. Mi smo juče tražili da izadjemo pred novinare i vidjeli ste da je izašao pukovnik Karić, komandant Efendić. Pukovnik je izašao u ime svoje da se predstavi i da odgovori ono što je odgovorio. I Karić u svoje ime da odgovori. Danas ćemo u 13,00 sati dati jednog čovjeka koji nam sada vrši bezbjednost, a bio je u 7. Armijskoj oblasti. On će istupiti. Pomoćiće i vama da se odredite u pravcu prema armiji koja je ostala na našim prostorima. Mi smo kost, nego kontra kost u organizaciji. Mi ćemo mu dati u svoje ime da se obrati. Povoljne su reakcije ljudi na ovome što su oni istupili i ovo što mi radimo.

FIKRET: Juče smo razgovarali o barikadama, a istovremeno se javljaju i pojedinačne izjave da otklanjanje barikada. Po meni bi trebalo Predsjedništvo donijeti političku odluku, kojom obavezuje Ministarstvo unutrašnjih poslova i Ministarstvo odbrane da na sjednici svog kolegija tj. zajedničkoj sjednici donesu odluku o tome da uklone barike. Sve druge ne bih na Predsjedništvu raspravljali. Nakon toga bi trebalo ići sa saopštenjem, da se ljudi upozore, da se maknu, jer kakve sve se štete nanose Republici. Upozorenja civilizacijska. Nakon toga kolegij mora donijeti odluku kako završiti posao. Morali bi se mi odrediti kao Predsjedništvo prema tome obavezati jedno i drugo ministarstvo tj. Vladu. Pa neka Vlada odredi kako će to realizirati. U svakom slučaju treba dati ljudima da se presaberu, kakav čin i šta rade kad izlaze na barikadu. Nisam siguran da će to ići glatko, ali zato bi trebalo učiniti minimum onoga što nam obavezuju kao međunarodno priznatu državu.

KLJUJČ: Ima jedna simetrija. Kao što ste objasnili šta je policijski sat. Prvi dan je bio policijski sat. Pa su krali samoposluge. Pa je onda izašao iz SUP-a i rekao. Većeras će biti posebne patrole koje će patrolirati i koje će ako treba i pucati na one koji pljačkaju. Mi njima moramo dati taj-maut. Barikade su protiv zakonite, a praktično će donijeti MUP i odbrana.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Ja bih da se to ne čeka....

FIKRET: Mi smo obavili raspravu i to je pogrešno lansirano. Ali u svakom slučaju kad je Momo Krajišnik juče - razgovor sam obavio sa njim. Mi sada da smirujemo hoćemo po ovom dogovoru na sprovođenje. Da se postade barikade u Ilijašu. Za njega su problem barikade na Stupu, zato što ne može u Ilijaš. Ali u svakom slučaju nije bez efekta. Primjedbe se daju na metod rada. Već se razmišlja da se uklone barikade. Zato je jako važno u saopštenju Predsjedništva. Da se obavezuje Vlada, odnosno dva ministarstva te vlade da se oni obavezuju da to urade. Onda bi trebali još koliko je danas dati obavještenje, da daju šansu ljudima koji su na barikadama da se uklone. Iza toga ne snosimo nikakve posljedice.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Može se reci u skladu sa postignutim dogovorom o prekidu vatre. Poziva se Ministarstvo unutrašnjih poslova da obezbijedi uklanjanje barikada širom Bosne i Hercegovine, bez obzira ko je postavio.

DOKO: Osjetim kroz vaše diskusije prema nama, šta nam je odraditi pravo. Predložio bih da neko ispred Ministarstva unutrašnjih poslova da prati da bi mogli odmah reagirati. Jer se

promjene dešavaju iz sata u sat. A ministar ili neko druge da vas prate, jer ste vi sada i Skupština i Predsjedništvo, pa da odmah može ragovati i davati zadatak, pa da se odmah provodi u djelo.

EJUP GANIĆ: Bez obzira što Doko prisustvuje, da prisustvuje i ministar MUP-a. Da se ne javi neki rivalitet. Vi ste naši i jedini i drugi. Ako je i ministar odbrane, da bude i ministar MUP-a.

MILE AKMADŽIĆ: Ministar odbrane je po liniji komandant i član Predsjedništva. Komandant TO je praktično član Predsjedništva.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Zbog operativnosti bi bilo dobro.

FIKRET: Da budu predstavnici MUP-a i Vlade

DOKO: Da vam puno ne objašnjavam.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Dok traje ova situacija, pozvaćemo i njih. Treba uvijek da nam kaže kako stoje stvari, jer je uvijek jedna tačka bezbjednosna situacija. To će Mile sprovesti. Pitanje koje će tiče dogovora EZ. Postavljaju mirovnjaci koji kontroliraju. Mi smo potpisali jednu tačku koja govoriJa sam zahtijevao da oni uklone artiljeriju, pa ćemo mi izvršiti demobilizaciju. Ne samo za Sarajevo, nego inače. Sarajevo se može istestirati, a druga mjesta ne mogu. Ako Sarajevo zauzmu, ovdje su institucije. Oni će proglasiti vlast ovdje, uzeti Radio-Sarajevo i pričati šta hoće. **Sarajevo se mora odbraniti po svaku cijenu.** Moremo vrlo lako dokazati na izvršavanje. Mi smo se obavezali da pod tim uvjetima... Pa smo rekli mobilizacija naredjena, što je širom Bosne i Hercegovine proglašen rat. Tamo piše simultano, što znači istovremeno. Kako sada da se to uradi.

JERKO DOKO: O kojoj se mobilizaciji radi?

ALIJA IZETBEGOVIĆ: O proglašenoj mobilizaciji, što smo TO proglasili mobilizaciju.

JERKO DOKO: Nije to mobilizacija. To je objedinjavanje jedinica koje su već mobilizirane, koje su naoružane da se stave pod komandu. To nije mobilizacija.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Da vidim, da li smo mi zvaničnu spomenuli mobilizaciju.

MILE AKMADŽIĆ: Mi smo rekli da se može mobilizacija sprovesti u općinama u kojima se to smatra potrebnim.

EFENDIĆ: To znači da mi mobilizaciju dajemo za dvije-tri baterije ovdje oko Sarajeva. Sada imaju podaci da iz Srbije idu nove snage, iz Crne Gore, artiljerija razbacana svuda i svakuda. Skinut će ove sa položaja kad ovi krenu. Skinut će artiljeriju kad krenu da oni obilaze tu artiljeriju. Ostavit će dva orudja, umjesto šest itd. Neka Predsjedništvo prekine sa mobilizacijom. Ali ja ću izdati direktivu da su jedinice spremne za borbena dejstva.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Da li bi mi mobilizaciju mogli kao mobilizaciju povući bez da oštećujemo borbenu gotovost i pripreme....

EFENDIĆ: Problem je u tome gospodine predsjedniče. Ja već imam reagovanje jednog čovjeka. Kaže. Ja sprovodim Alinu politiku, ne sprovodimo Hasanovu politiku i nije mi izvršio naredjenje. Nama je propala kompletna akcija zbog toga. Prvi put sam doznao da ja imam neku svoju politiku.

(Prijepis snimke nastavlja „trakom 3“)

JERKO DOKO:..... pod datu mobilizaciju sumnjam da ću u 50% opština moći išta uraditi.

KLJUJIC: Ima jedan problem ovdje imamo državnu odluku, imamo stranačku odluku.

PREDSJEDNIK: Dobro, riječ je bilo o jednoj grupi ljudi.

KLJUJIC: Predsjedniče mi ako sada demobiliziramo ljude mi smo izgubili sve. **Jer mi nismo još uspjeli ni da objedinimo komandu.**

DOKO: Molim vas mi ne možemo tako. Moraju se neke stvari na teren staviti? Preko zida tamo oni su mobilizirani. Mi smo ovim stvaranjem štaba i ovoga htjeli da mi legaliziramo i još nismo uspjeli Hercegovinu i ovo da ilegaliziramo. Oni ti na terenu ne shvaćaju. Sada bi ja trebao otići i svugdje pa da objasnimo šta je to. Da ljudi to shvate na terenu tamo. Da shvate šta je legalitet. To nije mobilizacija. Oni će imati. Oni nas oče da osujete da mi zaštitimo te ljude. I da onda njih koji ostanu tako sa nekim svojim obilježjima, a ne ovim našim da idu onda na njih,

PREDSJEDNIK: To ne isključuje dalju organizaciju TO-e, ne isključuje to nego riječ je o tome što njihova verzija bila da smo mi mobilizacijom stvorili

DOKO: Vi u daljnjim razmatranjima i razgovorima možete samo evo koje su dvije stvari podudarne. Vojska rezervisti. Komplet što

imaju. Sve strane neka se povuku u svoje zemlje i kada se ti uvjeti stvore onda ćemo mi vršiti demobilizaciju.

BORAS: I to se podrazumijeva pod mobilizaciju. Druga strana rezervisti. Evo Vučurević je neki dan proglasio mobilizaciju u Istočnoj Hercegovini

X: I to stoposto.

PREDSJEDNIK; Nije neki dan, ja mislim da je poslije ovog dogovora.

GANIĆ: Zatim JNA mobilizira u Rudom. Evo - juče je bilo sa ovom dole - pljačkaju u Mostaru odnesoše svu opremu

X. Dobro, imate gospodo bilten pa vidite.

X: Pokušali su tvornicu duhana,

PREDSJEDNIK: Kako da spriječimo to?

GANIĆ; Moramo jedno saopštenje javnosti svjetskoj posebno za to dati,

ABDIĆ: "Soko" Mostar srce – vojska u subotu došla srce fabrike uzela utovarila na kamione prisilno ušla i odlazila u Krajinu. I oni sada bez tog dijela ne mogu da radi. Oni su 3,5 ljudi onesposobili za rad. Drugo da proizvodi oružje koje bi sada uzela TO da koristi protiv armije.

PREDSJEDNIK: Uzeli to, računaju da neće ostati tu i uzeli, šta da radimo.

ABDIĆ: Ja sam mislio da odemo dole da vidimo onda iza toga da dodjemo na Predsjedništvo da to nije ne može se raditi tako.

PREDSJEDNIK: Šta da radimo,

ABDIĆ: Mi moramo dati prvo u javnost ovo, a onda moramo sada već sa Vensom - mi ne možemo zadržati ovo na dosadašnjim razgovorima, jer nama je u pitanju ozbiljno privreda. Mene je zvao Božo Matić oni oće čak i za privredu da se sastanu sa Vensom da on ostavi barem 7 minuta. Ja kažem nismo došli uopšte do toga da ekonomska pitanja, nisam se ni ja sastao sa Vensom.

DOKO:Što se tiče ovih informacija koje mi dobijemo. Ovo o tim logorima o hapšenju ljudi pa kasnije. Znae do nas dolaze

te informacije. Imamo sada ovog Karića koji je vrlo sposoban u tom pravcu. I on meni predlaže - da li mi da tražimo na potvrdu za takva saopćenja ili da radi to naša služba.

PREDSJEDNIK: Informacije da. Nemojte samo političke odluke.

DOKO: Evo saopćenje ćemo, ja sam stavio embargo dok ja i on potpišemo da ne može ništa. A ako nama nešto bude - ja sam im rekao šta dobijamo tim ako nešto objavimo

PREDSJEDNIK: Čuješ informacije se mogu davati. I to se kaže prema informacijama koje smo dobili. Ali nemojte političke nekakve odluke praviti. Informacije možete pa neka oni njih demantuju.

DOKO: Ja ću danas početi ove informacije prema vašim informacijama.

PREDSJEDNIK: Ovdje piše po naredjenju Miloševića i rukovodstva u armiji formirane su koncentracioni logori u Bileći, Foči, Sokocu, Aleksincu i Nišu. U Aleksincu pod vrlo teškim u koncentracionom logoru zatočene su porodice sa djecom koji žive pod vrlo teškim uslovima. Na Palama i oko Pala hvataju se muslimani i zatvaraju se radi razmjene. Informacija dobivena od starješina armije. Ovdje piše pomoćnik Dervo neki.

DOKO: Ma to je propaganda, promjenit ćemo nazive. Stavit ćemo pomoćnik komandanta

PREDSJEDNIK: Stavite neke modernije,

DOKO: Gospodine predsjedniče ja sam sada njima rekao da sve nazive i skraćenice iz bivše armije izbjegavaju, i da sve idu na državnu upravu.

PREDSJEDNIK: Jer ako bismo TO morali održati zbog legitimiteta, legaliteta

DOKO: Ali teško je preko noći za 2-3 dana ljudima izbiti to iz glave.

PREDSJEDNIK: Nije nego riječ je o tome samo da mu kažeš ovako se zoveš, jer ti si mu sada da da se zove za moralno vaspitanje - dajte smislite nešto neka daju drugi predlog.

DOKO: Samo pomoćnici nećemo ništa.

KLJUJIC: Hoćemo li se mi vraćati ovom našem papiru.

PREDSJEDNIK: Hoćemo brate, i ovo su Stjepane važne stvari. Nije ovo mlaćenje prazne slame. Imamo li još nešto jer ovi će sada da idu u 12,00. Imamo li još sa njima što god ovdje?

KLJUJIC: Ja bih ipak predložio da njihova informativna služba koordinira sa Kemom da ne bi bilo

GANIĆ: MUP je juče rekao kakve barikade koje barikade, ko je dizao barikadu na Mojmilu itd. Mislim znate naša nesreća je što nismo u nekim elementima složni, što se u ovim kritičnim elementima javlja

ABDIĆ: Ova odluka Predsjedništva, iza toga predsjednik Vlade za dva ministarstva kolegije obaveze, saopštenje odmah imaš nekakav red. Ako nemaš to nemaš ništa.

DOKO: Samo da pitam, ovaj konvoj tamo je spreman. Sinoć smo se dogovarali da bi ti išao u Foču.

FIKRET: Ništa oni nisu javili meni, ja neću. Ja sam zvao sa njima razgovarao, kad dovedem do kraja, kada dogovorim sa Šajom onda oni pobjegnu nema nadležnost, sačekaj Maksimovića, Maksimović se ne javi u pravilu, Momčilo Krajišnik zadnji ostao on će ga pronaći, javićemo nije javio digao se. Ja bi bio u Mostaru, red bi bio ovo ti si pitao šta uraditi. U Mostaru bi dobro bilo da sam ja obišao pošto su zauzeta ta privredna preduzeća, da je došla televizija da su oni mene zvanično upoznali i zbog toga da malo da javnost da ne prilazimo šturo, jer oni polaze

PREDSJEDNIK: Dobro, da vidimo šta je s Fočom,

ČENGIĆ: S Fočom ništa. Ne, ja idem ako bi sastao dva krizna štaba i da razgovaramo. Inače da ja dodjem u Foču da ne idem zato,

KLJUJIC: Mislim kada bi ti došao tamo sigurno bi se sastali.

X: Ne mogu ja napamat.

ČENGIĆ: Onda bi Kukanjac daje dvojicu generala, pukovnika ako treba da ideš ti, a ovako ne daje nikoga. Ni da ide Simović i ja.

X: Idite ti i Simović.

ČENGIĆ: Ma neda mu Karadžić. Plavišićka se javila maloprije onda traži Karadžića da vidi da li bi ona išla.

ABDIĆ: Ne, pa da onda Plavišićka kaže kakvo je stanje u Foči, Oni imaju blokadu nad sredstvima informisanja. Pa onda slika mene šta sam ja rekao. U tome i jeste problem. Što ja neću ako ja mogu da idem da dva krizna štaba, da krene JUTEL i TV Sarajevo, da prate razgovor dva krizna štaba kao što je bilo u Derventi.

ČENGIĆ: Pa išla bi Televizija, Simović je dobio od kriznog štaba iz Foče garanciju

ABDIĆ: Ma nije onda oni meni vrate kao i u Bijeljini Televiziju meni sa barikade ja odem sam i onda

ČENGIĆ: Ovdje je Simović ...

FIKRET: Onda oni vrate televiziju meni, kao u Bijeljini, sa barikade. Ja ostajem sam. Služim kao....

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Šta to sada ima? Šta je sada odavde spremno.

X: Samo su spremni ljudi sa lijekovima, na sahranu itd. Išli bi novinari, televizija.

FIKRET: Išla bi televizija, ali ih, vrate sa barikada. Nemam saglasnost od SDS.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Koliko ja razmijem. Išli bi ljudi, išla bi televizija. Išao bih. Crveni krst. Razumio sam da bi išla i vojska.

X: Išla bi vojska, ako bi' išao ja, Simović, pa bi išla i dva pukovnika.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: To je jedna kompletna ekipa.

FIKRET ABDIĆ: Nema organizacije ove. Potpuno preskočena suštinska organizacija koju sam ja imao svagdje. Ipak je to jedna građanska misija, nije to misija što sam ja imao u Brodu, Derventi, Bijeljini. To je sasvim nešto drugo. Sve je ostalo uredu, samo će Maksimović. Ali me sinoć zove Momčilo Krajišnik, da će se Maksimović javiti jutros, ali se ne javlja. Da krene YUTEL, televizija, da krenu dva krizna štaba. Pa da kažu jedini svoje, drugi svoje. Kao u Bijeljini. Nemam ni jednu muslimansku stranu, samo

slušam srpsku stranu. Onda mi kažu šta si radio tamo. Trebao sam ja i osloboditi Bijeljinu.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Da li ti možeš otići sa tim ljudima, hranom.

ČENGIĆ: Meni su poručili da ja ne dolazim ni sa Simovićem. Tu je problem.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Ne moraš ti ići. Neka ide Simović.

FIKRET: U tome je problem Alija. Jer i kad ja podjem kažu, da je vodim Čengića.

KLJUIĆ: Ima jedna stvar. Ako može da se doturi hrana i lijekovi i sahrani. Ovo što Fikret opravdano traži da sastavimo dva krizna štaba. (ZAJEDNIČKI RAZGOVOR)

ČENGIĆ: Da krenu. Medjutim, Simović je dao izjavu. Sada idemo u MUP da da preko radija ovo što je postigao.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Sada ovaj tekst. Nalaze se u okviru TO. I pod komandom.

EJUP GANIĆ: Pod komandom TO i u okviru TO. Pozivamo JNA da prestane sa saradnjom....

FIKRET: Da prihvatimo ovu formulaciju tvoju.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Sa podrškomi da se stavi da saradjuje sa....

BORAS FRANJO: Pozivamo JNA na teritoriji BiH da prestane sa podrškom podrivačke i terorističke politike SDS, prihvati legalnu vlast države BiH i suradjuje sa snagama TO. Ne, da se stavi pod komandu.

KLJUIĆ: To je trik jedan. Da ih dovedemo....

DOKO: Da s nama suradjuje onda ćemo mi odredjivati koja je to suradnja.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Što se tiče prve na čemu ste ostali.

EJUP GANIĆ: Republika BiH legalna institucija vlasti koje su izložene nagloj agresiji. Ova agresija je potpomognuta iz Srbije, Crne Gore i u saradnji sa JNA. Da li je Crna Gora toliko izgriješila.

FRANJO BORAS: Kako nije. Eno harač po Istočnoj Hercegovini.

DOKO: Ko to radi, nego Crnogorci.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Nije riječ o činjenicama.

KLJUIC: Bulatović je rekao da on nema veze sa tim, samo JNA.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Juče sam ja sa Bulatovićem razgovara. On kaže, što se tiče Crne Gore i naših vlasti, mi u tome ne učestvujemo. Ali ja vam ne mogu garantovati za ponašanje JNA odavde. Ni vi ne možete tamo, a ni mi ovdje. Oni pokrete prave. Što se tiče armije. Ja sam mislio da upotrebimo i potpomognuta aktivno ili pasivno od strane armije. Negdje armija pasivno pomaže to. Aktivno pomažu u zapadnoj Hercegovini i Bosanskom Brodu, a pasivno ovdje.

EJUP GANIĆ: Pročitao sam u američkim novinama. Stvarno mi nismo vjerovali Hrvatima. Otišli smo tamo u Širokom Brijegu. Ali tu su hrvatske snage zanemarljive, čak kad bi svi došli iz Zagreba ne predstavljaju značajnu snagu u smislu agresije. Tu je zasuto arsenalom bolnim....

KLJUIC: Što se tiče Hrvata budite uvjereni ni jedan zagorac, dalmatinac nije došao na teritoriju Bosne i Hercegovine. Mi smo iz Bosne i Hercegovine branili Hrvatsku, a ne da oni nas pomažu.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Mi govorimo o ponašanju armije. Ja nisam spomenuo ponašanje Hrvatske. Mi smo sada ne temi ponašanje JNA na Bosni i Hercegovini u vezi agresije. Imamo varijante spomenuti ih, ne spomenuti, napasti ili blaže itd. Samo je riječ o tome.

JURO: Na odredjenim područjima direktno sprovode agresivne akcije, napadačke, a na drugim aktivno potpomaže.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Sigurno znam da ovdje u ovom logoru imaju 3-4 baterije topova uperene. Ne mogu reći da oni pucaju. Ali se puca 15 dana po Sarajevu. One šute. Kad bi bilo direktno pola Sarajeva bi bilo srušeno za ovih 10 dana. Mora se pružiti šansa da ostanu dalje neaktivni tu. Sve će nam srušiti. (ZAJEDNIČKI RAZGOVOR) Franjo, zato kažem da trebamo reći. Bilo aktivnim pomaganjem, slučaj zapadne Hercegovine. Ili pasivnim pomaganjem.

FIKRET: Mi sebe stavljamo u podređenu poziciju. Sve informacije koje mi imamo govore o tome da je agresija od strane armije. Može armija demantovati da se ne radi o agresiji. Predsjedništvo će uzeti i te argumente razmotriti. Mi za sada imamo argumente zato. Za mene je ovdje ključno pitanje, gdje smo mi tanki. U dokumentacionoj osnovi.... U stvarnoj činjenici, što se vidi prostim okom to stoji. Ali u dokumentaciji smo tanki. To je zadatak kojeg treba činiti. Mi kao Predsjedništvo donosimo odluku takvu i takvu, da se radi o agresiji, s tim ako armija ima dokaze neka ih predoči. Mi ćemo promijeniti stav.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Šta predlažeš. Da se utvrdi da armija vrši agresiju na Bosnu i Hercegovinu. Baterije koje stoje ovdje, one trenutku nisu aktivirane. Jesu one druge tamo. Govorim da oni na mnogim mjestima nisu povukli obarač. Drže prst na obaračima. Kažem da postoje različita ponašanja. Imamo jednu direktnu agresiju u zapadnoj Hercegovini, imamo pasivno pomaganje ovdje i onde. To su činjenice. Sigurno da njihove baterije trenutno iz Lukavice iz kasarne Maršal Tito ne djeluju. One su pune. Trebali da sada to previdim tu činjenicu, pa da idem dalje korak. Na kakvo ponašanje mogu izaći. Trenutno nama, tj. Bosni i Hercegovini ne odgovara da oni stupe u akciju na svim mjestima. Jesu dole aktivni, ali se treba utvrditi. Ovdje nisu, i to treba da utvrdimo. Igraju takvu igru, da im možda tako ne odgovara. Možda bi im odgovorili, pa im to ne odgovara.

KLJUJIC: Mislim predsjedniče poslije ove rečenice da je Bosna izložena agresiji od strane Srbije i Crne Gore JNA. Treba staviti dvotačku. Na zapadnom frontu armija direktno izvršava napad i genocid nad narodom Bosne i Hercegovine. Na istočnom frontu, armija statira i omogućava terorističkim jedinicama da rade to i to.

FIKRET: Stjepane, mi ne znamo šta je na istočnom frontu. Niko od nas nije bio tamo. U tome je problem. Mora se otići i vidjeti, jer niko nezna šta se radi tamo. Narod je izložen.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Što se tiče artljerije. Mi ne znamo čitavu situaciju.

FIKRET: Zato se ja ne bojim na istoku. Oni nama moraju omogućiti.... Oni bi trebali da se bore. Ja da sam u armiji, ja bih se trudio da Predsjedništvo odvedem u Foču, a ne da ja molim da idem u Foču. Ja bih vodio u Bijeljino. Upravu, u istočnom dijelu, u Bijeljini, Zvorniku, Foči, Višegradu onemogućeni smo kao Predsjedništvo da odemo i državni organi drugi iz ministarstva da vide stvarnost i šta se dešava. Što podrazumijeva da je uključena

i da nam omogući to i da se ne bih otkrile istine. Prema tome, otvorićemo razgovor. Ovo je vrlo teška tema. Ali smo mi sada u dilemi. Da je Blagoja Adžić prihvatio da dodje ovdje sa nama na razgovor. Daleko bi lakše se ovo odvijalo. Ne bih došlo do ovog saopštenja. Mi smo sada u poziciji da se kao Predsjedništvo podjelimo totalno, da imamo na jednu stranu još, jer članova Predsjedništva SDS nemamo. Imamo na kraju i prijedlog da informišemo Predsjedništvo i da utvrdimo neke osnovne principe.... Sad prijeti opasnost da izdvojimo i članove Predsjedništva HDZ da ostanemo, ili da definišimo. A dijeljenje Istoka. Ja ne bih dijelio Istok i Zapad, upravno zbog toga, jer o Istoku ništa ne znamo. Oni znaju i raspolažu. Mi ne znamo, jer smo onemogućeni da odemo tamo.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Ili ćemo znati da znamo, pa to je i to.

FIKRET ABDIĆ: Rekao bih onemogućeni smo da odemo. Kad bi bilo dobro, onda bi se trudili da nam pokažu i da nemaju nikakve veza sa tim. Pa da skinu sa sebe svaku srumu.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Prema tome, kazaćemo u zapadnoj Hercegovini imamo miješanje, a što se tiče na istočnom frontu (pa se pobroje ti i ti) pa da neznamo kako je tu ponašanje armije. U zapadnoj Hercegovini i u Bosanskom Brodu znamo da postoje miješanje armije.

FIKRET: Ali ja ovdje govorim o istoku.

KLJUJIĆ: Samo je potrebno da formuliramo u tri rečenice ono što je prva točka bila. Pročitaj Franjo molim te,

FRANJO: Republika BiH i njene legalne institucije vlasti su izložene agresiji. Ova agresija je inicirana i podpomognuta iz Srbije i Crne Gore zajedno sa JNA.

KLJUJIĆ: To je Predsjedniče točka koju možemo prihvatiti. Mi možemo kasnije elaborirati šta armija radi ili čak ne moramo ni to. Ali mislim izgubićemo - cilj je da se raslojimo. Na terenu imamo nekoliko problema koje moramo riješiti. To Alija sa Brkićem mora riješiti, pitanje Busovače, Kiseljaka i ovih dole u Hercegovini, I druga stvar izgubićemo kod naroda vjerujte svih naroda ćemo izgubiti što se nismo odredili. Nemamo mi šta. Činjenica je da oni ne pucaju u Sarajevo iz artiljerijskih oružja što predsjednik pominje iz više razloga. Ne pucaju jednim dijelom i zbog toga što nije raslojeno Sarajevo tako da se znaju gdje su srpske kuće, muslimanske ili hrvatske. I druga stvar što oni drže nas pod ucjenom dok izvlače materijal. Moram vam reći mi

moramo objasniti da je Kukanjac izveo svoju familiju moramo dati neke podatke da narod vidi da mi to pratimo. A što se tiče same formulacije ove prve točke, mislim da je ona suviše jasna.

PREDSJEDNIK: Mislim da je ova formulacija jasna. Samo bi morali još dvije stvari mimo ovoga. To je da govorimo da se vrši nevidjena pljačka i seljenje ove imovine. I druga stvar da su provedene represalije nad stanovništvom u pojedinim krajevima koje sa ciljem da se izmjeni etnička karta BiH, da su represalijama prisiljene ogromne mase ljudi napuštaju svoja vjekovna ognjišta, s ciljem da se izmjeni etnička karta. Dakle mogli bi još dvije konstatacije dati nezavisno od toga.

KONJICIJA: Jutros su mene zvali ali zaboravih koje selo u okolini Foče su poklata sela i popaljene kuće, i u okolini ovoga Zvornika. I oni mole da se obrati UN komisije ljudska prava i da kažu da se provodi genocid.

PREDSJEDNIK; Dobro. Gdje je Kozluk ljudi ko zna tačno?

KLJUČ: Kod Zvornika,

PREDSJEDNIK: Koliko je daleko od Zvornika.

X: Južno od Zvornika.

ABDIĆ: Ja sam pokušao, mislim da uradimo da sve konstituišemo ovo predsjedništvo prije nego donosimo ovakve odluke. Medjutim, događaji se odvijaju tako brzo a konstituisanje ide prilično sporo i mora se znati to, iako ne dovodim svoje izjašnjenje u vezi sa ovom formulacijom, jer polazim od toga da moramo zadržati minimum jedinstva u Predsjedništvu barem ovo pet nas da se slažemo da budemo ocjena. Ali svi moramo biti svjesni sljedeće činjenice. Da bi konstituisali

PREDSJEDNIK: Prekini Fikrete samo na trenutak. Je li neko otišao po ovaj novac. Da ne bi se dogodilo ko juče sa onim magazinom dole. Šta ćemo ako

X (*Alija Delimustafić – napomena*): Molim vas predsjedniče. Evo šta ćemo. Jerku Doku da dovede taj novac. On je ministar Zapadne Hercegovine. On ne može tamo ući. Morate znati prije godinuipo dana da nas je on zavadio, i hoće da nas dotuče. Zagreb je imao snabdjevanje imao iz Slovenije mi smo okruženi. Ma šta da radimo sada. Hoćemo li objaviti generalni rat. Ili da nas pobiju ovdje ljudi.

PREDSJEDNIK: Čekaj malo Alija. Alija nije tema to. To kada Jerko dodje nastavićemo tu temu. Jesmo li mi u stanju s aerodroma dovući posigurno novac,

X: iz vojske nismo. Vojska drži aerodrom. Ni smo u stanju. Da li demo s vojskom Jerke Doke koju nam daje koja nema puške malte ne - šta je ovo. Bez vojske nismo. E, kako ćemo se odrediti prema njoj.

ABDIĆ: Da ja nastavim.

PREDSJEDNIK: Pa odniješe mi 2 milijarde dok ti nastaviš čovječe,

ABDIĆ: Neće niko njih ne miču dok mi ne garantujemo,

PREDSJEDNIK: Ma pitanje je da li miču. Jer mogu da kažu makli smo i da dočekaju, I sad kaže neko javio da idete. Hoću da se osiguramo da te 2 milijarde nisu dotekli u ruke Mandića tamo. Hoću da budem siguran u tu stvar Fikrete, Znaš kakva je situacija.

ABDIĆ: Može Jerko jedino garantovati, ali mislim da bez vojske ne možemo biti sigurni da će doći ovo, ali nisam siguran da nije nekakva i taktika. Vojska je dovezla do aerodroma. Zašto ne bi dovezla i do Narodne banke. Pazite e sada može u ovom preuzimanju novca - ja želim kazati - između MUP-a odnosno TO da nastane da se otme 2 milijarde,

PREDSJEDNIK: Naravno da može. Mislim da se ta stvar može čak i inscenirati. Sad neko javi odavde krenite i sad kroz dva sata kažu Mandić traži pare 2 milijarde dinara. Šta ću onda. Dogodio se ovaj slučaj sa Faletićima i ne bi želio da se dogodi tako nešto. Šta možemo uraditi da se novac bezbjedno preda u banku. Ti si ministar unutrašnjih poslova,

ALIJA¹ : Bez vojske ne možemo ga u grad dovesti,

PREDSJEDNIK: Pa dovedi ga s vojskom,

KLJUJĆ: Ne zna vojska, daj da prvo da dobijemo pare pa ćemo onda saopćenje.

ALIJA: Ja bi tražio od nje da vrati izbjeglice u Zvornik. Javno vojski. Primjera radi.

PREDSJEDNIK; Daj da riješimo problem para

X: Ova naša definicija neće izaći do večeras.

ALIJA: Imamo i sutra živjeti, jesmo li spremni. Nema hljeba nema ništa u gradu ljudi. Foču mi ne možemo vratiti. Daj nek u Foču od malo - evo koliko je Doko poslo oružja u Foču,

GANIĆ: Ja, ali Alija znaš šta mi ne možemo dozvoliti da izgubimo i ovo naroda što imamo

PREDSJEDNIK: Samo nemojte širiti diskusiju na generalnu stvar. Hoću da riješimo pitanje para, Fikrete evo o čemu se radi, ja se bojim da te pare ne budu već osvojene tamo.

ABDIĆ: Vojska ih je dovezla do aerodroma. Moj je predlog da ih vojska transportuje do Narodne banke. Alija zovni Kukanjca i to traži od njega,

PREDSJEDNIK: Ko je javio za te pare. Da su stigle,

ABDIĆ: Balorda Hajra. Došao novac na aerodrom.

PREDSJEDNIK: Molim te treba odmah da se prenese da pare ima da stoje na aerodromu da ne dodje - mi smo obavješteni da smo trebali krenuti sačekani smo tamo i šta ja znam. Molim te da pare stoje dalje i da vojska odgovara za njih. Alija daj da odradimo taj posao. Jer kasno nam je kasnije plakati nad tim. I to telefaksom ne telefonom. Mora neko ovlašten krenuti. Ja ne znam kako se ta primopredaja vrši i inače kako se osigurava to. Pa ljudi

ABDIĆ: Pa oni su dobili 5 milijardi pa su tražili 2 da ne bi da idu pomalo. Trebalo je odjednom doći 5 milijardi. Toliko treba

PREDSJEDNIK: Ko ih je dopratio. Kako se to u pravilu radi,

ALIJA: Milicija ih prati.

PREDSJEDNIK: Ali sada je rat

ALIJA: Milicija. Mi imamo 2, 3 milicije. Gdje moramo s vojskom to raditi. Ne mogu ja s Mandićevom milicijom to raditi jer ona drži dobar dio aerodroma, drži vojska. Jer je Ilidža pola pola. Morate vi znati. Moramo mi znati da Doko Jerko ne može ući u Zapadnu Hercegovinu, ne prizna ga Mate Boban.

PREDSJEDNIK: Ne tiče me to sada. Ja pitam s aerodroma. Zapadnu Hercegovinu tema kasnije,

ALIJA: Ne možemo mi bez srpske milicije i vojske. Odnosno bez vojske. A srpska milicija sluša vojsku. **Ili ćemo priznavati tu srpsku miliciju ili da se odredi.**

PREDSJEDNIK: Ma nećemo za 2 milijarde srpsku vojsku

MANDIĆ: Ma nije bitno, ali imamo sutra opet dan. Hoćemo li večeras ići na sve kasarne.

GANIĆ; Alija jednostavno. Daj nam pozovi vojsku.

ALIJA: Ma trebam pozvati vojsku, A dva dana Kukanjac i od mene digo - poslije Fehbije Karića istupa. Molim vas pozivi Ganiću kad treba pozovi ti. Odi,

GANIĆ: **Da, ali ovo je totalni kolaps Alija. Pazi, našeg MUP-a,**

ALIJA: **Ima otvoreno snabdjevanje sve, mi smo u okruženju. Mi glumimo Špegelja sada, i ponašamo se kao takvi. Ja posmatram. I prsimo se. Bez jednog topa, bez jednog minobacača, i nama će narod suditi bolan. Ne možemo mi glumiti ovdje Špegelja ljudi.**

KLJUJIĆ: Možemo li Predsjedniče da nazoveš Kukanjca u vezi para sada. Da prekinemo sjednicu da odeš

ALIJA: Neće Kukanjac razgovarati s Alijom, pojedinačne razgovore,

ABDIĆ: I bez ove izjave, neovisno. Bez toga mi smo došli u stanje da oni neće da komuniciraju ni sa kim,

PREDSJEDNIK: Ko je dopratio novac odozgo, ko vojska. Valjda je išao neki službenik. Nisu oni vojski dali pare. Vojska može sada te pare uzeti sebi ako hoće,

ALIJA: Vojnim avionom došli.

PREDSJEDNIK: Ja vojnim avionom, mislim ipak je bio neki službenik. Neki službenici su primili te pare. Potpisali gore u Narodnoj banci. Valjda bankovni ljudi,

ALIJA: Pratilac iz Narodne banke,

PREDSJEDNIK: Treba Hajra tome. Ili Hajra

ALIJA: Samo kada se prima milicija ga prati,

PREDSJEDNIK: Da u normalnim uslovima. Sada su to uslovi kada aerodrom je i vojni i svačiji

ALIJA: Ma vojni,

KLJUJIC: Nije naš. Samo vojni.

ALIJA: ER komercu nedaju ni jednom avion da poleti. To se zna. Ja sam jedva ubjedio za Kecmanovića evo, pristuan si bio.

PREDSJEDNIK: Gdje je vojni aerodrom. Mislim gdje je vojni dio aerodroma,

ALIJA: Neposredno veže se za nas dio. Ali je sada cjelokupan vojni,

PREDSJEDNIK: Je li taj aerodrom - je li taj avion stigao na vojni dio aerodroma zna li se.

ALIJA: Stigao je na pistu, veže se zajednička je pista. Na aerodrom oni drže aerodrom. Naša je milicija dole ali to je mješovita. I nas su djelili na Ilidži. Ali nije im vjerovati uopšte. Jer dole su dvije struje i borbe se vode,

PREDSJEDNIK: Jer pazi nešto. Oni sasvim sigurno znaju da je novac stigao na aerodrom. I da će biti prebacivan u banku. To je jasna stvar, Mi to moramo osigurati na takav način da ne bude nikakvih kasnije češćanja po glavi. Mi smo preduzeli mjere. Ne želim više da se dogodi ono što se dogodilo sa Faletićima, sinoć se dogodila i tragedija i sramota svašta. Prema tome, kako da dovučemo taj novac

KLJUJIC: Ko je vojni zapovjednik aerodroma Alija znaš li ti,

ALIJA: Ma neće ljudi bez Kukanjca neće niko, nemojte tragati za tim. Mi opet ne kontaktiramo sa Blagojem Adžićem on daje Kukanjcu on nas

PREDSJEDNIK; Dobro da li ti možeš dati jedan bov

ALIJA: To ne znači ništa. Šleper ispred bova i on stane. Buldožder bilo šta. Može ga probiti metkom da rupu na šleperu kao fildžan ali ne može ga uništiti. Mi nemamo orudja da ukloni prepreku. Nismo zato spremni. Mi smo za zaštitu građana javni red i mir. Najgore je što smo mi pretvorili kao Boljkovac ranije miliciju u vojne formacije. Ne može to ljudi. Mi smo ostavili grad. Kriminalci

ga pljačkaju. Mi otišli gore po Sedreniku Bistriku, ostali onim arkanima malih naših ima vodja koji dodju i pljačkaju grad. Od TO mi nemamo ništa. Imamo samo konferenciju za štampu. Ništa drugo. Moramo mi otvoreno pričati ovdje. Taman da se uvrijedi Mate Boban i Alija Delimustafić. Ma ni nemamo. Mate Boban. Što drži on drži Kordića i drži Zapadnu - mi nemamo nikakvog uticaja isto na srpske teritorijalce nemamo uticaja. Mi imamo uticaja ovdje ovo što nam je ostalo. To je Zenica, Tuzla Sarajevo i Goražda dio. Još i to treba da zatrujemo s nekim špegerima. Mi moramo otvoreno govoriti. Pa vi znate da se Jerko Doko gofrči godinuipo dana da smo mi imali generala u kojeg vojska vjeruje za ministra vjeruje mi, bi sada imali oružje, kao i Banjaluka što je imala kao sve. On se u startu zavadio s vojskom. To javno oni govore. To zna cijeli vojni vrh. Neće da čuje za njegov. Otvoreno moramo reći,

KLJUJIC: Znam Alija ali imaju ovdje neke stvari koje su potpuno jasne. Ne bi ni Jerko Doko ni niko spriječio da bombardira armija Čapljinu Neum itd. Mi imamo o armiji svoje mišljenje

ALIJA: Možete li uticati na Matu Bobana. Ja znam kada je krenuo i kada je naših 60 ljudi došlo iz džamije odozgo

FIKRET: Oni polaze od toga, ako se to ne bih obezbijedilo onda Predsjedništvo ne može garantovati mir, zašto nema potrebe da oni uopšte ulaze u Predsjedništvo. Nema potrebe u svakoj drugoj pretpostavci oni ne bih bili članovi, ne bih mogli ništa uraditi, ne bih imali minimalnu podršku srpskog naroda i praktički oni bi predstavljali sami sebe. I ne bih bez ovoga mogli garantirati ravnopravnost, borbu za vraćanje povjerenja u narode Bosne i Hercegovine. Prema tome, ovo su u najkraćim crtama iskazani principi njihovi za koje oni traži opredjeljenja, prije ličnog izjašnjavanja. Zadnji razgovor sam ja obavio jutros od 7,00 do 10,00 sati sa Mirkom Pejanovićem. Ja sam sažeo u ovo nekoliko. Nenadom Kecmanovićem ostaje da razgovaram. Medjutim, mi trebali da primimo znanju to. Otuda sam ja spreman da podržim Franju u ovoj formulaciji, da ne kažeš da ja ne shvatam situaciju u Hercegovini i da ne gubimo totalno i ovo predsjedništvo, ali bi bolje - bilo ne samo zbog Vensa. Bolje bi bilo da se i oko ovog odredilo da vidimo da li ćemo mi njih uvesti. Može se početi od toga da smo ih namjerno u ovom vremenu htjeli da donesemo niz odluka koje su nove, koje su diskvalificirale i svaku pomisao da bi oni vodili razgovor s nama za lično izjašnjenje za ulazak u Predsjedništvo. To može biti dodatni momenat koji otežava konstituisanje nas kao osnovnog organa. Što znači, da objektivno mi možemo sami potkopati sebe. U poziciji smo vrlo delikatnoj i zato sam osjećao potrebu da nešto šire kažem.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: Koja su to ta tri pitanja, molim te ponovi.

FIKRET ABDIĆ: Ravnopravnost, upotreba vojne sile da odlučujemo. Odmah da kažemo opštirnoj o toj vojsci. Oni su načisto da vojska ne može ostati ovakva. Ona mora biti tronacionalna itd. Lično mislim da armija treba da bude tri naroda. Da u tu armiju udje TO, ona čini okosnicu. Da iz aktivnog sastava izvedemo određen broj ljudi. Da zadržimo nacionalni sastav itd. To su opcije u kojima se krećemo. U svakom slučaju bez jasnog, tj. oni su u razgovoru sa vojskom, da se zna tačno, šta je vojska, a šta smo mi, šta je ona u ovom vremenu.

EJUP GANIĆ: Šta je treće?

FIKRET ABDIĆ: Granice, ravnopravnost, vojna sila.

EJUP GANIĆ: Kakve granice? Neće valjda da kaže da se mora pogadjati oko granica Bosne i Hercegovine.

KLJUJIC: Oko granica nema šta. Granice su priznate.

FIKRET ABDIĆ: što se tiče granica....

EJUP GANIĆ: Ustavom su garantovane....

KLJUJIC: Podržavaju, šta je još ostalo?

FIKRET ABDIĆ: Članovi Predsjedništva da zadrže stranačku aktivnost dok im traje mandat člana Predsjedništva. Jer se kaže. To omogućuje članu Predsjedništva jedne nacionalnosti da ide u svaku sredinu u Bosni i Hercegovini itd. To je duže obrazloženje koje iznose. Prema tome, ovdje može biti sada druga stvar. Da smo mi kao pobjedničke stranke se pogadjamo sada sa opozicijom. Ne, mi se ovdje pogadjamo sa članovima budućih Predsjedništva srpske nacionalnosti da održimo i da imamo sva tri naroda. Moramo provesti temeljitu raspravu, vrlo uporni biti u tome. Ako ne uspijemo da smo učinili sve. To nam treba i radi daljeg toka aktivnosti na konstituisanju.

FRANJO BORAS: Po meni ako si to sve rekao, to je u Ustavu, zakonu što oni traže. Što bi mi sada nekakav ugovor.

FIKRET ABDIĆ: Oni misle da su izbori za osam mjeseci. Za osam mjeseci prelazi period. Da je Vlada prelazna.

KLJUJIĆ: Sve je Predsjedništvo to usvojilo, osim zamrzavanja stranačkih, funkcija. Postavlja se pitanje, da li će oni nakon toga pristati da naslijede. Mi ne bih smjeli u javnost izadi sa tim. Da smo prihvatili njihove norme, a da oni kažu....

FIKRET: Upotreba vojne sile, tu je opširno... Oni smatraju da se mora obaviti razgovor sa vojskom.

Oni kažu treba obrazovati komisiju koja će otići kod vojske i cipelama otvoriti vrata. Pa javno reći. Sa vojskom smo htjeli to i to, nije.

ALIJA IZETBEGOVIĆ: To treba staviti u saopštenje da se vojska nije odazvala, pa da dogovorom i razgovorom riješimo probleme koja su ovdje.

FIKRET: Ne samo to. Ja bih u saopštenje stavio. Da u procesu vođenja aktivnosti intenzivne, srpske nacionalnosti da oni insistiraju da se to... Ali mi smo zakazali, pa nije uspelo. Oni traže komisiju koja će otići i to vratiti. Mora se takva formulacija. Da stvaramo ukupno mnjenje, da je bitno da oni traže u odnosu na nas. Pa da mi dodjemo, a neće Adžić. Oni traže, kad ne ide ovo, onda da se oformi komisija koju će imenovati Predsjedništvo.... Inače, je problem kako ovdje suženo djelovati sa onima sa čim se čovjek u tim maratonskim razgovorima se susreće....

EJUP GANIĆ: Ja sam malo razočaran nastupom tih ljudi. Mi imamo Ustav Bosne i Hercegovine, imamo sva pravna akta, oni su dobro došli u sadašnjoj šemi Poslovnika i Ustava. Možemo nešto vidjeti u vezi stranačkih aktivnosti, ali to bi važilo i za njih, ne samo ovdje. Medjutim, mi ne možemo ovdje dovesti dva člana Predsjedništva, koji kažu da treba ovdje vojska da bude u sljedećih 20 godina. Konsenzusom mi nemamo odluku. Onda nas pita svjetska javnost, pa vi ne možete da se dogovorite da li treba vojska ili ne da ostane. Sva ta pitanja treba ići na referendum. Prema tome, mi ionako radimo po otežanim uslovima. Ne treba da razorimo i ovo što imamo. Mi možemo dovesti sada, pa da doživimo totalnu blokadu, kao jedini organ. Mi nismo one ljude otjerali, oni su se povukli. Napustili su.... Prema tome, ovi članovi su dobro došli, ali u slogu postojećeg Ustava i Poslovnika o radu. Mi nikad nismo neravnopravnost udarali. Što se tiče, mene strašno plaši granica koja se spominje. Ima Ustav. Kada će se o granicama diskutovati.

FIKRET ABDIĆ: Ja bih da obavimo raspravu o tome. Za mene je pitanje principijelno ravnopravnosti. Zašto to postavljate. Pitanje vojke, jer oni znaju da Blagoja Adžić treba da dodje. Nenad

Kecmanović, nije se on pomirio s tim. Kaže, ja ću vidjeti zašto Blagodje Adžić ne prihvata da dodje da razgovara sa Predsjedništvom. Fali nam i tu odgovor. Mirko Pejanović misli, nije uspjelo ovo. Sada komisiju koja će cipelom otvoriti vrata, koja će obaviti razgovor sa armijom. Ragovori se mogu obaviti. Ali moramo imati jedan aktivan odnos. Naš je osnovni cilj da uvedemo ljude srpske nacionalnosti u Predsjedništvo Republike.

EJUP GANIĆ: U sklopu postojećeg Ustava i Poslovnika o radu Predsjedništva.

KLJUJIC: Oni što ovo predlažu sa vojskom, to je tačka dnevnog reda budućeg Predsjedništva. Ako oni imaju drugu formulu.

FRANJO BORAS: Ja podržavam stav Ganića, što se tiče ova dva buduća člana Predsjedništva srpske nacionalnosti, da se razgovara s njima. Samo u okviru postojećeg Ustava i Poslovnika Predsjedništva.

FIKRET ABDIĆ: Pa uslovljavaju da se u metodu rada u Poslovniku Predsjedništva

ABDIĆ: ... da zadrže stranačku aktivnosti dok im traje mandat člana Predsjedništva. Jer kaže on to omogućuje članu Predsjedništva, uslovljavaju da se u metodu rada u Poslovniku metodu rada Predsjedništva vjerovatno to je načelna rasprava Zato je to pitanje. Da se u Poslovniku definištu stvari

MILE AKMADŽIĆ: Definirano je to i rečeno kada bude Ustav,

ABDIĆ: Da, pazi oni su rekli da zadržavaju to pravo. Jer Predsjedništvo je za njih je i ovo odgovor samo u okviru postojećeg. Oni će reći ne. Ako ne možemo u Poslovnik - ja hoću da vas izvjestim o tome.

X: Samo u okviru postojećeg.

ABDIĆ: Jer ako kažemo samo u okviru postojećeg oni nisu učestvovali u tom poslovniku. Jer oni kažu mora se obezbijediti mir i mora se povjerenje medju narodima - bez obzira na sve što je nastalo. Da bi do tog došlo oni idu u to, i zato i pored ostalog

X: Šta oni predlažu da bi osigurali mir. Kojim sredstvima i kako. To je deklaracija,

PREDSJEDNIK: Dobro to nije jedan od njihovih uslova. Ali neznam o čemu će se raditi.

ABDIĆ: Zadiru u Poslovník. U promjenu u tom poslovniku, da se proširi područje to. Da se konkonzusom odlučuje o ravnopravnosti ali da se tu razjasni i proširi. Da oni definišu sada naše je ovdje Ganić polazi da nema nego u postojećem postupku. Velim ne. Da u pitanje upotrebe vojne sile i pitanje granica. E sada na nama ostaje da smo otvoreni, i za promjenu poslovnika na njihov zahtjev. A na njima ostaje šta bi mijenjali u tome poslovniku.

KLJUJIC: Ja bih volio da ti konkretno. Ovo stvarno pitanje granica sada je u prvi mah ispade da smo na istoj poziciji. A samim tim što oni pominju pitanje granica što predsjednik kaže nekako ga aktueliziraju

ABDIĆ: Ja mislim da mi moramo na suprotno mislim otvoreni poslovnik.

KLJUJIC: Apsolutno.

GANIĆ: Da udju pa da izadju. Onda praviš još veći skandal,

ABDIĆ: Ali nemojmo početi od toga da će to uraditi molim vas.

PREDSJEDNIK; Riječ ima Mile.

MILE AKMADŽIĆ: Moje lično mišljenje je da oni tu raspravljaju praktično njima se ne ulazi u Predsjedništvo. Dalje ni jedan član Predsjedništva niti želi od ovih postojećih niti oni da se odrekne svojih prava. Svak ima pravo predložiti uvijek promjenu poslovnika ima zato procedura imaće i oni. Prije svega pitanje je da li će vas prihvatiti njihove predloge tada. Ne morate vi sada kada to nije ni precizirano njihovo. Mislim da prihvatanje uvjeta na taj način da oni budu članovi Predsjedništva šef Države koji je po Ustavu i Poslovník koji nije bitno promjenjen išao u kandidaturu da je to neko rekao. Jer je on išao u kandidaturu po ovom ustavu, po poslovniku koji je potpuno ovom elementima sličan.

ABDIĆ: Ne, oni nisu smjeli ni da udju u predsjedništvo prije nego se učini otvorenim i rasprave se. Oni bi definisali šta oni hoće, u poslovniku.

MILE AKMADŽIĆ. Ali su išli na izbore. U kandidaturu.

ABDIĆ: Ovdje je u pitanju samo da je otvoren poslovnik prije ulaska u Predsjedništvo kao članove, jer onda

PREDSJEDNIK: Ja mislim da bi se mogla usvojiti samo jedna tačka ona ako - poslovnik može da će se promijeniti jer pitanja koja se tiču ravnopravnosti naroda, da tu koncenzus mora postojati. Mislim da bi tu mogli

AKMADŽIĆ MILE: Ne možete Predsjedniče to. Pa šef države ne može biti konsenzualno u tim stvarima. Šef države ne može biti nikada blokiran u radu.

ABDIĆ: Ja sam danas rekao Mirku Peroviću - molim te ja ću ići sada na Predsjedništvo. Mi možemo učiniti poslovnik otvorenim. Mi ćemo predložiti pismeno kako biste da to izgleda. Pazite mi sada još uvijek ne prihvatamo. To znači mi smo otvoreni u Poslovniku u globalu za pitanja ravnopravnosti, upravljanja vojnom silom i granice. Prema tome, tu vojnu silu oni imaju modaliteta puno i neka ih obrade. Mogu vam reći da su na liniji ovi neki naši - oni ne shvataju koliko je blok zatvoren sa vojskom. Tu oni ne znaju. Oni misle da je to lakše. Da bi mi kada bi bili komunikativniji da bi s vojskom lakše ostvarivali saradnju. Onda sam im ja govorio kako to ne ide ovdje, onda ih malo i zbunjuje. Kažem ja držim tu ulogu da bih htio da završim posao, zato ne izjašnjavam se unaprijed oko toga da ne zatvaram razgovore. Inače su uslovi dosta teški, ja sam njima objasnio sve to. Ali da ne bi sada sa njima to razgovarao, mi bi trebalo rasvijetliti do toga da je poslovnik otvoren na ovim pitanjima, A oni da definišu pismeno u kom smislu oni to. To im ne bi smjeli uskratiti. A oni kada daju pismeno onda bi mi rekli ovo prihvatamo ovo ne prihvatamo. To je minimum koga Predsjedništvo po meni mora, i ja se zato izjašnjavam. Znači mi ne znamo, jer nije on definisao sve. On to mora sve. Jedno je priča, ali kada na papir stavlja. Jer njemu je vrlo bliska priča našoj oko vojske. A kada on stavi mi možemo reći ne, ne. Sve je ovo u redu. Ti ovo obezbijedi s vojskom.

X: Nek se tačno pozovu na čl, Poslovnika kojeg žele da promjene i u kojem smislu žele da promjene. Kada to pismeno

PREDSJEDNIK: Ja vam samo kažem unaprijed da bi recimo problem ovog zadržavanja preglasavanja, glasanja u pitanjima koja diraju ravnopravnost naroda, ja bi se lično toga što se mene tiče bio spreman odredi. I kazati, riječ je o tome da se to definiše. Da su pitanja. Ja govorim da je jedan skup pitanja koja diraju problem ravnopravnosti, koja se tiču

GANIĆ: Nikada nije ni bilo preglasavanja po pitanju ravnopravnosti

PREDSJEDNIK: Pa čekaj Ganiću zato ja kažem, što se mene tiče da sam spreman, da pošto tu nemamo niko ne reflektira da preglasava, ja bi bio spreman da se to pitanje kaže okej. Pitanja koja se tiču ravnopravnosti naroda trebaće objasniti šta je to. A ono kako mi to razumijemo, mi u tom pogledu niko od nas nema namjeru da preglasa bilo koga. I zato bi tu u tom pogledu recimo bio spreman da se unaprijed utvrdi da se koncesom mogu rješavati ta pitanja. Druge uvjete ja ne bih prihvatio. Moja stranka ne prihvati da ja sada napustim SDA. Znaju da opozicija teži da oslabi SDA da je sruši na sljedećim izborima. To je jasna stvar. Moja stranka to ne prihvata, ja sam to nabacivao ovdje. Iznosio sam tu ideju. Oni to neće. Moja pozicija u BiH je trenutno, da bi muslimanski narod shvatio kao poraz. Takva je situacija. Prema tome ne mogu ja ići na to. Najvjerovatnije ja još jedanput mogu tu stvar da razmatram, pogotovo ne bi to mogao uraditi pod pritiskom opozicije, pogotovo što smo mi njima sada - pazi mi smo na njihov zahtjev rekli da je ovo rekonstrukcija vlade. I vlada koja bi bila profesionalna, ne bi bila politička (oni bi sada htjeli da obore postojeće stranke stranke na taj način). To je njihova ambicija mislim idu dalje puno. U postojećoj kritičnoj situaciji u BiH ja ne mogu otići ste pozicije. Ja mogu otići s pozicije predsjednika Predsje-dništva i otići kroz pola godine svakako, tako i tako. Ali stranke to je oslabljenje pozicije muslimanskog naroda u najkritičnijem momentu. **To naši ne prihvataju neće da čuju o toj stvari Da sada dodje neki nepoznat čovjek za šefa stranke. Ja bi prije mogao odstupim sa položaja predsjednika Predsjedništva ako bi to bio uvjet mira u BiH. Ali po Adžićevim napadima koji su usmjereni izuzetno protiv mene svaki puta, kada ga pitam za nešto treće, on ocjenjuje da treba Aliju oboriti ovdje i još neki ljudi koji su tako cjenjeni. To je njihova procjena. Ovdje treba Izetbegovića i mi ćemo sa ostalima se obračunati se. I podjelićemo - ustvari šta je oni kontaju Bosnu ako se ovdje muslimanski narod obori na noge, Bosnu će podjeliti Srbija i Hrvatska, dogovoriće se oko toga, to su konti. Tu stoje takve računice. Zbog toga ja mislim da ne bi smjeo to da uradim, bez obzira što je moj život u pitanju i glava mi u pitanju. Meni bi najlakše bilo da se povučem iz ove situacije. Mogao bi ostati uz svoju prodicu i gotovo, Medjutim, ja to u ovom momentu ne bi mogao da uradim. Prema tome, ne dolazi u obzir. I pogotovo ne dolazi u obzir da oni uslovljavaju takve stvari. Nije to u redu.**

FIKRET ABDIĆ: Molim vas imam jedan kontinuitet. Oni upravo suprotno misle. Ja nisam mislio u ovoj fazi da to otvaram, bez obzira što bi do kraja vas informisao o ovom razgovoru. I sada sam u situaciji da vam kažem obzirom na ovu Alinu intervenciju, oni upravo suprotno misle. Oni su tražili da bi Alija odstupio sa funkcije predsjednika Predsjedništva. I oni traže to. Medjutim, ja

sam njima rekao da u ovoj situaciji nema govora o tome da Alija ide sa funkcije predsjednika. Ni u podsvjesti nemojte o tome razmišljati. To nema ni govora. Ovo prim tim prije što vi ni u kom slučaju ne možete računati ni jednoj ovoj kombinaciji da mislite na ustupak, da bi sa mnom kalkulisali bilo na kojoj funkciji. Na funkciji predsjednika Vlade, funkciji predsjednika Predsjedništva, ni predsjednika Stranke. Nema funkcije koju bi ja u ovoj situaciji prihvatio. Jer je u pitanju onda političko profiterstvo koje bi meni bilo imputirano. Prema tome, ja ovdje mogu da budem samo u ulozi aktivnog pregovarača koji treba da pomogne da uradimo na ovim prostorima BiH bez rata sve i da to završimo. Prema tome to je suština i upravo tu su bila nastojanja i njihova i šira u tom vezana za mene. Prema tome, tu nema nikakvih kombinacija. Dakle, što se tiče toga budite uvjereni i jasam i u onoj funkciji mirovnog onog pokreta i tu našao jednu stepenicu. Pa sam rekao da ne ispadne da ja radim nešto protiv. I drugo bilo šta. Pa sam zato i u normalnoj situaciji - upravo zbog sveg što kola što kruži htio sam staviti do znanja to radim, radim to u funkciji člana predsjedništva. Predsjedništvo sve zna. Suština je u tome. Dakle, sa tog stanovišta mi smo kao Predsjedništvo Alija u ovom dijelu vrlo stabilni. Sa tog stanovišta mi smo kao stranka SDA vrlo stabilni. Ti i ja. Prema tome, tu nema proboja nikakvog. To budite uvjereni. S tim budite na čisto. Ali sada nastojmo da sa njima ne zatvaramo brzo razgovor. Moja je sugestija

PREDSJEDNIK: Zato mislim da trebamo problem ravnopravnosti prihvatiti. Da ne kažu vidiš oni neće konsenzus imaju neke zadnje namjere. Problem ravnopravnosti okej, samo se to treba definirati šta je. Nema nikog namjeru preglasavati.

KLJUJĆ: Nakon ovoga što je Fikret rekao sada karte su potpuno otvorene. Suviše je mali ulog koji oni hoće za dobitak koji oni nama nameću. Bilo kakvo uvjetovanje, osim ovog što je predsjednik rekao da o nacionalnoj ravnopravnosti mora biti konsenzus mi ga i namećemo. Jer druga stvar vi morate znati da se radi o ljudima /Mirko Pejanović je tu malo manji kalibar/ ali ovaj prefrigant, oni žele poentirati pazite ultimatum da se Alija Izetbegović povuče u ovom trenutku, Pitam ja vas od vas ovdje ko će biti kviling pa prihvatiti se uloge predsjedništva. Meni je jasno se Fikret ogradjuje od toga i ja znam da govori istinu.

FIKRET: Ja nisam jedan od tih koji se zaklinje narodu - s druge strane ja bih načinio veliku štetu i srpskom i hrvatskom narodu u BiH.

KLJUJĆ: Molim vas s kim oni računaju. Ja sam čovjek koji je razmišljao u životu uvijek svojom glavom. Otvorite karte. **S kim**

oni računaju nakon Alije Izetbegovića. Ko je taj od nas koji bi se sada prihvatio. To je znači da se ponudi nekom od autsajdera pa da ne prihvati iz časnih motiva da čovjek ne prihvati pa da se kandidira Kecmanović. Dakle, tu je sve potpuno jasno. Ja se vraćam ovom Predsjedniče uz pristanak konsenzusa ravnopravnosti da sve idemo u okviru Poslovnika.

PREDSJEDNIK: Mi smo dosta ustupaka napravili u vezi sa ovim znaš, šta hoće još od nas.

KLJUJIC: Da je njihova moć da imaju za sebe agresora. Pa da ga mogu ukrotiti. Pa bi to bila neka ravnopravna osnova, vi ćete ukrotiti agresiju napad zlo na narod a mi ćemo vam dati ovdje politiku konsenzija. Ali oni ne mogu oni figuriraju samo. Jer da vam nešto kažem oni nemaju upliva u ove terorističke snage. Da oni imaju upliva u terorističke snage da ih mogu opstruirati procjenili bi da li je važno žrtvovati svoj ili šta ja znam napraviti neki kompromis u cilju spašavanja naroda. Ali oni nemaju oni su slobodni strijelci i mangupi koji traže lični probitak. I dosta smo im dali.

FIKRET ABDIĆ: Samo Stjepane ovdje fali više političke mudrosti.

KLJUJIC: A to ne znači zatvarati njima mogućnost da udju. Dapače.

FIKRET ABDIĆ: Ja bih da oni sve napišu. Molim vas da to ostane, ja bi njima otvorio Poslovnik da je otvoren, da mogu i prije ulaska jer nisu bili u poziciji da se o Poslovniku izjašnjavaju. Drugo obzirom na namjeru žele da udju kao predstavnici srpskog naroda ali ne ekstremnog dijela. Zato bi im ja otvorio vrata, sve bi to. A onda bi se oko uslova tih krajnjih odstupanja raznih izjasnio kasnije. Ne bi prije. I zato je moje bilo nastojanje, ali ne bi htio da izgubimo sada jedinstvo u ovom dijelu Predsjedništva jer je to sljedeća politička šteta bila. Da budemo u ovom dokumentu oprezniji, da ne kaže e, namjerno ste to uradi-li sada mi nećemo ni razgovore. Nas to ne interesuje mi odlazimo. Vi želite sve da uradite bez nas. Pazite pred krupnom smo odlukom i mislim da treba učiniti se totalno otvorenim a mi nismo pred izjašnjavanjem. Kada bude izjašnjavanje onda mi možemo kazati to prihvatamo to ne. To je drugo. Inače, ponovo podvlačim to je najkrupnija ovdje stvar pred kojom je Predsjedništvo morate biti na čisto, da sa mnom nikakve kalkulacije ni na jednoj funkciji limit je član Predsjedništva zadužen za ekonomiju Republike, i to što sada aktivno radim da ne shvatite da činim da i nego hoću sada je zadnji čas da vratimo dostojanstvo državnim organima i Predsjedništvu i budućoj vladi, i da se korektno oprostimo sa

ovom vladom, sa onim dijelom vlade koji ne ostane u ovoj vladi. To nam je put, i ne pustiti sada drvlje i kamenje i na postojeću vladu to indirektno ide i na nas. Prema tome, mi nesmiemo ničim napraviti grešku u koracima. I moramo zato zadržati kritičan odnos prema svakom u Vladi, ali istovremeno kazati da je vlada u tim uslovima dala što je dala, da je jedno raspoloženje ljudi političar trenutak da jednostavno osjete druge da im treba dati šansu, da je atmosfera takva da su stranke uradile to i to, da sada ispravljamo tu grešku i dajemo mandatara i on odlučuje. I zato sam insistirao da klubovima poslanika nećemo sastanak na klubu poslanika, nećemo sastanak ni u stranci, poslanici po svojoj volji. Jer afirmišemo izbore. Dakle, oni odražavaju interes muslimanskog naroda konkretno poslanici SDA bez da im se daju posebne sugestije. Poslanici HDZ izražavaju interes hrvatskog naroda bez da sazovu u stranku i u klub poslanika i srpske nacionalnosti to. Prema tome, sada je prilika da izvršimo jednu korektnu kri-tičku analizu da u njoj niko ne profitira, a da svi dobijemo. Dakle, niko pojedinačno da ne izgubi a da svi dobijemo. A to Predsjedništvo kao organ i buduća Vlada.

DELIMUSTAFIĆ: Borbe se vode na Dobrinji. Oni drže na izlazu Aerodroma ti srpski teritorijalci. Dakle, ja sam uspio javiti oficiru bezbjednosti, našem komandiru dole na Aerodromu i Juki da zadrže to. U dva sata Kukanjac ima ratni kolegij i u dva će završiti. Rekao mi je da dodjem gore. Sinoć i u toku jučerašnjeg dana, vi znate dole da se borbe vode, njima je plan s Vrača onima da zauzmu Dobrinju i Mojnilo i da to spoje - Vrača, Dobrinju i Mojnilo. Sinoć su zauzeli, njihova je komplet Lukavica, vi to znate, Karatas skladište na Stupu, ušli su u njega. DC centar UPI-jev. Spahić-promet, 5 hladnjača mesa su oduzeli sinoć i tri cisterne nafte. Bescarinsku zonu, tamo su ušli ima tamo dosta robe, zauzeli su. U Kuli, u popravnom domu, ima 800 teritorijalaca sinoć se uselilo i zauzeli su Kulu. Terminal u Blažuju oni drže. Izvukli su sinoć 12 cisterni. Dom zdravlja. Svugdje su ukopali topove i minobacače i Sportski centar na Ilidži. To je u toku, borbe se vode dole, dole se puca. Svu robu, prema našim saznanjima, ovo je zvanično imaju gore 3-4 hladnjače na Romaniji. Voze gore. Dakle, pljačkaju, zauzimaju teritorije. Ne znam kako ćemo ih istjerati bez neke jake oružane snage ili ćemo 5-6 godina pregovarati, itd. Trebamo razmisliti. Dakle, vidite ovdje kakva je situacija došla, Fikrete. **Srpski narod ima armiju i ima oružje. Hrvatski narod ima Bobana i Hrvatsku i Kordića dole. Evo HOS-ovci nama uzimaju sve. Juče su zaplijenili 5 kamiona. Više ni prema Busovači ne možemo proći. Ne daju ništa niti ima ko uticaja. Ostao je jedino muslimanski narod u BiH nenaoružan i nema nikoga. Nema ni armije, nema ni Hrvatske, nema ni Srbije. I to je novi momenat. I ovo što smo imali, to se pljačka. Mi u**

Ilijašu, došao je sinoć čovjek iz Njemačke ubijen, ne možemo ga prepoznati. Kaže, radije bi ostao u Minhenu, ne bi nikad došao. Mi smo opkoljeni, ne može se ući, ne može se izaći. Moramo pod hitno Kukanjca i Adžića i da vidimo šta. Ili ići stvarno u rat ili se dogovarati. Ovo je pljačka. Ubije se čovjek mi ne možemo uvidjaj napraviti. Imamo mrtvih i ranjenih na Mojmilu. Dakle, mi smo sada ugroženi i mi nemamo ništa.

ABDIĆ: Ja bih sad uzeo tu tvoju riječ „ugrožen“ s tobom i sa Dokom. Sa ovim vašim izvještajima. Kao član Predsjedništva, ja bih morao imati dnevne informacije zajedničke MUP-a i Ministarstva odbrane. Da znam čim vladam, šta sam dobio šta sam izgubio. Gdje sam kud sam. Da bi se mogao ponašati u prostoru i vremenu. Ja uvijek temeljitu analizu.

DELIMUSTAFIĆ: Od danas ćete imati svaki sat. Naša analitika radi, ovo mi je izdiktirao sa Iliđe ovaj komandir. Imate od danas svaki sat. Nije to problem.

ABDIĆ: Mi smo došli tu gdje smo, a nikad nam ništa nije problem.

GANIĆ: Imamo mi elemente izdaje u lošoj saradnji. To se u kriznim situacijama smatra.

ABDIĆ: Imamo i u Predsjedništvu ovo odsustvo Ganiću, to je isto

DELIMUSTAFIĆ: Sinoć su ovi Dokini teritorijalci trebali zauzeti ovaj terminal. Bio je plan. Stanicu na Iliđi i ne znam šta još, mislim Dom zdravlja. Nije niko htio da ide, da se bori. Tako su mi rekli doslovce....Kupresa kad su vidjeli kako vojska u Čapljini narodu je opalo moral i neće da ide. To vam je zvanično s terena. Ne znam imate li vi kakve bolje informacije. Za Foču se otišlo samo 12, bilo se prijavilo 250, a 12 je samo otišlo. Rekoše mi da su otišli. A ima 3 hiljade Fočaka dole, a ima i 1200 oružja.

ABDIĆ: Nemamo podatke. Imamo parcijalne. *Zajednički razgovor.*

SOMUN: Sairus Vens se sutra u 12 u Beogradu sastaje...On ne može prije sutra poslijepodne doći.

IZETBEGOVIĆ: To treba držati u tajnosti, očekuju ga danas ovdje. Ne treba govoriti novinarima tu stvar. Ne treba sada izjavljivati doći će sutra poslijepodne. Molim vas. Kad dolazi, dolazi. Vjerovatno večeras, očekujemo ga u toku dana u kasnim popodnevrim satima.

GANIĆ: Armija drži sve punktove u gradu. Da nije bilo armije mi bi nešto drugo radili. Ona normalno hoda gradom. Mi nju odgovornu držimo za komunikaciju sa Aerodromom i komunikaciju. Ako ona neće, to je druga stvar.

IZETBEGOVIĆ: Hajde da malo uporedimo ove podatke. Kemale, samo reci, javi da ovaj komandant TO dodje sa najsvježijim podacima o stanju u Sarajevu. Neka dodje on. Da vidimo kakve su njegove informacije.

KONJICIJA: Koljević i Plavšićka izašli iz Predsjedništva. Ja sam samo postavio pitanje da to nije i taktika da bi došao recimo i ovaj drugi. Podaci ovi koje je Fikret iznio, imam utisak više da oni nastupaju kao predstavnici nacije.

IZETBEGOVIĆ: Ako imaš podatke najnovije. Ako nemaš, idi gore pa nam donesi.

DOKO: Samo da vas jedno izvijestim. Na ovom sastanku...došli su svi ljudi. Trebalo bi njima, ovoj namjenskoj industriji, da se mijenja odnos prema namjenskoj industriji.

AKMADŽIĆ: Treba obrazložiti zakon, ne može tako to.

DOKO: Ljudi, treba predložiti šta se mora raditi.

ABDIĆ: To ti moraš.

IZETBEGOVIĆ: Mi možemo donijeti po hitnom postupku. Samo treba još nešto. Ako smo donijeli, u redu. Neka primjene. Potpisani su ti zakoni, doneseni su.

DOKO: Nije došlo do njih.

AKMADŽIĆ: Pa juče su potpisani.

IZETBEGOVIĆ: Donesene su, znači, odluke, je li? Ja bih te zamolio da odeš gore pa da nam za 10 minuta dodješ. Stanje u Sarajevu - Stup, imamo informacije da su dole vrlo loše stvari. Neka prikupi podatke pa neka dodje. Prof.Konjicija, budi dobar, samo ako je moguće bez istorijata. Šta bi htio da kažeš?

KONJICIJA: Oni meni nastupaju kao predstavnici srpskog naroda a ne gradjanskih partija, a oni predstavljaju gradjanske partije. I mislim da bi im to trebalo reći. Drugo, mislim neka pismeno

uslove pod kojim oni ulaze Predsjedništvu podnesu. Mislim da je to jedan osnovni red.

IZETBEGOVIĆ: Pazi, oni nama uslove, mi njima uslove, narod se počne... Znae kako to može.

ABDIĆ: Vojska prihvata, generali prihvataju mene. Blagoje Adžić prihvata, kad god hoću. Nemamo mi povjerenja. Ja sam mogao razgovarati sa Adžićem. Zato sam htio i onaj pokret za mir. Ukoliko ...rezultat Predsjedništva, razgovarajmo koga prima vojska, iz kojih razloga prima, da upoznam.

KONJICIJA: Molim vas, mislim da pod hitno treba okrenuti pitanje genocida nad narodom. Sve elemente genocida - one četiri grupe koje su UN prihvatile tekst, mi ispunjavamo uslove i pod hitno treba poslati da se vrši genocid na području BiH.

IZETBEGOVIĆ: Mislim da je to Vlada već uradila. Nešto je juče uradila, prekjuče. Informirane su komisije.

PELIVAN: Danas je na dnevnom redu. Predsjedniče, vrlo kratko. **Samo oko ovih članova Predsjedništva. Objektivno mislim da upadamo u živo blato, da će oni postavljati uslove teže nego čak oni čisti predstavnici SDS da bi izbjegli sa sebe ljagu izdajnika, skinuli mogućnost optužbe.** Teže će uslove postavljati. Oni se jako boje. Prema tome, nisu u pitanju samo ambicije lične, nego oni se jako boje **i Pejanović očigledno zavisi od Kecmanovića**, da se razumijemo. On bi, on je iskreniji, on bi bio ali neće sam, a ja se bojim ovoga da stvarno mi upadamo u jedno...

IZETBEGOVIĆ: Da vidimo možemo li nešto uraditi. Ako možemo da udju, neka udju, ako ne udju, da tu ne prepisujemo preko štampe šta i kako. Novinari pitaju zašto ih nema, hoće li biti popuna jer je ona najavljena. Mi smo javili da smo učinili neke pripreme za popunu iz reda srpskog naroda ove dvojice ljudi. Mi ćemo reći da su dalje pregovori u toku. Ne znam da li bi komplikovali život dalje. Samo bih njima poručio da smo spremni, bi im poručio to je moj predlog, da se postojeći Poslovnik može precizirati u tolikoj mjeri, jer to uvijek i podrazumijeva, da se konsenzualno mogu rješavati problemi koji se tiču ravnopravnosti naroda, ne druge uslove ne bih prihvatio. Prihvatili smo uslove što se tiče rekonstrukcije Vlade na profesionalnoj osnovi, predložili bi iz reda Hrvata. Njegovo bi bilo pravo da ponudi listu, po mogućnosti više kandidata itd. To je nešto što, da Vlada to na najširoj osnovi, ne treba da bude stranačka Vlada, samo ih ovih stranaka, nego baš iz svih itd. To možemo. Pa da probamo na taj način riješiti stvar. Izbore prihvatamo prijevremene.

ABDIĆ: Ne čuje se početak. Da se od nekih ekstremnih zahtjeva SDS udalji. I tu treba zato biti tolerantan.

IZETBEGOVIĆ: Mislim da Fikret nastavlja dalje u ime Predsjedništva pregovarati s njima. Ima naš stav. Ovo su stavovi. Neka kažu da li hoće ili neće. A mi bi trebali da nastavimo sa formiranjem Vlade, ako je moguće.

ABDIĆ: Moramo dogovoriti danas kad će biti ova sjednica Vlade.

KLJUJIC: Sutra da Jure podnese izvještaj.

KEMAL MUFTIĆ: Može li neko novinarima nešto reći. Sat vremena ljudi čekaju. Možda ministar unutrašnjih poslova da kaže kakva je situacija.

IZETBEGOVIĆ: Ne.

DELIMUSTAFIĆ: Nemojte komplikovati, znate šta možemo reći novinarima. Da ne može narod podići pare koji gladije, jer od srpskih teritorijalaca i armije je okupiran aerodrom. Da to narod zna to je najveća snaga. I neka se armija zamisli malo.

GANIĆ: Kukanjca u dva sata zamoli.

DELIMUSTAFIĆ: Dobiću ja pare, ali da malo.

ABDIĆ: Ovo vezano za Predsjedništvo da radimo.

IZETBEGOVIĆ: Dobro, ali prvo, ne znam da li ne da pare. Ne možeš objavljivati ne da pare. On će reći niste me ni pozvali da vam omogućim. Ti si poslan da razgovaraš sa Kukanjcem, pa ako on kaže ja neću ništa da uradim, javi nam pa ćemo kazati ne da. Mislim ne bih bio zato da se unaprijed optuži vojska da ne da pare. Neka kažu da neće da pomognu. U redu onda, onda su oni zarobili pare dole. Čas traži saradnju s vojskom, čas dadni izjavu koja nije takva. Sve na nekim lažima zasnovano, u vražiju mater. Sve na lažima. Čemu uopšte ovo sada reći vojska ne da pare, neka znate narode vojska vam dole drži pare. A onda hajmo s vojskom, razgovarati. Neko vrdanje lijevo-desno bez ikakvog principa u svemu tome. Neka rekne da ne da pare, pa ćemo i mi reći narodu da ne da pare. Sad ćete vidjeti da će ovi dati sasvim drukčiji izvještaj. Ja sam juče bio izložen tome. Jedan izvještaj s jedne, drugi s druge strane.
Prekinuto snimanje.

Bilješke

1. U ovom magnetofonskom snimku iza imena Alija, nalazi se tadašnji ministar unutrašnjih poslova

**Predsjedništvo SFRJ
predlože Predsjedništvu
Republike Bosne i
Hercegovine da se što prije
pristupi dogovoru o statusu
i ulozi Jugoslovenske nardo
armije u BiH.**

**ZAPISNIK 73. sjednica Predsjedništva Republike Bosne i
Hercegovine održane 17.aprila 1992.godine**

PREDSJEDNIŠTVO REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE

Broj: 02-011-323/92

Sarajevo, 17. aprila 1992.godine

Sjednica je počela u 11,00 sati.

Prisutni:

predsjednik Predsjedništva Alija Izetbegović,
članovi Predsjedništva dr Ejup Ganić, Stjepan Kljuić, mr Franjo
Boras i Fikret Abdić,
predsjednik Vijeća građana RBiH dr Abdulah Konjicija,
predsjednik Vlade RBiH Jure Pelivan,
ministar za narodnu odbranu Jerko Doko,
ministar za unutrašnje poslove Alija Delimustafić,
komandant Republičkog štaba teritorijalne odbrane RBiH
pukovnik Hasan Efendić
- sekretar Skupštine RBiH Avdo Čampara.

Na sjednici je usvojen sljedeći

D N E V N I R E D :

Razmatranje pisma Predsjedništva SFRJ o pristupanju dogovoru o
statusu i ulozi JNA u RBiH,
Tekuća pitanja.

AD - 1.

Predsjedništvo je obaviješteno da je Predsjedništvo SFRJ, u skladu sa svojim dosadašnjim stavovima o mirnom i sporazumnom političkom rješenju krize u Bosni i Hercegovini, a imajući u vidu novonastalu političko-bezbjednosnu situaciju u Bosni i Hercegovini, i da neposredno predstoji konstituisanje Savezne Republike Jugoslavije, zaključilo da predloži Predsjedništvu Republike Bosne i Hercegovine da se što prije pristupi dogovoru o statusu i ulozi Jugoslovenske narodno armije u Republici.

U tom smislu, Predsjedništvo SFRJ je ovlastilo vršioca dužnosti saveznog sekretara za narodnu odbranu general-pukovnika Blagoja Adžića da vodi razgovore o svim pitanjima u vezi sa položajem JNA u Bosni i Hercegovini.

Takodje, istaknuto je da Predsjedništvo SFRJ i dalje smatra da se dugoročno i demokratsko političko rješenje konstituisanja Bosne i Hercegovine i njeno unutrašnje uređenje može postići samo sporazumom predstavnika sva tri konstitutivna naroda u Bosni i Hercegovini.

Predsjedništvo je zaključilo da se, polazeći od stavova iznesenih u dopisu Predsjedništva SFRJ od 16. aprila 1992. godine pozove v.d. saveznog sekretara za narodnu odbranu na razgovor o svim pitanjima u vezi sa položajem JNA u Bosni i Hercegovini. Pri tome, imaju se u vidu i zaključci Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine od 17. aprila 1992, godine koji se odnose na pitanja iz ove oblasti.

Predloženo je da razgovori počnu u što skorije vrijeme i da savezni sekretar za narodnu odbranu predloži precizan termin.

Razmatrajući pismo Predsjedništva SFRJ o pristupanju dogovoru o statusu i ulozi JNA u Republici Bosni i Hercegovini: zaključeno je da se o ovim pitanjima nastavi rasprava na jednoj od narednih sjednica, a u međuvremenu nastave razgovori sa predstavnicima saveznih državnih organa i JNA.

AD - 2

Predsjedništvo je informisano o sadržaju pisma državnog sekretara za inostrane poslove SAD, upućeno predsjedniku Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine. Razmatrane su mogućnosti i organizovanje slanja domaće i međunarodne humanitarne pomoći u Goražde i druga ratom obuhvaćena područja u Republici.

Razmatrano je saopštenje za javnost opozicionih stranaka, od 16. aprila 1992. godine, koje se odnosi na proces formiranja nove bosansko-hercegovačke Vlade. Zaključeno je da se nastavi proces dogovaranja o Vladi Republike i učešću opozicionih stranaka u razmatranju izvještaja o radu Vlade RBiH i formulisanju političkog programa na stvaranju Vlade Republike BiH.

Predsjedništvo je zaključilo da se Republički štab teritorijalne odbrane ubuduće suzdrži od bilo kakvih političkih odluka i stavova.

Donesena je odluka da se za glavnog i odgovornog urednika Agencije Bosne i Hercegovine imenuje Dragan Mišković, novinar lista "Večernje novine".

Sjednica je završena u 13,00 sati.

Sastavni dio zapisnika je magnetofonski snimak sjednice.

GENERALNI SEKRETAR
PREDSJEDNIŠTVA
R BiH
Mile Akmadžić

PREDSJEDNIK
PREDSJEDNIŠTVA
REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
Alija Izetbegović

"Predsjedništvo Republike Bosne i Hercegovine, donijelo je Odluku o povlačenju jedinica JNA sa teritorije Republike Bosne i Hercegovine"

ZAPISNIK 79. sjednice Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine održane 27. aprila 1992. godine

PREDSJEDNIŠTVO REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE

Broj: 02-011-327/92

Sarajevo, 27. aprila 1992. godine

Sjednica je počela u 15,00 sati.

Prisutni :

- predsjednik Predsjedništva Alija Izetbegović,
- članovi Predsjedništva dr Ejup Ganić, Stjepan Kljuić, mr Franjo Boras i Fikret Abdić,
- generalni sekretar Predsjedništva Mile Akmadžić,
- potpredsjednik Skupštine RBiH Mariofil Ljubić,
- predsjednik Vijeća gradjana RBiH dr Abdulah Konjicija,
- predsjednik Vlade RBiH Jure Pelivan,
- potpredsjednik Vlade RBiH dr Rusmir Mahmutcehajić i Muhamed Čengiđ,
- ministar za narodnu odbranu Jerko Doko i podsekretari u Ministarstvu za narodnu odbranu Omer Bašić i Munib Bisić,
- ministar za unutrašnje poslove Alija Delimustafić,
- komandant i zamjenik komandanta Republičkog štaba teritorijalne odbrane RBiH pukovnik Hasan Efendić i Stjepan Šiber i načelnik Republičkog štaba teritorijalne odbrane pukovnik Jovo Divjak,
- sekretar Skupštine RBiH Avdo Čampara.

Na sjednici je usvojen sljedeći

DNEVNI RED:

1. Prijedlog odluke o povlačenju jedinica JNA sa teritorija Republike Bosne i Hercegovine.

AD - 1.

Polazeći od činjenice da je Republika Bosna i Hercegovina suverena i međunarodno priznata država i da je proglašena Savezna Republika Jugoslavija, Predsjedništvo Republike Bosne i Hercegovine, donijelo je Odluku o povlačenju jedinica JNA sa teritorije Republike Bosne i Hercegovine.

Ova odluka je sastavni dio zapisnika sjednice.

Ova odluka objaviće se u "Službenom listu Republike Bosne i Hercegovine".

Zaključeno je, takodje, da se Odluka o povlačenju jedinica JNA sa teritorije Republike Bosne i Hercegovine, dostavi: Skupštini RBiH, Vladi RBiH, Ministarstvu za narodnu odbranu, Ministarstvu za unutrašnje poslove, štabu TO BiH, Promatračkoj misiji EZ, UNPROFOR-u, Generalštabu OS Beograd/ /putem MNO/, Komandi Druge vojne oblasti, Sarajevo /putem MNO/, Komandi Četvrtje vojne oblasti, Titograd, /putem MNO/, Sekretarijatu za zakonodavstvo Vlade RBiH i ostalim nadležnim organima /putem MNO i MUP/.

Sjednica je završena u 17,00 sati.

Sastavni dio zapisnika je magnetofonski snimak sjednice.

GENERALNI SEKRETAR
PREDSJEDNIŠTVA
RBiH
Mile Akmadžić

PREDSJEDNIK
PREDSJEDNIŠTVA
REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE
Alija Izetbegović

Predsjedništvo je ocijenilo da su agresiju na Bosnu i Hercegovinu izvršile četničko-terorističke oružane formacije iz Srbije potpomognute rezervnim sastavima bivše JNA iz Srbije i Crne Gore, te oružane formacije SDS potpomognute snagama bivše JNA iz BiH.

ZAPISNIK 80. sjednice Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine, održane 28. aprila 1992. godine

PREDSJEDNIŠTVO REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE

Broj: 02-011-329/92

Sarajevo, , 28. aprila 1992.godine

Sjednica je počela u 11,00 sati.

Prisutni:

predsjednik Predsjedništva Alija Izetbegović,

članovi dr Ejup Ganić, mr Franjo Boras, Stjepan Kljuić, Fikret

Abdić, generalni sekretar Predsjedništva Mile Akmadžić,

potpredsjednik-Skupštine RBiH Mariofil Ljubić,

predsjednik Vijeća građana RBiH dr Abdulah Konjicija,

predsjednik Vlade RBiH Jure Pelivan,

ministar za narodnu odbranu Jerko Doko,

ministar za unutrašnje poslove Alija Delimustafić,

sekretar Skupštine RBiH Avdo Čampara.

Na sjednici je usvojen slijedeći :

Dnevni red:

Situacija u Bosni i Hercegovini,
Odluka o imenovanju guvernera Narodne banke BiH.

Tačka 1.

Predsjednik Predsjedništva je istakao da je Evropska zajednica zatražila da oputuje u Lisabon radi razgovora sa predstavnicima Evropske zajednice. Međutim, pošto se u Bosni i Hercegovini vodi rat, predsjednik Predsjedništva je istakao da on ne bi trebao učestvovati u ovim stranačkim razgovorima. U vezi sa zakazanim nastavkom razgovora o Bosni i Hercegovini u Lisabonu, predsjednik Republike BiH upozorava domaću i međunarodnu javnost da nažalost uslovi za njih nisu ispunjeni. Dijalog se, naime, ne može voditi pod okupacijom kada se razaraju gradovi i naselja i masovno ubijg nedužno civilno stanovništvo i uz potpunu blokadu saobraćaja. Čak su i na dan planiranih razgovora u Lisabonu izvodjeni brutalni artiljerijski i zračni napadi na više gradova u Bosni i Hercegovini (Sarajevo, Mostar, Bosanski Brod, Zvornik i druga mjesta).

Predsjedništvo smatra da za nastavak razgovora o Bosni i Hercegovini treba ispuniti slijedeće uvjete:

1. Potpuna obustava svih vojnih dejstava i obnova funkcioniranja legalno izabrane vlasti u okupiranim mjestima..
2. Omogućavanje povratka izbjeglica na kućna ognjišta sa kojih su protjerani.
3. Otvaranje neovisne istrage o počinjenim zločinima nad civilnim stanovništvom, uz učešće međunarodnih posmatrača.
4. Povlačenje bivše JNA i svih oružanih formacija iz susjednih država sa teritorije Bosne i Hercegovine, u skladu sa Odlukom Predsjedništva BiH od 28. aprila 1992. godine.
5. Deblokada Aerodroma Sarajevo i saobraćajnica u Bosni i Hercegovini kako bi se omogućila privredna aktivnost i normalan život stanovništva.
6. Stavljanje pod međunarodnu kontrolu naoružanja i opreme kojim raspolaže bivša JNA u Bosni i Hercegovini sve do završetka diobnog bilansa i imovine bivše SFRJ.
7. Poštivanje Odluke Predsjedništva o povlačenju bivše JNA sa teritorije Republike Bosne i Hercegovine.

Ispunjavanjem ovih uvjeta bi mogao biti nastavljen razgovor o budućnosti i mirnom životu na ovim prostorima tamo gdje je to i jedino legitimno - u glavnom gradu Republike Bosne i Hercegovine - Sarajevu.

Predsjedništvo je ocijenilo da su agresiju na Bosnu i Hercegovinu izvršile četničko-terorističke oružane formacije iz Srbije potpomognute rezervnim sastavima bivše JNA iz Srbije i Crne Gore, te oružane formacije SDS potpomognute snagama bivše JNA iz BiH.

Predsjedništvo ne prihvata ocjenu po kojoj su sve stranke odgovorne za sadašnju situaciju u BiH. Ove stavove Predsjedništvo je usvojilo jednoglasno.

Član Predsjedništva R BiH Franjo Boras je tražio da u Lisabon, pored predsjednika Predsjedništva, putuje i član Predsjedništva iz reda hrvatskog naroda.

Predsjedništvo Republike BiH izražava oštar protest i gnušanje zbog zločinačkog ubistva dvojice građana ispred Komande Druge vojne oblasti. Ubistvo nedužnih, nenaoružanih članova Stranke SDP može se jedino kvalificirati kao političko ubistvo. Predsjedništvo zahtijeva od nadležnih istražnih organa da što hitnije otkriju počinioce ovog gnusnog zločina i o tome obavijeste javnost.

Predsjedništvo je zaključilo da o ovim stavovima se upozna šira javnost.

Predsjedništvo je donijelo Odluku o obrazovanju Državne komisije za prikupljanje činjenica o ratnim zločinima. (Prilog: Odluka kao sastavni dio zapisnika).

Tačka 2.

Predsjedništvo je usvojilo Odluku da za guvernera Narodne banke Bosne i Hercegovine imenuje prof. dr Stijepu Andrijića, kandidat Hrvatske demokratske zajednice. (Prilog: Odluka kao sastavni dio zapisnika).

Sjednica je završila sa radom u 13,30 sati.
Sastavni dio zapisnika je magnetofonski snimak sjednice.

GENERALNI SEKRETAR
PREDSJEDNIŠTVA R BiH
Mile Akrnadžić

PREDSJEDNIK
PREDSJEDNIŠTVA R BiH
Alija Izetbegović

"Ja ću biti kindapovan ako odem ako vam to nešto znači"

Magnetofonski snimak vanredne sjednice Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine održane 3. Maja 1992. godine

Predsjedavajući sjednice Ejup Ganić.

GANIĆ: Ovo je vanredna sjednica Predsjedništva, proširena sjednica. Članovi Predsjedništva Ganić, prisustvuje Kljuić, Fikret Abdić, prisustvuje predsjednik Vlade Jure Pelivan, potpredsjednik Mahmutćehajić, ministar odbrane Jerko Doko, ministar unutrašnjih poslova Delimustafić i iz štaba TO i naravno savjetnik Hajrudin Somun, savjetnik predsjednika za štampu Kemo Muftić i Mijo Kelava.

Sjednica se snima. Želim da vam podnesem informaciju u vezi razgovora u UNPROFOR-u. U toku noći sinoć i tokom jutra dogovoreno je . . sa gospodinom Kljuićem i gospodinom Abdićem koji su ovdje prisutni, a dogovoreno je sa komandantom TO, upoznat je s tim i predsjednik Vlade, da ja učestvujem u pregovorima u UNPROFO-oru u vezi oslobađanja predsjednika Predsjedništva. Za te pregovore pripremljena je platforma koja je verifikovana sa ovim ličnostima koje sam pomenuo. Ta platforma se sastojala iz tri tačke. Prva tačka da se traži održavanje prekida vatre, znači poštovanje prekida, vatre. Pod dva oslobađanje predsjednika Predsjedništva i njegovo dovođenje u Predsjedništvo i davanje i pomoći mrtvih i ranjenih. Znači puštanje humanitarnih

.....

strana 1/5 zapisnika¹

.....Pretpostavljam. Oni su tamo.

HAJRUDIN SOMUN: i Dojl i general Mekenzi oni su izgleda to postigli taj dogovor. Očito je da je Kukanjac u komandi izvršio veliki pritisak na ove sa svojim maksimalističkim zahtjevom da Kukanjac ide najprije u Lukavicu pa da onda tek Izetbegović izidje iz Lukavice. Pošto je Izetbegović već bio izvan žice logora u kolima sa Mekenzijem dugo ko zna koliko je već sve bio u tim kolima, čekajući da

se razvjesti ova situacija. Moglo se dogoditi da Kukanjac dodje kola tamo stvarno i da se samo jednostavno okrenu, sa Mekenzijem i da Izetbegović udju u Lukavicu i da vise ga ne vidiš. Tako da je to bila maksimalistička potpozicija armija, i vjerovatno je u pregovorima dalje Izetbegović vidio da je bolje odreći se toga Vi da dodje u Predsjedništvo. To bi ako tako bude trebalo možda predstaviti i javnosti.

EJUP GANIĆ: Mi smo ovdje izdali naredjene komandantu TO da on obezbijedi naredbu, da se ne puca na tu kolonu. Evo Kljuić je izdao.

STJEPAN KLJUJIĆ: I policija isto, sada je bio Juka Pušina i policija neće pucati.

EJUP GANIĆ: U redu. To je jako dobro, tako da je ta naredba otišla da ne pucaju, nego da se dozvoli prilaz. Neznam sada detalje kako će to ići izlaženje Kukanjca iz kasarne.

STJEPAN KLJUJIĆ: Dobro to nije naše, mi sada ne možemo više razgovarati o tome. Mi možemo samo razgovarati o razgovorima o UNPROFORU,

strana 1/8 zapisnika

.....danas. Tako da je situacija vrlo delikatna. I sada ako smo tu već gdje smo. Ja ne bi da se dalje tu razglabamo. Ove stvari mislim da kad on već ide UNPROFOR-om da bi morao da ide Kljuić Stjepan da mi nemamo izbora, da barem obezbjedimo da imamo Muslimana i Hrvata na pregovorima. Jer pazite, mi smo dogurali dotle da sam ja juče pod pritiskom da se obratim, nisam jednostavno mogao sa Ganićem da stupiti u kontakt. Neznam šta je, došao sam ja do televizije itd., ovi ljudi razgovaraju malo je nezgodno u ime kojeg naroda je, sada nemamo ni hrvata, mi ćemo sada voditi razgovore sada dole neznam ni ja. Da barem pošto je jedan član Predsjedništva možemo to aktuelizirati da

bude Kljuić i Alija da vode razgovore da imamo zastupljeno barem dva naroda,

STJEPAN KLJUJIĆ: Mi sada ne možemo ništa raditi nego čekamo šta će biti s Alijom. Ako Alija udje u krug kasarne - oni ga imaju. Imaju snajpere, oni mogu ucjeniti da prodje cijela kolona. To nama ne odgovara odmah da vam kažem. Mi smo imali Kukanjca imali smo Aliju. To je ispaćaj za državu, ali mogli smo nato pristati da zamjenimo njih dvojicu. Ali da nam sada izvuku opremu i to sve i da pomjeraju artiljeriju i tenkove to nam ne odgovara. Njihovi tenkovi u gradu nemaju više municije.

FIKRET ABDIĆ: S tim što je Alija zarobljen a Kukanjac nije. Jer Kukanjac je ustvari on komanduje i došao je njegove su snage slabije od naše teritorijalne odbrane. To je drugi odnos. On ratuje i komanduje. Ima i slabije snage. Alija radi jedan politički posao došao sletio na aerodrom hoće da ide u Predsjedništvo. On ne komanduje on ne ratuje. Ovaj je u ratu. Kukanjac je u izravnom ratu. On komanduje i okružen je on sa teritorijalnom odbranom našom. Zahvaljujući nemoći njegovoj. Prema tome, toje i

stranica 2/2 zapisnika

ALIJA DELIMUSTAFIĆ: Koje, je li to potpuno ili nepotpuno?

EJUP GANIĆ: Ne mogu da nadjem drugog. Bio je Mariofil bio je i komandant TO.

ALIJA DELIMUSTAFIĆ: Ja neću u ovome da učestvujem i ovo je za mene - ovo nije profesionalizam nikakav. Zna se kako se razmjenjuje i šta je.

MAHMUTĆEHAJIĆ: Alija osnovno je da ti kažem u ovim situacijama obično ljudi gube živce, a mjeri se sposobnost se ljudi mjeri smirenošću u kriznom stanju. Prema tome sjedi. Tiše malo, molim vas. Ministre sjedi tamo.

ALIJA DELIMUSTAFIĆ: A šta ću odvešće mi Kukanjca a neznam je li Alija uopće u transporteru,

HAJRUDIN: Ajmo da vidimo to.

ALIJA DELIMUSTAFIĆ: Poredite ratnog zločinca sa predsjednikom Predsjedništva. Umjesto da sačekate

EJUP GANIĆ: Ma nismo mi donijeli tu odluku.

ALIJA DELIMUSTAFIĆ: Ma kako Kljuić naredjuje komandantu da skine sve bez ičijeg znanja,

STJEPAN: Ne da se skloni samo da ne pucaju.

stranice 2/3 i 2/4 zapisnika

ALIJA DELIMUSTAFIĆ: A moja će ti žena sutra doći i reći da ja ne idem u rat, i šta ću reći neka ostanu. Nemoj tako. Odakle ti pravo.

STJEPAN KLJUIĆ: Ja sam samo rekao zapovjedniku

ALIJA DELIMUSTAFIĆ: U redu je. Ima stenogram gdje si naredio.

STJEPAN KLJUIĆ: Dobro da se ne puca. Ma šta me briga ako ide predsjednik države. Ne treba pucati.

ALIJA DELIMUSTAFIĆ: Odakle ti znaš da li ide. Pitaš li državnu bezbjednost, pitaš - našto ti mi ličimo ovdje.

STJEPAN KLJUIĆ: Izvini ja sam zatečen kao i vi. Ja ništa ne znam o tome, niti sam ja donio odluku,

ALIJA DELIMUSTAFIĆ: Ma zato nam je ovakva država zato smo spali na Stari grad i Centar - tvojim pričama i Ganićevim.

STJEPAN KLJUIĆ: Sjedi molim te polako,

EJUP GANIĆ: Molim te ti mene napadaš neopravdano.

STJEPAN: Nemoj se ti pravdati.

FIKRET ABDIĆ: Ja bih malo. Ovo ćemo za druga vremena.

STJEPAN: Mi smo dobili informaciju da je predsjednik krenuo ka Komandi grada.

ALIJA DELIMUSTAFIĆ: Od koga. Od zvaničnog - ko Biljana P. novine pišu AS piše, naoružava. Isti si.

STJEPAN: Molim vas ako se ne puca nije nikakva izdaja nije pogrešna komanda. A oni se u povratku mogu sačekati. Nemoj bogati sada ko je pripravan ko nije ja ovdje 35 dana ležim tu svakodneвно

ALIJA DELIMUSTAFIĆ: Šta imam koristi od toga što ti ležiš.

STJEPAN: Pa dobro sada ti i ja bi mogli poslije razgovarati nemoj pred svima sada.

JURE PELIVAN: Čuli smo prvu informaciju krenuo. Sada drugu na sjednici da 8 vozila ide. Treću pretpostavku može sve povući sa Alijom. Ima li Alije nema li Alije. On jeste talac. Sigurno je to.

MARIOFIL: On je zarobljenik terorističke organizacije.

FIKRET ABDIĆ: Ali mi moramo znati šta je on. Moramo dobiti papir. Šta je on. Mi ne znamo. Mi moramo oficijelno biti obavješteni, to može uraditi vojska. Ona obavještava Predsjedništvo. Organizujte se kako god znate mi smo zarobili predsjednika Predsjedništva. Mi smo uradili sa njim to i to. Njegov je to status. Onda se mi odredujemo prema tom činu. Mi ne znamo uopće njegov, niti on zna svoj status. ...

stranice 2/6 do 3/7 zapisnika

DELIMUSTAFIĆ: Nije to više JNA, nego teroristička organizacija i trebalo je sudu i Vladi podnijeti krivičnu prijavu. Predsjedništvo već

EJUP GANIĆ: Pazi obavijestili smo međunarodnu javnost. Tebi odgovaram, pazi jednu stvar. Vodjeni su razgovori, ja sam vodio razgovore po papiru sa kojim si se i ti saglasio. Usvojilo ga je Predsjedništvo, Kljuić, Abdić usvojio ga je potpredsjednik Skupštine, usvojilo ga onoliko kvoruma koliko ima. Ti si usvojio taj papir. Potvrdili komandant TO. I Jure Pelivan se složio s tim papirom i svi živi.

DELIMUSTAFIĆ: Gdje je zapisnik?

EJUP GANIĆ: Nema zapisnika, jer su ratni uslovi nema struje,

DELIMUSTAFIĆ: Nema ratni uslovi, ratni štab treba ovdje da preuzme ako su ratni uslovi,

STJEPAN: Dobro sad, kasnije ćemo sada o tome, polako. Pa ljudi polako, smirite se. Mi ništa nećemo postići ako galamimo. Mi smo sada gospodo zatočeni. Sada moramo čekati šta će biti sa Alijom. Ako Alija ode u UNPROFOR na razgovor sa armijom, on ima pravo - treba mu otići dole čovjek i reći. Da samo započne razgovore i da ih načelno dogovori. Poslije toga Alija se povlači - u Predsjedništvo, a Predsjedništvo formira komisiju odavde sa

stavom koji ćemo ovdje zauzeti na sjednici Predsjedništva platformom ide na razgovore. Molim vas da se isključe lične impresije. I lične odluke.

JURE PELIVAN: Stjepane prethodno je pitanje ako jeste Alija sam odlučio vi nećete ići - saglasio Predsjedništvo da krene, i ako on ide tamo, i ako ta kolona sada što smo naknadno čuli vozila ide, molim vas pa će svih njih koliko ima tamo nazad. Pa može li uslijediti večeras napad zbog toga. Šta smo mi onda pred građanima?

DELIMUSTAFIĆ: A šta sa ovim poginulim, šta su oni.

JURE PELIVAN: Prema njima i drugim, šta smo mi prema građanima ja pitam.

MARIOFIL: Ima jedna riječ mi smo izdajnici ako bi mi pustili da zaustavimo kolonu i vidimo ko je unutra.

JERKO DOKO: U redu, predsjednika Predsjedništva poštujemo, državu da vidimo. Ali ne možemo pustiti da prodje 50 ljudi, muslim ni po koju cijenu.

**EJUP GANIĆ: Predsjednik je donio tu odluku na svoju odgovornost. Možda je blokiran. Možda je pod pritiskom. Možda je uci-
jenjen.**

JURE PELIVAN: A nisu mu rekli da će evakuisati komandu cijelu i kasarne.

FIKRET: Ne, ne zna da trebaju 8-10 kola da budu obezbjedjena. Kombi zna to.

EJUP GANIĆ: Molim vas samo jednu stvar radi detalja. Ova odluka to je odluka koju je predsjednik donio sam.

DELIMUSTAFIĆ: Ne znamo za tu odluku. Recite koja je odluka molim vas lijepo,

EJUP GANIĆ: Ne znam valjda da on sam krene u koloni nekakvoj.

MAHMUTČEHAJIĆ: Ama ne znamo je li to odluka, nagadjamo Ejupe. Može li se provjeriti. Ako je to odluka da on ide recite mi molim vas lijepo pa da se mi o toj odluci izjasnimo. Ne znam uopće o čemu se radi. Ovdje niko ne zna. Nagadjamo se svad-

jamo se. O čemu je riječ. S kim ide predsjednik, dokle ide, gdje ide poslije, ko ide s njim. Je li to znate ili neznate.

JERKO DOKO: Jedina neborbena kasarna je ta tu, tu su svi oficiri, koji su povučeni iz Hrvatske. Molim vas oni vode ove borbe i sada se oni trebaju odatle izvući i da nas spravljaju. Još jednom ponavljam, preuzimate na sebe odgovornost.

DELIMUSTAFIĆ:mozak oficirku koji je kriv za hiljade mrtvih do sada mozak. Ne Kukanjca, nego mozak. Tu je sedam osam pukovnika.

STJEPAN KLJUJIĆ: Da kažemo Alija i Kukanjac naprijed ostali stop, i imamo li to snage da kažemo,

DELIMUSTAFIĆ: Ako ćeš ti uzeti pancir pa stati tamo.

STJEPAN KLJUJIĆ: Hoću brate.

DELIMUSTAFIĆ: Pa eto ajmo prekinimo sjednicu izvolite.

HAJRUDIN SOMUN: Još se ne zna oni idu prema ... oficir jedan iz Lukavice je rekao da su krenuli i da je predsjednik u toj koloni. To su dvojica kola UNPROFOR-a i tri oklopna kola vozila. Ovdje su pred vratima TO i drugi i oni misle da treba pregledati kola ovdje i vidjeti ko je i šta/je unutra,
/zajednička diskusija/

RUSMIR: Ejupe, budući da mi neznamo odluku, ja predlažem, molim vas lijepo nek se na Č..... zaustavi ta kolona. Neka se utvrdi ko ide u koloni. Neka se ne napravi nikakav incident i da se dogovori molim vas lijepo s kojim ciljem ide kolona mi to neznamo.

FIKRET: Molim vas mi ćemo napraviti jednu veliku papazijanu ovdje. Prvo znalo se da će se tako nešto desiti, jer praktički Alija je juče mogao ovlastiti Ganića, samo da mu daje svoj glas ništa drugo. A on je izgubljen. Mislim to se vidi. On je u početku mnogo trezveniji bio. A što se išlo dalje - sada trenutno da vidimo ovdje je sada pitanje da vidimo šta je Alija preuzeo jer ovi će borbena dejstva napraviti jer je dogovoreno sa predsjednikom Predsjedništva a mi smo prekršili to. A mi neznamo šta je dogovoreno, a donosimo odluku kakoda se prekrši to. To je suština. Zato je to u uskoj vezi.

JURE PELIVAN: Pošto on nije u normalnim okolnostima, javno je prenio na Ganića da vodi Predsjedništvo.

EJUP GANIĆ: I molim vas ja sam onda skupio sve vas ovdje napravio platformu za razgovor i postigao jedan dogovor. Taj dogovor nije ispoštovala armija. E, sada

STJEPAN KLJUJIĆ: Sada treba otići ti kao član Predsjedništva, predstavnik TO, i MUP-a, otići i da se zaustavi kolona prije nego što dodje na Bistrik. A mi ćemo biti u sali. Da se sa predstavnicima bjelih i UNPROFOR-a otvori da se vidi ko je unutra šta je. I druga stvar. Da vidimo hoćemo li zamjeniti Kukanjca samog, a da nijedan drugi vojnik a pogotovo materijal ne može izaći. To je sada pitanje.

JURE PELIVAN: Ljudi moji moram i ja, znači li sada ovo da može ući u kasarnu u komandu Izetbegović tamo kod njih i da oni mogu postavljati bilo kakve uslove. Znači da ga mi još gore guramo, na nama je hoćemo li ga pustiti, ili treba negdje u obezbjedjenju pred kasarnom međunarodni posmatrač i da dovedu Kukanjca

EJUP GANIĆ: Gdje da idem ja, išao sam u UNPROFOR na razgovore,

FIKRET ABDIĆ: Ti moraš ići i Efendić. Onda nije nivo ne treba niko ići.

EJUP GANIĆ: Molim vas to treba da ide stručna ekipa, ja ne mogu kao član Predsjedništva da pregledam gdje da idem

FIKRET: Ti si predsjednik Predsjedništva javno sva Bosna zna. Ozbiljno ti kažem.

DELIMUSTAFIĆ: Nema šefa države, nemali prvoga ako je tamo Alija - uzeće predsjednika Vlade

EJUP GANIĆ: Uzeće i mene.

STJEPAN: Ma nije to sistem mišljenja. Sistem mišljenja da se pregleda sad picgauer i da kaže unutra se nalazi 7 vojnika ili dva vojnika.

EJUP GANIĆ: Mi delegiramo Kljujića u ime Predsjedništva.

STJEPAN: Ja neću. Što bi ja išao sada tamo kada si ti sve dogovorio.

EJUP: Šta sam ja dogovorio,

STJEPAN: TI SADA PREDSTAVLJAŠ predsjednika predsjedništva. Tako te ovlastio Alija. Meni da je to uradio ja tebe ne bi pitao ja bih otišao tamo.

EJUP: Momenat.

DELIMUSTAFIĆ: Ne znam ja nakon 12 sati šta bi trebali, mi smo se trebali jutros sastati, i novinare pa da se vrše razgovori pred novinarima evropskih i svjetskih, a ne tajno,

EJUP: Ma nije tajno po ovlaštenju sam išao.

DELIMUSTAFIĆ: Po čijem ovlaštenju.

EJUP: Po ovlaštenju članova Predsjedništva.

STJEPAN: Nisi Ganiću.

MAHMUTČEHAJIĆ: Alija Delimustafiću ja uopšte neznam koji je smisao tvog sada optuživanja i napadanja ovdje. Dosta te čovjek pita šta ti predlažeš da pomogneš. Ako nemaš šta predložiti, s ovim što optužuješ ovdje Ganića samo pogoršavaš situaciju. I nisam siguran da konstruktivno radiš u tom pogledu. Od optuživanja ovdje sada šta je trebalo - što nisi uradio ti to tako jutros?

ALIJA DELIMUSTAFIĆ: Ja sam uradio to jutros gospodine potpredsjedniče.

MAHMUTČEHAJIĆ: Ne znam ja šta si ti uradio. Ja to ne znam. A to što optužuješ - nemaš pravo optuživati Ganića sada ovdje. Nemaš pravo ja ti kažem. **I vrlo je sumnjivo što, s tim hoćeš da postigneš.**

KONJICIJA: Ma ostavite svadje. Nego šta konkretno dajte. Sumnjičenja pustite na stranu ljudi,

EJUP GANIĆ: Nisi ti ih napravio, ja sam većinu toga diktirao

STJEPAN: Stanite molim vas. Nemojte tako diskutovati. Prekini Alija molim vas.
/zajednička diskusija/

JURE PELIVAN: Molim vas najkonstruktivnije je fino zasutaviti na odredjenom odstojanju kolonu, vidjeti šta je sa snagama i neka tu sačeka predsjednik Predsjedništva, dok se dovede tu i Kukanjac. A ne da vode predsjednika u komandu. Onda smo mi

izgubili svaki dalji kriterij. Ništa neće sam pregovarati. Ako je već sam krenuo neka je, ali da ne upadne u novu klopku,

FIKRET: Ne, mi možemo sa ovim predlogom i zaoštriti odnose još više. Na nama su dvije stvari. Jedno je ovo da pregledamo i da vidimo šta je, a drugo je da na nevidjeno prihvatimo to što je Alija dogovorio. Sada mi. Ali da tražimo da nam napiše šta se dogovorio. Neka nama Alija napiše evo

X: Ne treba dozvoliti da Izetbegović ulazi u komandu

FIKRET: Pazi politika je i to da podržiš čovjeka na nevidjeno, ali moraš znati šta je.
/zajednička rasprava/

FIKRET ABDIĆ: Smirite se molim vas, dosta.

ALIJA: Molim vas da li je Predsjedništvo donijelo odluku, ako nije da ja napustim - dok je neposredna ratna opasnost ja i Doko da budemo članovi Predsjedništva. Jeste.

JURE PELIVAN: Ne članovi nego da budete prisutni samo.

ALIJA: Samo kao figure. Molim vas ja nemam pravo glasanja, ali diskusije imam pravo.
/zajednička diskusija/

KONJICIJA: Molim vas uzobiljite se, ovi razgovori ne vode ničemu, dajte molim vas predložite Ganiću sta treba učiniti. Ako treba otiću ja gore pa ću ja stati ako neće niko pa ću ja razgovarati, šta treba vidjeti.

EJUP: Kako je predložio predsjednik Vlade, da dva čovjeka, stručna čovjeka provjere ko je u toj koloni dali je predsjednik Izetbegović u toj koloni. I da vide kakav je plan. Gdje predsjednik ide šta se namjerava raditi. Da ne bude izigran. Da ne bude ponovo uhapšen.

FIKRET: Samo Ganiću to možeš jedino ti.

EJUP: Izvini Fikrete Abdiću ja sam ovdje

FIKRET: Ne možeš Aliju - mi možemo dogovoriti da bude Doko i Alija - ovo po tvom. Ali onda ne može obavljati dio razgovora sa Alijom njih dvojica. Ovaj dio. Onda drugi dio zadatka ne ide.

EJUP: Ja ću biti kindapovan ako odem ako vam to nešto znači. Ja vam otvoreno kažem.

FIKRET: Ma nećeš.

EJUP: Ja nisam stručno lice. Molim vas u ovom trenutku treba odrediti dva čovjeka stručna čovjeka koji će nas obavjestiti šta se nalazi u toj koloni. I mi ćemo ovdje radio-vezom javiti šta dalje da se radi.

FIKRET: Ne, to nije nikakva zaštita što ćemo mi odrediti dva čovjeka Aliji, šta će im sa njim. Ganiću nemojte to, ovaj drugi dio - prvi dio bi bilo najbolje kako si ti predložio. A drugi tvoj kompletan predlog podrazumijeva da ti ideš. Ja mogu uvažiti da ti ne ideš. Onda mi dajemo drugi dio. Prvi dio zadatka. A to znači da neko stručno pregleda ko je šta je. Ali ne ulazi u razgovor sa Alijom. Ti ne mogu ulaziti u razgovor sa Alijom. To podrazumijeva da bi dobro bilo da odeš ti i Alija Delimustafić i Doko,

JURE PELIVAN: Postavlja se pitanje šta je Alija s njima dogovorio i šta je uopće. Postavlja se pitanje može li se to prihvatiti ili ne. Da li je pod prisilom. Mora se dakle, stupiti zvanično u kontakt prije ulaska u kasarnu sa Alijom. Ako sve može što je on rekao, ja sam zato sve što može a da se ne osramoćimo totalno, sve što se može prihvatiti a on obećao da vidimo.

DELIMUSTAFIĆ: Nije Alija toliki slabić, ne trebate se bojati zato. Alija je naučio biti i 3 dana i 3 godine i ako treba i 30.
/zajednička diskusija/

STJEPAN: Ejupe ti si se prihvatio tog posla i odradi ga. Ako ne možeš podnesi ostavku. Izabraćemo drugog.

EJUP: Ne, ne ja predlažem da profesor Konjicija da ide da razgovara sa Alijom, a da dva stručna čovjeka provjeravaju ko je u koloni.
/zajednička diskusija žučna/

STJEPAN: Nemoj ti nas ucjenjivati. Ja tebi kažem najdobronamjernije. Ti, Alija Delimustafić i Jerko Doko. I to odmah da ti kažem njih dvojica nisu ni obavezni da ovo rade, ako se prihvate. Idete pod snagama našim zaustavlja se kolona pregledate šta je tamo, ti se obratiš UNPROFOR-u, kažeš molim vas Predsjedništvo BiH donijelo je odluku da provjerimo da li je gospodin Izetbegović u transporteru. Jeste. Donijelo je još jednu odluku da vidimo šta je gospodin Izetbegović obećao armiji.

FIKRET: Da mi to verificirano

EJUP: Ne, ja molim vas ne mogu da napuštam zgradu Predsjedništva. Ja sam to uradio jednom, završio sam taj dio razgovora, mi možemo samo da pošaljemo delegaciju, ja tamo nemam u toj koloni sagovornike. Lično samo bi trebao sa predsjednikom Predsjedništva razgovarati neko ko po mom mišljenju može taj posao uspješno obaviti. Ja smatram da je gospodin Konjicija veoma pogodna ličnost, a da jedan bude iz TO jedan iz MUP-a i da nas obavijeste. Molim vas ja nisam učestvovao u kreiranju te odluke, kolone i ne mogu se sada uključivati tamo. Ja ću ovdje biti. Ja predlažem da sa Alijom Izetbegovićem razgovara profesor Konjicija.

HAJRUDIN SOMUN: U koloni izgleda ima 15 vozila u kojoj oni odozdo idu. Kojima oni žele da pokupe ranjene i mrtve naravno. Drugo Dojl nije u koloni, samo je general Mekenci, on je ostao u Lukavici ne zna se zašto. Moguće je da je garancija, čekajte ljudi minute prolaze, a onaj T.,.. bio u Mostaru zbog smrti onog posmatrača on se vratio, on ide sada u UNPROFOR, šef misije posmatračke.

Ja sam upozorio na veliku opasnost koja može nastati tamo ako JNA bude zahtjevala uz Kukanjca izadju i oprema, ljudi svi. A čuo sam sada na radio-stanici da neko izdaje naredjenje da se nipošto ne dozvoljava nikome da ide iz komande. Nikakav pokret iz komande.

FIKRET: Jesi ti to slušao ili čuo, ili ti je neko ispričao.....

Bilješke

1. oznaka 1/5 označava: snimka sa audio kazete broj 1, stranica 5 sa te kazete

"Predsjedništvo je zauzelo stav da Republika BiH kao članica KEBS-a zatraži vojnu pomoć iz inostranstva"

ZAPISNIK 81. sjednice Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine, održane 4. maja 1992. godine

PREDSJEDNIŠTVO REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE

Broj: 02-011-343/92

Sarajevo, 4. maja 1992. godine

Sjednica je počela u 11,00 sati.

Prisutni:

predsjednik Predsjedništva Alija Izetbegović,
članovi: dr Ejup Ganić, Stjepan Kljuić, Fikret Abdić,
generalni sekretar Predsjedništva Mile Akmadžić,
potpredsjednik Skupštine RBiH Mariofil Ljubić,
predsjednik Vijeća građana BiH dr Abdulah Konjicija,
predsjednik Vlade RBiH Jure Pelivan,
ministar za narodnu odbranu Jerko Doko,
ministar za unutrašnje poslove Alija Delimustafić,
komandant Štaba TO Hasan Efendić,
sekretar Skupštine BiH Avdo Čampara.

Na sjednici je usvojen slijedeći

Dnevni red:

Situacija u Bosni i Hercegovini,

Prijedlog uredbe sa zakonskom snagom o utvrdjivanju privremenog grba i zastave Republike Bosne i Hercegovine.

Tačka 1.

Predsjedništvo je usvojilo Izvještaj o aktivnostima koje su članovi Predsjedništva obavljali u vrijeme odsustva i zarobljavanja predsjednika Predsjedništva Alije Izetbegovića od strane bivše JNA na povratku iz Lisabona.

Predsjedništvo je zaključilo da se obavijesti javnost da je agresor na Bosnu i Hercegovinu Srbija i Crna Gora, odnosno Savezna Republika Jugoslavija, preko bivše JNA i uz sudjelovanje paravojnih formacija SDS i paravojnih formacija iz Srbije i Crne Gore, odnosno Savezne Republike Jugoslavije.

Imajući ovo u vidu, Predsjedništvo je zauzelo stav da Republika BiH kao članica KEBS-a zatraži vojnu pomoć iz inostranstva.

Ministru za inostrane poslove Republike Bosne i Hercegovine dat je nalog da ove stavove Predsjedništva zastupa na sutrašnjoj konferenciji KEBS-a u Helsinkiju.

Predsjedništvo je dalo saglasnost da se vojna lica i civili na službi u Komandi Druge vojne oblasti bivše JNA, zarobljeni juče, oslobode.

O svom daljem statusu oni će se izjasniti u prisustvu predstavnika Teritorijalne odbrane Republike BiH, bivše JNA, UNPROFOR-a i Evropske zajednice, u čemu će se poštovati njihova slobodna volja.

Predsjedništvo je prekinulo sjednicu u 13,00 sati i zaključilo da o ovim stavovima upozna širu javnost. Predsjedništvo je nastavilo sa radom u 17,00 sati sa istim dnevnim redom.

U nastavku sjednice Predsjedništvo je obaviješteno o onemogućavanju snabdijevanja hranom i drugim robama Republike od strane bivše JNA, te paravojnih formacija SDS i drugih terorističkih formacija. Konvoj od 26 šlepera zaustavljen je juče kod Doboja i vraćen do Prijedora, gdje su paravojne formacije SDS ostale i zadržale 6 šlepera. Predsjedništvo Bosne i Hercegovine odredilo je delegaciju za razgovore o povlačenju JNA sa teritorije BiH.

U ime Predsjedništva, u razgovorima će učestvovati članovi Predsjedništva Fikret Abdić i Stjepan Kljuić. Pod pokroviteljstvom Posmatračke misije Evropske zajednice razgovori treba da počnu sutra u sjedištu UNPROFOR-a u Sarajevu.

Tačka 2

Predsjedništvo je usvojilo Uredbu sa zakonskom snagom o utvrdjivanju privremenog grba i zastave Republike Bosne i Hercegovine. (Prilog: Uredba kao sastavni dio zapisnika).

Sjednica je završila sa radom u 19,00 sati.

Sastavni dio zapisnika je magnetofonski snimak sjednice.

GENERALNI SEKRETAR
PREDSJEDNIŠTVA RBiH
Mile Akmadžić .

PREDSJEDNIK
PREDSJEDNIŠTVA RBiH
Alija Izetbegović

"Ja znam koju politiku vodim, ja vodim politiku oružane borbe"

Magnetofonski snimak 81. sjednice Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine održane 4. Maja 1992. godine

Sjednica je počela u 10,30 sati.

Sjednicom je predsjedavao predsjednik Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine, Alija Izetbegović.

PREDSJEDNIK: Samo da vas pitam je li objavljen izvještaj Kutiljera, njegovo saopštenje. Znete li. Hajrudine treba samo javiti UNPROFOR-u da mi do daljnjeg budi dobar uradi to odmah, izvini da i radimo na obustavi vatre, i dok se ne obustavi vatra reci potpuno je nesiguran prolaz dole. Predsjednik ne može ponovo rizikovati da ponovo dodje u istu situaciju. **Pazi Stjepane mi ne smijemo otjerati UNPROFOR iz Sarajeva, čovječe. Nemoj da se igramo sa njima. Oni su nam još jedino oko ovdje kroz kojih gledamo svijet. Nema telefona nema ničega više.** Treba da još oni odu. Oni ovako imaju bar radio-vezu pa se može znati sa čitavim svijetom šta se zbiva. Ako budemo se prema njima odnosi neko-rektno - oni su insistirali to je njihov predlog da se sastanemo danas ovdje. Neka se barem izvine, ja nisam zato da idem dole. I mislim da to treba na drugi način podesiti, ali ovaj sastanak što su ga oni utanačili treba da se izvinemo a dalje ćemo vidjeti šta da radimo. Dakle, izvjestiću vas o tome kako je išlo u Lisabonu, ako ste čitali ono saopštenje ja mislim da je manje više sve jasno tri dana natezanja. Mi se nismo kao delegacija sastajali ništa.

Sastali smo se isključivo sa predstavnicima Kutiljerom i kompanijom tamo. Ja sam postavljao uslove za prekid vatre, a provjero na Sarajevu i Mostaru. Oni odmah kažu da odmah smo mi prekinuli vatru. To potpisuju generalne, kakve god hoćeš generalne, čovječanske da se spašava čovječanstvo, a da im kažeš ukloni ovu šarao tri čovjeka odavde sa ceste na Ilijašu to neće da prihvate jer je to prihvatljivo. Tako da ima malo nesporeduma. Što ja insistiram na nekom konkretnom slučaju. Zato što je on i povjerljiv i što je on doveo do toga loptice su ostale na njihovom dvorištu. Sada se vidi. Jer ovako mi kažemo za prekid vatre. Nikada se nezna ko je taj prekid vatre ko je narušio. Ja sam zato postavio konkretne uvjere. Prekid vatre svugdje, a test na Mostaru i Sarajevu. U Mostar treba neko da ode, dole je Brkić je bio, a ovdje da se dole utanači i sa ovim predstavnicima iz SIV-a, ja mislim. A ovdje da se izvrši demontaža artiljerijskih oružja pod kontrolom i da se vrši deblokada cesta i aerodroma. Ako se to prijavi razgovori se nastavlja, i onda je počelo nastizanje. Oni su prihvatili prvobitno tu stvar. Kasnije je predsjednik javio da ništa nije uradjeno. Oni kao što vidiš izvršili su prekid sastanka na optužujući ustvari - nalazeći krivicu u stvari u SDS-u koji nije ispoštovao te uvjete koji su bili dati. **Očigledno je bilo od prvog momenta da od dogovora nema ništa. Samo su postojala pitanja čija će krivica biti naša ili Karadžićeva.** I sada je nastala ta igra ping-ponga. **Mi smo uspjeli konačno da na njih bacimo krivicu.** Jer smo postavili uslove koji su bili prihvatljivi, koji su oni prihvatili u načelu bili i u Sarajevu, i nisu mogli ovaj puta da ih odbiju. Prihvatili su ih, obavezali se nisu ispoštovali Kutiljero je prekinuo razgovore. To se vidi i iz onog izvještaja Kutiljera kojeg je dao tu. To je za nas jedna važna politička povelja, imamo i previše političkih povelja tako da nam možda i ne trebaju - više nam trebaju neke vojne - ako je moguće. Ali ovdje u Lisabonu to je u ovom čitavom natezanju ipak naša politička pobjeda nije njihova. Oni su ostali krivci zbog prekida pregovora. To je što se tiče toga Lisabona. **Moram vam reći da sam usputno, sasvim privatno u hotelskoj prilici vido, imao prilike da vidim neke nove karte koje je ... dao mape neke je li. Za koje sam bio radoznao da vidim kako izgledaju. To su neke karte koje sada stoje odprilike između one karte koje je svojevremeno lansirao i IS(?) i one srpske karte. Neka pomjeranja (jedan dio prekinuto snimanje)** Pošto je to Darwin radio te karte dali su kritički osvrt na te karte, isto rečeno je da je to nezvaničan u kome **smo pokušavali da Darvina diskvalifikujemo kao čovjeka koji radi za njih.** Jer mislim da smo u tome uspjeli, jer se Kutiljero jednostavno iščudjavao. **Da su pomjeranja sva izvršena, baš sva, na štetu Muslimana, hrvatske regije, a u korist Srba i da je neprincipijelno postupano prema tome.** Gdje ima 20% Srba - samo ako oni imaju 50-60% to je sve njihovo itd. itd. To su ovi naši ilustrirani u razgovoru ističući naravno da su to

nezvanični razgovori i da se pravi razgovori ne mogu početi - to je još o tome šta je bilo u Briselu. A što se tiče mene juče - ja sam manje više ispričao šta je i kako je bilo. Mislim da je namjera bila da se nekako Kukanjac izvuče. A da se ja nekim slučajem predam SDS-u. Mislim da je tako odprilike bio scenario napravljen. Da me ugrabe ovi SDS-ovci negdje na cesti. To je odprilike tako nešto bilo skontano. Taj scenarij jer su oni u nekom obračunu tamo kada je bila lldža nestalo je njihovih 8 ljudi. Tih 8 ljudi neznam šta je s njima bilo. Postoji sumnja da su likvidirani, tako barem oni tvrde. Nema ih nigdje ni živih ni mrtvih da se javljaju. E, sada oni su našuškali onaj svijet kada su čuli da su u Lukavici, - neznam da li je vojska u tome imala svoje prste ili nije. Vjerovatno zato SDS imao, ali su imali dobre sagovornike sa oficirima. Evo imate Aliju u šaci, tražite onih 8 ljudi, ako ne možete naći Aliju za 8 ljudi. To je tako i njegovu kćerku. Tih 8 ljudi su bili rezervisti. Ustvari ja sam taj spisak - Delimustafić mi je taj spisak donosio sutradan ili prekosutra i nešto smo analizirali i nismo utvrdili da su svi odavde iz Dobrinje, Nedžarića iz Sarajeva svi do jednog. 8 ljudi kojih su uglavnom pokupli na brzinu, uključili ih u tu jedinicu. Kada je došlo do one borbe na lldži prema ovim objašnjenjima ovoga pukovnika Gagovića pokvario se taj transporter - naši su naletili zarobili ih svih 8. I navodno likvidirali. Koliko je to tačno, ali izgleda da je priča do zarobljavanja tačna. Oni su bili u transporteru. Ali su svi do jednoga baš nijednog nema sa strane, nego iz tog kraja tu. Tako da su njihovi roditelji, rođaci zainteresovani i dolaze iz dana u dan traže tih svojih 8 ljudi. Koji su izgleda tog dana mobilisani. To jutro kako li je bilo. Jer tačno vidi se odatle uzeti. E, sada oni su bili organizirali opkoljavanje kasarne od strane naroda u kome se neda izaći iz kasarne. Nego kažu vojnici bi u jednom momentu rekli eto mi zetbegovića puštamo, ali vidite hajte vi prodjite ovih hiljade ljudi. To je bilo sračunato. Medjutim, Kukanjac je bio u nevolji i oni su skontali da ne mogu Kukanjca izvući bez da mene puste, i ustvari rekli su tim gradjanima, šta ja znam rekli su Alija ostaje do daljnjeg ovdje. Vidjećemo kada bude trebalo da ide. Inače sam ja čuo dole povike, čula se masa ljudi koja je tamo nahuškana da dodje pored kasarne. Tako je ta stvar. I vjerovatno da juče nisam uspio da izadjem, vjerovatno danas ne bi više mogao izaći. To je situacija bila tamo jasna. Pogotovo ako bi se Kukanjac na bilo kakav način izvukao. Zato sam ja njemu u jednom momentu rekao, pošto sam vido iz razgovora da se on nalazi u velikoj nevolji, rekao došao bih ja po vas, ali moram i ja izaći prvo odavde. Ja bi došao po vas, ja vam dajem riječ. Ja neću krenuti u grad, ja ću doći tamo da vam omogućim izlazak. Onda je on to prihvatio. Ali je ovaj nesretni Gagović tamo koji izgleda komanduje i njemu - jer sam slušao razgovor bio sam u kancelariji tada - nema ni kod njih discipline. Pukovnik Gagović jednostavno ispravlja Kukanjca, nemoj nećemo

tako, nego ovako. Tako da je na koncu on nametnuo svoj konce da se izvuče da se iskoristi sa Kukanjcem da se izvuče i masa opreme. Inače prvobitno je bilo da ja dodjem po Kukanjca i da on eventualno ili sam sa dva oficira, ili što je bila druga varijanta sa 4-5 ljudi štaba izadje malo većim kolima. On je samo zahtjevao da ne dodju mala kola po njega da dodje da se može izvući 7-8 ljudi. Tada je Gagović koji se nalazi tamo u sigurnosti relativnoj - postavio uvjet da se izvuče i oprema. I ostale sve da se izvuče i rekao je evo da stavimo 10 kamiona. Pa je nastalo natezanje oko toga. Pa je kasnije uvalio 20 kamiona. I doveo do ove situacije koja je sinoć nastala. Inače, to bi bilo manje-više normalno izvedeno. Bilo je govora o tome da Kukanjac izadje i da se danas nastave razgovori u UNOPROFOR-u o oslobadjanju komande pa i drugih dijelova, itd. A kada je riječ o tome, ja lično stojim i tu politiku moramo naravno da utvrdimo i da vidimo hoćemo li tako ići. Mislim da bi s armijom trebalo postići sporazum kako smo i ovdje u dogovoru rekli. Da ako hoće da odu mirno. Ali uz uvjet da jedan dio oružja predaju. Prije svega teritorijalne odbrane kako to piše u odluci, a za ostalo ćemo - ako hoće naravno. Jer riječ je o tome o našem stavu. Druga je stvar ako neće, hoće da se tuku ili će mimo toga da izlaze. Uvjet je uvijek da prijave što on nije juče uradio. Bilo je to - njemu je to ispod časti - ja sam idući s Mirne od komande idući ovamo rekao. Ovo što se sada dogodilo kada su nas zaustavili, prije svega vi ste - vama Gagović komanduje. Gagović nas ustvari uvalio u tu situaciju. Sad možete glavu izgubiti i vi i vaši ljudi. A druga stvar vi niste, kada sta htjeli da se povlačite niste prijavili civilnim vlastima što bi bilo normalno. Jer kaže on kako sam mogao da izadjemo Makedoniji itd., u Makedoniji ste priznali vlast i prihvatili pregovore normalne, itd. Vi to nećete vi hoćete kad hoćete da izadjete. Da idete kada vam je volja i kuda. To ne može gospodine Kukanjac više. Vidite da ne može. I vidite vi ste stalno davali izjave mi ćemo ostati u BiH. Vidite da nećete ostati. Hajte ostanite ako možete. Medjutim, uprkos svega toga mislim da bi dobra politika bila kao opšti stav, kao opšti kurs pokušavati sa njima na neki način da idu mirno ali da ostave dio opreme. I da to bude nekakav recept. Jer ovo drugi recept vodi do toga da mi nešto od toga uzmemo, ali to jako skupo platimo. Mi smo juče digli 9 kamiona /neznam ni ko im je digo 9 kamiona/ vjerovatno jesu iz TO-a i nešto malo oružja. Ali zato vjerovatno će oni skupo platiti, jer imaju tenkova duž ceste tamo čak i ovdje - jer mi smo preko Vraca došli. I tu da nije Kukanjac bio u pitanju, da on nije bio zarobljen, mene bi uhvatili na Vracana. Prošao sam tamo preko najkritičnijeg SDS-ovskog dijela. Ali tu su vojska i oni pomiješani. To je jasna stvar. Stoje tenkovi njihovi, stoji njihova nekakav koji je bio krenuo da ranjenike uzme pa se morao vratiti natrag nije uspio da sidje dole do Vrbanje mosta. A tu ima i uništenih nešto

tenkova, ja sam vidio na dijelu tamo od Vrbanje. On ima jako mnogo tenkova njegovih koji stoje upereni cijevima prema gradu. To je ono što sam samo vidio. Jer naravno to je jedan deseti dio onoga što se ratnog tu nalazi. I grad je u takvom okruženju po mom mišljenju neznam tu su vojnici koji mogu da malo koriguju. Ali mislim da je grad u takvom okruženju artiljerijskom. I drugo da bi mogao da bude praktički ako ne savršen sa zemljom, ali dobro, dobro uništen. I još jedan dan borbi da dovede do uništenja čitavog niza objekata. Mi smo otkinuti, pošta nam ne radi, mi nemamo više veze sa svijetom. Telefoni ne rade, nemamo veze sa Zagrebom, Bečom ni sakim veze. Mislim da li treba da idemo tim putem, ako bi mogli da ga izbjegnemo. Srušiće nam televiziju neka znate vrlo brzo, to još nisu uradili, jer kontaju možda da će doći u posjed svoj. Onda nema šta. Mislim da bi trebali - naravno pod uvjetom da se to može.

EJUP GANIĆ: Samo zbog principijelnih razloga, ovdje mi kada smo saznali da si ti kindapovan. Mi smo formirali u toku noći da razgovaramo sa vojskom u UNPROFOR-u i faktički ti stavovi se sastoje iz tri tačke. Prvo je prekid vatre. I drugo je tvoje oslobađanje. Treće da se dozvoli humanitarna pomoć, da se uklanjaju mrtvi i ranjeni sa ulica. Taj stavka dogovora je verifikovana ..sa dva člana Predsjedništva. Ovdje. Abdićem, Kljuićem, predsjednikom Vlade, potpredsjednikom Skupštine i sa pripadnicima teritorijalne odbrane i ministarstvom. Ja sam juče u UNPROFOR-u bio na tim razgovorima, tamo je bio general Aksentijević, jedan potpukovnik od strane od strane vojske, general Mekensi i gospodin Dojl. Dogovor koji je postignut u UNPROFOR-u je bio da tebe UNPROFOR dovede ovdje na radno mjesto. Ti kada dođeš ovdje imaš kratak kontakt sa svojim saradnicima, češ se uputiti prema UNPROFOR-u, u tom trenutku general Kukanjac, on kao jedini može izaći iz kasarne i doći na UNPROFOR s tobom na razgovore. I to je bio dogovor koji je bio prihvaćen. Prihvatio ga je i Kukanjac bio. Poslije toga

IZETBEGOVIĆ: Ali ga nije prihvatila lukavička strana.

EJUP GANIĆ: Poslije toga kada smo mi došli ovdje, vidio sam da se dogovor ne realizira i ja sam samo dao nalog da Kukanjac nemože izaći iz kasarne. U međuvremenu ja sam javno preko televizije pozivao Dojla i Mekenzija da se jave da dodju ovdje u Predsjedništvo. Da kažem ako je došlo do promjene, ako mehanizam taj ne može da se realizuje da se sastanemo u Predsjedništvo i da razmatramo druge - ja sam to uradio na engleskom, sh, i rekao sam da neću preko televizije objaviti detalje dogovora, ali ako je došlo do promjene neka dodju ovdje. I stvari su se odvijale kako su se odvijale. Mislim da je nastala

jedna materijalna greška što mi ovdje nismo znali. Ja nisam znao da, SDS okružuje Lukavicu. Mi bi nešto ovdje korigovali u načinu našeg razmišljanja. A onda si ti imao neku svoju inicijativu stupio u kontakt sa Kukanjcem i išlo je kako je išlo. Medjutim, mi nismo imali ovdje, ja mislim da i TO mene nije upoznala niko ni ministarstvo da se SDS koncentriše tamo. Prema tome, meni što je bilo interesantno meni se ni Dojl ni Mekenzi nisu javljali. Ja sam razgovarao sa generalom Nambijarom i pokušao njemu da pošaljem poruku, da se ta poruka prenese tebi ako si u okviru II vojne komande, jer je ovdje vladala informativna blokada. Negdje od pola 4 od 3 do pola četiri. Nismo znali da li si ti uopšte tamo, da li si sigurno tamo. I gospodin Konjicija je htio da žrtvuje - žrtvovao je svoj maltene život htio da udje tamo da vidi jesi li ti tamo i da vidi pod kakvim si uslovima pregovarao sa njima. Ovdje u II vojnu oblast. Ogromno je bilo jedno neraspoloženje kod naroda, da oni izadju jer su se veze mijesale da će grad biti bombardovan ako se komanda izvuce. I niko nije znao šta si ti sa njima dogovorio tamo. I onda je Konjicija htio da se probije, mi smo juče imali ovdje sastanak do tebe, da tu stvar ispita, da li je ova kolona koja ide dozvoljena ili nije dozvoljena. I onda je Konjica nije krenuo

PREDSJEDNIK: Ali mislim iz činjenice da sam ja s UNPROFOR-ormprošao kroz grad - bio sam slobodan onog trenutka kada sam prošao - neću reći kada sam izašao iz Lukavice. Ali kada sam prošao sišao niz Vraca. Ja sam bio slobodan čovjek u onom trenutku kada sam izašao iz Lukavice. Ali sam stvarno bio slobodan kada sam izašao iz tog terena koji drži SDS. Koji je još uvijek mogao da me zarobi. Pa da kaže šta se nas - pusti Kukanjca neka ide do djavla. Onda je bilo ljudi koji su htjeli Kukanjca žrtvovati i u vojsci onde. Pa dobro jedan Kukanjac ima njih koliko hoćeš. Bili su spremni da ga žrtvuju jer su postavljali sve teže i teže uvjete. I druga stvar dogovor s Aksentijevićem - tamo je trenutno Gagović koji drži vojsku. Isto kao i kod nas. Gospodar situacije, Aksentijević on kaže molim vas mi ne možemo tako. Ja sam mislio Aksentijević je to predstavnik tamo, pa to je komanda nekakva. Ništa on Aksentijevića dezavuiru dpika - on kaže molim vas vi ste bili dugo u izolaciji, pustite vi vašu diplomatiju. Nema od toga ništa. Mi to nemožemo. Mi ćemo ovako. I pada u vodu stvar. Dakle, vi ste polazili od predstavke da to što ugovara Aksentijević je to

GANIĆ: On je to prihvatio u ime armije.

PREDSJEDNIK: Medjutim oni ljudi tamo ništa

GANIĆ: Pazi nešto ja sam juče razmišljao, onog trenutka kada si se ti osjećao da si oslobođen. Ti si počeo da donosiš odluke pregovaračke. To je bio moj stav. Medjutim, stvar je ju tome što je gospodin Konjicija želio da stupi u kontakt s tobom da zna da li si ti pod prinudom tamo, da li je metak pod grlom, da li je neko iza tebe, iza ledja i šta se događja. Pokušao je da se probije. Medjutim, pucano je na to vozilo, i uglavnom su se odvijale stvari kako su se odvijale.

KLJUJIC: Molim vas da završimo šta je bilo. Mislim da imamo sada takvu situaciju da bi morali neke stvari razjasniti u daljem i našem djelovanju. Prvo predlažem da je obavezno prisustvo svih funkcionara i da ne može niko više idi nigdje. To je mislim jedan od preduvjeta ovdje, jer moramo biti ne u stalnom zasjedanju, nego stalnu sjednicu moramo imati s pauzama. Druga je stvar, da se sada postavi pitanje pregovaračkog tima. Mislim da predsjednik ne može - on može samo otići da otvori pregovore, a da se dogovori svedu na jednu našu delegaciju u kojoj će biti eksperti i određeni članovi Predsjedništva. Mislim da ne smijemo dozvoliti da predsjednik države razgovara sa jednim generalom bez obzira na njegove kompetencije U svakom slučaju moramo učiniti dodatni napor da se to svede u okvire promatrača i UNPROFOR-a jer to je jedina šansa da bar ako ništa oni prenesu svijetu naše stavove i našu poziciju. O samim predmetima razgovorima treba izraditi neku platformu. Mi ovdje imamo nekih 7 tačaka, predsjedniče koje smo usaglašavali dok si ti bio odsutan. Mislim da ih možemo staviti na dnevni red. **Kao drugu stvar koju bi kandidirao to je da sinoć je Ganić razgovarao prvo sa Šeparovićem, pa sam onda ja. On je zvao iz Njemačke i rekao je: „Večeras treba da budu dva naša čovjeka u Helsinkiju“ - on predpostavlja da će jedan biti Silajdžić a da ima još jedno mjesto u nekom kvorumu.** Pravo da vam kažem pošto je to bilo ovako preko amatera nisam dobro zapamtio. Samo da vam dalje kažem, **traže od nas bosansku zastavu koju mi danas možemo preko Zagreba njima poslati itd.** Ali isto tako potrebno je da Silajdžić iznese neke stavove BiH u svojoj prvoj u KEBSS-u. I nažalost pošto inače imamo o **Silajdžidu svoje mišljenje, čovjek je potpuno izoliran. Nije se javljao predsjedniku Vlade, nije nikome.** Ne optužujem nikoga. Silajdžić je čovjek koji je dosta odradio nije imao malo takta u nekim finesama. Ali molim vas šta je da je, mi moramo ići dalje. Mislim da bi se tre-balo na neki način Silajdžiću poslati poruka šta on treba da traži u ime BiH u prvom svom govoru. Ja sam to pokušao da formuliram u 3 tačke, dao sam nekim ljudima da to pogledaju. A sada opet to da predložim. **Prva tačka je da se Silajdžić obrati sa zvaničnim imenovanjem agresora, ali ne agresora da se kaže SDS ili ovo. Za nas je agresor jugoslavenska armija, Republika Srbija, i Republika Crna Gora. To znači ostatak**

Jugoslavije. Jer pazite mi ništa ne dobivamo ako se armija identifikira kao agresor. Ona se raspada, nema svoje baze, nema svog naredbodavca. I mi nećemo moći dobiti ništa s armijom. Prvo armija je pod vrhovnom komandom Predsjedništva Jugoslavije. Imamo niz dokaza neoborivih da su trupe iz Srbije dovedene u BiH. A to je usko vezano sa drugom točkom našeg zahtjeva, a to je pitanje ratne odštete. I treća stvar, predsjedniče ti si bio odsutan, bio si u Lisabonu, naša komisija za prikupljanje o ratnim zločincima je ovdje vrlo dobro radila. Ima dvije grupe. Jedna je na kojoj je Zoran Pajić, to je onaj profesor međunarodnog prava. To je skup stručnjaka koji djeluju na međunarodnom planu. I imamo jednog mladog čovjeka zove se Dražen Petrović koji je šef grupe operativaca koja prikuplja podatke. I imamo već jednu banku podataka koja se obnavlja. A pošto ima niz drugih institucija u gradu i Republici koje se također bave tim poslom mi ćemo sada to koordinirati. Prema tome, mislim da bi danas trebalo stupiti u kontakt sa Harisom Silajdžićem na bilo koji način. Posredno-neposredno. Da mu se da zadaća da sutra izloži naše stavove države BiH KEBS-u. On može da govori o svim aspektima koje on kao ministar vanjskih poslova

PREDSJEDNIK: Koja ti je treća tačka.

KLJUJIC: Treća tačka je stvaranje međunarodnog ratnog suda za izvršene zločine. I zato

JURE PELIVAN: A druga tačka je ratna odšteta.

KONJICIA: Ne, genocid.

KLJUJIC: Stanite. Polako, molim. Prva tačka je da se identifikira agresor JNA, Srbija i Crna Gora, odnosno ostatak Jugoslavije. Druga je ratna odšteta. A treća je stvaranje međunarodnog tribunala za istragu ratnih zločina. A kada se to uspostavi tu će imamo podršku Slovenije i Hrvatske koje takodje žele da se pridruže tom procesu. I to bi bilo nešto što bi Silajdžić bio obavezan ako mi ovdje to zaključimo da prezentira. A s druge strane on je dovoljno mudar i pametan da će neke druge stvari o položaju BiH - to sada prepuštamo njemu.

PREDSJEDNIK: Upravo tako je bilo dogovoreno sa Silajdžićem. On ide u Helsinku. A od nas očekuje da mu kažemo šta treba da kaže. Imamo li veze da prebacimo to.

SOMUN: Možemo preko Praga

PREDSJEDNIK: Mislim faxovi rade li.

SOMUN: Rade neki.

PREDSJEDNIK: Dobro, onda je u redu stvar.

KLJUJČ: lako dozvolite još jednu, moramo ovdje podijeliti posao. Morali bi napraviti jedan ratni Štab. Zbog sistematizacije naših odluka i vertikale djelovanja. Moram vam reći jučer koliko god je bilo simpatično što su naši teritorijalci, građani, mladići pokazali određenu hrabrost - mislim da moramo pošto je ratno stanje napraviti jedan ratni štab koji će predvoditi tu vertikalu. Nažalost mi kao Predsjedništvo ćemo doći u situaciju da snosimo određene posljedice za poteze koje nismo učinili, koji su napravljeni bez našeg znanja. **Ja ću reći predsjedniku nešto što se desilo u odsustvu. Naime, izdata je jedna naredba koja je imala sadržaj objave rata. Samo zahvaljujući našim vezama s novinarima i našim sposobnostima ovdje mi smo dali da je to lažni tekst.** Da se to agresor poslužio trikom. I pošto smo brzo reagirali i imali ljude na televiziji i u novinama koji su nam to povjerovali mi smo izbili jedan veliki adut iz ruku vojske. Mislim da ovdje moramo napraviti jednu zamjenu. Naime, po dosadašnjem ustavu koji nas više ne interesira načelnik TO bio je automatski član Predsjedništva. Nažalost mi nemamo nikakvih obaveza prema tom ustavu. Naše je stanje drugo. **Mi smo se borili da vojska bude pod civilnom vlašću i mislim da mora ministar obrane biti ovdje član Predsjedništva i da mora TO-a pod ministarstvom obrane.** Samo tako možemo provoditi odluke jer ovako ćemo doći u situaciju da se radi. Da mi ništa neznamo. Da svi pojedinci rade prema svom nahodjenju i u krajnjoj liniji i sinoćna akcija je pokazala da imamo više struja ovdje koje nesinhronizovano djeluju. I još nešto molim vas želim - da Predsjedništvo izda naredba o korektnom postupanju sa zatvorenicima. Nas neopravdava što naše ljude tuku tamo. Molim vas mi ne možemo doći na istu razinu s njima. Jer doći će do razmjene zarobljenika, doći će do njihovih izjava, time ćemo izgubiti mnogo u međunarodnoj javnosti. Dakle, ja sam spreman da sve ovo stavim na papir, ali sam isto tako spreman da razlučim ove dvije stvari. Nastup Silajdžića u KEBS-u danas, stvaranje ratnog štaba i zamjene da je komanda vrhovna Predsjedništvo, da je pod ministarstvom obrane cijela teritorijalna obrana. Naravno onih koji priznaju ovu republiku.

HAJRUDIN SOMUN: Upadam s ovim predsjedniče, koje su aktuelne stvari. Samo general Mekenzi je rekao da on shvata da bi dogovori glavni morali da se obave popodne a ne sada. Uzimajući u obzir da prekid vatre nije postignut. Druga stvar oko razmjene zarobljenika. On smatra da se UNPROFOR-a ne tiče uopšte što nema prekida vatre. I da je to političko pitanje. I da on

ne želi o tome uopće niskim da diskutuje. Prije nego što se riješi pitanje zaostalo iz jučerašnjeg sporazuma sa JNA, a to je da se oslobode zarobljenici. U dvije linije se radilo do sada po tome posljednjih sat, satipo. Direktno preko radija Kukanjac i Vehbija Karić ili kukanjčevi ljudi - gdje je bio neki; dogovor navodno da odu, da UNPROFOR-ova kola do Lukavice, da uzmu tri oficira i neznam koliko autobusa da bi mogli da se pokupe ti ljudi ovdje. I da ih onda pod pratnjom TO da dodju u grad da se pokupe i razmjene. Generala Mekenzija interesuje u ovom trenutku tačno ova dva podatka. Prvo gdje su ti ljudi tačno. I drugo, koji je to način odnosno aranžman za njihov povratak. On je spreman da pošalje svoje ljude u grad. Ali treba da budu pod pratnjom TO. I pita gdje bi mogao da se sretne i njihovi ljudi sa TO. Da bi pokupili te ljude. Prije toga, ja sam Dojlu ispričao za ove ljude onoliko koliko možemo da kažemo i u dogovoru sa pukovnikom Efendićem. Dojl je sada na putu za UNPROFOR i on će razmjeniti te informacije. Ovo je na neki način dio odgovora, i obavještanja vas svih i dio odgovora Stjepanu Kljuiću i mislim - slažem se s tim da ratna je nažalost logika takva da se prema tim zarobljenicima mora prema međunarodnim zakonima postupati. I ako ništa treba održavati liniju pregovora o njima. Treba dio možda i osloboditi i treba pokazati UNPROFOR-u i međunarodnoj javnosti da se poštuju međunarodni zakoni u ovom smislu. I ženevska konvencija. Još bi samo dodao vezano za Helsinki. I to je malo hitnije zato što može nešto što se učini.

PREDSJEDNIK: Ovo su veoma važne stvari šta da uradimo ako se ne poštuje. Pazite ovu su strašne stvari ukoliko ljude zarobljenike ubijaju. Prema tome, ko hoće ko na koga ima pik tamo. To može potpuno da upropasti poziciju Bosne i Hercegovine. I da dignu ruke od nje kao divlje zemlje s kojom nemaju ništa. Ako se neke elementarne stvari ne bi poštovale. A to ponekad ljudima na terenci nisi u stanju dokazati uopće. Juče im kažem dao sam riječ da će ovo otići tamo. Molim vas to je jedna sitnica. Dajte da razgovaramo, ostavite neka to prodje, ne možeš ti to. Neki hoće neki neće itd. Imaš ljudi koji bi sad za 3 puške prodali Bosnu i Hercegovinu. Imali smo juče dakle dvije međunarodne institucije. IS sa Dojлом

JERKO DOKO: Volio bih da se Stjepan vrati pa da raščistimo mi. Ovdje je sada problem hrvatsko-muslimanski. Evo dolazi Stjepan. Pazite ja sam došao na ovu dužnost znate kako. I moja je opcija bila da vojska ne bude više nikada vlast. Nego da bude u službi civilne vlasti. Ovdje se neke stvari dešavaju koje mi možemo ispraviti. **Vojska počinje opet biti vlast.** Ja na čelu takvog ministarstva neću biti. Ako se tako dogovorimo. Vi ste donijeli gospo- do odluku. Mene ustav nikakav komunistički ne interesuje.

Donijeli smo odluku da - eto trebali smo nešto formirati - ja sam imao već predloge da promjenimo ime TO da stavimo oružane snage. **Da formiramo generalštab i ministarstvo. I generalštab ne može više nikada voditi politiku. Ni bilo koju politiku. Niti može biti član Predsjedništva.** Isto kao što je bilo u saveznoj državi. To može biti ministarstvo bio to Doko ili neko drugi na čelu ministarstva. To je jedno. Ako to ne shvaćate, ako hoćete drugačije, ja osobno mogu to prihvatiti i daću ostavku. U tom pravcu. Desilo se ovo što se desilo gospodine predsjedniče. Mi nismo znali šta ste vi osobno dogovarali i kako. Nezgodno je bilo i štabu i komandi štaba šta da učini, jer neznamo mi šta ste vi dogovorili. I išlo je se nasumicu. Hoćemo napraviti zapreke - nećemo. Ovdje se kaže idi komandante zaustavi da se ne puca, on ode vidi razmisli dobro je bila je jedna konfuzija o tome. Desilo se ovo kada ste vi izišli gospodine ovamo predsjedniče prema nama, ja neznam. Mene niko nije obavijestio kao ministra odbrane. I gore bio sam stalno tu. Ko je zaustavio tu kolonu i presjekao i uzeo 173 čovjeka. Ja se od prvog dana ne slažem, razgovarao sam sa komandantom i komandantom policije vojne koja je formirana da nijedan zarobljenik pa bilo to kog čina ili vojnik obični da se nesmije tući. Ja sinoć nisam mogao spavati. Pobjegao sam tamo u sobu kada sam vidio te ljude kako su istučeni, izmlaćeni, isprebijani po nosu. I tako, nekakvi pregovori se s njima vrše, izjave se uzimaju i tako

PREDSJEDNIK: Gdje se to vršilo Doko?

JERKO DOKO: Evo gore u Komandi. Pazite ja se uopšte stim ne mogu složiti kao čovjek. 173 čovjeka su tu. Pazite kada razmišljamo ovako. Prije smo morali postaviti stvar. Da vojska nama kaže, vojni stručnjaci koje smo tu stavili i formirali taj Štab da kažu ako se izvuče odatle ta komanda što se ja s komandantom slažem - i pobjegne nam dole, ona će odozdo komandovati i fino nas uništiti ovdje. To vojnički nije mudro. Trebamo ih zadržati tu rasporediti itd. **Anarhija je bila.** Gospodine predsjedniče morate se staviti u ulogu ratnu i vrhovnog komandanta. Morate biti tu cijeli dan. I u svakom momentu presudjivati. Ja neznam šta će nam to sada donijeti. Ovdje je sada, zato je bila priča jer nam je donio - ako možete malo taj mali papir. Donio nam je Karić. A ja sam bio zabranio i napisao sam naredbu. Da ne može Karić ni bilo više ništa nikakav papir bez mog potpisa nikakve izjave da daje mog znanja. Ako ću ja zato odgovarati. A mimo mene su dvije odluke prošle, do kojih je moglo doći do rata. I Kariće se opet - rekao sam sinoć da se Karić ne smije javljati zato - samo da vi možete s predsjednikom on opet je kontaktirao. Ja nemam šta tu raditi. Ako se mene neće slušati.

PREDSJEDNIK: Ja imam utisak da se vrši izdaja da vam pravo kažem. Ako se nešto kaže nemojte nešto raditi, a oni to urade ja imam utisak da se radi po nalogu armije. I dolazi do konflikta.

JERKO DOKO: Ako sam ja ministar i ako sam ja dao naredbu ja ću zato odgovarati. Ali ako se ne poštuje moja naredba ja nemam šta tu tražiti. Pa kaže vojne starješine i gradjanaka lica koja su bila u toj koloni (a ja neznam jeste li dogovorili da oni izidju ozgo u toj koloni 173 čovjeka). Ako niste mi imamo pravo uhvatiti onda. Od toga kako su sada obavljani razgovori, noćas i jutros od toga da se vrate Kukanjčevim jedinicama su se izjasnila 33 čovjeka, starješine i gradjanska lica. A da idu kući da se ne vrate njima, a neće ni sa nama da ostanu 139 gradjanskih lica i vojnika. A 1 se oficir izjasnio samo da pridje TO-u.

PREDSJEDNIK: Samo mi reci je li pritiska na njih bilo? Prije toga. Možda mnogi nisu ni smjeli, znaš vele pobiće nas itd.

JERKO DOKO: Ja neznam, ja sam vidio neke ljude tako unakažene da nisam mogao to više gledati,

PREDSJEDNIK: Ma ko je to uradio?

JERKO DOKO: Ne bih htio ja - neka komandant priča o tome. Ja sam htio samo napomenuti da sam ja kao čovjek i kao ministar odbrane ne slažem s takvim načinom. Niti ću biti na čelu tog ministarstva ako se ja ne bude pitao. Da ministar vodi politiku a komanda operativu. I po onome se slažem s gospodinom predsjednikom

PREDSJEDNIK: Tu sam ideju i sam htio da iznesem. Vrlo dobra ideja.

JERKO DOKO: E idemo dalje, mi već pravimo ja sam ljudima dio ja ću vam sutra prezentirati. Da ste vi bili već bi to riješili. Idemo dalje, jedan veliki problem koji sam ja vama dao naznačiti i naslutiti gospodine predsjedniče. On se sada manifestira na terenu. **Ja neznam šta ste vi i kako su se te tri stranke predsjedniče svijju naroda dogovorili, o Bosni i Hercegovini.** A bilo bi pošteno i uljudno da se i nama ovdje kaže. Pa nek se Doko izvoli ili Ljubić ili peti i deseti opredjeliti hoće li ostati ovdje ili neće. Mi smo suočeni sa činjenicom da su naši ovdje ipak predstavnici kako su došli da ne pominjem - kako je Brkić došao na čelo, kako je Boras izbio u prvi plan i neki drugi - to nećemo ovdje da potenciramo. A oni su tu što jesu. Oni su pobjegli za mene. Za Jerku Doku oni su pobjegli. I gospodo ja sam sada na moju inicijativu sazvaio predstavnike hrvatskog naroda koji su sada ovdje. Ja ne

znam jesmo li više predstavnici hrvatskog naroda. Sazvao sam ih i mi ćemo sada poslije ovoga imati sastanak. Ja sam na moju inicijativu zvao i njega i još neke ljude. Kraljević je uz njega došao i Martin vrhovni sudac, i Luka direktor penzija i još neki ljudi iz Skupštine došli su tu. Napustili su teren. Došli su ovdje da budu. Ali kada su nam čelnici otišli ne vidim šta da mi sada radimo ovdje.

PREDSJEDNIK: To je poseban problem.

JERKO DOKO: Ne, ne to je pravi problem. Sačekajte, idemo dalje.

PREDSJEDNIK: Ja ću ti reći neke detalje koje sam saznao dole.

JERKO DOKO: Ja sam vama govorio gospodine predsjedniče da će doći na terenu do sukoba između muslimana i hrvata. Oni se sada manifestuju na terenu. Ja sam prekjuče kako sam tvrdoglav pošao sa ferarijem kako se zove ovaj u Travnik i sa direktorom televizije tehničkim direktorom, i predstavnik armije kapetan je jedan bio. Pošao sam u Travnik da vidim šta je sa ovim relejem gore. Jednostavno sam htio otići na tu regiju. Pa su me neke snage tamo dvojica ljudi zaustavili i rekli da će me uhapsiti, da je protiv mene poveljen krivični postupak, da sam se ogriješio o hrvatski narod itd. Da nemam pravo ja po toj teritoriji se kretati itd. Nisu nam dali do Travnika otići. To su iz Busovače. Mi smo dovedeni u tu situaciju. Oni meni kažu šta hoćeš, vojska je podijelila tamo neke kod Busovače muslimanima oružje, muslimani neće s nama. Šta ti hoćeš nemaš pravo itd. Mi smo držali sastanak u Vitezu. Gdje je se opcija ljudi koji su lojalni još ovoj vlasti iz Viteza suprostavila tome. I onda su nam dali da idemo do Travnika, ali je već bilo kasno morali smo se vratiti. On je dobio dojavu ovaj iz Evropske zajednice da je napadnuto Sarajevo i nekako smo došli do televizije. Sada se manifestuje u Zenici. Jer idu vojska napušta te krajeve gdje nisu srpski. I bitka za oružje. Sada je bitka za oružje. Iz tih snaga hrvatskih i muslimanskih

PREDSJEDNIK: Za ono što vojska ostavlja tamo.

JERKO DOKO: Ono bez veze ostane tamo. Opreme, oružja i sada je ta bitka u Kiseljaku, Busovači, Travniku u Zenici, a vidjeli ste šta je se desilo u Mostaru. Ja sam odmah sa Ismetom Hadžiosmanovićem razgovarao i sa G. nisu imali izlazak. Muslimani nisu imali oružja, nisu se prije naoružali - ovi naši su dobili oružje, nemaju ga dovoljno ali su ga dobili zna se odakle su ga dobili i kako. Ja sam u tome učestvovao. Nekad prije, prije pola godine. I Muslimani nisu imali izlaza u Mostaru, stajali su

pod tu kapu i zajedno se bore. Šta će poslije biti kako će. Ja vam naznačavam da je to veliki problem.

PREDSJEDNIK: Pa sigurno.

JERKO DOKO: To je jedan veliki problem. Ja sam vama govorio i prije 5-6 dana gospodine Izetbegoviću, da ne govorim predsjedniče. Izvolite s gospodinom Tudjmanom riješite taj problem, ako možete. Jer će doći do tog sukoba. Neznam hoće li kasnije moći i Tudjman uticati na to. Ili bilo ko bude na čelu. Jer tamo sam ja vidio tih raznih ljudi naoružanih itd. Ima i ovakvih i onakvih od šljama do pametnih. E, sada smo mi u toj situaciji gospodine predsjedniče. Hoću pod jedan da se razrješi ingerencije u ministarstvu, a ja rekao sam vam šta jeste, šta nije. I ja sam zato došao u tu vlast. Hoću da vidite šta je ovo. Ovo se no može dešavati. Jer će nam se isto pripisati, I problem je vidjeli ste kada je Jovo izišao tamo vama na onaj - ono vozilo da ima tamo ljudi koji nisu priznali ni ovu TO. Od muslimanskih vodja. Tamo nekakav Juka, pa Prazina pa ovaj, pa onaj. Dozvolite ako ne možete to riješiti, problemi će biti, neće moći ni policajci ni ovi iz TO-a što su kod mene da to sve povežu. Mi smo formirali policiju vojnu. Ja danas treba da riješim tamo - riješili smo već zatvor da se formira itd. I da to bude na jednom nivou kulturnom, da ne može svak dolaziti i ispitivati te ljude i bit ih. Ja ne kažem da će se ako mene neko tamo uhapsi drugačije prema meni ponašati. Sada je to problem. Da vi riješite šta sa ovih 173 i kako je do tog došlo. Da riješite ovo. I da riješite sada ovaj status, a mi ćemo se dogovoriti poslije sjesti ovi tu hrvata da vidimo šta je nama činiti. Stupi ćemo dole u kontakt s ovim što su pobjegli. To je velik problem. Ako mi odemo

STJEPAN KLJUJČ: Molim vas samo ako bi mogli malo da bi Hajrudina oslobodili. Da li o onoj tački i KEBS-u Silajdžiću poruku, da li bi se moglo prihvatiti ja sam to napisao ovdje. Ja ću vam to pročitati vrlo je kratko. Ako možemo to prihvatiti da damo kopiju.

PREDSJEDNIK: Danas je 3. je li? Četvrti.

KLJUJČ: Jeste.

PREDSJEDNIK: Zar nije danas počeo KEBS?

KLJUJČ: Ne, večeras je neka koktel partija, sutra ujutru je radni sastanak.

PREDSJEDNIK: Izvolite.

KLJUJĆ: Vrlo je kratko. Zahtjev Republike Bosne i Hercegovine Medjunarodnoj zajednici. Prvo, imenovati agresora JNA, Republiku Srbiju, Republiku Crnu Goru, odnosno ostatak SFRJ. Drugo, zahtjev za nadoknadu ratne štete od agresora. Treće, formiranje medjunarodnog tribunala za sudjenje ratnim zločincima. A ovom tribunalu ima podtačka - u Bosni i Hercegovini konstituirana je državna ko-misija na prikupljanju činjenica o kršenju zakona i običaja rata, koja će uz pomoć eksperata prikupiti činjenični materijal. Očekujem da bi KEBS kao doprinos medjunarodnom humanitarnom pravu mogao organizovati medjunarodni tribunal za sudjenje ratnim zločincima. Ovo bi bio minimum, što bi ministar trebao danas.....

PREDSJEDNIK: Ratnim zločincima valjda na teritoriji, u svijetu ili kod nas

KLJUJĆ: Ne, ne na teritoriji bivše Jugoslavije. To bi bio onaj minimum što bi Silajdžić od nas morao danas dobiti,

PREDSJEDNIK: Pa neka onda on to razradi, neće on to samo ovako iznijeti, neka sjede pa neka razradi, neće on to vako iznijeti, svaku od ovih tačaka.

SOMUN: S tim što u razgovoru bila još jedna da BiH neće priznati novu državu Jugoslaviju dok se JNA ne povuče iz BiH i ne razoruža artiljerija SDS i tako nešto i da neće potpisati dok ne potpiše sporazum

KLJUJĆ: Jer pazite očekujemo da će nas prisiliti da se uzajamno priznamo. Mi ništa ne dobivamo time, ako se uzajamna priznamo

JERKO DOKO: I ne samo JNA, nego i sve jedinice druge, Sešeljovci, arkanovci

SOMUN: Dobro to se podrazumijeva

PREDSJEDNIK: Pa stavite dok se ne utvrdi na jedan na čin koji se da verificirati da se povuku ove trupe iz Srbije - samo je pitanje da li bi trebali kazati da su agresori Srbija i Crna Gora preko jugoslovenske armije ili jugoslovenska armija preko njih. Prema tome Srbija vrši agresiju preko JNA i drugih ubačenih grupa koje stoje van JNA.

MILE AKMADŽIĆ: A mi imamo to precizirano ovdje na Predsjedništvu je usvojeno to, formulaciju ko je agresor.

PREDSJEDNIK: Ja sam prije polaska dao onome ja neznam da li je neko gledao i slušao, je li to izašao jedan proglas, jedan apel svjetskoj javnosti agresijom na Bosnu. I upravo sam rekao da su agresori, jer oni ne mogu ako je to - postoji sada ova nova država pa njih treba osuditi, oni vrše agresiju preko JNA ubačenih svojih parlamentarnih grupa na - mislimo pri tome na orlove, šešeljevce i arakanovce itd. Tako sam rekao i onda sam dao apel da se BiH zaštiti itd.

SOMUN: Možemo li generalu Mekenziju (ovo je vezano za ovu Dokinu diskusiju) to je politički načelno važno pitanje redi da se nastaviti razgovori odmah hitno oko oslobadjanja ovih ljudi zarobljenika. Da nešto im damo. Ja sam Dojlu davao već dva puta neke elemente da vidi da se ipak poštuje

PREDSJEDNIK: Da a šta će oni nama dati zato

SOMUN: E, pa zato kažem i otvaram to pitanje

JURE: Oni nama proklamaciju javnu i UNPROFORU da neće više napadati Sarajevo i gradove u BiH,

FIKRET: Neće podržavati oružane snage SDS-a da to čine,

SOMUN: Predsjedniče UNPROFOR je jasno stavljen do znanja /molim vas nemojte mi spominjati prekid vatre/ kaže to je političko pitanje to se mene ne tiče. Mene se tiče jučerašnji je dogovor bio - nije poštovan, neko je zaustavio te kamione, neko je zarobio te ljude, mi te ljude moramo imati. Mi i JNA on je rekao, mi i JNA želimo te ljude. Znete vrlo je to osjetljivo.

KLJUJĆ: Al samo da nam Alija kaže je li bilo riječi o 173

PREDSJEDNIK: Jeste bilo riječi. Ne o 173 nisam ja znao koji je broj - on kaže da izvučemo samo je to komanda ostala oficira i zaista su to ostali oficiri. Neznam jeste li vi utvrdili kakav je sastav tih ljudi.

HALILOVIĆ: Eto to je važno dozvolite da vam kažem kao vojnik ako hoćete. Prvo, vi ste sastavili da izvučete Kukanjca. **I mi smo se složili i izvukli. Drugo, ovaj klasični primjer premještanja komandnog mjesta pod taocem. Molim vas komandno mjesta premještanje komandnog mjesta je borbena radnja vrlo složena.** Oni su htjeli iskoristiti našeg predsjednika da to uradi na najbezbolniji način. Prema tome, nije bio dogovor da se premjesta komandno mjesto. Nego da se izvadi Kukanjac. Vojska nije bila razoružana. Nego je bila naoružana sa odredjenom artiljerijom i tehničkim sredstvima. Iako niko nije - ja vam tvrdim ovdje da niko

nije dao zadatak a se radi da se zauzima - ali kada je gospodin predsjednik već bio ovi su sami ih zaustavljali i neka su. Zarobljeno je nešto. Znači imali su naoružanje, oprema sa kojom se komanduje. To su načelnici, rodova i službi, onaj jedan zadnji ešalon koji se zadnji premješta od komandnog mjesta, prema tome, što se tiče tog vašeg generala Mekenzija i generala Kukanjca vojnici su zarobljeni u izvršavanju borbenih zadataka. To je jedno. Drugo, gospodin Konjicija se toliko izderao na mene ja mislim da niko nikad u životu nije neko toliko se izderao - zašto se vojnici maltretiraju. Molim vas lično dva puta već se ja nalazim kod vojnika. I ja sam sinoć čim su me izvjestili da se ti vojnici oko 100 vojnika kaže povelili su na strijeljanje. Gdje. Kaže kino „Radnik“ ja kolima - nema tamo-ovamo, i brže dodjem u gradski MUP. Tamo su ih prislonili uza zid i par njih izvukli su jedno-dvojicu rezervista i psuju. Nisu mlatili nikoga

PREDSJEDNIK: Gdje se to događa molim te na kom mjestu,

HALILOVIĆ: Između Fisa i MUP-a. Ja sam došao tu i obratio sam se. Svi su me poslušali. Obratio sam se njima i vojnicima da im se neće ništa dogoditi. Da će biti smješteni. I lično sam bio prisutan sve dok se nije smjestilo data im je večera. Naredio da se popišu. Bile su 4 žene, 2 hoće kući, 2 su otišle, 2 nemaju kud nego su došle ovdje. Ja mislim da su još tu. Te grdne povrede što govori gospodin ministar trojicu sam našao oficira koji su povrijedjeni. I ja sam te oficire stavio kod mene u kola pa sam ih dovukao tu te im je ukazana prva pomoć.

PREDSJEDNIK: Na koji su način povrijedjeni?

HALILOVIĆ: Taj jedan oficir je ozlijeđen prilikom zarobljavanja. Natjerali su oni njih da legnu da uzmu naoružanje, on je valjda htio da pobjegne i ovaj ga udario glavom dole. Ovome jednom je povrijedjeno uho. Isto vjerovatno tako. Inače, kasnije ovo maltretiranje i sinoć ništa ja garantujem da ništa nije bilo niti je ko maltretiran, dok sam ja došao. Šta je kada su oni ležali i pokupili im naoružanje ja sam vidio da

PREDSJEDNIK: Šta je sa njima sada?

HALILOVIĆ: Sada su oni momentalno u fiskulturnoj sali. Obraduju se popisuju, izvršeno je i ovo propitivanje ko hoće da se vrati nazad, ko hoće kući, ko kod nas. Jedan je kod nas, 4 žene su otišle znači kući, za vraćanje bili su 33. 139 hoće kućama.

SOMUN: Kada sam ja ovo sabrao 181 još 20 gdje je

HALILOVIĆ: Dobro nismo znali tačnu cifru, pa smo rekli okruglo oko 180. Je li 181.

SOMUN: Dobro jeli se vi načelno slažete da se oni vrate?

HALILOVIĆ: Ja se ne slažem da se vrati ijedan. Znači kao komandant Štaba TO ne slažem se da se vrati i jedan. **Nego da se rasporede po 10 na objekte koje oni gadjaju, pa ako hoće neka izvole da gadjaju, jer prvo nepoštuju prekid vatre.** A naših ima, ovoj datoj MUP preko 200 i više što sada nam uzimaju. Ljudi uzimaju žene, djecu vode na Pale radi razmjene.

PREDSJEDNIK: Odakle uzimaju?

HALILOVIĆ: Uzimaju iz cijelog Sarajeva. Sokolovića kolonije, Vrača, gdje god mogu dolaze, u Ilijašu uzimaju, nema gdje ne uzimaju gospodine predsjedniče. Prema tome to je jedno. Drugo, mi smo poštovali sporazum i dali smo da se pokupe povrijeđeni, ranjeni, oboljeli, mrtvi dok oni nama nedaju da uradimo u Sokolović koloniji, Hrasnici, Butmiri, Švrakinu selu i bilo gdje - mi nemamo pristupa. Prema tome, ja se ne slažem da se to popušta na svim putevima. To je jedno. **Drugo, dva puta mi njih dovozimo borbama na jednu kritičnu tačku, oni dignu ruke hoće pregovore, mi pregovore oni zato vrijeme se ponovo naoružaju i ponovo ista stvar, što se tiče odnosa mene i ministra – ja lično mislim da mi kao prijatelji i ovako lične odnose imamo dobre. A što se tiče odnosa, u komandovanju ja otvoreno kažem ja se ne slažem da imam posrednika između vrhovne komande i vrhovnog komandanta. Znači praktično neka dupla referisanja itd. Ima određenih razloga. Mislim mada su borbena dejstva, to se radi u svim armijama svijeta tako, a ako vi donesete odluku da to bude, meni je sasvim svejedno.**

JERKO DOKO: A ako politika vodi politiku - onda sam ja u politici a normalno da ti to referišeš to što ti sada govoriš i sva borbeno dejstva.

HALILOVIĆ: **Ja znam koju politiku vodim, ja vodim politiku oružane borbe.** A da li ću ja definisati to da nekog treba okružiti i uništiti, pa dozvolite to je moje ja odgovoram zato. Pa molim vas oni nas tuku ko pacove po Sarajevu, ne definišu ništa, a vi meni nedate da ja definišem. I sada dajem javno, i onaj meni kaže pa družte pukovniče vi ste naredili da to ne važi.

KLJUJĆ: Mogu li ja nešto reći, da budemo malo sistematskiji. Možemo li skinuti KEBS da usvojimo ove sugestije za Harisa Silajdžića.

PREDSJEDNIK: U situaciji kakva jeste možda treća traka smatra-
no da je neophodno da BiH vojnički na svaki drugi način
pomogne kao zemlji koja je žrtva agresije.

GANIĆ: Neka se vojnički pomogne na prvom mjestu.

SOMUN: Samo jedan detalj - tu je Naim Kadić on ima uzorke u
Skupštini ako bi bezbjednosno mogao da ode da se to donese i
da ako se slažete da se jednim faksom proslijedi za Siljadžića i da
on gore može da naruči od Finske vlade da ih zamoli da to
negdje naprave hitno zastava i grb. Ako se može usvojiti da on to
donese to ovdje, pa da Predsjedništvo to usvoji.

PREDSJEDNIK: Ne, vrlo bi važno to bilo. Medjutim, pitanje grba i
zastave je vrhunsko-političko pitanje koje može da dovede do
rasipa u Bosni potpuno. Ako to ne bude nešto što ne bi zadovol-
javalo sviju. Prema tome, nije tehničko pitanje. Evo mi ćemo to
lako izradi, da se složimo oko dizajna je li to to. To su političke
poruke koncentrirane unutra, i zato se u onom grbu nalazilo svaš-
ta ovo-ono. Prema tome, nije to u pitanje tehničke prirode. Da li
smo mi bili u našim razgovorima dotjerali dotle da je to bilo, jer
smo se usaglasili to treba da vidimo, pa je onda ostalo da se na
Skupštini donese, pa onda nema SDS-a koji je inače - da li je to
tako bilo, da li bi se mi mogli složiti. Ja se sada tačno ne sjećam.
Jesmo li se mi u jednom trenutku složili oko ovog sadašnjeg grba.
Onda je lako što se tiče zastave - da li je bila saglasnost postignu-
ta neki stepen ranije u nivou tehničkom ili su to samo oni dizajneri
radili, bez veze s politikom pa nudili razne varijante. Zna li ko o
tome šta? Je li Kadić Naim ovdje. Tu je je li.

KLJUJIC: Molimo vas - mi imamo trenutno jedan grb koji upotre-
bljavamo. To je ovaj grb koji je izložen u Medjunarodnom press
centru i kojeg imaju preko evrovizije - to je privremeni grb pred-
sjedniče nek on sada stane. Jer i TO se bori sada pod tim grbom,
kasnije kada bude u toku potpuno definiran onda ćemo ga zam-
jeniti.

PREDSJEDNIK: Nije riječ o grbu, riječ je o zastavi koja sada stoji
sada pred njim tamo. Koja je sva crvena kao što se sjećate, mi
smo posljednji tamo mohikanac imamo crvenu još uvijek
petokraku i tamo, da li se tu može nešto uraditi.

MILE AKMADŽIĆ: Ja sam sebi pribilježio šta bi govorio, ali ću
govoriti najprije ovo zadnje. Grb ima. To je ovaj grb možemo ga
usvojiti kao privremeno, kao privremenog smo ga usvojili kao
simbol. Pod kojim se ratuje. I mislim da je taj grb. Pitanje je još da

se odredimo prema podlozi na kojoj se on nalazi. Po meni podloga predlažem da pruga bude crvene i bijele. Znači mi bi sve te nekadašnje boje, sa nekadašnje zastave zadržali normalno bez ikakvih drugih simbola.

PREDSJEDNIK: Jer bi valjda crvene i bijele bile na podlozi a ovo

MILE AKMADŽIĆ: Pa je recimo samo je pitanje da li bi stavili preko cijele podloge ili bi stavili u jedan kraj kao što gospodin Ganić ima jedan predlog koji je radjen, ali te tri boje bi se trebale pojavljivati na zastavi. Znači grb imamo

PREDSJEDNIK: Što crvena, čija je crvena boja?

MILE AKMADŽIĆ: Pa imali i svih naših bivših jugoslavenskih naroda bi imali te tri boje na toj podlozi. Mogli bi dodati još neku boju po meni ako bi dali neku boju bila bi crvena, bijela, zelena ili neznam. To je pitanje o kojem treba razmisliti. Nama pitanje se postavlja i himne. Mi bi trebali zadužiti grupu, koja će uskoro biti. Ali moj predlog je da grb - grb imamo potrebno je odrediti polje na koje će taj grb stajati pa da imamo i grb i zastavu.

PREDSJEDNIK: Ima li tu kakav predlog koji je prihvatljiv?

SOMUN: Kaže Naim Kadić ima uzorke u ladici svojoj.

AVDO ČAMPARA: Krajnji rezultat Skupštine je bio da se samo ide na promjenu "socijalistička" i da ide republika.

PREDSJEDNIK: Znamo to, riječ je o zastavi.

AVDO: A što se tiče zastave i grba nije postignut sporazum na ustavnoj komisiji. Jer je stranka SDS bila, odnosno njeni predstavnici protiv i nije nikakav nacrt otišao. Vodila se stalno rasprava.

PREDSJEDNIK: Dobro mogao si to u jednoj rečenici reći to. Nema sporazuma! A jesu li se bili Hrvati i Muslimani složili oko nečega tu?

AVDO: Nisu ni oni potpuno.

X: Možda jedno privremeno rješenje.

STJEPAN KLJUIĆ: Molim vas na bijeloj podlozi treba č.... grb da bude, to je privremeno pustite to. Ovo na bijeloj podlozi ovaj grb i neka stavi samo tamo. I to je privremeno. I onda ćemo kasnije

kada dodje zamjeniti. Važno je nama grb, sada nije zastava jer nismo zastavu profilirali, ali na bijeloj zastavi onako kako stoji eno pukovnik ondje. Neka dube to vaš simbol trenutno, tako

MILE AKMADŽIĆ: To je grb. A zastava, samo treba napraviti dimenzije neka bude cijelo polje bijelo.

KLJUJIC: Jeste privremeno. Sada samo da možemo staviti da ima simbol BiH, da nema petokraka i ona crvena zastava.

SOMUN: Da se kaže gore da je ovaj privremeni grb pod kojim se sada BiH bori protiv agresora. A da Silajdžić kaže da zastavu privremenu nemamo. I da ne želimo ni da je namećemo dok ne postignemo sporazum sa trećim konstitutivnim narodima.

MILE AKMADŽIĆ: Molim vas nema nikakva razloga da gospodina Kljujica ne prihvatimo. Prijedlog je suštinski ništa ne znači. Samo napravimo 2x4 i ostalo, bijelu podlogu i grb na njoj. I imamo svoju zastavu i grb. U tom slučaju i to kao privremeno rješenje. Ja bih dalje predsjedniče ako nećete ovo davati na glasanje.

KLJUJIC: Možemo li ml prihvatiti ovo pa da ide Hajro da radi.

SOMUN: Molim vas ovdje imamo na teritoriji Sarajeva dva veoma važna međunarodna faktora. Najvažnija UN i Evropsku zajednicu. Ono što vide, a ono ide u svijet, u Njujork u Brisel. Ono što oni ne vide, mi možemo ovdje po mraku raditi što god hoćete. Ali ono što ide tamo prema njima treba da bude po međunarodnim normama poštovano.

JERKO DOKO: Imam predlog jedan. Pošto se mi nismo usaglasili da oni idu iz - a mi držimo u okruženju komandu, da ih mi vratimo u komandu. I nisu zarobljeni i zdravo.

PREDSJEDNIK: Čujte mislim da bi bolje bilo dovesti ovoga predstavnika reći ovi ljudi neće da se vrate, evo oni su tu. Ako će njih stvarno 139 otići kudi - neka se pred njima. Jer ustvari ovo što smo mi uradili - moraće se izjašnjavanje barem formalno za jedan sat izvršiti jedno pretresanje.

SOMUN: Predstavnik JNA i UNPROFOR da dodje

PREDSJEDNIK: Da djelimično kažu i sjedu - poziva se taj i taj, gdje hoćeš. Mi smo rekli mi ćemo ljudima pružiti na volja.

JERKO DOKO: Može ovo. Pa ćemo vidjeti mi.

PREDSJEDNIK: Pazite nešto ovo što kaže Hajrudin, oni su oči i uši ovdje svijeta znaš. Ono što oni ne kažu nije se dogodilo. I što kažu da se dogodilo to se dogodilo ustvari. Oni ne smiju na ovom slučaju da zaključe kako se to sinoć vidjelo iz ovog izvještaja. Vrlo jedan negativan odnos se prema nama mogao da vidi. I ljuti su bili su bijesni što se to dogodilo. Jer oni su vodili te ljude. Njima su ugrabljeni, oni smatraju da je to povreda njihovog dostojanstva i povreda autoriteta ove dvije institucije koje mogu da nam odu. A onda smo ostali potpuno u marku u BiH. Tada će nastati ugašena balkanska krčma, ugasila se svjetla u njoj. Prema tome, ne bi smjeli da uradimo to, da mi u odnosu na UNPROFOR i da u jednom momentu kažu idite u vruga mi idemo. Inače veliki pritisak postoji da idu. Srpski itd. Mislim srbijanske vlade.

KLJUIC: Ili da predložimo svi za sve predsjedniče. Da, i mi zahtjev da se naši ljudi oslobode, i to građani.

PREDSJEDNIK: Pazite molim vas nešto, ja stvarno ne znam je li to ključno pitanje u BiH (tih 130 i nešto ljudi) mislim da od toga zavisi je li to odnos snaga, jer to će poremetiti bitno tasove, ako bismo sada da su oni bili, pod njihovom zaštitom su išli. Od njih su ugrabljeni i oni insistiraju na tome. Nije to sada odnos mi - armija. Nego je to odnos mi – UNPROFOR.

KLJUIC: Ja a jesi ti ugovorio

PREDSJEDNIK: Jesam ja ugovorio.

ABDIĆ: Ako si ti dogovorio to se mora uraditi i nema gotovo. Inače ne možemo mi izbjeći konsekvence međunarodnih institucija.

X: Ina jedan podatak rekli su da se pucalo s Trebevića u trenutku na njega - mogu reći da je u tom trenutku došlo do belaja itd.

PREDSJEDNIK: Samo se radi o tome što je po svoj prilici trebalo izjašnjavanje pred njima obaviti. Prozivanje, gdje češ. Imaju tri kolone. Izvolite gdje češ. Da li nam je neophodno da te ljude imamo, zbog ovih - što se tiče ovih rasporedjivanja to je mimo međunarodnog prava. Ne možemo to, to je suprotno međunarodnom pravu da ih izloženo po 10 ljudi da stoje koje kuda, da vam kažem da bi ti ljudi bili pobijeni u roku od 5 dana bili. **Nemamo mi kontrole nad ljudima. Nad ovim našim ljudima. To je činjenica. Oni su jednostavno vidjeli da se mogu domaći oružja. Oni su spremni da pobiju ljude, i da imaš ponovo situaciju ovako.** I konačno mi možemo doći u vrlo tešku situaciju da nam

jednostavno stotine naših ljudi, žena i djece povedu i da počnu da biju. I da kažu dajte puštajte. Oni su u premoći, ja ne bih se rastvorio na ovome takav presedan. Nismo mi premoćna strana. Slabija strana treba da poštuje zakone i da se drži zakona. Jedino nas zakon može štititi. Mi nismo jači u ovoj situaciji. Mi smo djelimično vojno poražena strana. Vojno poražena. Mi smo politički pobjedu dobili, ali mislim da smo i u vojno položaju. I držim da oni su u stanju nama hiljadu ljudi zarobiti i kazati, puštaj nam tog i tog. Mi nismo u situaciji da zatežemo stvari.

FIKRET ABDIĆ: Mi gubimo vrijeme. Ja bih molio pošto si ti obećao da ti ljudi idu. To je sada bitno. Oni moraju se vratiti. Oni nisu nepropisno uzeti /bez opreme/. Ljudi su u pitanju nije oprema. Treba postupiti u skladu s dogovorom. Čim mi kršimo dogovore mi nemožemo izbjeći sankcije. A mi nesmiemo doći u tu poziciju. A sada da li smo trebali ili nismo. To je drugo pitanje. Sada je primarno to. Obećano izvršeno.

SOMUN: Da li da onda dodje samo iz Evropske zajednice predstavnik tu u FIS i da s našom teritorijalnom odbranom i da se ljudi pred njima izjasne. Ili ćemo reći da dodje i predstavnik JNA.

PREDSJEDNIK: Da prvo čujemo ovu lijevu stranu, šta misli oko toga. Da li je TO smatra - pazite da li ste ubijedjeni da ipak ovako treba postupiti. Iz raznoraznih razloga. Šta dobivate time što zadržavate tih neznam 40 i kusur ljudi

ABDIĆ: Sad je primarno to - obećano izvršeno.

SOMUN: Da li da onda dodje samo iz EZ predstavnik tu i da s našom TO ode tamo i da se ljudi pred njima izjasne ili ćemo reći neka dodje i predstavnik JNA.

IZETBEGOVIĆ: Da prvo čujemo ovu lijevu stranu šta misli oko toga. Da li ste vi ubijedjeni da ipak ovako treba postupiti iz raznoraznih razloga. Šta dobivate s time što zadržavate tih 40 i kusur ljudi. Šta ćete dobiti s tim? Vojnički šta možete dobiti.

EFENDIĆ: Pustite meni cijelu komandu i ostavite mene, zaboga, to je sad slučaj s Kukanjcem. Ako mu vratim ove, onda ste vratili meni štab. Tu je načelnik bezbjednosti, načelnik veze, pomoćnik za pozadinu, praktično načelnici rodova i službi.

IZETBEGOVIĆ: Kakvu to snagu tamo predstavlja? Vjeruj mi da im više vrijedi 5-6 vojnika koji su spremni da se bore gore nego svi ti načelnici. To im je čisti teret gore samo ima da ih hrane. Imaju ti - sve su sami načelnici gore koji se ne bore, vjeruj mi, samo jedu

hljeb gore i piju kafe. Šta oni znače bez vojnika. Bili su nas prije toga, biće nas i poslije toga više. Ovih 100 i nešto ljudi ako stvarno hoće da idu, oni nisu više tamo. Gdje hoće da se vrate?

SOMUN: U Lukavicu, vjerovatno.

IZETBEGOVIĆ: Ma ne, ovi što hoće kućama da se vrate, gdje će se vratiti oni? Ko su oni?

KLJUJIĆ: Molim vas, hajmo napraviti jedan kompromis da dobijemo na vremenu. Neka pozove Hajrudin predstavnika promatrača i neka sa našom TO anketira te ljude.

IZETBEGOVIĆ: Ja mislim da bi to trebalo uraditi. Neka još jednom ponove i kažu mi nećemo da se vratimo, ti su ljudi.

KLJUJIĆ: Neka on kao neutralac dodje čak sa prevodiocem.

EFENDIĆ: Još jednom neka se vrši pred ovima.

IZETBEGOVIĆ: Reci, mi imamo ovakav izvještaj i želili bi da se to verificira.

EFENDIĆ: Molim vas, mi imamo zarobljenog komandanta štaba regionalnog iz Tuzle kapetana I klase. Oni ga nisu dali za njihovog potpukovnika - dali su drugu trojicu nisu njega dali. Ovdje imamo vrlo interesantne ljude koje traži njihova bezbjednost. Izričito njih traži.

IZETBEGOVIĆ: Čuješ ti, samo momenat jedan. To je drugi par rukava. Daj da riješimo ovo nemoj da sada pomiješamo. To ćemo raspravljati dalje. Samo neka znaš, u okviru ovoga oni su pratilaca mog zadržali gore. Rekao je Dojl ja ne dolazim bez njega. Molim vas, slobodno vi možete ići. Medjutim, čujem da je Dojl... Oni su krenuli bili skupa s njim. Onda su vjerovatno navratili neke ljude da pripucaju na njih, pa su se bili vratili. A Dojl više nije mogao da čeka gore, jutros je izgleda otišao i ostavio toga Dinu. A toga Dinu Ostojić optužuje da je on ubio nekog Srbina sjekirirom dok smo još bili gore. Pazi jednu stvar - u okviru ove razmjene, on apsolutno mora biti pušten. To možemo.

ABDIĆ: On će biti ubijen iako nije ubio, ako je optužen.

IZETBEGOVIĆ: Apsolutno nije. To je potpuno lažna optužba. Njega optužuju kad je bio sa mnom u Lisabonu da je ubio čovjeka. Kasnije, kad su vidjeli da je to greška, e nije, to je bilo 22. Pomjerali onda.

MUFTIĆ: Prvo nisu znali da je on otišao u Lisabon nego su mislili da je Haris, i zato su ga optužili.

IZETBEGOVIĆ: Kad smo rekli kako to može biti kad čovjek sa mnom je bio, sutradan onaj meni kaže - nije ovo, pogrešan je bio datum, tvrdi se da je taj događaj bio 22. kao kad je on bio u Sarajevu. Dakle, potpuno je lažna optužba protiv čovjeka.

AKMADŽIĆ: Mogu li ja sad nastaviti predsjedniče, vrlo ću kratko.

IZETBEGOVIĆ: Jesu li teme koje imaju broj? Mi imamo ovdje 17 tema istovremeno.

AKMADŽIĆ: Jesu. Za dva minuta ću završiti. Prvo, predlažem da se verificiraju odluke koje su donosili članovi Predsjedništva u odsustvu ovome oko vaših dogovora. Da se to verificira kao legalni, zakoniti razgovori i dogovori, itd. Ovo što je g. Ganić i Fikret i Ključić radili. Drugo, predlažem oko svega ovoga što smo govorili da se formira ovo tijelo, mi smo dogovorili i zaključili da se formira jedan vojni savjet koji još nije formiran, da se to provede kraju. To je to tijelo o kojem smo govorili.

ABDIĆ: Ili ratni štab, to ti je isto.

AKMADŽIĆ: Ali vojni savjet smo mi već zaključili.

IZETBEGOVIĆ: Mi smo gore vojni štab...da generala tamo uključimo ako je moguće.

AKMADŽIĆ: Postoji štab, ali jedan vojni savjet bi pokrio ovo što smo danas razgovarali, samo da se provede ta odluka. Treće, odnos komandanta...

ABDIĆ: Vi ste predlagali.

EFENDIĆ: Nisam ja.

ABDIĆ: Jeste, Doko je predlagao pa sam ja bilježio je li to to. Da isključim jedno i drugo.

AKMADŽIĆ: Pod treće, predlažem da ovaj odnos između ministra i komandanta TO, **ko će biti član Predsjedništva, suština se mijenja samim tim što po ranijem je TO bila izdvojena, a sada je TO unutar Ministarstva koja je uredba već donesena.** Unutar je ministarstva i ima logike da se taj predlog prihvati. Četvrto, predlažem da u BiH, ja sam to već jedanput predlagao, da počnemo, da pokušamo ako Vlada već nije formirana, ne znam ko je, da

počnemo raditi sa Savjetom ministara, jer očito da nam operativno tijelo jedno fali. Savjetom ministara na principu tri plus tri plus tri, čime bi na neki način rješavali i ova pitanja koja je g. Doko pokrenuo. **U sklopu ovog predlažem da se hitno odredi grupa ili da se utvrdi strategija zbog čega ratujemo, ko nas napada, ko napada svoju zemlju itd. Mi branimo svoju zemlju drugi napadaju svoju zemlju.** Da vidimo sada da se to raščisti, šta to u svemu tome znači, što je rekao g. Doko **hrvatska strana u BiH ima utvrdjen svoj cilj ratovanja. Hrvatska strana barem ona u Hercegovini, u Posavini, itd. Oni brane jedan određeni teritorij u sklopu BiH, za njega se bore i za njega daju život.** Da vidimo šta je to ovdje. 6. na TV pošto sam i ja bio u nekoj vrsti zarobljeništvu kod kuće, gledao sam dosta TV, stalno se spominje ovdje neki rat između Muslimana i Srba. Da li je to rat između Muslimana i Srba ili je to neki drugi rat. Da to isto preciziramo i da upozorimo ljude. Ako to nije to da to nije to. Zatim, pod 7. ja sam stavio priznanje ove Jugoslavije, ja sam to već na jednoj sjednici Predsjedništva govorio mi to moramo osporiti skupa sa Hrvatskom, Slovenijom i Makedonijom jer jedno od osnovnih elemenata kojim se ova Jugoslavija ne bi trebala priznati je nepoštivanje ovih dogovora koji su bili još u Hagu, naročito onih poglavlja o ljudskim pravima nego onog konkretnog poglavlja koje nosi ime Jugoslavije.

IZETBEGOVIĆ: Sad nam se trenutno ne postavlja problem priznanja one države tamo.

AKMADŽIĆ: Ali je bilo danas postavljeno pa sam ja zato.

IZETBEGOVIĆ: Ako bude došlo i u momentu kad nam neko zatraži to, možda dodje takva inicijativa vrlo je moguće, da sad jednostavno Amerikanci kažu biste li vi to uradili, onda ćemo to iznijeti.

AKMADŽIĆ: SRJ je izbacila samo riječ Socijalistička i zadržala ime. Jer Federativna i Savezna znači isto.

IZETBEGOVIĆ: Ja mislim da kucaš na otvorena vrata. Ne priznajemo do daljnje tu državu. Je li tako?

AKMADŽIĆ: Jeste.

IZETBEGOVIĆ: Iz sto razloga ne priznajemo.

KONJICIJA: Stalno su izvještači Tanjuga govorili da se u BiH vodi rat između Muslimana i Srba. To je politički neprihvatljivo.

IZETBEGOVIĆ: Mi kažemo - to je borba između zemlje koja je izložena agresiji i agresora. Agresori su ti i ti, prema tome, to nije etnički rat. To smo rekli. Imenovati agresore, utvrditi ko su agresori i kazati -ovo je borba između BiH koja je žrtva agresije i agresorskih snaga, a to su agresorske snage te i te. Prema tome, lažna je priča da se tu radi o nacionalnom vjerskom ratu itd.

AKMADŽIĆ: Samo još jedan predlog predsjedniče. Ja sam ovo sve iznio kao predloge bez velikih diskusija. Ja molim i apeliram da hitno sjednu legalna rukovodstva muslimanskog i hrvatskog naroda i porazgovaraju.

KLJUJIĆ: Nisu muslimanskog i hrvatskog naroda legalna rukovodstva, to ne postoji. Ja se izvinjavam što ovako upadam.

AKMADŽIĆ: Postoje dvije stranke koje su dobile na izborima.

KLJUJIĆ: Ostavi to, nego odavde se generiraju sve te priče koje novinari kasnije prepričavaju. Postoje građanski izbori koji su bili, postoje civilne vlasti i zdravo. Ja se izvinjavam. Ministar je malo prije rekao predstavnici muslimanskog, predstavnici hrvatskog naroda. Vi odavde pravite te priče koje idu dalje u novine.

DOKO: Gospodine, ja samo s činjenicama. To je idealno što vi kažete.

KLJUJIĆ: Nije idealno, nego to je po zakonu po kojem se vi ravnate.

DOKO: To je idealno i mi bi se pridržavali zakona, ali je problem ono što ja kažem i Mile.

IZETBEGOVIĆ: Mi moramo govoriti o drugom problemu koji realno postoji. Postoji dole realno. Vojne jedinice pod jednim, vojne jedinice pod drugim i on govori o tom slučaju. I sad mi možemo da tu kažemo to ne postoji, to nije etnički rat. Nemamo nikakvih etničkih problema. Postoji realna situacija koja se mora riješiti.

DOKO: Vidite, u Stocu slučaj, Muslimani su se stavili na stranu armije.

IZETBEGOVIĆ: Neki.

DOKO: Stavili su se. Zato se zaratilo dole. Zato ovi neće da ih priznaju. Neki su se stavili, ali to su problemi s kojim smo mi suočeni i koje moramo riješiti. Nemamo šta drugo raditi ovdje.

Meni kaže onaj - šta ti hoćeš, mi smo bili ko je dojavio armiji? Oni su prošli kroz Stolac. A dogovorili smo se prije 6 mjeseci u mom prisustvu da neće proći u Stolac. A najlakše je zadržavanje bilo u Stocu. To su stvari koje mi moramo ovdje riješiti. Ja sam vam rekao otvoreno da ćemo mi sad imati sjednicu Hrvata da vidimo šta je s našom sudbinom.

IZETBEGOVIĆ: Da, je li Kemale smatraš da postoji ovaj problem?

MUFTIĆ: Smatram da postoji ovaj problem.

IZETBEGOVIĆ: Ovaj problem, ljudi, postoji. Ja sam ga sad isto tako osjetio u Lisabonu. Postoji u Mostaru taj problem, u Stocu. Jer, ako ti sad hoćeš da oružje prevedeš preko Mostara itd. ti ćeš vidjeti da taj problem postoji jer jednostavno ćeš se pitati da li treba da propuste oružje u Sarajevo uopće. I to baš hrvatske snage da li treba da propuste. Oni su u dilemi da li to treba da urade. Dakle, taj problem postoji.

DOKO: Ima još jedan problem kad je o propuštanju. Sad moramo o tome razgovarati. Pazite, ovo sad što ste rekli to je živa istina. Vaga se da li treba propustiti Muslimanima oružje ili ne od strane Hrvatske. I mi nemamo drugog puta. Ali, isto se dešava u Jablanici. Tamo je 78% Muslimana. Mi smo do Jablanice našim vezama dovukli, i to preko Splita, Zagreba itd neku robu za nas. Onaj predsjednik opštine kaže treba i nama i ne da nam za Sarajevo. Musliman. To smo imali problem i u Visokom. Ništa nam nisu dali u Visokom. Sebi dijele naše, što je nama bilo namijenjeno i što smo mi platili i dogovorili se sa svima ovdje da dodje do Sarajeva. To su sve problemi o kojima mi moramo ovdje raščićavati i na nivou da se završe. Ili, nama neće doći ovdje ne samo brašno, nego nam ništa neće doći.

KLJUJĆ: Malo smo svi pod nabojem. Možemo li ići sada redom. Možemo li usvojiti da je ministar, shodno našim sadašnjim propisima, član Predsjedništva. I dajte da vidimo o vertikali u TO. Šta treba, pa ako treba da i mi članovi Predsjedništva primimo tog Juku Prazinu i tog Vikića, da sjednemo s njima na sastanak, da dogovorimo. Možda ljude nismo pozvali. Ja sam neki dan bio gore u Domu milicije. Ne obilazimo ih. Dajte da malo to operacionaliziramo, da vidimo, pa ako ima kasnije neki propust koji se ne može riješiti, da ga odložimo. Ali da sad većinu ovih ljudi, jer to je sila, oni imaju Juka Prazina, možemo pričati šta god hoćemo, on ima dvije hiljade ljudi dobro naoružanih koji djeluju. Hajmo da sad sjednemo da napravimo zadaću da danas postrojimo vertikalu u TO, da podijelimo dužnosti i ako treba s tim ljudima da ih okupimo preko ovih naših veza i da sjedne Ministarstvo

obrane, MUP i tih nekoliko vodja tih grupa da sjednemo s njima. Mislim da je neophodno. I još nešto, da dodje do pune subordinacije unutar MUP-a i obrane i da ne može niko djelovati ovo što su radili juče bez obzira koliko je to potrebno itd. Ali, ako djeluju, onda da svi stanemo iza toga. Mislim da sad moramo neku vertikalu uspostaviti i disciplinu unutar te vertikale, predsjedniče. I onda bi išli na neke druge stvari, da malo sistemom redukcije rješavamo ovaj dnevni red koji je veoma obiman.

EFENDIĆ: Riješite vi pitanje Muslimana i Hrvata u srednjoj Bosni a mi ćemo riješiti Prazinu. Nema problema s Prazinom. Prazina brani Sarajevo.

LJUBIĆ: Ja bih isto nešto rekao. Ja sam bio dole jedno vrijeme i pozvan sam ovdje i od Borasa i od Brkića od svih da dodjem ovdje pošto je važnije da radim ovdje. Kažu, dole ima dovoljno ljudi koji dole rade. Ja sam i dole radio. Dole nisam bio civil, dole sam bio vojnik, jer dole je na terenu sve podređeno jedino vojnim vlastima. Mi zasjedamo kao civilni štabovi, ali sve je podređeno isključivo vojnim operacijama i vodjenju vojnih operacija Komandanti imaju puno pravo da vode, s tim da oni nas u svemu izvještavaju. Mi njihove predlogu većini usvajamo, mi im, da kažem, politički naredjemo, ali tu nema nikakvih...Uglavnom oni nama izlažu program operacija, plan i ostalo. Ovaj problem koji se sada javlja između Hrvata i Muslimana, mislim da ga dodatno kompliciraju Srbi, jer to namjerno rade počev od sinočnjeg intervjua g. Koljevića koji se stavlja u ulogu hrvatskog ambasadora i priča gluposti neke. Mislim daje osnovna stvar ovdje da mi imenujemo agresora. Ako mi imenujemo ko je agresor, mislim da će se i u Hercegovini i u srednjoj Bosni da će tenzija spasti, daće se ljudi dosta približiti i sve snage koje vode operacije - zvale se HVO, ovako-onako. Osnovni je problem što ljudi kažu - vi niste rekli gore ko je agresor, ko napada. Vi kažete dijelovi armije, dijelovi SDS, militantno krilo. Treba stvar nazvati pravim imenom. Ako je nazovemo pravim imenom, da je BiH napadnuta od agresora, time otvaramo ljudima oči da branimo BiH a ne zatvaramo ono što sad radimo u Lisabonu i dalje. Ne zatvaramo proces unutrašnjeg dogovaranja u BiH. Ostavljamo da oslobodimo što više dijelova BiH što prije, kako bi se mogli dogovarati. Dalje, mislim da bi nam to moglo dosta pomoći, a i da bi trebalo pokušati stupiti. Danas mi iz HDZ smo počeli izgleda tako sa Borasom i sa Brkićem da se vidi, ako su još dole na terenu u Hercegovini, da i oni pokušaju neke stvari.

IZETBEGOVIĆ: Je li se Brkić vratio iz Mostara uopšte?

MARIOFIL LJUBIĆ: Nije se vratio koliko znam. Juče sam dobio široki Brijeg, Mostar da pokušam da oni nadju ako je dole u Hercegovini, da sanjim obavim razgovor. Ja sam i od njega nekoliko puta bio pozivan - stavio sam glavu u torbu prošao sam kroz njihove položaje zahvaljujući nekoj sreći. Mislim da ako mi imenujemo agresora i ako mi uspijemo razgovarati i pokušati vidjeti šta nam je činiti. Mislim da bi se i to na terenu moglo vrlo lako umiriti. I posebno ovaj predlog što su Jerko i neznam ko još izložio ako razmotrimo mogućnost da ova naša TO da prelazi u oružane snage BiH

PREDSJEDNIK: Mislim da je to suštinska odluka. Koja bi možda mogla da ujedini snage.

MARIOFIL: U oružane snage BiH da tu pozovemo sve snage koje se bore za BiH.

PREDSJEDNIK: Ja koliko znam čitav problem je u tome oni neće u TO, to je kao komunistička tvorevina, vi nama to namećete. Oni su spremni da budu u BiH, a izgleda da nisu spremni da budu u TO.

MARIOFIL: Da budu oružane snage BiH koje će biti dio sastavni sve ove snage koje smo dali.

PREDSJEDNIK: Mi smo to našli kao jednu prelazim formu.

EFENDIĆ: Imam par telegrama. HVO - kaže oni ne pristaju uopšte. Hoće BiH cijelu i to je to. To je ta opcija. Kod HVO, kod HDZ nije. Evo. Ima par telegrama možete čitati.

MILE AKMADŽIĆ: Ne, ne gospodine komandante ni blizu tome. HVO je komanda Herceg-Bosne koja nigdje ne dopire do Drine u svojim

EFENDIĆ: Molim vas ja sam poslao par telegrama vidio je Doko živ - da kaže recimo u Kiseljaku i šta ja znam i u Mostaru, da se stave pod zajedničku komandu, da vrše jer se bore protiv zajedničkog protivnika. A po završetku borbenih dejstava neka sjednu pa razgovaraju kako hoće. Mislim takvi su telegrami otišli svima s moje strane. I potpisom. Ali ponovo je reakcija obostrano.

PREDSJEDNIK: Ja sam u razgovoru sa Bobanom. On kaže jednostavno ne možemo mi staviti znaš ovdje ima 50 hiljada boraca naoružanih sada ja mislim da on pretjeruje mislim da nema toliko, boraca ima vjerovatno ali ne toliko. Da se mi kaže stavimo pod komandu TO-a koji nema kontrolu nikakvu. Tako on to kaže.

Ja vam prenosim tu verziju kako on to interpretira; to svoje protivljenja. Mi nemamo ništa da se stavimo pod komandu Predsjedništva, ali pod komandu TO-a nećemo. TO je

KLJUČ: Nek Predsjedništvo danas formira oružane snage

PREDSJEDNIK: Pa zato mislim da bi možda bila ta forma, nešto pa da vidimo na koji način - ali to je onda stvar koji bi mogli da razgovaramo u malo užem tijelu, da ovdje - jer ovdje je 15 ljudi ne možeš ti to. Da udjemo ti ovo pitanje pa da ga pripremimo za sjednicu. Znate. Ja samo ovdje Interpretiram radi lakšeg razumijevanja njihov stav dole i to sa terena Z. Hercegovine i Mostara. Oni kažu dole mi imamo 50 tenkova. Imamo 50 hilj. naoružanih ljudi, vi nama sada tražite da se mi jednoj komandi koja - koji su generali bez vojske. Ja kažem nije to baš tako. Uostalom sarajevski, događaj pokazuje da nije tako ipak. Da nemamo baš mi oružja to stoji, da ne možemo oboriti avion i to stoji.

MARIOFIL LJUBIĆ: Samo da kažem nešto. Da se u Mostaru bez obzira i do ove odluke da se obrana grada da HVO-u zajednički su ratovali i Hrvati i Muslimani. Jer ja znam osobno sam intervenirao da se šalje oružje na Luku. Mi smo nekoliko puta slali. Nije nikakva podjela tu ljudi. Problem je najveći bio u Stocu iz nekog razloga - pa dobro ima jedan veliki broj naoružanih ljudi. U desetinama tisuća i koji su spremni. I mislim da bi oni svi bili dio oružanih snaga. Nije sada bitno, kada je dole došlo da se stave pod komandu TO. Pa jednostavno kažu pa nećemo mi u tu komandu kaže preće svi oficiri, može i Kukanjac preć pod tu mislim da bi mogle umiriti snage oružane BiH i HVO i dio oružanih snaga BiH. Pa biće i ove razne grupe koje se bore. Dole u okviru HVO ima ljudi koji rade slobodne poslove kao što rade i ovdje, Juka Prazina koji radi. Ali to se ne suprotstavlja.

PREDSJEDNIK: Možda moramo malo širu platformu. Jer ustvari nemamo - mi smo konfrontacija da se to uključi sve. Moramo tražiti neku formulu

FIKRET ABDIĆ: Da imamo u vidu da ne budemo imali problema sutra sa tom svojom vojskom problema. Da odmah to.

JERKO DOKO: Mogu li konkretan predlog. Ovo je dobro da počnem od ovog Abdićevog. Ja kažem da sam se došao boriti i boriću se ja sam njemu hiljadu puta rekao ne vidim činove, vidim komandanta, mene ne interesuje je li on pukovnik ili je general bio. šta je bio mene to ne interesuje. Ako je on dobar komendant on je komendant. A činovi me uopće ne interesuje. E, idemo dalje da ne budemo imali problem sutra s tom našom vojskom. Da ne

gojimo zmiyu koja će nas sutra klati. Kao što smo je gojili 50 godina. Zato kažem i ovo sada kad sam bio na terenu, tamo je Dario K. pričao sat vremena i to. Ovo što je Mario sada iznio provejava. A mi sutra možemo ponuditi kako da se organizujemo ministarstvo i glavni štab oružanih snaga Bosne i Hercegovine. Ono smo morali napraviti TO. Zato što je takva struktura bila na terenu. Da smo imali štabove TO, pa preko noći smo formirali to da se pretvori pod komandi. Predsjedništva. **I rećemo da je komanda vrhovna, predsjedništvo kao što i jeste. I sve i da su to sada oružane snage. Pa će biti oružane snage i u Busovači, oružane snage Bosne i Hercegovine i u Grudama itd.** Ovdje imam jedno pismo, niste vi tu bili - niste ga stigli pročitati kriznog Štaba općine Bos. Brod. Koja se prva počela boriti zajedničkim snagama. I oni vama ovdje fino pišu, ali meni na znanje. Predsjedniku Izetbegoviću itd. I manje-više svi traže a mi smo se davno trebali opredjeliti predsjedniče da se ovo što čete danas donijeti odluku. Ko je ko. Ko je agresor. I oni kažu protiv koga se bore, a vi ga ne proglašavate agresorom. I da su oni - velikom bogom se kunem da pr....., nećemo biti branioci **Bos. Broda** su za sada dovoljno jaki i odlučni u svojoj svetoj borbi, ići do kraja do konačne pobjede. Ujedno vas obavještavamo ovo je isto interesantno, jer je već došlo na nekoliko mjesta su neki ljudi proglašeni. I u Mostaru i ovamo. **Ujedno vas obavještavamo da je Krizni štab na današnjoj sjednici donio odluku kojom se general Milutin Kukanjac, i Radovan Karadžić proglašavaju ratnim zločincima. Dole u Mostaru je proglašen Perišić itd.** Predsjedništvo mora pratiti teren i uskladjivati s politikom. Predlažem da sutra napravimo ovo i da ja s komandantom vidim da se usvoji ovo, da je politika u Predsjedništvu, a komandant je Izvjestitelj svojim poslovima prema Predsjedništvu, kao što smo dogovorili i ponudit ćemo vam sutra organizacionu šemu ministarstva obrane BiH u kojoj će biti glavni štab oružanih snaga. Ovo je sada što se ovdje dešava zato što smo mi tek 24 dana - ja dajem svaku pohvalu ljudima koji su gore i s njima i komandant, pa ovdje operacije rade oko Sarajeva. Da je to mimo vrijeme pa da smo mi sa formiranjem oružanih snaga godinu-2 dana. Sada ne bi oni to radili odbranu Sarajeva, nego bi radili odbranu cijele teritorije BiH. Ali tu smo gdje jesmo.

KLJUČ: Molim vas da budemo malo postupni. Slažete li se da danas donesemo odluku da je formirana oružana snaga Bosne i Hercegovine sa zadaćom borbe, sa identifikacijom agresora i protiv vas se borimo jer ćemo se boriti do oslobođenja. Druga stvar da se u okviru ministarstva i TO kada sjede i razmatraju shemu kako će to izgledati. Da napravite da nam date napismeno. I treća stvar da se uspostavi politički dijalog između rukovodstva sa ovim ljudima iz HDZ-a. Mislim to moramo ići. Mi

ćemo ići preko Marija s naše linije, a dobro bi bilo da i predsjednik Alija stupi u kontakt tamo. Da se bar gdje god možemo izbjegnemo incidenti. Mislim pazite mi stada radimo u korist svoje štete, ako ne možemo proći kroz Visoko, ne možemo kroz Kiseljak, Jablanicu. Jer to moramo to je prvi politički zadatak da se taj nesporazum neutralizira. Na koji način evo. Tu nek Mario bude ispred nas Hrvata u vlasti, a Alija neka poduzme sve da se to razrješi. To bi bile tri stvari koje su vrlo bitne. Proglašavanje oružanih snaga BiH u borbi protiv agresora, imenovanje agresora konkretno, druga stvar da se pripremi shema kompletne strukture unutar ministarstva i treće da se nastavi politički rad između funkcionera da se na terenu, jer oni još uvijek to mogu spriječiti bilo kakav incident i da se postepeno to sve sinhronizira. To će ići dosta teško jer se teren dosta oteo. Ali moramo na tom djelovati.

MILE AKMADŽIĆ: Još bi nešto rekao ako mogu predsjedniče o ovom pitanju. Oružane snage

SOMUN: Dolje su kod generala Mekenzija, i general Aksentijević i Dojl i posmatračici ovih svi su šefovi dolje. Pa sam ja prenio tačno onako kako ste mi rekli. Prva je reakcija bila da Kukanjac sigurno neće prihvatiti da se obavi bez prisustva armije. I oni predlažu general Mekenzi da on dodje, da dodje šef posmatračke misije, i general Aksentijević. Za pola sata da dodje. I da izvrše to. To će prema svijetu. Jer već zovu iz Jugoslavije telefoni, javljaju strane agencije ovo-ono. Jer

PREDSJEDNIK: Ali ona treba ozvaničiti i predstavnik štaba TO. Ima da armija konačno proguta.

MILE AKMADŽIĆ: Molim vas jedna nijansa upravo o tome oružanih snaga sam ja htio govoriti. Da ih time ne zbunjujemo da štab TO koji još uvijek postoji, odnosno ministarstvo pripremi prijedlog za sutra uz jednu moju napomenu da se dobro iz analizira da li formiramo oružane snage BiH koje već postoje. Jer već su sve oružane snage. Ili vojsku BiH, koja će postepeno prelaziti se formirati, imati svoju pješadiju, imati svoju artiljeriju, imati svoje planinske, svoje poljske, vojsku Bosne i Hercegovine. Da to izanalizira i da predlože za sutra.

FIKRET ABDIĆ: Oni daju prijedloge a mi diskutujemo.

MILE: A danas bi bilo potrebno pošto nismo priveli kraju da definitivno utvrdimo ko je agresor na BiH, da to damo u javnost.

JURE: Damo mišljenje. Vojska znate egzistira kao jedna tačka mogućeg dogovora političkog. Mi imamo TO, razmislite o tome.

ALIJA DELIMUSTAFIĆ: Nemojte dozvoliti kao predsjednik Predsjedništva da prihvatate pogrešne procjene kod ljudi koji ne vide ovu situaciju. Jerko Doko sada može povesti 10 ljudi maksimalno. Možda i 15, 20 ne vjerujem da može. Mi moramo istini pogledati u oči Mate Boban. Ima 35 hiljada ljudi, garantujem što oko Makarske, što oko Neuma itd. Evo Mariofil imali toliko ili nema. Ima. Ne bi trebao lagati gleda nas u oči. Ima i on komanduje i Kordiću(?) za sva pitanja, da bi ja proveo i doveo minobacač i ono, ja moram Kordića moliti, moram Matu Bobana moliti. Ništa bez njih ne mogu uraditi. To oružane snage ja bih dao civilna zaštita. Možda bi to najbolje bilo. Ma ne trebamo se kofrčiti. Bar mi imamo civilnu zaštitu. Ništa, tenzije da padnu. A ostaće ovo sve gdje jeste. Mi nemamo ništa, mi se pravimo neki generali. Realno govorim. Dakle to je civilna zaštita, nema nijednog vojnika, nemamo ništa. Juče smo mi krenuli u akciju kada je nas Ganić zatekao u 2 sata prije na noć da krenemo i probijemo iz Visokog. Primili tamo 7 šlepera i dali ja svoje poslao odavde za Vogošću, a tamo nam preko Hasana i ovih da krene iz Breze i Visokog. Vjerujte ljudi to je sve propalo za 2 sata. Ovi su se svi razbjegli, ovi sastavili sa višecjevnim imali smo gubitaka i radi te akcije, evo danas Visoko je dobilo ultimatum da se preda. Gadjaju ga, bombardovali ga. A selo Švrake nas uzeli odveli 100-200 ljudi iz Ilijaša su odveli 500-600 ljudi radi te akcije, da dodjemo do hrane i municije i svega. To je jedna realnost. Zato vam niko ne priča kakva je situacija. Dakle, mi smo u toku kako smo. Ejup leži, Kljuić gdje su ti vojnici, gdje su ti Hrvati ovdje. Ja ću vam reći i za ovu akciju juče što smo za - dakle to je jedna realnost to je realnost. Ako može F. Abdić povesti u Sarajevu hiljadu ljudi, ako može E. Ganić ja ću to poštovati. Govorim Sarajevo i još 2-3 opštine što držimo. Dakle, oni su krenuli borbe se vode prema Dobrinji da uzmu i zauzmu. Nama Ilidža, mi nemamo kontrole. I izbijaju nas. Sada kada im još ovo pustimo. Nas će sabiti, možda će i nas najvjerovatnije pohapsiti ovdje. Nije isključivo i najvjerovatnije ima spisak. Ja sam to ću malo kasnije reći dakle to je jedna realnost. Realnost je M. Boban i ova druga strana - ali mi nemamo komande i vrhovni štab. I oružane snage nemaju komandu ni nad Matom Bobanom ni na ovo. Dakle civilna zaštita možda bi to ovako jedan lud predlog, a možda bi najbolje bilo da padnu sve tenzije i da reknemo ljudi mi nemamo ni vojske. EZ pa vidite u nas civilne to su haustorske, to su haustorske snage za mene. Ništa drugo. Imali smo minobacače ispućali, gadjali ostali i bez municije za - nešto imamo. Ali to je sve za dan dva. I da li ćemo moći odbraniti neznano vidjećemo jer ne dolazi ništa. Drugo, ja mislim da je najveća greška i ne smije se više dozvoliti Predsjedništvo ne bi trebalo dozvoliti našem predsjedniku da sjede i pregovara sa Kukanjcem. Prvo on je samo

komandant ove oblasti, mi imamo ovdje 4, imamo dole struga, i ovo banjalučko-bihački, nikad Tudjman. I on je vodio rat, nije sjeo imao je vazda Vekića iz ministarstva i vazda su oni pregovarali, prvo što su stručni, drugo što to nije rivo

PREDSJEDNIK: Dobro lako ćemo to to nije problem. To možemo riješiti.

DELIMUSTAFIĆ: Treće, vi znate Kutiljere je njih vratio da prestanu iz Lisabona - nama je već 5-6 ljudi poginulo, ranjeno. I tako. Šta je s tim da vidimo. Četvrto, juče mi smo imali jednog mrtvog dva teško ranjena

PREDSJEDNIK: Samo ne razumijem te ponekad. Kažeš konfuzno. Ne nogu da pratim - šta je Kutiljero

DELIMUSTAFIĆ: Vratio iz Lisabona da se obustavi prekid vatre, mi - ovu akciju koju je Ganić vodio juče bez znanja ministarstva odbrane, ministarstva unutrašnjih poslova zajedno sa predsjednikom Izetbegovićem to su vaše akcije. Vas dvojice. Predsjedništvo je žalosno - ja sam protestirao sinoć u 6 sati. Predsjednik nam lišen slobode, sinoć se tek u 6 h. Vidite mi smo se svi mogli sastati juče ujutru 7-8. Vi ste lišeni slobode. Nismo se sastali. Ganić je kao član Predsjedništva na svoju ruku - jer neposredna ratna opasnost ja dolazim na Predsjedništvo i ja i Doko i komandant. Dolazili smo se sastati. Mi se poslije sastanka u 3 sata - 2 noću kada smo stavili ovih 7 tačaka da u roku 6 h i Adžić dodje jer on je vaš nivo da dodje dole. Nismo uopće sastali. Akciju. Akciju je vodio Ganić-Izetbegović. U toj akciji poginula su 4 oficira dva teško ranjena, i jedan naš. Zato će neko najverovatnije i odgovarati. Vidite sada te akcije kad ono što vi kažete da popravljajš švajcarski sat ovaj Katalina mislim da će on preminuti. To je načelnik vojne bezbjednosti. To je prvi čovjek vojne bezbjednosti. **Meni je Aco Vasiljević izdiktirao ovo**, to je on čitao i kaže bombardovaće se Sarajevo ako ta Katalina umre. Gagović je isto teško ranjen. Onaj što vodi glavne konce dole. Vidite kako dokazati da su oni mrtvi. Vidite njihova tijela su ovi teritorijalci neke odnijeli, mi nemamo kontrole tih kažem Prašine i slično. **Dakle, članovi Predsjedništva kao i ovo što Doko kaže daj mi vojsku bez vojnika samovoljno, pa vidjeli ste sinoć narod se smije dvije izjave. Jedna je Kljuićeva, sasvim kontradiktorna je Ganićeva, kaže odluci TO, a Kljuić kaže nikakav nismo dogovor postigli.** Jeste vidjeli. Moramo se malo pogledati u oči. Moramo malo realnosti pogledati. Dakle, novi su momenti, kako će sada recimo kaže politi će bombardirati, odmazdu će napraviti za tog jednog Gagovića, K. te razmjene, šta je sa njim i ko je rukovodio akcijom i kako je. Dakle, još uvijek neposredna ratna opasnost. Ja kao ministar

unutrašnjih poslova u saradnji sa njim morao sam obezbijediti lice mjesta. I znate kako se krenulo kako izaći da li svi da li jedan i komandirati ljudima. Dakle, trebate imati malo povjerenja i moramo raditi. A evo ova akcija za Ilijaš, odnosno probijanje sve van to govori kakva je vojska. Neće niko iz grada da ide u Ilijaš. Neće, ne može. Ili je vojska u kasarni ili da radimo nešto, a ne proglašavati nekakve komandante. Eto toliko. Ja mislim da bi trebali da konkretno počnemo nešto raditi, da mi ne ležimo ovdje, Ganić recimo juče ovo odlučuje akciju, nije obišao front, nije otišao i mislimo li mi isto da ove zarobljenike iz Zvornika, Kupresa ako je to Vrhovna komanda ako su to zarobljenici iz Foče, vrište ljudi. Šaja je već u izolaciji stežu ga, daj da vidimo jesmo li mi samo za ove dvije opštine Predsjedništvo, ili smo Predsjedništvo cijele Republike Bosne i Hercegovine.

PREDSJEDNIK: Ne slažem se ono s civilnom zaštitom da se razumijemo. Drugo je to kakva je, mi govorimo o tome šta bi ona trebala da bude. A da treba realno da gledamo na situaciju to stoji, da se ne zanosimo nikakvim iluzijama.

DELIMUSTAFIĆ: I još nisam rekao izvinjavam se, još mi je Ganić kada sam ja rekao nije nisi sazvao Predsjedništvo, bio je tu i Rusmir kaže mi znamo za koga ti radiš. A ja drugi kao ratni zločinac i genocid srpskog naroda na listi pročitao na dnevniku. Velibor Ostojčić na spisku sam drugi. I ja gdje god krenem u Hrvatsku, Sloveniju gdje god ja sam lišen slobode. Dakle oni me osudili, svi me osudjuju, a meni Ganić juče na Predsjedništvu - kaže ma znamo za koga mi za koga ti radiš. Ma za koga radim ako sam kod njih. Drugi za strjeljanje, ja vodim, akcije, ako nabavljam, ako donosim ako donosim, koliko je Ganić donio pušaka da vidim koliko je puta obišao front da vidim kao član Predsjedništva. Ako se već petlja u neke vojne snage, ako pregovara ako hoda, da vidim njegovu sposobnost - umjesto da se uhvati tamo Amerike da ovo da struci i TO - da mi odradimo tu akciju i sl. I ne znam za koga radim, ako ja radim za neku za CIU protiv ovog naroda, brate da idem. Nemam ja šta ovdje sjediti. I ja biti na listi moje dijete ne smije hodati, a Ganić mi kaže moj kolega zna se za koga ja radim. Doslovce to ima stenogram imaju ljudi. I onda ajd - malo sam i razočaran i povrijeđen i svega.

GANIĆ: Ja lično mislim da Ministarstvo unutrašnjih poslova razočaran sam sa njegovim rezultatima. To je bila naša odbrana no otom potom. Medjutim,

DELIMUSTAFIĆ: To je tvoje lično mišljenje.

GANIĆ: Moje lično mišljenje. Medjutim, jedna stvar vidite o čemu se radi, ovo je jedna teška optužba na računa predsjednika Predsjedništva i na račun mene. Mislim juče ja sam sve razgovore vodio ovdje po odluci koja je postignuta kako da se vode razgovori u UNPROFQR-u, tu je komandant ja sam tri tačke koje smo mi ovdje saglasili, sve što sam radio bilo po odluci Predsjedništva, po tom dogovoru. Mi smo se sastajali svakih pet minuta, nas trojica, ne možemo da sastavimo komandanta gore puca Konjicija ovdje, Jure saglasili se. E, sad o čemu se radi onda u jednom trenutku se on pojavio juče itd. - medjutim, o čemu se radi mi smo juče smo sve to radili vrlo profesionalno sam ja te vodio razgovore u UNPROFOR-u, tu postoji medjunarodna javnost. Ja mislim da ono što sam ja bio dogovorio bilo bi jako jako povoljno. Poslije toga ti su razgovori nije vojska poštovala vi znate kako je teklo, ja sam sve učinio sa svoje strane da uradim. Toliko maksimum legaliteta. Medjutim, ovdje se siju, Alija, kreiravši jednu situaciju koja jako destabilizujuće djeluje u ovim trenucima. Ja sam tebi svojevremeno govorio da treba MUP da ima 3.000 specijalaca, a on nema. **Mi imamo dosta pometnje u MUP-u.** Treba, ja mislim, neke stvari raščistiti. A s druge strane, ja mislim da ćemo analizirati i stanje u MUP-u, rad MUP-a, itd. Nema problema. Ja bih te Alija molio jednu stvar da, članove Predsjedništva kad optužuješ, ne samo mene, da ćeš zato, da za to mora da postoji odredjeno pokriće i analiziraćemo sve te diskusije koje vode tome.

IZETBEGOVIĆ: Ganić zna šta je radio. Ganić je samo radio pod jednom pretpostavkom da se i u vojsci poštuje hijerarhija. Ona se, nažalost, ne poštuje. Ja sam lično mislio do juče, dok nisam čuo te razgovore da se tamo zna kad Kukanjac kaže ovo, da ne može Gagović kazati treće. Kad Aksentijević kaže nešto da Gagović to ne može, ispalo je da to ne može. Možda bih ja na istu tu stvar istu grešku napravio. Aksentijević je očigledno bio dogovorio ovaj recept koji je za nas odgovarao. Kukanjac ga potvrdio, Gagović ga oborio. Pa onda Gagović dogovori jednu stvar pa Aksentijević ne prihvati i tako. Oni su juče nabrojali da je vojska 8 puta promijenila stav. Oni, kad smo mi krenuli, rekao je Dojl ovako Gagoviću „Molim vas, mi sad idemo. Ako sada dodje Kukanjac pa mi kaže nešto treće tamo, ja ću, vi znate da sam ja nepristrasan čovjek, ja ću otići tamo i kazati da vojska ovdje izigrava čitav dan dogovore jedan po jedan itd. i prepustiću vas vašoj sudbini svijui“. Jer toliko mu je više dosadilo. Juče onaj recept koji je postavio Ganić, bio je idealan. Pod uvjetom, naravno, da nije bilo onoga Gagovića, to bi bilo ispoštovano. Ja bih došao ovdje, Kukanjac bi otišao sam tamo u UNPROFOR, tamo bi se našli, popričali bi. To je najbolje. Medjutim, imala je jedna pojedinost koju on nije znao, a to je da je džabe što Aksentijević

govori, tamo ga oni ne poštuju. Da onaj koji ima faktičko oružje u rukama, i 50 vojnika, on komanduje. To je jedna stvar. Druga stvar, nije znao još jednu činjenicu da SDS organizuje tamo mješ-tane odozgo pa ih sa Pala autobusima dovukao tamo 4-5 stotina ljudi koji su trebali da zapriječe vojsci, da legnu dole i da kažu i - sad je to vojska, mi bismo mogli, mi hoćemo to, ali vidiš, leže i ljudi po cesti, ne možemo ih gaziti. Ne može UNPROFOR da ih gazi. Već su to bili priredili mi gore. Tu okolnost ni vi niste znali. To i je jedna nova okolnost u vezi sa onom osmoricom ljudi. A što se tiče MUP-a, ne bih htio sada to. Stanje, očigledno, nije zadovoljavajuće. Nije zadovoljavajuće unutra, nisu snage, sve je to prilično bilo dosta labavo, ali to ako smatrate da je potrebno, to možemo staviti kao posebno pa dati Aliji priliku da dadne izvješ-taj.

GANIĆ: Posebno ćemo mi ti.

DELIMUSTAFIĆ: Znači, ako je Vladina komisija formirana.....moje stanje. Svako jutro kad idem u akciju zovnem kolege i zapisničara. Ja u akciju, bez pismenog traga i ove ...medju kojima dva-tri oficira... (ne razumije se izlaganje A.Delimustafića)...ne bih smio preuzeti kao Ganić.

GANIĆ: Šta sam ja preuzeo?

DELIMUSTAFIĆ: Nema ni zapisničara.

IZETBEGOVIĆ: Je li Ganić naredio sinoć da se ona vojska **ras-turi? Ispada i tako. Ja govorim o Ganićevom dogovoru o mom puštanju. To je Ganić obradio. Da li je Ganić rekao - molim vas, otidjite, susretnite tamo onu vojsku, uzmite one kamione, razbijte, zarobite te ljude. Je li to on rekao? Koliko ja vidim nije, to su dole ove naše jedinice koje su izmakle kontroli ili koje su poslušale. Tu je postojalo u TO nesporazum kako treba postupiti.** Ne znam da li je Ganić u tome imao. Prema tome, ako Ganić nije naredio, ako nije rekao on molim vas idite tamo zarobite taj svijet, on ne može odgovarati za ono što se dogodilo. Ne znam jesi li ti, Ganiću?

GANIĆ: Nisam. Naravno da nisam. Prvo, ja nisam mogao.

DELIMUSTAFIĆ: ...nego odluku o Vašoj razmjeni. Nije se sastalo Predsjedništvo, nemamo ni zapisničara.

IZETBEGOVIĆ: Može li se, mislim da je on to dogovorno uradio.

DELIMUSTAFIĆ: Kakav je sastanak Predsjedništva u hodniku u prolazu. Ja sam bio juče 5 sati u TO. To ja govorim.

IZETBEGOVIĆ: Dobro, to su dvije potpuno odvojene stvari. Juče imaju dvije akcije - jedna je.

ABDIĆ: Bile su dvije paralelne akcije.

IZETBEGOVIĆ: Dvije su bile. U prvoj je Ganić učestvovao, u drugoj nije učestvovao. Prema tome,...

GANIĆ: O prvoj akciji u kojoj sam učestvovao obavijestio sam Predsjedništvo i imaju ljudi iz UNPROFOR-a i EZ koji stoje iza toga. Taj dio sam obavio profesionalno i to. Što se tiče drugog, rekao sam i na TV da smo mi bili u informativnoj blokadi od 3,30, pa do 7,30. Mi nismo mogli stupiti faktički u kontakt sa predsjednikom. Sad tek vidim kad predsjednik kaže da je vojska otkazala u hijerarhiji, da se praktično s njima nije moglo dogovoriti ništa. Jer ja sam kad je postignut dogovor u UNPROFOR-u nazvat je nekako Kukanjac, nekom vezom, spojio se Kukanjac i Aksentijević. Kukanjac je to potvrdio. Prema tome, u UNPROFOR-u je bilo raspoloženje.

IZETBEGOVIĆ: Oni tamo nisu htjeli. Oni su, ja sam tačno vidio o čemu se radi, logika je ova bila - auto i Kukanjac izvuče sa štabom, uvjet je da se svi izvuku ili nema od toga ništa. Takav je to bio stav. Jer oni bi ostavili Kukanjca gore.

GANIĆ: Alija ja bih upozorio još neke ljude da ne generira te priče da je neko iz Predsjedništva naredio ili Ganić ili ko drugi da se puca po toj koloni. Pazi šta govoriš.

KLJUJIC: Molim vas, dajte da napravimo sada jedan rezime ovih pitanja koje smo sada imali. Dalje, napravićemo pauzu pa ćemo nastaviti opet.

IZETBEGOVIĆ: Moraju se odluke. *Zajednički razgovor.*

ABDIĆ: To je naša greška. Mi smo došli u ovu situaciju. Molim vas, prvo bih molio da malo temperatutu maksimalno i lično sam temperamentan inače u normalnim prilikama. Ali sad je vrijeme kad mora čovjek do kraja biti miran i smireno govoriti. Naš je rad, osnovno je u Predsjedništvu, mi radimo u Predsjedništvu. Naši problemi i proističu iz loše organizacije, a loša organizacija je proizvod individualnog rada, poremećenog odnosa između individualnog rada i timskog kao kolegijalni organ, kao kolektivni šef države radimo. Dakle, mi radimo u sjednicama i individualno. Mi

jako puno radimo individualno. Ja nisam vršio analizu ničijeg rada, ali polazim od toga, ali **u sjednicama vrlo malo radimo** i to je suštinski problem i dok god tako radimo mi demo imati loše rezultate. Jako loše rezultate. Jer, pazite, ova situacija nalaže da mi, pod broj jedan, izvršimo reviziju svog dana, svog vremena provedenog u Predsjedništvu. Pa kad vidimo da kod mene dodje jedna stranka, druga stranka, treća stranka, četvrta, u te kakvoj je to vezi - direktnoj, sad govorim direktnoj jer se mi nalazimo u uslovima neposredne ratne opasnosti sa neposrednom ratnom opasnošću, ali u kakvoj je to vezi sa drugim aktivnostima koje kao ljudi imamo i koje bi morali raditi u normalnom vremenu. Ja tvrdim da mi jednak držimo gard i prije i sada i da su tu naši problemi. Pa da ne bi pričali u prazno, mislim da je ključni problem da se dogovorimo da u sjednicama moramo više raditi. I da utvrdimo okvir da dnevno u sjednicama radimo toliko, nemam konkretan predlog dajem do znanja, a pojedinačno radimo toliko i toliko. To je prva stvar. Druga, mi smo sada dogurali do toga da na sjednicu, recimo, ti u Sloveniji u Hrvatskoj nemaš potrebe da tražiš, ako oni imaju upravni odbor dioničkog društva, da bi ti nekog dobio. Kod nas ti na sjednici Predsjedništva, kad god hoćeš, možeš dobiti koga god hoćeš. I sad imamo u zadnje vrijeme i ulazak na sjednicu itd. Samo udje, hop, imam ja to i to itd. Prema tome, moramo ustvrditi i red koji odgovara uslovima neposredne ratne opasnosti. A kad je riječ o ovim našim aktivnostima, ja bih samo jednom rečenicom, mislim da treba procijeniti situaciju i da trebamo biti staloženi - ja sam npr. bio na TV. Razgovor je, bio je Alija uključen na ekran, bio je Ganić i Ključić. Jasam vidio da objektivno mi kao Predsjedništvo u četvero tako javno, na tako osjetljivom pitanju, ne možemo biti korektni i konkretni i ne može to proći bez konfuzije. Ja sam onom Hadžifejzoviću odmah rekao, dok je počelo, odmah sam vidio da odmah idem sjesti tamo. On me je zamolio da ostanem. Ja sam samo kratko ostao i obišao i sve vrijeme sjedio. Dakle, najveću pomoć dajem kad se isključujem. Ocijenio sam da sam najkorisniji. Prema tome, iz ovog zaključak da smatram da bi ovo sve do sada, ne na nekoj sjednici trebali odjeliti, nego svako za sebe i da jednostavno doprinosimo i poduzimamo mjere one koje u datoj situaciji nam najbolje odgovaraju. E sada, ja bih nabrojao uz podršku ovog da radimo. Ja ovdje nisam shvatio Alija da se mi opredjeljujemo za oružane snage. Ja sam shvatio da se mi opredjeljujemo da treba materijal da pripreme ministarstvo i štab kako organizirati sve ovo, da uključimo i Bobana i druge itd. Prema tome, ovo je jedan predlog koga treba raditi i ne treba blokirati aktivnosti. Ja vidim tvoju intervenciju da trebamo uspostaviti sada vezu, ali ne uvredama između ovog što mi teorijski kreiramo i na Predsjedništvu ćemo usvojiti i onog što u životu, dakle, na području Republike, živi. Dakle, to je rasprava po meni za sutra.

Ja ne bih ponavljao i dao osvrt za sva ona druga pitanja koja je Stjepan predložio. Mislim da ih treba prihvatiti, ali jedno od ključnih koje je najhitnije, želim posebno apostrofirati, a to je da lično Alija, pod hitno, Borasa, Brkića i Tomu Krstićevića da stupi u kontakt da dodju. Mislim da bi dobro bilo da imamo hitno ovaj dogovor, jer nije dobro ovo što se sad pojavljuje u Zenici i Travniku jako je opasno. Sutra može u Sarajevu ili na trećem mjestu. Onda mi dolazimo do raskola, da tako kažem, do poremećaja odnosa izmedju predstavnika, da ne kažem muslimanskog i hrvatskog naroda što bi u ovoj situaciji bilo pogubno za jedne i druge. Prema tome, zato to posebno apostrofiram. Ali sada ovdje želim da posebno pokrenem jedno pitanje oko koga se moramo odrediti na jednoj od sjednica, ali na način da kažemo kako ćemo to završiti. A to je - snabdijevanje Republike. Mi imamo situaciju sada da mi u dolini Bosne i ovom Sarajevu imamo glad na pragu. I drugo, mi imamo jednu situaciju u kojoj direktno vojska učestvuje, oko čega nismo nikad govorili, a to je da ona direktno onemogućava snabdijevanje ovog područja. Ja sam dao nalog i juče krenulo je 28 šlepera robe od kojih 9 samo u Zenicu, 3 u Zavidoviće, itd. prema Bosni. Došli su do Doboja i zbog ovog slučaja vojska umjesto da ih zadrži, nemoj sad je gužva, izašli su tenkovi pa kad se razidje kad bude stanje kakvo je danas da šleperi krenu, ona ih je pod svojom pratnjom vratila. Ni više ni manje nego na domak Prijedora. Kakve sad veze Doboja gdje je Prijedor. Da tamo čekaju dok se stanje ne sredi. Da bi tu kod Prijedora idući prema Sanskom Mostu 6 kamiona bilo uzeto. Ovo moramo skinuti, rekli su, radi ishrane stanovništva, TO u Sanskom Mostu. Prema tome, mi sada imamo jednu akciju u kojoj vojska izravno, a da ne kažem SDS to i od ranije radi, mi kažemo da je to primitivna radnja. Medjutim, to je strategija, osiromašivanja privrede i osiromašivanja tržišta BiH u snabdijevanju da bi gladnom stanovništvu...

IZETBEGOVIĆ: Je li ovo negdje saopšteno? Zna li svijet za ovo?

ABDIĆ: Ovo je sad prvo.

IZETBEGOVIĆ: To treba javiti danas.

ABDIĆ: Jutrošnja informacija, to sam ja specijalom uspostavio vezu, čovjek je iz Bihaća uspostavio vezu preko željeznice, ne znam ni ja kako je, da ostvarimo vezu. Prema tome, mi se sada nalazimo, dakle, pred jednim odranije je to gradjeno, problemom iz koga moramo izaći. E sad vidite, dovodim ovo u vezu sa ovom akcijom koja je pokrenuta da se barem Ilijaš oslobodi, pa ona nije uspjela. Dakle, za mene treba izvršiti ovdje i Predsjedništvu dati jednu posebnu analizu kako je to sve uradjeno i šta bi sada,

da bi mi neosudjivali što nije uspjela akcija nego da bi se organizirali, da učinimo sve da oslobodimo ovaj dio puta i postignemo ciljeve koje je imala ova akcija.

IZETBEGOVIĆ: Hoćemo li na posao malo. Ne možemo riješiti ovo snabdijevanje, naoružavanje. Ne možemo to riješiti sjedeći na sjednici. Možemo na sjednici biti po sat vremena, a ostalih 7 sati nam valja raditi nešto, o tome se radi. U tri sata sastanak, pa opet sastanak. Kad ću napraviti nešto. Mogu jedino iz one tamo sobe - napisati pisma, obaviti telefonske razgovore, urgirati nešto. Inače ćemo ovdje ostati. **Neka znate, sve je ovo važno - hrana i municija su najvažniji. Ako to ne riješimo, mi možemo se razići. Ušetaće nam ovdje u grad.**

DOKO: Ja upravo to kažem.

IZETBEGOVIĆ: **Dajte da to radimo. Da to riješimo. Imamo van BiH spremljene kontingente oružja i hrane. Ogromne količine ..**

DOKO: Ali ne može iz Visokog dovdje doći.

IZETBEGOVIĆ: Pazite, to treba riješiti. Ogromne kontingente hrane i oružja imamo gore van BiH. To sam sada kad sam išao tamo uredio. Naime, uradio sam nešto na tome prije nego sam krenuo ovamo. To je jedan posao koji sam obavio. Ali sam sada dobio izvještaj kad sam bio u Lisabonu da je to pripremljeno. Dogovorio sam dole da se na neki način to propusti. To je potrebno uraditi i to je ono na čemu treba danas da radim ovdje. Dajte da to obavimo. Treba osigurati prolaz, ima prolaz kuda bi se to moglo da učini.

DOKO: To je dobro.

ABDIĆ: Sad je ovo pitanje pregovora sa armijom u okviru toga. Dajte da to prekinemo.

IZETBEGOVIĆ: Dali danas predstoje pregovori sa armijom ili ne? Bili su premješteni sa danas na popodne.

SOMUN: Ja sam njima prenio što je rečeno - daće biti vraćeni oni zarobljenici. Da mogu da dodju general Mekenzi i Aksentijević i da će biti promatrač EZ. Da će im se pridružiti predstavnici TO. Čuo sam telefonom kad oni s Aksentijevićem razgovaraju. Samo je pitao MUP može li poslati jedna kola pratnje da ih doprati dovdje. Rekao sam - može, ali da prestane iz kasarne "Maršal Tito" pucnjava.

IZETBEGOVIĆ: Kakvo je stanje tih ljudi. Šta će oni vidjeti kad dodju tamo?

SOMUN: Oni traže garancije. Ja sam rekao - dajemo ih. Kažu, zar se neće ponoviti kao sinoć? Pekao sam - garantujem.

IZETBEGOVIĆ: Dobro to. Kakvo je sad stanje. Oni će doći u tu salu. Šta će oni vidjeti tamo, to pitam?

EFENDIĆ: Odlično. Dva-tri su povrijeđena.

AKMADŽIĆ: Može li se tim ljudima išta ponuditi koji su rekli da bi se vratili u vojsku. Da se izjasne.

DELIMUSTAFIĆ: Jedan se vratio.

AKMADŽIĆ: Ali, da ne ide tih 30 tamo? Može li se s njima porazgovarati?

PELIVAN: Jesu li ti oficiri?

DOKO: Gradjanska lica i vojska.

IZETBEGOVIĆ: Ima puno gradjanskih lica, stanovnika. To je minimalno 33 da se vrate.

ABDIĆ: Nemoj da otvaramo raspravu, ljudi. Samo ostaje ovo sa armijom,

IZETBEGOVIĆ: Slušaj, veliki je uspjeh da se oni uključe. Prihvatili da kažu da oстане.

ABDIĆ: Može li se sad reći kad su pregovori s armijom? Po meni je ovdje, da se ne sastajemo više na sjednici. Ja imam predlog. Sa armijom da dogovorimo ko ide na pregovore s Armijom.

IZETBEGOVIĆ: Da ne duljimo, da se konačno odlijepim sa ove stolice. Nema kraja problemima. Neka, kontakti sa UNPROFORom. Kad oni kažu i ako to danas bude - sazivamo na hitnu sjednicu, odredićemo. Uglavnom ne može niko otići na svoju ruku tamo.

EFENDIĆ: Neka nam bar daju toliko civila, nemojte da dajemo badava oko pregovora, ako Boga znate. Neka nam bar civila daju toliko.

SOMUN: Ne znam, mi smo samo postavili...

ABDIĆ: Predlažem da ide Efendić pa može sjesti s Aksentijevićem.

DELIMUSTAFIĆ: Aksentijević je obični referent, ništa od njega.

SOMUN: Ja sam samo postavio oficira za vezu.

DELIMUSTAFIĆ: Treba obustaviti paljbu.

EFENDIĆ: Oni su naši zarobljenici, mi ćemo odrediti.

KLJUIĆ: Molim vas, ko bude išao tamo, obavezno je da se kaže Mekenziju da se prekine paljba, jer je jednostrana.

DELIMUSTAFIĆ: Ne možemo ih propratiti odozdo dok pucaju, ne možemo garantovati.

ABDIĆ: Neka Kukanjac naredi da prestane paljba. Neka on naredi, oni pucaju, reci, iz kasarne "Maršal Tito".

PELIVAN: I iz Zagrebačke.

ABDIĆ: Iz Zagrebačke, sa Vraca, sa svih mjesta. Neka naredi. Puca se sa tenka reci.

KLJUIĆ: Dobro, zna on to. Molim vas, da vam kažem. Trebalo bi sada - moraćemo u našem daljnjem radu odrediti jednog potparola Predsjedništva, ko će dogovoriti koji će izlaziti. Predložio bih da malo smanjimo, ovo je bila izuzetna situacija, Alija je bio tamo itd. i mi smo se pojavljivali. Ne iz dobre volje, nego i stjecajem okolnosti u javnosti. Treba obaviti, Kemo, razgovor sa TV. Ne smije TV ko sinoć Puljić dovoditi Kukanjca itd. Tu moramo malo spustiti tu TV i mi ćemo odrediti jednog potparola. Dok ne odredimo, danas treba u 2 sata, na međunarodnoj konferenciji, malo treba da ohladi i Karić sa onim izjavama. Molim vas, treba neko da rezimira ovo što smo danas radili da vidi s predsjednikom šta se može sada saopćiti. Pošto je rečeno u 11 sati da će biti sjednica Predsjedništva. Rečeno je na Radiju.

IZETBEGOVIĆ: Da vidimo šta ćemo iznijeti u saopštenju Predsjedništva od ovih 77 pitanja koje smo danas ovdje načeli? Šta ćemo od zaključaka iznijeti, šta smatramo bitnim od zaključaka da iznesemo. Mislim da je ovo jedino što je hitno pitanje a to je da je BIH praktički u stanju agresije, agresori su ti i ti itd. I ne znam šta smatrate?

ABDIĆ: I da je snabdijevanje totalno paralisano u Republici.

KLJUJIC: U vezi s ovim da će sutra...

IZETBEGOVIĆ: Konkretno treba, a to „paralisano je“ ništa ne znači. Znači 26 šlepera koji su krenuli odatle, zaustavljeni tu, vraćeni tu znači nešto. A inače „paralisano je“ ništa ne znači.

KLJUJIC: Molim vas u vezi agresije treba reci da će naša delegacija sutra iznijeti to i to.

IZETBEGOVIĆ: Dobro, definisane su instrukcije za ministra inostranih poslova da sutra na KEBS-u iznese sljedeće tri ili četiri tačke koje su bile.

GANIĆ: Ne morate reći koje su.

KLJUJIC: Morate reći, a da Fikret poslije toga nastupi sa ovim privrednim problemima.

PELIVAN: U vezi sa agresijom. Moramo nedvosmisleno reći da je armija na mnogim gradovima i naseljima vršila divljačko razaranja. Molim vas, to je nekontrolisano masovno razaranja.

IZETBEGOVIĆ: I da zato nema nikakvih opravdanja. Nikakva opravdanja nisu da je njegov čovjek zarobljen i da nam ruše grad. To nije. To su ratni zločini za nas. Ona može da ide da tog čovjeka oslobodi, može vojnu akciju to je još legitimno i legalno, ali ne može kazati vi ste mi uzeli 2 pilota, srušim Mostar. Vi ste ovdje uzeli ne znam koga i mi sad rušimo Sarajevo. To je čisti ratni zločin.

LJUBIĆ: I treba javnost obavijestiti.

DOKO: Jeste li vi danas na Predsjedništvu donijeli odluku ovo što ste rekli. **Je li to odluka da je agresor Srbija i Crna Gora.**

IZETBEGOVIĆ: Da. Srbija i Crna Gora preko JNA i grupa koje su ubačene.

DOKO: Molim da dostavite Ministarstvu tu odluku.

IZETBEGOVIĆ: I ne treba je zvati „takozvana“ nego „bivša“

AKMADŽIĆ: Da. Srbija, Crna Gora i bivša JNA.

PELIVAN: U ovome...

EFENDIĆ: Molim vas da se proglasi ratno stanje jer neće mobilizaciju niko da vrši. Nemamo sankcija, nemamo ništa. Mora se izvesti nekako. Neko od vas da izadje pred javnost.

IZETBEGOVIĆ: Moramo vidjeti koje su posljedice ratnog stanja - sve. Jer ako čuješ sada da su počela masovna streljanja okolo, izdivljače sve to čovječe.

PELIVAN: Molim vas kad kažemo divljačko razaranje, naselja, gradova nevinog stanovništva, imamo li ijedan slučaj da naši napadaju otvoreno kasarnu ili vojnike? Osim u odbrani? To treba reći da nemamo. Oni to rade po civilnim objektima, po masovnim naseljima - to je masovni zločin. A da mi ni jednu kasarnu nismo napali. Samo u odbrani.

KLJUJIĆ: Molim te predsjedniče ovo bi trebalo formulirati u nekoliko rečenica i da neko pročita. Ne mora čak, evo neka se pojavi Akmadžić.

IZETBEGOVIĆ: Samo nam ovdje stvarno treba neko ko bi pisao ta saopštenja kako treba. Jednog čovjeka.

KLJUJIĆ: Mile i ti, predsjedniče, trebate deset minuta. Samo da mu daš teze i da on to oblikuje i da izadje. *Zajednički razgovor.* Predsjedniče, dvadeset je do dva, da ti i Mile sjednete i naznačite to što treba Mile.

IZETBEGOVIĆ: Ne mogu ja to. Imam svojih poslova. Ja sam skoro svako saopštenje napravio i tog mi je rada preko glave. Nemojte mi to uvaljivati.

AKMADŽIĆ: Imamo dvojicu ljudi i neka Kljujić.

IZETBEGOVIĆ: Znam, ali ne valjaju. Moram to otvoreno kazati.

DELIMUSTAFIĆ: Samo ove pregovore s vojskom što je Abdić rekao. Na Ilidži, imamo tenkove. Kakva je uloga. U ovim pregovorima treba hitno odrediti komisiju za razgovore tenkova na Ilidži. Mi ako moramo sada vršiti probijanje preko Ilidže kako će se oni postaviti da deblokiramo grad. Treba vojsku pitati.

IZETBEGOVIĆ: **Pazi, mi idemo u pregovore s vojskom. Zato sam rekao juče - pustite tih 40 pušaka. 400 hiljada pušaka ima o kojima je riječ. To su predmet razgovora ovdje. Ako možemo nekako da ih neutraliziramo.**

DELIMUSTAFIĆ: Zašto su tenkovi na Ilidži. Koga oni čuvaju.

IZETBEGOVIĆ: To je to pitanje s armijom. To su sad konsultacije. *Zajednički razgovor.* Rekao sam čim bude utvrđen termin da se sastajemo, mi ćemo se sastati ovdje na jednu kratku konsultaciju ko će ići.

ABDIĆ: I na kojim će pitanjima insistirati.

AKMADŽIĆ: Imam jedan predlog. Da u vrijeme dok Predsjedništvo ovako zahtijeva, sjednicama prisustvuje g.Avdo Čampara, pošto su ovdje i Skupština i Predsjedništvo.

KLJUIĆ: Od skupštinskih, Mario, Konjicija, Čampara i ti. Zna se ko ima pravo glasa.

Prekinuto snimanje.

"Muslimane vodi hrvatski ministar, koji nema povjerenje ni u Hrvate ni u Muslimane. To je žalosno."

Magnetofonski snimak 83. sjednice Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine održane 6. Maja 1992. godine

Sjednicom je predsjedavao predsjednik Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine, Alija Izetbegović. Sjednica je počela u 11,00 sati.

PREDSDJEDNIK: Izvještaj ove naše grupe Abdić, Stjepan o jučerašnjim pregovorima, i eventualno ak trebadne kakav prije svega izvještaj, a onda eventualno pitanja i nastavak razgovora. Ko će od vas dvojice da nam kaže?

FIKRET ABDIĆ: Evo ja vrlo kratko. Dojl, njegovo istupanje je vrlo bitno ovdje za nas kao odrednica kako se dalje postaviti. On je rekao ovdje postoji, rješenja su sljedeća. Medjunarodna intervencija. I on je rekao ne dolazi u obzir. Dijalog i to uspješan. Ili, a oni su blizu toga da napuste teren. Jer vide da ne koristi ovako raditi itd. Prema tome, mi smo na kraju. Sada ono što je za nas najhitnije. Prema tome, po meni kako ja stvari cijenim nama je najviše stalo da oni ostanu. Jer ako odu oni su jedina naša nada. Iza toga mi nismo - znamo kako smo naoružani, jer onda je jedino borba. A zna se koja je naša sada pozicija. I zbog toga bi mi u ovim pregovorima smo vodili računa o čemu ću vas obavijestiti, i o čemu treba da vodimo računa.

FIKRET ABDIĆ: Dojl da ostane tu.

PREDSJEDNIK: Članovi IS-i se sprema da napusti zbog ove situacije kakva jeste.

FIKRET ABDIĆ: Oni su vrlo ozbiljno prigovorili, Dojl je htio tu da raspravu poentira na tom kako je došlo do toga kako da se presječe kolona, kada ste ti i Kukanjac išli, kako je došlo do presjecanja kolone. On je na to htio poentu, a s druge strane to je odgovaralo Aksentijeviću. On je odmah prihvatio, oko toga što je bilo. Samo da kažem to. Da će to ozbiljno što je presječene kolona koristi armija i da tu i Dojl je vrlo kritičan prema nama, zato što smo dozvolili da se to desi. To e moj sud. I drugo sada je Aksentijević na to nadovezao, da naša obaveza odakle počinje, jer ovo je nova informacija jeste da damo još 69 ljudi i 37 oficira i da damo odgovore na neka lica vojna. O kojima se ne zna da su poginula.

PREDSJEDNIK: Pardon tih 69 ljudi nisu iz ove kolone

FIKRET ABDIĆ: Jesu. Oni to smatraju istim. Iste kolone. Oni nastupaju to je sve trebalo da u tom kontekstu. U tom konvoju ti i Kukanjac pored ovih 73 čovjeka za koje sam ja smatrao da je time završena obaveza Predsjedništva prema Dojlu i armiji. Ja sam smatrao da je to završeno i mislio sam da je to u redu. Jedino sam mislio da je problem što je presječena kolona.

PREDSJEDNIK: Medjutim oni kažu da ima još ljudi.

FIKRET ABDIĆ: Da, oni kažu dalja 69 plus 37. I mi smo da bi prekinuli raspravu, rekli dajte spisak. I Doko je otišao da uzme spisak i jedan i drugi. A mi ćemo sada u međuvremenu provjeriti šta je s tim bilo. I danas mi nastavljamo u 12,00 naša odluka kako postupiti u pogledu još tih 116 lica.

PREDSJEDNIK: Ja bih vas zamolio da vas ne uvale u diskusiju. Vi niste otišli da diskutujete o pojedinim zarobljenicima. Da vas ne uvuku ako je moguće ikako.

FIKRET ABDIĆ: Ne. Dojl je odmah htio da raspravi to, i da je to konvoj. A Aksentijević se nadovezao da je to obaveza koja je još neizvršena. Dakle, nije samo taj presedan koji je učinjen mimo dogovora, koji je postignut Predsjedništvo onih 173 čovjeka. Da je presječeno, mi smo računali da je to problem. Pa smo ga riješili. Oni kažu ne, tu je još 69 plus 37. Oni su dakle i Dojl je to

PREDSJEDNIK: Samo malo Fikrete radi našeg praćenja. Ti novi jesu li ti novi ljudi, jesu li to od prekjučerašnjeg, zakjučerašnjeg ili iz te kolone ljudi.

FIKRET ABDIĆ: On kaže ti su ljudi trebali biti u toj koloni. On kaže ti su ljudi trebali biti u toj koloni. On polazi od toga. Mi imamo juče, zato sam juče pošao od toga i tu smo Stjepan i ja bili

PREDSJEDNIK: Samo mu postavite pod pitanje, reci molim vas ti ljudi jesu li oni bili u koloni ili nisu bili. Mislim odgovor će biti sigurno da je to od ranije, jer oni imaju od ranije zahtjeva

KLJUJIC: Mi smo rekli ako ih nadjemo predaćemo ih i gotovo.

FIKRET: Mi smo rekli dajte nam spisak i jednih i drugih, obzirom da vežete, a mi nemamo sa njima pismen dokument kao juče. Mi smo juče stavili šta smo dogovorili.

PREDSJEDNIK: Samo radi vašeg obavještenja neka znate, vi sada kod odgovora, kada sam ja dogovarao odlazak ljudi iz kasarne bilo je govora i to će se Dojl i Mekenzi sjetiti, nije bilo govora koliko ljudi jer nije ni znao. Rekao 10 kamiona. Tražim da mi se 10 kamiona robe i ljudi izvuče. Oni su uvalili ne 10 nego izgleda 40. I to je stvorilo promjenu. Da je bilo 10 kamiona to bi se moglo kontrolirati, možda ne bi došlo do presjecanja. Ali trebate tu okolnost navesti zato što su Mekenzi i Dojl bili prisutni sjećaju se 10(ten) molim vas. Tako da su oni prekršili time što su uvalili u to borbeno vozilo i još 30 kamiona. Neka znate tu okolnost molim vas. Jer se dvoje ljudi, vjerovatno niko ne zna tačno. Ali se ten rakse¹ pominjalo. Mi smo rekli, ne pa da ne, pa da. Na koncu prihvaćeno je tih 10 komada. Oni su prekršili pa su prevalili i šta može i ne može.

JURE PELIVAN: Molim vas rekli bi predsjednik tamo u komandi ima još ljudi, ima odavde, odande nisu rekli to.

KLJUJIC: Stvar je jasna. I kada su oni primili 140 nazad. Nisu postavili pitanje za tih 68.

PREDSJEDNIK: Sada su ovo izmislili.

KLJUJIC: I to smo mi riješili, ako su kod nas mi ćemo im dati ako nisu

FIKRET: Mi ćemo ih dati, a inače oko svih ljudi Mile daj ti malo, jer i ovi moji su bistri daju meni da ja razvrstam to treba sve podijeliti, sve piše, sad ovo što ću ja dalje pričati da ne pričam, evo

vama pismeno zabilješka da vi znate. Šta je sve to. Ja volim sve pismeno. I onda mi je lako pričamo i skraćujemo priču. E, sada vidite ovdje će nastati ključni problem, jeste oko oko ljudi oni neke ljude vode žive poginule itd. Pročitacete ovu zabilješku jednu koju sam ja napravio pozvao ljude sredili spisak itd. Ljudi nisu - mi sada polazimo od toga zaključili smo da danas moramo unutar 48 sati prvo da mora se obezbijediti primirje. Odmah je mene 8,13 minuta je napadnuto skladište u Konjicu. Obavijestio gospodin Blagović. Da je već narušeno sa naše strane primirje. I ja sam zvao odmah Doku i on je javio da će on poduzeti mjere, da će se to zaustaviti, U toku noći su rekli da je napadnuto i u Travniku neki vojni objekat. Prema tome, oni kažu sa vaše strane se krši to. E, sada ja ne bih prihvatao to je li ovo tačno ili nije, da ne gubimo vrijeme. E, sada ono što ja kandidujem kao pitanje koje je bitno radi naše daljnje aktivnosti a to je da mi moramo stvarno kada kažemo obustavlja se vatra s naše strane. Da se vatra obustavlja. Mi to moramo sprovesti. I sada treba ocijeniti. Da ovdje ocjenimo jesmo li u stanju kada kažemo obustavljeno – obustavljeno. Jer ima se utisak - moj je utisak da ima ljudi koji su van kontrole. Koji se ne pridržavaju. Volio bih da nisam u pravu, jer to može otežati našu poziciju. Mi ako ove razgovore ne završimo kako treba Dojl i ovo društvo se diže, mi ostajemo da se sporazumijevamo kako znamo i umijemo. Prema tome, da bi mi imali tri čiste, imali argumente u rukama, mi moramo garantirati da ono kada mi kažemo nema vatre. Ni u Sarajevu ni u BiH. Da je nema. Da se toga kosenkventno pridržavamo. To je problem koga ja kandidujem, oko koga se eksplicitno moramo izjasniti. Mi moramo utvrditi svoje obaveze, svoje reference za pregovaranje, to je suština. Da mi kada obećamo, da se organizujemo tako da ono što mi prihvatimo kao Predsjedništvo da mi to možemo i realizirati. To je suštinsko pitanje po meni. Druga stvar koja je ovdje vrlo bitna, kada je riječ o prekidu vatre to je da u ovih 48 sati moramo izvršiti identifikaciju svih leševa i ranjenih lica. Prvo leševa, i opramanje sahrani itd. Tu smo se dogovorili da bude jedna komisija sačinjena od predstavnika MUP-a Ministarstva odbrane, Crvenog križa i Misije evorpsklh posmatrača i vojske. E, sada ovdje moram vas obavjestiti, što se tiče nas nismo efikasni mi što se tiče naše strane. U tom pogledu to ide jako traljavo s naše strane. I jugros ja ne bih vas tu opeterećivao za sada to nije bitno. Ovo je prvi razgovor, ako bi se to ponovilo ja bih konkretno rekao ko gdje, kada i šta. Ja jutros od 6 sati radim na tome, ja nisam još otpremio ove ljude da idu, jer je zaključak bio. Da jedan od nas od članova Predsjedništva se zaduži da sve ove faktore poveže, uveze, obezbijediti koridor da dodju i da oni rade. Da završe daju zapisnik i da se zna šta je uradjeno. E, sada Armija je tu bila vrlo efikasna. Dakle, oni su odmah javili ko je njihov oficir veze, koje su ekipe gdje se nalaze, tražili da se obezbijedi obezb-

jedjenje za kola, to smo riješili, kola su već u bolnici, njihovi ljudi nisu došli, jer iz MUP-a spojio sam direktno Delimustafića i pukovnika Gagovića da se njih dva sporazume i da se kaže iz te kasarne Maršal Tito, iz vojne da se puca i neće da idu ova kola da preuzmu ove ljude njihove ni u kasarni i vojnoj bolnici. Oni traže /vojska/ ali MUP ne vjeruju ljudi koji voze kola. Oni kažu da puca nisu ni otišli. Samo da završim ne presjecaj me. Dakle ali evo sa da je tu sve kompletno osim Crvenog križa i komeserijat za izbjeglice on je iselio, a mi ne znamo gdje je. I oni neće iz Crvenog križa neće da dodju kaže nama nije bezbjedno, bez posmatrača evropskih. Sada ćemo vidjeti sa njima. Kada završi sednica Predsjedništva da to vidimo. Evo to je taj drugi dio zadatka. Pazite ja ne čekam sastanak u 12,00 sati, ja sam njih već obavijestio da su narušili u Bos. Krupi to, oni kažu to je SDS, ne to nije SDS taj SDS je ravan nuli, da nema korpsua banjalučkog to nije. Pa rekao sam ovdje kada god zapuca na Vracama ja odmah okrenem telefon Jure pa kažem evo radite to. Ja sam juče 10 puta razgovarao kako sam došao iz UNPROFOR-a, a od jutros sam tri puta razgovarao sa Kukanjcem i 11 razgovora obavio. Ma ljudi moji. Ja ne podnosim izvještaje - ja sam aktivan u tome ja nijedan posao ne obavljam ovako gelipterski

PREDSJEDNIK: Evo vidiš zašto se povećava ton, ja stalno - Abdiću molim te bez prekidanja završi svoje izlaganje.

ABDIĆ: Prema tome, mi sada idemo kod njih, i reći ćemo kakva su ponašanja bila u toku noći. I oko ovih prekida i sada kakva su ponašanja. To ćemo ocijeniti. Drugo, tražio sam od komandanta da oni daju podatke tačno, u toliko sati prekinuta vatra, tu pucao, dakle da se nagadjamo. Mi moramo pismeno komunicirati. Osnovni je problem u saradnji u tim pregovorima bio što nema pismenih tragova. Zato sam ja vama napisao kompletno sve pismeno ovdje da imate vi kod sebe - svaki član Predsjedništva da imate kod sebe da ne moramo pričati. I danas smo se dogovorili da raspravljamo pitanje komunikacija. Dakle, da se deblokira grad, sve komunikacije, i željeznica i putevi i aerodrom, to danas idemo na razgovor. Do juče smo uradili ovo, danas evo nastavljamo to. Ali krenuo sam ja od nas. I time završavamo. Moramo od nečega početi. Da kažemo što je bilo, bilo. Od sada mi smo čisti, što kažemo uvećamo to je tačno. Vi kršite da imamo dokaz da kršite i da vidimo. Ako nema onda se zna šta je. Evropski posmatrači idu inače sve međunarodne institucije, mi ostajemo sami i onda ćemo se dogovarati kako rješavati problem. Zato moramo se sada dobro organizovati i ne smiju nam se dešavati greške, da bude krivlje na našoj strani da ovaj posao ne uspije. Evo to. A da li će on uspjeti kompletno ne ovisi samo o nama.

PREDSJEDNIK: Naime, evo što je Jure govorio puca se. To se vidi jasno i puca se dok razgovaraju, prema tome, nema nikakva problema da im se skrene pažnja - ali da se ovdje puca u gradu to je jasno oni će vjerovatno dati obrazloženje da je to SDS. A mi onda neznano kakvi su naši odgovori kada kaže SDS puca ovdje.

ABDIĆ: Oni su htjeli da SDS bude sa nama partner, oni su od njih tražili da se obezbijedi mir. Ovo što smo mi pismeno obezbijedili to je SDS tražio da Dojl njima obezbijedi. I mi smo se dogovorili. Sada vi obavijestite SDS, dogovoreno je armija i Predsjedništvo republike potpisan je takav i takav dokument, znači nije mir. Samo kada poštuju to znači imate mir. I oni su već razgovarali

STJEPAN KLJUJIĆ: I ako ne poštujuete vi, vi ste jedini koji narušavate mir,

FIKRET: Jeste. I oni su već se saglasili sa ovim. Znači nismo mi uvodili na izgovor nego je to stvar Dojla i njih.

PREDSJEDNIK: E, sada šta bih ja sugerisao. Sad stvari mogu da krenu pravim putem, mogu krenuti u pogrešnom pravcu. Oni će nas pokušati uvući u diskusije o zarobljenicima kao uvjet daljih razgovora.

FIKRET: Mi ne možemo izbjeći ni Dojl nam neda isto. Mi oko ovih 37 plus 69 ljudi plus ljudi koje oni imaju mrtve

PREDSJEDNIK: Ne, mislim da vi danas ne potrošite vaše vrijeme na tome. Zato mislim ako je moguće to predajte, evo pod komisija koja ispituje imena gdje su šta su a mi ajmo dalje.

KLJUJIĆ: Predsjedniče mi smo tako, do 7, u 20.00 sati se taj posao

FIKRET: Agregat se uključio

PREDSJEDNIK: Znam, ali ova grmljavina znači da je pogodila neki vitalni objekat.

KLJUJIĆ: Dobro to je ovako. Samo da vas uvjerimo da Komisija za razmjenu zarobljenika ona radi noću i naveče

PREDSJEDNIK: Kakve su sad vaše procjene Tehničke smetnje

PREDSJEDNIK: Što se tiče Sarajeva da mi jednostavno se gušimo, pokušajte da otvorite na neki način, deblokirajte barem u nekom pravcu. Ali ovdje je problem, Tehničke smetnje

HAIRO: Da Vladu BiH da se postigne sporazum sa JNA. Karington piše predsjedniku Izetbegoviću, i kaže da je jedini način da se kriza u Bosni riješi, to je sporazum sa JNA. I on traži posebnu odgovornost kao što je već ranije rečeno.

FIKRET: Mi sada radimo na tome.

HAIRO: Tražio je od Adžića da se sastane

PREDSJEDNIK: Poslao je Adžiću pismo - šta kaže tu

HAIRO: Poslao je pismo predlažući da se on sastanke sa Izetbegovićem što prije može

FIKRET ABDIĆ: Samo da vas obavijestim - Ministarstvo inostranih poslova Turske jutros u pola devet zvalo kabinet moj i pitalo, kako da nastupe oni u Helsinkiju danas. Rekli su da će zvati za pola sata. Ja sam mislio izvršiti konsultaciju, nije bilo nikoga kada su oni ponovo zvali. I rekao. Najoštrije mjere imao sam - ali primjena da se uslovi dakle primjena tih najoštrijih mjera tim kada ova Savezna Jugoslavija ne izvrši obaveze prema Bosni i Hercegovini.

PREDSJEDNIK: Rezolucija za danas je već pripremljena.

FIKRET: Ja sam rekao maksimalan zahtjev.

PREDSJEDNIK: Ja neznam je li Silajdžić ne ide tamo. Ide prema dogovoru sa mnom. Otkud on ima ovlaštenje da neće biti tamo.

PREDSJEDNIK: Ja sam mu rekao da bude juče na KEBBS-u da bude tu, da sutra se pojavi u Briselu mjesto mene tamo.

HAIROUDIN: Lord Karington protestuje što Silajdžić ne dolazi danas razumije što vi niste

PREDSJEDNIK: Što je tu je. Je li otišao ili nije. A ja mislim da je juče mogao biti na KEBBS-u kao što je i bio. Prema razgovoru. Piše na pripremu konferencije, pripremila se rezolucija radilo se tu, a danas je trebao da ostane tamo da ne bude prazna stolica BiH tamo. Jer i tu će biti razgovara - šta ja znam ko će nam p..... Evropa ili KEBBS dvije različite institucije.

JURE: Ma Brisel će nam; šta nam pripadne proporcionalno to će nas sljedovati. A u KEBBS-u smo trebali danas biti.

PREDSJEDNIK: Dobro, onda, rezolucija je pripremljena. Neznam tačno, ali ovaj mi je Turčin sinoć rekao. Rezolucija je za Bosnu i Hercegovinu odlična, prijedlog njen. Nisam ja detalje. Pazi Zlatište je MUP-ova baza u suštini. To je tvoja baza je li Alija.

DELIMUSTAFIĆ: Nema tu MUP-ova baza, TO-ova baza, svi smo raspoređeni zajednički. Koliko gore ima ljudi i šta ima.

EFENDIĆ: Jutros mi je bio to je aktivni kapetan prve klase. Bio gore imam 17 pušaka, imam 3 puta više ljudi koji sjede u jednoj prostoriji, strah me kada naidje itd., i riješili smo dva sata imaš kompletan sastanak sa Starim Gradom, da konačno riješimo pitanje Zlatišta. Bio je gore dio jedinica MUP-a S.Grada. Oni su to povukli neku veče. Mi smo to popunjavali noćas. I postoje grupe koje idu gore, to su jače čete, i oni su zaustavile tenkove itd. I a nije to baš tako. 4 puške. I to će - odlučili smo da ovako uradimo svukuda. Da nam milicija nije na položaju nigdje. Ali da imaju spremne timove, ekipe, jedinice koje u slučaju potrebu idu negdje da zatvaraju, a jedinice TO zatvaraće sve pravce. I danas u dva sata to će biti kompletno riješeno to.

DELIMUSTAFIĆ: Slušajte Zlatište se bez jake grupe ne može držati.

EFENDIĆ: Predsjedniče da ste diskutovali o naoružanju, i doveli nam municiju i naoružanje, ne biste ovo imali čast da diskutujete. E, sada ja vama da kažem. Vi niste dali ja kako sam ovdje komadant štaba jednog metka niste dali.

DELIMUSTAFIĆ: Jesam ti rekao pare, je si li me pitao.

EFENDIĆ: Hoću li se ja sad pretvoriti u trgovca ili hoćeš. Niti hoće da izvrši mobilizaciju da mi da ljude, svako se petlja tamo gdje mu nije mjesto

DELIMUSTAFIĆ: Sinoć u 3,10 četiri tenka idu, Dojko hrče spava, Jure spava svi

EFENDIĆ: Gospodine predsjednice Zlatište niti je palo niti će pasti ja vam garantujem.

DELIMUSTAFIĆ: Sinoć je 80 ljudi bilo na Zlatištu. Hadžibajrića ja digao Enesa, malo su kod njih

JURE: Onda izvinje ako je laž ovo što čujemo

DELIMUSTAFIĆ: Najgore je što ovdje ima 10 vojnika i što nam soli pamet ovdje. Nema ni 10, ako može sabrati 5 ljudi ja neću sjediti ovdje i drži nam predavanje s nogu udje, izadje

GANIĆ: Ali mi očigledno nemamo koordinaciju

DELIMUSTAFIĆ: Muslimane vodi hrvatski ministar, koji nema povjerenje ni u Hrvate ni u Muslimane. To je žalosno.

PREDSJEDNIK: Znam do ovoga dolazi što se stalno te izjave daju jedini protiv drugih

DELIMUSTAFIĆ: Nema šta protiv drugih, ovo je činjenica. Treba neko da napiše izjavu ili Doko ili ja. Dok mi to ne uradimo, dok nekog ne smjenimo, dok neko ne odgovara

PREDSJEDNIK: On kaže koliko sam ja razumio bio na Zlatištu, ili da je čuo

GANIĆ: Ne bio je sada gore, obišao teren bilo je samo 4 čovjeka i da je MUP povukao svoje ljude odozgo. To je izjava ministra odbrane. Mi možemo dobiti izjavu MUP-a. A ovi ljudi ako ne saradjuju

DELIMUSTAFIĆ: Izjavu ne možete dobiti, možete informaciju samo,

GANIĆ: Alija mi ćemo vas sve smjeniti ako ne budete radili kako treba. Sve.

DELIMUSTAFIĆ: Ganiću kada me ti budeš postavljao ti me i smjeni. Mene je Vlada postavila ja Vladi sam podnio izvještaj. I Vlada je radila ovdje. A ja neću dozvoliti da me ti smjenjuješ. Ja ću otići gospodski. Ja nisam došao ni u tvoje Predsjedništvo ni u tvoju Republiku. To ti možeš reći privatno. Ako je to stav Predsjedništva onda je to u redu.

AVDO ČAMPARA: Ja mislim da ovo ničemu ne vodi. Ja mislim ovo što nas je ostalo i što nas ima ovdje da moramo u odbrani ove republike svi da budemo jedinstveni. Ako u nekim razmišljanjima ima razlika da se kao ljudi dogovorimo. Nemojte ljudi, ma još ako se mi ovdje razidjemo. Onda je kapitulacija. Nema rada. Nema ničega. Prema tome, dajte Alija da sjednemo i sa Dokom i sa svima, da raspravimo te stvari. Nečeg ovo što sam do sada pohvatao, nečeg što Doko govori ne nečeg već dosta ima istine. Znači iz MUP-a nema ljudi jer su povučeni. Sada je Stari Grad kako komandant reče povukao ljude, ali daj da od toga ne stvaramo sada problem, već da problem što prije riješimo da nam

na padne Zlatište. To je za mene problem. A za mene je problem, a za mene je na j katastrofalni je ako se sada budemo raspravljali ko dobro radi ko ne radi koga ćemo smjeniti, koga postaviti. Dajte da to ostavimo ako ikad stanemo živi i imadnemo mira iz toga ćemo izvući zaključke kako je ko radio. Dajte sada svi da krenemo da smo jedno. Ja sam ovdje prvi put, da smo jedno ljudi moji. Ja sada vama kažem ovo mi ćemo ići u Skupštinu, ja sam rekao Mariju juče radićemo u podrumu ali bićemo u Skupštini i neka nas ubiju u Skupštini. Ali hoću da radim u Skupštini i ovdje ću doći kada je sjednica.

JURE PELIVAN: Predsjedniče pošto me opominju, milijardu dinara smo zadužili se za MUP i odbranu. Molim vas lijepo svu municiju koja se može iz Konjica prevesti, iz Travnika oružje izvolite platitićemo. Nemojte tražiti od Jure Pelivana da ja to prevozim.

PEDSJEDNIK: Još jedno pitanje kada smo na tome.

DELIMUSTAFIĆ; Molim vas da odgovorim. Ja sam poslao 40 ljudi sinoć sa Hadžibajrićem razgovarao dva puta. Žalio se nema mi smo Zlatište sinoć spasili. Umjesto gospoda koja je spavala zajedno sa mnogima ovdje, ja sam od komandanta otišao u 11, prešao u štab operativni. Bio sa Kerimom do 4 sata. I izašao. Gospoda koja je spavala ovdje i Doko koji je fino obrijan, uredjen i glat

PREDSJEDNIK: Alija molim te ispitaćemo ko je kriv za Zlatište.

DELIMUSTAFIĆ: Vi ste rekli da je palo Zlatište. I to je velika izjava. Ja govorim da nije.

PREDSJEDNIK: Ma dobro vjerujem nije.

DELIMUSTAFIĆ: Ma vjeruje li se meni Ganiću, šta ti misliš šta sam ja ovdje. Ako je palo treba me odmah smjeniti ili ne trebam ja ovdje biti. Čiji sam ja ministar. Ma nemojte tako ljudi ako nema povjerenja u mene šta ću ja ovdje.

PREDSJEDNIK: Ma čekaj malo Alija. Polako, čovječe. Riječ je o tome da smo čuli da je palo. Vi ste rekli da nije palo.

/Prekinuto snimanje/

Bilješke

1. trebalo bi pisati „Ten trucks“, odnosno 10 kamiona na engleskom jeziku

"Kod vas ministri dolaze deset puta više nego kod mene, kao predsjednika Vlade. Uputite ih predsjedniku Vlade. Ja vas lijepo molim"

Magnetofonski snimak 84. sjednice Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine održane 6. 5. 1992. godine

Sjednica je počela u 17,30 sati. Sjednicom je predsjedavao predsjednik Predsjedništva Alija Izetbegović.

IZETBEGOVIĆ: Izvoli, Fikrete.

ABDIĆ: Mi smo danas, pod broj jedan, izvršili reviziju primjene onih pet tačaka koje smo juče utvrdili. Zadržali smo se najduže na tom primirju i dalje čudi - sve se dobro dogovorimo, iza toga, ponovo se puca. I onda je u medjuvremenu Aksentijević govorio i tražio da se obustavi vatra na svim mjestima, a iznio je razloge da se nije poštovalo primirje zbog toga što smo u Konjicu mi napali na vojne objekte u Travniku, uglavnom zbog ta dva objekta. Osnovni mu je razlog bio to da nisu poštovali primirje. Ponovo smo, zna se, vodili raspravu i dogovorili se, neovisno o tome što je bilo kršenja tog primirja, da moramo ići na daljnje aktivnosti kojima smo i juče govorili i koje smo danas pokrenuli. Sad se on konstantno vrti i vraća na to da mira nema bez dogovora sa Srbima i da on ima danas popodne razgovor sa Srbima.

KLJUIĆ: To Dojl govori?

ABDIĆ: Da, Dojl govori. Dojl kaže - ja sam dobio saglasnost i on i Santoš da su juče od Karadžića, on se slaže sa ovim što smo mi

potpisali juče primirje, jer se on i ranije obraćao pismeno i tražio da ovi rade na tome da se obezbijedi mir i prekid vatre. I on je rekao mi smo obezbijedili to ovo što smo postigli, sad od vas ovisi da li ćete se toga držati. Oni su rekli, mi ćemo se pridržavati, nama to odgovara. To znači izbjegli smo to da uvede nas u razgovore sa SDS. Medjutim, on danas ponovo kaže, sva ova pitanja, to je jako važno, on akcentira mi smo danas načelno izložili pitanje otvaranja puteva, pruga i aerodroma. I on kaže, on to načelno prihvata, obavili smo načelno raspravu, ali da konkretno izjašnjavanje o tome sutra izvršimo. On se zadržao naročito na putevima i da smo se mi zadržali samo na putevima, on bi mislim danas, i da otvorimo konkretnu raspravu o putevima i smatram da on danas popodne, ne znam šta Stjepan misli, on je rekao da će o svim pitanjima razgovarati sa srpskom stranom, da on želi da razgovara o tome i da je pored ostalog mislio konkretno dogovoriti o putevima. Pošto smo stavili na dnevni red i puteve i aerodrom, ja sam još stavio pitanje privrede i **iznio konkretno primjer SOKO-la Mostar gdje je vojska praktički okupirala jedan kolektiv od preko 3000 ljudi koje ima ugovore sa inostranim partnerima, a ne može izvršavati svoje ugovore. Proizvodnja je oteta i odvežena u Kragujevac.** A i bez te proizvodnje, provjerio sam, oni mogu da izvršavaju sve ove ugovore prema vani, a imaju ugovoren izvoz za sada oko 30 miliona dolara. Prema tome, radi se o velikom poslu. Pa sam pokrenuo i to pitanje. Sada je bilo rasprave da je to teško načelno, da je lako dogovoriti. Mi smo rekli da je pitanje željeznice vrlo jednostavno za to. Da to zavisi samo od vojske. Kod aerodroma ona polazi od tih pretpostavki. Uglavnom je ostalo na toj načelnoj raspravi. Aksentijević ponovo podvlači, kao i prvi dan, da bi to trebalo uključiti srpsku stranu, da su ovdje tri učesnika u sukobu, da se samo mogu rješenja potpuna dobiti ako su sve tri uključena, a zna se šta bi za nas značilo to uključivanje. Dogovorili smo se oko zarobljenika. Mi smo im dali informaciju. Ja sam ustvari, u onoj zabilješki koju sam dao vama, onaj zadnji dio sam isjekao jer se to odnosi na nas. Mi moramo provjeriti neke stvari. Prvi dio sam im dao. To su ustvari usaglašeni podaci vezani za vojnike koje bi mi trebali predati, odnosno one koje mi tražimo. I dogovorili smo se da bi sutra u 10 sati ovdje u Fisul bila predaja tih vojnika, da budu predstavnici Evropskih posmatrača. Bila je ova iz Medjunarodnog crvenog križa kod mene. Ona kaže da mi zaobilazimo njih, a to je njihov osnovni zadatak ta predaja - ne mrtvih, jer ovi su uključili, zvali, ne znam, ja ih nisam zvao ali su zvali evropski posmatrači da dodju, a mi smo samo urgirali - ovi moji iz kabineta jer su oni očekivali što ih nema. Iza toga oni su rekli - mi ćemo doći, ali ne smijemo ići bez evropskih posmatrača. Kad su ih ovi doveli ovdje, onda su ovi rekli da to nije njihov posao mrtvih već ranjenih, onda vi predajete vojnike to je naš osnovni zadatak pa bi trebali raditi to. Uglavnom, to će biti sutra

u 10 sati, ta predaja vojnika. Oni su nama dali popis, htjeli su danas da vode raspravu. Tu nas Aksentijević stalno vraća na taj konvoj. On nas praktički deplasira. Ali nije problem što on gura, nego Dojl se toga, on to gura jer je bio tu prisutan i ja sam tu bio. Ja sam u to umiiješšan, želim da to bude završeno, itd . Ja sam imao neke podatke da je čak Aksentijević spavao dole. Pitao sam ga to, on kaže da nije spavao ali u svakom slučaju vidi se da Dojl dobro insistira na predaji tih stvari. Oni su dali pregled i tog sveg što je bilo tamo. od kasa, ima tu i ličnih stvari, ali ima tamo i zolja i druge municije - pušaka itd. Mi smo rekli da oni daju taj spisak nama i da ćemo mi sutra pregledati to i da ćemo vidjetij.

IZETBEGOVIĆ: Znači, traže oni i materijal?

ABDIĆ: I materijal i kamione oni traže.

IZETBEGOVIĆ: Da nam je ljude riješiti.

ABDIĆ: Ali mi smo ipak to pomjerali da nam ne dodju u sjenu ključna pitanja. Nama je bilo osnovno da mi puteve, prugu, aerodrom.

IZETBEGOVIĆ: A ono što se tiče ljudi znaš kako je moglo nastati. Zaboravio sam jedan trenutak - jedan broj ljudi nije htio da se vrati pa je pušten. Vjerovatno je to. On je tražio sve one ljude i one koji su se izjasnili.

ABDIĆ: Evo, to je uglavnom to. Evo, Stjepan će još.

KLJUJIC: Mislim, oni stalno nama donose nove papire vezano za taj konvoj. U principu, mi ljude vraćamo i lične stvari ćemo vratiti. A sve ostalo - zolje i to neka udje u diobeni bilans, neka stoji. Možemo im čak i priznati, ali mi to ne vraćamo. Dobro. Neka se registrira. S druge strane, Koljević je poslao 51 primjer gdje se Srbi hapse, maltretiraju i prinudjavaju na neke izjave o lojalnosti i protjerivaju sa svojih ognjišta. I mi smo uzeli taj primjerak od Dojla i dali smo ovdje da se fotokopira i prevede i istovremeno smo dali našem timu zadaću da pripremi sve naše slučajeve počev od sela Ravno pa do Sarajeva, Dobrinje i rekli smo da je to dug proces pa ćemo ih svaki dan filovati jer mi nemamo čak podataka za Foču i gornju Bijeljinu itd. jer ne možemo prići. Dakle, otvoren je još jedan put skupljanja podataka o protjerivanju, pljačkanju, hapšenju i ubijanju.

IZETBEGOVIĆ: Ko u nas radi to?

KLJUJĆ: Sad je preuzela TO, ali je sigurno da moramo uzeti ministra zdravlja i socijalnog staranja da napravi tim zato. To ne može raditi ni jedan čovjek, to treba da radi deset vojnika. I molim vas, to je jedan proces koji mi moramo ganjati, koji svaki dan prije sastanka to pominje. S druge strane, mislim da je danas armija pokazala neki gest dobre volje - dala je kisik i neke lijekove našoj bolnici. I to smo mi rekli preko radija i zahvalili se itd. Uspostavljena je konačno linija između Vojne bolnice, vojnika naših policajaca i UNPROFOR-a što znači ove ekipe idu, skupljaju te mrtve, ranjene, obilaze se bolnice ukoliko žele da bolesnike, koji se lakše transportiraju, imaju pravo, ukoliko je teži ima, naših vojnika u bolnici, a ima vojnika u našoj bolnici. Dakle, obostrano imaju tretman normalnih bolesnika. Treća stvar bila je na raspravi Vojna bolnica. Mi smo dokazali da na vrhu vojne bolnice ima mitraljesko gnijezdo, PAM, da imaju snajperisti, itd. Aksentijević je pristao da se do sutra ujutro oni svi skupe dole u prizemlje i da uz prisustvo promatrača i naših snaga i policije i vojske oni se izvezu vjerovatno u Rajlovac. Sad ima samo jedno pitanje: da li ćemo im dozvoliti oružje da iznesu ili nećemo? Moram vam reci da je to malo ponižavajuće za nas ako im dozvolimo da iznesu oružje, ali s obzirom da smo mi iz Vojne bolnice imali sedam mrtvih od snajperista, za nas bi možda u ovom trenutku bilo najvažnije da se oslobodi Vojna bolnica, odnosno da ona ostane bolnica da udju promatrači unutra, da pregledaju sve - ima li oružja - a da poslije toga naš MUP prihvati okruženje bolnice zvanično.

IZETBEGOVIĆ: A ko bi otišao u Rajlovac, ako bi otišao, ko je to?

KLJUJĆ: Oni koji pucaju gore sa 7 i 8 sprata.

IZETBEGOVIĆ: Znači, priznaju oni da ima vojnika gore?

KLJUJĆ: Jeste, oni kažu da se bolnica brani.

ABDIĆ: Oni kažu da oni čuvaju bolnicu, a da prijeti jedan napad, tako da oni ne kažu da to gadjaju našeg policajca na platou.

KLJUJĆ: Dobro, gospodo, hoćemo li mi da oni ostanu tamo pa da pucaju?

ABDIĆ: To je obrazloženje .mi smo govorili o tom milicionaru na platou.

KLJUJĆ: Dojl je rekao šta će vam PAM kad mi nemamo aviona. Svima je to jasno. Vezano s tim, dogovorili smo se - pripremu iseljavanja kasarne "Maršal Tito" koju će oni pripremiti za sutra. To ne

znači da će se odmah sutra iseliti. Ali, iseljavanje komande i pregleda Jajce kasarne koja je iseljena, što znači da ćemo formirati timove zajedničke sa promatračima koji će otići u Jajce kasarnu, pregledati da li je ona minirana. Ako nije minirana, prihvatiti jedan revers da se to preda i napraviti ugovor. I tu je onaj pukovnik, ne znam ni kako se zove, izjavio da oni stvarno da ih je stid kako je to bilo u Visokom itd. Ja sam rekao da to u Visokom nije kasarna, to je franjevački samostan i da bi oni željeli u Sarajevu da ostave kasarne u jednom korektnom redu i da to uradimo.

IZETBEGOVIĆ: Usput, Kukanjac je rekao da su oni predali tu kasarnu kako treba, da smo onda mi došli pa razbijali.

KLJUJIĆ: E sad, mi smo njima rekli dami nismo ušli ni u jednu kasarnu ni u komandu i sutra će se pregledati komanda šta ima unutra. Jer oni od ovih stvari traže privatne stvari - brijači aparat itd. da vam ne pričam.

IZETBEGOVIĆ Nije trebao Haris ni biti nego milicija. Milicija je trebala da bude

STJEPAN KLJUJIĆ: E, sada mi smo njima rekli da nismo ušli ni u jednu kasarnu, komandu i sutra će se pregledati komanda šta ima u njoj. Jer oni od mnogih ovih stvari traže, traže privatni aparat. I, treća je stvar da se na putevima za sutra naš tim mora reći gdje držimo mi a gdje oni puteve i željeznicu. To tačno treba reći Fikret se razumije u to. On će reći u Mostaru drže željeznicu JNA i ne može proći voz. A onda treba vidjeti da li je tamo kod Ostrožca popravljena pruga ili nije, to je sve lakše da se proradi.

Što se tiče aerodroma, mi smo zadužili Dojla da danas ima - u 4 sata ima Briting promatrači i UNPROFOR sa Goldingom da vide da li će UNPROFOR prihvatiti aerodrom. Vojska je prihvatila da bude aerodrom kakav je bio u miru. Znači civilne službe da imaju miliciju, carinu, crveni križ, vatrogasna kola, hitnu pomoć. A da UNPROFOR prihvati sam upravu objekta. A vojska traži da ona i dalje čuva aerodrom okolo tobože od ovih nekih nasilnika, a aerodrom bi bio otvoren za sve građanske i vojne letove. S tim što bi let bio najavljen. Jer ja imam osjećaj da oni nastoje da se jedan dio bar ovih viših oficira i ovih značajnijih ličnosti avionom prebaci dalje. Ovako malo razgovarajući u tim pauzama - mogu vam reći da oni mole da se neki pritisak, mi smo rekli da armija treba da izađe sa lakim naoružanjem i kandidirali smo to pitanje TO obrane oružja i ovo drugo. To oni kažu neće biti problema, a to su pitanja iz sljedećeg seta. Dakle sutra bi mogli završiti otvaranje cesta pruga eventualno aerodrom, i u svakom slučaju

dislokacija Jajca komande i - eto to su pitanja koja mi sada radimo, nastojimo.

PREDSJEDNIK: Možete li paralelno načeti neku kasarnu u unutrašnjosti u BiH

FIKRET: Načeli smo mi Zenicu

PREDSJEDNIK: Da, da a što se tiče deblokade saobraćajnica bili bilo tu moguće korak po korak - ajmo recimo željeznicu sutra otvoriti, da otvorimo o.

KLJUJIĆ: Da ti kažem predsjedniče, ti pregovori idu strahovito teško, iscjpljujuće prekida se telefon Dojla, Santosa, Abdića

PREDSJEDNIK: Nije niko od UNPROFOR-a prisutan je li

KLJUJIĆ: Nije, dodje neki oficir jedan iz UNPROFOR-a Ponekad je Mekenzi a ima i neki Brener kako se zove Hajro

PREDSJEDNIK: Dobro je, danas me pitao Zimerman je li UNPROFOR u razgovoru

KLJUJIĆ: On je stalno prisutan.

PREDSJEDNIK Koliko sam ja razumio nije. Ali je u njihovoj zgradi, a ipak jeste jelda.

GANIĆ: Velika bi stvar bila da ako oni istraju na tome da ovi u vojnoj bolnici i kasarnama ostave oružje što nam treba a mi dajemo potvrde da je to oružje primljeno i da to ide u deobeni bilans. Oni bi sačuvali obraz, a mi bi to kasnije oružje vodili kao TO, nadoknada

KLJUJIĆ: Ne mi se nismo dogovorili, mi smo dogovorili da oni spuste oružje sve prizemno. Pazite da ne bude - za nas je kao građane najhitnije da se Marin dvor deblokira razumijete da nas ne ubijaju na Marin dvoru. A nismo još vidjećemo to ćemo se boriti se je li kako će da li će oružje ići s njima

PREDSJEDNIK: Šta ćete odgovoriti ako oni kažu nemamo zaštite bolnice.

KLJUJIĆ: Mi preuzimamo

FIKRET: Mi nismo dogovorili, već oni pripremaju da naš MUP organizuje zaštitu bolnice i to

JURE PELIVAN: Molim vas, predsjedniče ponudimo im da sve preuzimamo obezbjeđujemo.

KLJUJIĆ: Ma, ne mi mislimo da je ovo veliki korak ako ujutru iselimmo oružje iz bolnice.

FIKRET: Pazite, znate zašto mora biti načelan razgovor, pa konkretan. Aksentijević ustvari, to je moj utisak nisam čak ni Stjepana upoznao, on hoće da vidi šta bi mi načelno, i on se uvijek dogovori ne samo Kukanjcem nego i Blagojem Adžićem i onda dolazi. I mislim da je to bolje nego da on obeća, a ovaj kaže nema on pravo, tako da ta opasnost koju je Alija iznosio do sada oko ignorisanja toga što on dogovori mislim da ovog puta neće biti.

STJEPAN: Jer on ima telefon gospodo pored sebe, ima šansu uvijek da pita.

FIKRET: I sve i dobije, i mi slušamo razgovor. A za krupna pitanja on želi da zna šta će biti sutra. I želi da se obavi načelna rasprava.

PREDSJEDNIK: Je li oni tvrde da nisu oni, povredjivali ovo 24 sata.

FIKRET: Ne, ne tvrde. Kažu da jesu, ali i vrše na njih pritisak u Travniku, što vidim sada iz informacije da je istina. Jer je uzeto ovo. I da je Konjic i da je to, i oni kažu mi smo to radili - vi ste kršili i mi kršili. On ne spori. I mislim da nije ovdje moralno isto tako dogovoriti. Nemožete vi raditi upravo mi pregovaramo,

STJEPAN KLJUJIĆ: Ne to je drugi problem, nije to Hasanov kontrolom, to je drugi problem.

FIKRET: Jer nama onda **kaže Dojl vi nemate kontrolu nad Z. Hercegovinom to je najteže pitanje i zadnje i nemate na Pale.** Ali mi volimo da idemo, vi ste pošli od lakših pitanja i to je dobro. On je to rekao otvoreno danas nama. Vi nemate kontrolu nad Z. Hercegovinom ni na Palama.

MARIOFIL: **Kako misli da nemamo kontrolu nad Z .Hercegovinom.**

KLJUJIĆ: **Evo ovako ću ti reći, noćas TO nije dao naredbu da se napadne Ljuta. Ušao je nekakav Daidža tamo i uzeo Ljutu, i odnio oružje TO Konjic**

FIKRET: A mi smo to mogli dobiti. Pazite ja sam juče Aksentijeviću govorio da će biti prvi Konjic, Travnik i jer ja sam - meni je A. Alihodžić govorio oko Zenice. Cirkus se skuplja radi tog garnizona. Može doći do sukoba nepotrebnih, ja sam mu rekao prvo Zenicu. On je sam rekao da ide Travnik i znao je za sporove oko Konjica - kaže nema problema Konjic, Travnik i Zenicu ćemo prve da - i radi mene i on ima konsultaciju i sa ovim Kukanjcem i Adžićem. Možemo nema potrebe da ulazimo u sukob. Možemo. Dok mi ne završimo. Kad završimo što je sporno nezadovoljava - nikada nije kasno.

DELIMUSTAFIĆ: Jeste li pitali za Vraca i njihove tenkove.

FIKRET: Ne on ne spori da su kršili vatru. On to ne spori. Nego kaže mi smo radili ovo što smo rekao

DELIMUSTAFIĆ: Kako će se odnositi kada mi uzvratimo. Isto kao što i oni uzvraćaju. Recimo vi niste znali Konjic su oni bombardirali jedan su im avion srušili i to je velika stvar. Srušili dobar dio čaršije. Drugo njihov kapetan Djurašković - mi imamo podatke ja sam sada dao u TO kamion municije za 120 - to je ova što ruši minobacač. Danas je poručio iz H. Pijeska. Nestalo im za Lukavicu, što će im kamion municije za Lukavicu. Drugo šta mi imamo od te vojne bolnice ako smo mi samo portiri njihovi itd. itd. Ja neznam je li predaju oni ili ne predaju.

PREDSJEDNIK: Što se tiče bolnice to je ostalo da se riješi.

FIKRET: Dobro da vidimo u čemu je problem ovdje na Predsjedništvu. Mi vodimo načelne razgovore da bi išli konkretno. A mi vama sada kažemo načelno vi hoćete odmah konkretno da završimo. I vi nas pitate što nismo završili. Pazi a Dojl neće - ima danas obavezu sa Guldingom - i iza toga ima obavezu da se nadje sa ovima iz SDS-a da se nadje. I on je rekao danas možemo raditi do 4 sata. Do petnaest do četiri.

PREDSJEDNIK: Znači razgovori teku, uglavnom uspješno. Cik-cak liniji malo.

MILE AKMADŽIĆ: Jeli Aksentijević zvanično njihov postao izgleda.

STJEPAN KLJUJIĆ: Jeste ima papir.

FIKRET: Jeste ima papir mi smo fotokopirali.

DELIMUSTAFIĆ: Goražde isto čaršiju su tamo raketirali iz minobacača, ne avionima i nešto su na Tešanj malo. To se sve desilo

danas i treba štab TO da podnosi izvještaj svako možda 12 sati od poštovanih prekida vatre. Sa terena, i da imate vi

FIKRET Imate izvještaj od 17,00 sati nemate to.

KLJUJIC: Abdiću nije to problem. Ima crvena linija izmedju njih i nas.

FIKRET: I to smo dogovorili.

KLJUJIC: I prvo je Dojl rekao prvo vi medjusobno pokušajte riješiti i priznati ispraviti - a ako ne preko Santoša. Prema tome kada se desi ta informacija naš čovjek je dužan da nazove njih i da kaže molim vas danas je bilo dobro, šta kažete o Doboju. On ne kaže ništa. E, molim vas Santoš evo vam dokaz itd.

PREDSJEDNIK: Jedna je stvar povrede prekida vatre u razgovorima ovim da se kaže. A druga je stvar da javnost bude upoznata. Pa bi dobro bilo da to neko sistematski prati, jedan po jedan slučaj, tako da i njima stavi na raspolaganje pregled prekida, povreda prekida vatre i da javnost bude upoznata o nepoštivanju prekida vatre. Jer oni će sigurno za svaku sitnicu kazati e pucalo tamo, a ispada da mi onda znaš - vjerovatno će biti obostranih. Pa neka se vidi i na drugoj strani ozbiljne povrede prekida vatre. Jer vidiš napad ovaj na Doboju, Goraždu, Konjicu, šta ja znam pokazuju ustvari da oni krše. E sada me zanima ovo Efendiću je li postoji neka služba koja sistematski prati. I to treba davati na konferenciji za štampu i dalje. Obavještavati javnost o tome. I naravno obavještavati naše članove o tome. Da mogu da kažu evo ovakve prekide vatre

FIKRET: I danas su oni jednu granatu poslali prema - oni gdje god se vode razgovori, to im je hobi. Ja sam danas

PREDSJEDNIK: Oni to hoće da otjeraju UNPROFOR - za njih je to

KLJUJIC: Objasnili smo mi i Dojlu i Santošu. Ma nama trebaju oni, a ne trebaju njima. Jer smo rekli ne daju vam ući na Pale, ne daju vam ući

FIKRET: Jako insistira Dojl na tom susretu sa srpskom stranom to je vaša realnost itd.,

KLJUJIC: Ne ja mislim ako dodje ikad kakvih razgovora to ne može biti ova ekipa koja pregovara sa - mi možemo dati iz ministarstva odbrane i TO jednu komisiju da razgovara sa SDS-om.

FIKRET: Neće oni, pazi mi ćemo morati sada to da pokrenemo Jer pazite Dojl to čini ovako nerado, i čak šta više po meni moj utisak se ovako sa dosta doznog povjerenja da je to za njega malo - mi nećemo pa je on nekakav advokat naš, on kaže ja moram razgovarati po podne, ja ne mogu njih ignorisati. Oni imaju uticaj oni su snažni oni drže područje, oni svagdje saobraćaj niče mogu oni svaku odluku mogu osporiti. Ja mogu sa njima razgovarati. On govori šta on mora. On nama ne kaže - zašto vi ne razgovarate, a drugim riječima

PREDSJEDNIK: Mi moramo - šta bi značilo njihovo uključivanje u ove razgovore - kao zaraćene strane, to nije priznavanje nikakvo kao faktički. Zamisli neko ti kidnapuje dijete gore, i drži ga gore u brdima negdje. Ti njega ne priznaješ, nikakvo njegovo pravo tim što hoćeš da pregovaraš s njime, što ti drži dijete gore - ubiće ga. Tako isto ovi drže uperili cijevi u grad, ti moraš s njima razgovarati, i moraćeš s njima kad tad razgovarati oko tih stvari. Mi moramo s armijom postići saglasnost oko nekih pitanja ali oni će ostatu tu. Oni će kazati što se nas tiče mi odosmo a vi nam ostavite - mi ćemo morati naime, pregovori sa zaraćenom stranom. Ne znači nikakvo pravno pitanje tih ljudi. Partizani i Nijemci su se sastali oko zarobljenika oko nekih pitanja usred rata

STJEPAN KLJUJČ: Druže predsjedniče, sve u redu to ćemo mi doći na to. Ali je potrebno da Evropa kaže srpskim teroristima dok pucate nema kao što su ih vratili iz Lisabona da ih vrate i ovdje. To je ključno. A kada prekinu pucati i kada pristanu na razgovore mi ćemo odrediti jednu ekipu koja neće biti predsjedništvo, nego teritorijalne odbrane koja će praktično s njima razgovarati.

PREDSJEDNIK: Ako je riječ o prekidu vatre to su tehnička pitanja. Oni su pregovarali gore i sa Babičem i sa Adžićem, ko god je imao 10 pušaka oni pregovaraju. Ovi isti evropljani. Njih ne priznaje na taj način, da kažem mi to moramo razmisliti o tome dokle ćemo mi moći ići s time da pregovaramo s njima.

KLJUJČ: Ne, jer nama će biti sistemom redukcije predsjedniče mnogo lakše s njima razgovarati kada razgovaramo ili kada završimo razgovore s armijom. Jer smo mi danas postigli jednu stvar što Fikret nije rekao. Mi smo danas dali kartu njihovih položaja. Odnosno svih položaja koji okružuju Sarajevo. I rekli smo neka general Aksentijević ucrtaj svoje snage i ne da nama, jer je to vojna tajna. Ali neka da Santošu. A mi smo sa svoje strane ucrtali naše položaje i dali Santošu. I on je bio veoma zadovoljan, jer to je jedno diskreciono pravo šefa pregovaračke ekipe. Da on jedini zna. Jer sada ako on zna gdje su lokacije onda kada se puca lakše kontrolisati.

PREDSJEDNIK: Bilo bi dobro ako budemo mogli da ovo riješimo sa armijom, pa onda imamo drugu stranu. Pa ćemo vidjeti

JURE PELIVAN: To ja hoću predsjedniče izuzetno je bitno da mi imamo dijalog sa armijom kao sa ovim Š... I inače armija zna ipak je to legalna vlast, htjeli ili ne. Ona je priznata prema tome, je li krnja nije to je drugaj star. I važno je održati dijalog sa armijom.

GANIĆ: Jer vidite vi ste uspjeli vi sada imate tu prisutnog Karadžića što god bi bilo on bi rekao e ja se s tim ne slažem. A armija bi rekla dogovorite se vi tamo trojica pa recite šta hoćete.

FIKRET: I vrlo je bitan ovaj razgovor Dojla sa Srbima. Vrlo je bitno.

DELIMUSTAFIĆ: Što mu vi ne otvorite pitanje kasarne u srpskoj opštini.

FIKRET: Doći će i to Alija, postepeno. Znaš šta je do sada je iskustvo bilo - sve nam ide i na kraju ne ide ništa.

PREDSJEDNIK: Pa da generalne neke odredbe.

FIKRET: Generalne one ubiše. Hajmo korak po korak.

PREDSJEDNIK: Naravno zato mislim čak i oko saobraćajnica možda biste mogli razmisliti da sutra kažete ajmo mi željeznicu osposobiti. A tu imamo samo s vama problem. Možeš ući preko Doboja hranu nekakvu koja se nalazi tu i tamo i odozdo možda dovući koks i već bi tu nešto proradilo. Ne govorim o sugestijama

KLJUJIC: Ne, odlično predsjedniče, željeznicu i ove tri kasarne i vojnu bolnicu. Puna šaka brade za sutra. I onda idemo dalje.

MARIOFIL: Osnovni je problem da mi nastavimo pregovore i sa armijom, i ako mi te razgovore uspješno završimo onda ćemo imati poziciju da mi možemo razgovarati sa Srbima, bolje reći sa SDS-om ravnopravno. Pa će i u toj prilici dobiti i oružja i ostalo. Onda ja sam danas razgovarao sa ljudima, kaže mi možemo razgovarati mi smo za razgovor, ali mi nismo ravnopravni.

PREDSJEDNIK: Ko kaže?

MARIOFIL: Gulding. Kaže da li ti misliš da ratuju oni sa armijom. Ne oni trebaju samo da armija ispoštuje legalne vlasti da ode, da

oružje koje neće da nam se da na raspolaganje, a ostalo da se neutralizira

PREDSJEDNIK: A sada ja ne znam uopće šta pričam - šta mislite jesu li oni uopće spremni, imate li utisak. E, to je što nas iz dana u dan progoni. Oni su spremni na neki suštinski dogovor oko ovih.

FIKRET: Pa oni ne samo to. Gulding je zvao, ja sam razgovarao mi smo jedno vrijeme imali pauzu, pa je Stjepan ovo oko karata razgovarao, koliko sam ja razgovarao sa Guldingom, on je mene zvao bio je i Nambijar, bili su svi oni gore. Razgovarali smo i onda je njega, interesirala su moja gledanja na ovo, pored ostalog, njega je osnovno interesiralo, njima se jako dopada, svima oni koji način i komunikacije imaju, ovaj sistem koliko sam ja imao pregovora odlaska na teren ljudima. I to. I njega interesuje zašto je taj zaokret kod mene. A ja njemu kažem ne mogu ja, ja dodjem evo i ovdje vodim pregovore. Kukanjac kaže da mu je nesigurno doći. On meni pošalje dvije rakete, granate. A onda razgovaram u Derventi u garnizonu, ja mislim da oni, oni meni zdrmaj u garnizon a to nije štampa registrovala neke. Pa odu u Prozor, svi. Pa odem u Bos.Brod sve sam ja njima rekao. Pa Kukanjac kaže iz Doboja ne mogu, a ja prodjem istim tim putem i meni nesiguran, s tim što ja nemam ništa, samo imam sebe ovako. A onoga nagovori svojoj zdrmaju granatu meni na zgradu SO-e, onda ja odem u srpsko liješće onda ovi zdrmaj u popovsku kuću granatu. Prema tome, i ja sam to, a s druge strane sada ja vidim odrpilike gdje sam. I ja zato sam došao do toga zašto vojna intervencija. Zato što na najdrastičniji način hoću da upozorim. Ja koji sam bio izuzetno pomirljiv, spreman za razgovore do kraja prešutivao stvari, prigovarano, ja sam mu rekao, mene su deklarirali u štampi kao pročetnički orijentiranog čovjeka, prosrpski, da im tolerišem, da sam slab prema njima itd. Jer ja sam pokušavao da promiknemo u bit srpske ugroženost i. Pa ni to nije uspjelo. A vrijeme odlazi ljudi stradaju, osvaja se jedno selo, drugo selo. Ti pregovore vodiš onda ljudi misle da sam lud. Šta mi je do tog razgovora, nestaje itd. I sada ovo da kažem, kada je riječ o ovom razgovoru, on npr. kaže da vi ne možete negirati srpsku stranu. On misli sad da sam i ja - ja kažem ne, ja razgovaram, pa sam ja rekao ja 4 sata razgovaram ponovo nakon toga što sam napisao pismo. Oni meni kažu do sada si kod nas imao otvoreno. Sada od ovoga pisma Bušu rekao si da smo mi da smo mi teroristička organizacija itd., a da podršku imamo armije, promijenili smo odnos. Neovisno od tog što ja 4 sata naveče sam, bez ikog razgovram i dalje. Ali je pitanje šta dobivaš od toga. Efekat je, i mi gubimo vrijeme. E, onda on kod ovog kaže naše mogućnosti su da vi - on očekuje od ovog našeg rada pa sam ja to Stjepanu

...i rekao, vi izvucite da vi potpišete dogovore danas, onda je naše mi onda možemo pojačati i kontrolu i svaki pritisak da oni izvrše to. A mi se dogovoriti moramo. Da barem tu stranu imamo, ovo što Mariofil kaže imaće biće pozicija druga u razgovoru sa Srbima i nama, nakon što ovo završimo. Jer oni jako očekuju od toga. I on je prekinuo ponovo razgovor, pa je na strau samo ovoga sada što pregovaramo s armijom zvao i njih dvojicu i Dojla i ovoga.

PREDSJEDNIK: Dobro, dakle naši nastavljaju pregovore sutra. Sve u redu.

DELIMUSTAFIĆ: Dok ne osvojimo aerodrom nema tu ništa

IZETBEGOVIĆ: Onda to reci ovome što ti sjedi s desne strane. Ovo su ovdje pregovarači. Oni idu pa pregovaraju. Ako treba osvajati, onda to treba..Daj da mi to radimo, da nastavimo te pregovore pa vidjećemo dokle. Ja se bojim da ćemo naići na zid da ne idemo dalje. Bojim se da je taj zid blizu. Samo mi reci, kad je riječ o Dajdži jesam li ja razumio da je on u tom skladištu i otišao ili je dole ostao?

DELIMUSTAFIĆ: Ide on prema ovamo.

IZETBEGOVIĆ: Kako imam utisak da je upao u skladište pa odnio oružje neko. Možda je i on odnio to oružje kao što i ovi nose, ko bi ga znao. Ne znam dalje njegove namjere. Dobro. Vidjećemo. Vidjećemo dalje po ponašanju, po vašim djelima. Dobro. Da vidimo sada šta imamo još. Ima jedan problem ovdje, rekli smo maloprije, to je saopštenje. Medjutim, dobio sam danas jedan prigovor da današnje saopštenje na ovoj konferenciji za štampu jednostavno TV ne objavljuje. Za to vrijeme ona dadne neku utakmicu tamo. Danas su dali nešto. Molim te, izgleda da je vrijeme da se o tome popriča. Ako je to tačno.

KLJUJIĆ: Ovako je. Na TV je konfuzija. Svi su pobjegli pa čak i Cerić pobjegao. Osam dana ne dolazi na posao. Mi smo neki dan, kad je ona cura vodila, bio je strujni udar, zapakovali dvojicu ljudi koji su opstruirali rad na TV. Postoji jedan cijeli štab ljudi dole koji je ostavljen da opstruira rad i nije htio da se uključi. Dalje, predsjednikov intervju Bi-Bi-Siju i drugim inozemnim agencijama uopće nije emitiran. I pošto prekjuče nismo ništa mogli uraditi nego smo jednostavno putem naših snaga koje imamo dole, dvojicu ljudi, za vrijeme programa, pokupili. To je bio reditelj i šef DESK-a. I doveli svoje ljude. Danas smo preuzeli tehniku preko Mire Močinića. To je onaj plavi što je bio neki dan na TV oko releja. On drži tehniku, imamo ovdje tehničara, imamo dole tehničara. Sad je ostalo samo da vidimo šta ćemo s novinarima,

jer krug u kojem se nalazi Slobodan Radonjić, Košta Jovanović i Kapor Mirko i Ljubojević opstruira TV. Zasad ne vidim osobu koja bi mogla preuzeti da bude v.d. ili bilo kakav.- komesar nama sada treba na TV i dozvolite mi da još večeras vršim selekciju, kontaktiram. Vjerovatno ću vam ujutro predložiti ko bi bila ta ličnost i ovdje bi ga imenovali za v.d. upravnika TV. Kažem namjerno upravnika, jer mi nemamo sada vremena da provlačimo neke ljude. Ima nekoliko ljudi, ali ni jedan od njih nije tako energičan i sposoban da preuzme i da kaže - ti ćeš raditi to, ti to, ti to. Treba nam jedan novinar mladji. Molio bih vas da shvatite da i vi razmislite. Potrebno je imenovati v.d. upravnika TV. Ima još jedan problem. Izgleda da je došlo vrijeme da se YUTEL rasformira. Pojedini novinari YUTEL-a bi mogli da se objedine, a ovaj šef kojeg bi mi imenovali, on bi morao koristiti i ovu djecu sa HAYAT-a itd. da uspostavi jednu ekipu koja bi...koristiti njihove priloge i imati na prvom programu jer HAYAT se ne vidi dalje od Sarajeva. Prema tome, moramo razmisliti noćas, dajte mi vremena do sutra ujutro da vam predložim koja bi to novinarska ekipa bila. Ako ne nadjemo ni jednu osobu, možemo neki vi napraviti i da im damo kompetencije da vode TV. Objedinjavaju se svi kadrovi. To je jedini način, jer imamo sad opstrukciju odavde, imamo centar ovdje ne može se uključiti.

IZETBEGOVIĆ: Dobro, kad je riječ o YUTEL-u, YUTEL je jako gledana emisija, vrlo popularna emisija, najgledanija.

KLJUJIC: Jeste, oni imaju svojih problema predsjedniče, ne mogu dobiti materijal, ne javljaju se dopisnici, ne javljaju se voditelji.

IZETBEGOVIĆ: To ide, to guraju.

KLJUJIC: Sinoć je bio YUTEL samo 35 minuta. Pošto ja živim s njima stalno mislim, mi nemamo ništa - mi ne zatvaramo YUTEL. Dapače, ja sam rekao da YUTEL može koristiti...izbori iz svih tekstova u toku dana i dati ih pod svojom firmom jer se on izvozi u Sloveniju i Makedoniju. Ali ako se raspu, oni koji hoće raditi neka ostanu na TV Sarajevo.

.....

IZETBEGOVIĆ: Problem je prolaza. Jure, jesi li pokušavao sastaviti konačno tu Vladu pa da kažeš imamo od 23 čovjeka 15 ili 12?

PELIVAN: Jesam. Sutra ćemo, danas sam pokušavao par njih.

GANIĆ: Reci, danas se Vlada sastala u 10 sati i raspravljala je trenutnu situaciju. Neka bude lažna. Evo, pošalji...

PELIVAN: Sutra ćemo i rješenje predložiti Predsjedništvu i molim vas, ima nekih pitanja još , sutra ćemo.

IZETBEGOVIĆ: Dobro, da pričekamo sutra.

.....

JURE PELIVAN: Predsjedniče, sada ja imam jedan predlog. Molim vas nemojte svi koliko vas ima ili nema - kod vas ministri dolaze deset puta više nego kod mene, nego kod mene kao predsjednika Vlade. Uputite ih predsjedniku Vlade. Ja vas lijepo molim, Vlada će bolje raditi. Uputite nemojte od pomoćnika od portira od dalje - ma slušajte obraćaju se članovima i drugim, upućujte ljude na predsjednika Vlade. I tražite od mene veću odgovornost. A ovako ja ne mogu - ja samo mogu zahvaliti ovako. Odmah da kažem.

.....

IZETBEGOVIĆ: Da se oko toga ne objašnjavamo. Da ovdje budemo načisto. Nema zamjena o kojima se ne zna. Mora da bude komisija koja bi to utvrdila. Ne može trgovati kako ko hoće ljude. Mogu ljudi početi zaradivati pare na tome. Zamijeni čovjeka za 15 000 maraka i evo ti čovjeka. Šta mi znamo šta ljudi mogu uraditi. A pošto se ne čuje nikakva glasina niti se ko žali da ima tamo. Bojim se da se tu prave kojekakve stvari koje nisu u sredu.

DELIMUSTAFIĆ: Ima i kod nas i u njegovom ministarstvu propusta. Ovo ala Bakir što je uradio ili ala Avdo Hebib što je naredio da počne rat, da se otvori vatra, da se okupiraju kasarne. Poslao naredbu svim centrima mimo mog znanja. Objavio rat. Ja sam rekao da napravi izjavu reda radi. Niti mi je više došao niti govori sa mnom.

IZETBEGOVIĆ: Ko je to uradio?

DELIMUSTAFIĆ: Avdo Hebib.

IZETBEGOVIĆ: Šta je on uradio?

DELIMUSTAFIĆ: Objavio rat armiji. Četiri tačke. Potpisao je depešu.

IZETBEGOVIĆ: U kom svojstvu?

KLJUJIC: Završili smo sa snimanjem, nemojte to snimati.

IZETBEGOVIĆ: Šta Avdo ima...

DELIMUSTAFIĆ: Prepisao i poslao svim centrima u Republici.

IZETBEGOVIĆ: Dobro, Avdo je znači samo kao tehničko lice podržao.

DELIMUSTAFIĆ: Zvanično, potpisao i rekao - ubijaj, otimaj, napadaj kasarne, četvrta tačka.

KLJUIĆ: Nemojte sada o tome, molim vas. Ne možemo sve večeras,

IZETBEGOVIĆ: Završavam sjednicu.